

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішення Рахункової палати
від 10 листопада 2022 року № 23-З

ЗВІТ

**про результати аудиту ефективності використання бюджетних
коштів на здійснення заходів з ліквідації судів в Україні**

Київ 2022

Рахункова палата від імені Верховної Ради України здійснює контроль за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використанням (стаття 98 Конституції України).

Організацію, повноваження і порядок діяльності Рахункової палати визначає Закон України від 02.07.2015 № 576 «Про Рахункову палату».

Цим Законом встановлено, що повноваження, покладені на Рахункову палату Конституцією України, здійснюються через провадження заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту).

Державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) забезпечується Рахунковою палатою шляхом здійснення фінансового аудиту, аудиту ефективності, експертизи, аналізу та інших контрольних заходів. Рахункова палата застосовує у своїй діяльності основні принципи діяльності Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI), Європейської організації вищих органів фінансового контролю (EUROSAI) та Міжнародні стандарти вищих органів фінансового контролю (ISSAI) у частині, що не суперечить Конституції та законам України.

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА	4
ПЕРЕДУМОВИ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ	8
1. ОЦІНКА СТАНУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ЗАХОДІВ ЛІКВІДАЦІЇ/ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУДІВ В УКРАЇНІ	3 9
2. ОЦІНКА СТАНУ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ НА ЗДІЙСНЕННЯ ЗАХОДІВ З ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВЕРХОВНОГО СУДУ УКРАЇНИ, ЛІКВІДАЦІЇ ВИЩОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО СУДУ УКРАЇНИ З РОЗГЛЯДУ ЦИВІЛЬНИХ І КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ, ВИЩОГО ГОСПОДАРСЬКОГО СУДУ УКРАЇНИ, ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ ТА ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ, ЯКІ ОБСЛУГОВУВАЛИ ЦІ СУДИ....	22
<i>2.1. Оцінка стану організаційного забезпечення здійснення заходів з припинення діяльності Верховного Суду України, ліквідації Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищого господарського суду України, Вищого адміністративного суду України та державних підприємств, які обслуговували ці суди</i>	<i>9</i>
<i>2.2. Оцінка стану планування та використання коштів державного бюджету, спрямованих на забезпечення заходів з припинення діяльності Верховного Суду України, ліквідації Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищого господарського суду України, Вищого адміністративного суду України та державних підприємств, які обслуговували ці суди...</i>	<i>55</i>
3. ОЦІНКА СТАНУ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ НА ЗДІЙСНЕННЯ ЗАХОДІВ З ЛІКВІДАЦІЇ АПЕЛЯЦІЙНИХ ТА МІСЦЕВИХ СУДІВ	75
<i>3.1. Оцінка стану організаційного забезпечення здійснення заходів з ліквідації апеляційних та місцевих судів.....</i>	<i>75</i>
<i>3.2. Оцінка стану планування та використання коштів державного бюджету, спрямованих Державною судовою адміністрацією України на забезпечення заходів з ліквідації апеляційних та місцевих судів.....</i>	<i>92</i>
ВИСНОВКИ	99
ПРОПОЗИЦІЇ.....	107

ПРЕАМБУЛА

Підстава аудиту: стаття 98 Конституції України, статті 26 та 110 Бюджетного кодексу України від 08.07.2010 № 2456, статті 4, 7 Закону України від 02.07.2015 № 576 «Про Рахункову палату», План роботи Рахункової палати на 2022 рік, доручення члена Рахункової палати для виконання повноважень члена Рахункової палати та забезпечення здійснення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) від 14.06.2021 № 07-35.

Мета аудиту: встановлення фактичного стану справ та надання оцінки щодо продуктивності, результативності, економності використання бюджетних коштів, виділених на здійснення заходів з ліквідації судів в Україні, законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень розпорядниками бюджетних коштів.

Предмет аудиту: кошти державного бюджету за бюджетною програмою за КПКВК 0501020 «Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними та вищими спеціалізованими судами» у 2018 році та КПКВК 0501020 «Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя» у 2019–2020 роках та I півріччі 2021 року (далі – КПКВК 0501020), спрямовані на виконання заходів з ліквідації місцевих та апеляційних судів; управлінські рішення Державної судової адміністрації України щодо виконання заходів з ліквідації місцевих та апеляційних судів; стан виконання відповідних указів Президента України щодо ліквідації та утворення судів; інформація щодо кількості судів, що залишились в стадії ліквідації, та причини неможливості завершення ліквідаційних процесів, кількості суддів, яких не переведено з судів, що ліквідовуються, інформація про хід ліквідації судів в Україні та про виконання відповідних планів заходів тощо; кошти державного бюджету за бюджетною програмою за КПКВК 0551010 «Здійснення правосуддя Верховним Судом», спрямовані у 2018–2020 роках та I півріччі 2021 року на забезпечення припинення діяльності Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищого господарського суду України, Вищого адміністративного суду України та державних підприємств¹, які обслуговували ці суди; фінансові документи, бюджетна, фінансова й статистична звітність та інша довідкова інформація щодо виконання заходів з ліквідації судів.

Об'єкти аудиту: Державна судово адміністрація України (далі – ДСАУ); Верховний Суд (далі – ВС); Верховний Суд України (далі – ВСУ); Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ (далі – ВССУ); Вищий господарський суд України (далі – ВГСУ), Вищий адміністративний суд України (далі – ВАСУ); Вища рада правосуддя

¹ Данні, зазначені у Звіті щодо державних підприємств, наведені за інформацією, отриманою від засновників цих підприємств.

(далі – ВРП); Вища кваліфікаційна комісія суддів України (далі – ВККСУ); Апеляційний суд міста Києва; Київський апеляційний господарський суд; Апеляційний суд Київської області; Дніпропетровський апеляційний адміністративний суд; Апеляційний суд Дніпропетровської області; Львівський апеляційний адміністративний суд; Львівський апеляційний господарський суд; Харківський апеляційний адміністративний суд; Апеляційний суд Харківської області.

Методика проведення аудиту: під час проведення аудиту застосовані загальні підходи та порядок дій, передбачені Законом України «Про Рахункову палату». Відповідно до статті 3 цього Закону застосовано Міжнародні стандарти вищих органів фінансового контролю (ISSAI)², зокрема ISSAI 100 «Фундаментальні принципи аудиту державного сектору», ISSAI 300 «Фундаментальні принципи аудиту ефективності», ISSAI 3000 «Стандарт з аудиту ефективності» та GUID 3920 «Процес аудиту ефективності» у частині, що не суперечить Конституції та законам України. Зважаючи на потребу комплексного розкриття теми аудиту, додатково використані елементи аудиту відповідності. Об'єкти контрольного заходу перевірялися шляхом вивчення та аналізу нормативно-правових і розпорядчих актів, прийнятих управлінських рішень, даних бюджетної, фінансової та статистичної звітності, первинних документів, а також даних, отриманих на відповідні запити Рахункової палати.

Система критеріїв аудиту: Під час здійснення аудиту застосовано сукупність критеріїв, систематизованих за напрямками дослідження та характером причинного зв'язку³ і спрямованих на виявлення ознак, достатніх для розкриття мети аудиту.

Критеріями аудиту є орієнтири, ідентифіковані як зразки відповідних процесів, та вимоги, визначені нормативно-правовими актами.

Визначення критеріїв аудиту здійснено з урахуванням:

- Міжнародних стандартів вищих органів фінансового контролю (ISSAI) 300 «Фундаментальні принципи здійснення аудиту ефективності», ISSAI 3000 «Стандарт з аудиту ефективності» та GUID 3920 «Процес аудиту ефективності»;
- ідентифікації ризиків сфери, що досліджується;
- правового забезпечення сфери діяльності, що досліджується, і виявлення показників, які вказують на відповідність законам та нормативно-правовим актам;
- розпорядчих і регламентуючих документів, аналітичних, звітних і статистичних матеріалів та виявлених для процесів, що досліджуються, норм, нормативів, планових показників.

Обрані критерії ґрунтуються на принципах надійності, об'єктивності, корисності, зрозумілості, порівняльності, повноти та прийнятності.

² Неофіційний переклад.

³ Під поняттям «причинний зв'язок» розуміється зв'язок між дією і певним наслідком.

Критерії оцінки:

продуктивності: встановлення співвідношення між результатами діяльності об'єктів контрольного заходу і використаними для досягнення таких результатів фінансовими, матеріальними та трудовими ресурсами;

результативності: встановлення ступеня відповідності фактичних результатів діяльності об'єктів контрольного заходу запланованим результатам;

економності: встановлення стану досягнення об'єктами контрольного заходу запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу бюджетних коштів або досягнення максимального результату при їх використанні;

законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень: встановлення відповідності законодавству управлінських рішень для реалізації повноважень, визначених законами України від 07.07.2010 № 2453 «Про судоустрій і статус суддів», від 02.06.2016 № 1402 «Про судоустрій і статус суддів», та з метою забезпечення реалізації Цивільного кодексу України від 16.01.2003 № 435 та інших законодавчих актів у частині заходів з ліквідації судів в Україні; дотримання вимог чинного законодавства під час управління наявними фінансовими та матеріально-технічними ресурсами, спрямованими для досягнення результативних показників бюджетної програми; дотримання законодавства під час придбання товарів, робіт та послуг, здійснення розрахункових операцій за отримані матеріальні цінності, виконані роботи, отримані комунальні та інші послуги на виконання умов договорів, а також розрахунків з оплати праці; своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень з питань предмета контрольного заходу.

Ідентифіковані ризики:

управлінські:

1. Тривала процедура ліквідації судів є тягарем для державного бюджету. Через незавершення ліквідаційних процесів у судах, значні обсяги коштів, що спрямовані з державного бюджету на ліквідацію судів, використовуються непродуктивно.

2. Незабезпечення виконання рекомендації Конституційного Суду України (далі – КСУ) щодо невідкладного приведення положень законодавства у відповідність до Рішення КСУ № 2-р/2020 призвело до одночасного існування двох юридичних осіб публічного права – ВСУ та ВС, одна із яких в стадії припинення.

3. Припинення з 07.11.2019 повноважень членів колишнього складу ВККСУ та незапровадження одночасно механізмів забезпечення перехідного періоду роботи цієї Комісії зупинило процедури з переведення суддів та призвело до непродуктивного використання коштів державного бюджету на виплату суддівської винагороди суддям, які не здійснюють правосуддя.

4. Незабезпечення належного контролю за ефективністю використання бюджетних коштів, повнотою та своєчасністю виконання заходів з ліквідації судів в Україні.

5. Недостатній контроль⁴ з боку ВС і ДСАУ як головних розпорядників бюджетних коштів і, як наслідок, недотримання вимог нормативно-правових та розпорядчих актів, незаконне, нерезультативне, неекономне й непродуктивне використання коштів державного бюджету;

операційні:

6. Незабезпечення ДСАУ належного виконання рішень з припинення (ліквідації) судів, тривале спрямування значних обсягів коштів на цю мету, що використовуються непродуктивно, особливо гостро сприймається в умовах воєнного стану.

7. Недотримання керівництвом ВСУ вимог нормативно-правових та розпорядчих актів щодо закріплення матеріальних цінностей за ВС, неналежне збереження майна та витрачання значних ресурсів для відновлення і повернення необоротних активів в експлуатацію.

Початкові обмеження щодо проведення аудиту:

Часові: 2018–2020 роки та I півріччя 2021 року.

Карантинні: проведення аудиту здійснювалося з обмеженнями, встановленими відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» (із змінами) та від 09.12.2020 № 1236 «Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» (із змінами), а також наказу Секретаря Рахункової палати – керівника апарату від 16.03.2020 № 22 «Про затвердження плану заходів щодо запобігання поширенню коронавірусу COVID-19» (із змінами) та доручень Секретаря Рахункової палати – керівника апарату від 25.02.2021 № 12/08-2, 30.03.2021 № 13/08-2 та 27.04.2021 № 17/08- 2.

Воєнні: підготовка проєкту Звіту здійснювалася з обмеженнями, встановленими відповідно до указів Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», від 14.03.2022 № 133/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», від 17.05.2022 № 341/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», а також рішення Рахункової палати від 24.02.2022 № 4-1 «Про особливі умови роботи Рахункової палати в умовах воєнного стану в Україні», наказу Секретаря Рахункової палати – керівника апарату від 25.02.2022 № 20 «Про організацію роботи апарату Рахункової палати в умовах воєнного стану».

Проведення зазначеного заходу здійснювалося вперше.

За результатами аудиту складено 17 актів, з яких 5 підписані із зауваженнями, які розглянуто в установленому порядку.

⁴ Законом України від 15.12.2020 № 1081-IX «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» внесено зміни до Бюджетного кодексу України, що набрав чинності з 01.01.2021, зокрема у пункті 9 частини п'ятої статті 22 слово «внутрішній» виключено.

ПЕРЕДУМОВИ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ

Незалежне та неупереджене правосуддя є запорукою сталого розвитку суспільства та держави, гарантією додержання прав і свобод людини та громадянина, прав і законних інтересів юридичних осіб, інтересів держави, зростання добробуту та якості життя, створення привабливого інвестиційного клімату, своєчасного, ефективного і справедливого вирішення правових спорів на засадах верховенства права.

Судова реформа в Україні – сукупність законодавчих, інституційних та кадрових змін, спрямованих на покращення судової системи України. Цю реформу було розпочато у 2014 році після Революції Гідності та позачергових виборів Президента України. Мета реформи – привести судочинство України до європейських стандартів та забезпечити захист прав, свобод і законних інтересів громадян шляхом своєчасного, ефективного і справедливого вирішення правових спорів на засадах верховенства права.

Судова реформа вимагала внесення змін до Конституції України, а також до низки законів, пов'язаних із системою судочинства. Верховна Рада України 2 липня 2016 року прийняла закони України № 1401-VIII «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» та № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» (нова редакція, далі – Закон № 1402), які набрали чинності 30.09.2016.

Серед низки інших законодавчих актів, прийнятих у межах судової реформи, закони України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів», «Про забезпечення права на справедливий суд», «Про Вищу раду правосуддя».

Прийняті зміни до Конституції України, зокрема, передбачали встановлення нового порядку формування ВРП, а також порядку, відповідно до якого суди утворюватимуться та ліквідовуватимуться законом; закладення передумов для оновлення суддівського корпусу тощо.

Судову систему України скоротили до трьох рівнів: перший – місцеві та окружні суди, другий – апеляційні суди, третій – ВС. До реформи існував ще один рівень – вищі спеціалізовані суди, який було скасовано. Ліквідації підлягали ВССУ, ВГСУ та ВАСУ. Було передбачено утворення нового Верховного Суду. Також у межах реформи створені спеціалізовані суди: Вищий суд з питань інтелектуальної власності та Вищий антикорупційний суд.

3 грудня 2017 року розпочато ліквідацію та утворення місцевих загальних судів, ліквідацію апеляційних судів та утворення апеляційних судів в апеляційних округах, ліквідацію місцевих господарських судів та утворення окружних господарських судів, ліквідацію апеляційних господарських судів та утворення апеляційних господарських судів в апеляційних округах і ліквідацію апеляційних адміністративних судів та утворення апеляційних адміністративних судів в апеляційних округах відповідно.

Судова реформа, розпочата у 2014 році, яка мала на меті відновити довіру до судової влади в Україні, не принесла бажаних результатів. Указом

Президента України від 11.06.2021 № 231/2021 затверджено Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021 – 2023 роки, де визначено основні засади та напрями подальшого сталого функціонування та розвитку системи правосуддя з урахуванням кращих міжнародних стандартів та практик.

Протягом 2018–2020 років та I півріччя 2021 року на здійснення заходів з припинення діяльності ВСУ, ліквідації ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державних підприємств, які обслуговували ці суди, ВС як головним розпорядником бюджетних коштів використано **396 304,6 тис. грн** коштів державного бюджету, на здійснення заходів з ліквідації апеляційних судів ДСАУ як головним розпорядником бюджетних коштів – **674 392,2 тис. грн** коштів державного бюджету, загалом **1 070 696,8 тис. гривень**.

З огляду на суспільну значущість питання, незавершення на сьогодні ліквідаційних процесів у судах, значні обсяги коштів, що спрямовані з державного бюджету на ліквідацію судів, та наявні ризики їх непродуктивного використання, проведення аудиту ефективності використання бюджетних коштів на здійснення заходів з ліквідації судів в Україні є актуальним.

1. ОЦІНКА СТАНУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ЗАХОДІВ З ЛІКВІДАЦІЇ/ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУДІВ В УКРАЇНІ

Відповідно до статті 6 Конституції України (із змінами та доповненнями) державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову.

Згідно із Законом № 1402 судова влада в Україні відповідно до конституційних засад поділу влади здійснюється незалежними та безсторонніми судами, утвореними законом.

Правові засади проведення судової реформи

Стратегією сталого розвитку «Україна – 2020», схваленою Указом Президента України від 12.01.2015 № 5/2015, судову реформу було визначено як першочергову. Стратегією реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки, що схвалена Указом Президента України від 20 травня 2015 року № 276/2015, визначено, що судова реформа включатиме як оновлення законодавства, так і прийняття змін до Конституції України.

25 листопада 2015 року Президент України подав до Верховної Ради України як невідкладний законопроект про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя) (реєстр. № 3524, далі – Законопроект). Згідно з висновками Конституційного Суду України від 20.01.2016 № 1-в/2016 та від 30.01.2016 № 2-в/2016 Законопроект відповідає вимогам статей 157 і 158 Конституції України.

2 червня 2016 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» № 1401-VIII, що набрав чинності 30.09.2016 (далі – Закон № 1401), яким внесено зміни до Конституції України, зокрема, в новій редакції викладено статті 124–129, 130, 131, 147–148, 149, 151, 153, а також розділ XV «Перехідні положення» Конституції України доповнено пунктом 16-1.

Також 2 червня 2016 року Верховна Рада України прийняла **Закон № 1402, що набрав чинності 30.09.2016⁵**, який визначає організацію судової влади та здійснення правосуддя в Україні, що функціонує на засадах верховенства права відповідно до європейських стандартів і забезпечує право кожного на справедливий суд.

Однією з інституційних змін стало запровадження триланкової системи судоустрою (місцеві суди; апеляційні суди; Верховний Суд), в якій найвищим судом став Верховний Суд. Відповідно до закону можуть діяти вищі спеціалізовані суди та діють адміністративні суди. Водночас створення надзвичайних та особливих судів заборонено.

21 грудня 2016 року для реалізації положень статті 131 Конституції України в новій редакції Верховною Радою України прийнято Закон України «Про Вищу раду правосуддя» № 1798-VIII, що набрав чинності 05.01.2017 (далі – Закон № 1798).

3 жовтня 2017 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» № 2147-VIII (далі – Закон № 2147), метою якого є нормативне врегулювання процесуальних механізмів, які мають забезпечити ефективний, справедливий, неупереджений та своєчасний захист прав і свобод особи в суді.

16 жовтня 2019 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законів України щодо діяльності органів суддівського врядування» № 193-IX, метою якого є комплексне урегулювання діяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів та Вищої ради правосуддя.

11 червня 2021 року Президент України Указом № 231/2021 затвердив Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки, одним із завдань якої щодо удосконалення системи правосуддя є, зокрема, визначення напрямів удосконалення положень Конституції та законів України, першочергових заходів з модернізації судоустрою, статусу суддів, судочинства та інститутів правосуддя.

⁵ Відповідно до пункту 1 розділу XII Закону № 1402 цей Закон набирає чинності з дня набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)», крім пунктів 39 та 48 цього розділу, які набирають чинності з дня, наступного за днем опублікування цього Закону.

**Норми
законодавства щодо
ліквідації/припинення
судів як юридичних
осіб**

Частиною другою статті 125 Конституції України в редакції Закону № 1401 встановлено, що суд утворюється, реорганізовується і ліквідовується законом, проект якого вносить до Верховної Ради України Президент України після консультацій з ВРП.

Водночас частиною першою статті 19 Закону № 1402 в редакції, чинній до 05.08.2021, передбачалося, що суд утворюється і ліквідовується законом, що не відповідало зазначеним нормам Конституції України. Законом України від 13.07.2021 № 1629-IX «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законів України щодо відновлення роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів України», який набрав чинності з 05.08.2021, статтю 19 Закону № 1402 викладено в новій редакції, зокрема, частиною першою встановлено, що «...суд утворюється, реорганізовується і ліквідовується законом...».

Крім того, новою редакцією статті 19 Закону № 1402, зокрема її частиною дев'ятою, усунуто правову прогалину щодо механізму реалізації рішення про реорганізацію або ліквідацію суду як юридичної особи та встановлено, що «порядок здійснення відповідних заходів, пов'язаних з утворенням, реорганізацією чи ліквідацією суду, визначається законом про утворення, реорганізацію чи ліквідацію такого суду».

Частиною п'ятою статті 19 Закону № 1402 визначено, що «утворення суду може відбуватися шляхом створення нового суду або реорганізації (злиття, поділу) судів». **Водночас запроваджена форма реорганізації не враховує положень статей 104–106 Цивільного кодексу України (далі – ЦКУ), відповідно до яких реорганізація може здійснюватися не лише шляхом злиття і поділу, а й шляхом приєднання та перетворення.**

Згідно з частиною четвертою статті 19 Закону № 1402 підставами для утворення чи ліквідації, а з 05.08.2021 і реорганізації суду, «є зміна визначеної цим Законом системи судоустрою, необхідність забезпечення доступності правосуддя, оптимізації видатків державного бюджету або зміна адміністративно-територіального устрою».

Статтею 21 Закону № 1402 передбачено, що «місцевими загальними судами є окружні суди, які утворюються в одному або декількох районах чи районах у містах, або у місті, або у районі (районах) і місті (містах). Місцевими господарськими судами є окружні господарські суди. Місцевими адміністративними судами є окружні адміністративні суди, а також інші суди, визначені процесуальним законом».

Частиною третьою розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402 визначено, що *«районні, міжрайонні, районні у містах, міські, міськрайонні суди продовжують здійснювати свої повноваження до утворення та початку діяльності місцевого окружного суду, юрисдикція якого розповсюджується на відповідну територію.*

Господарські суди Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя продовжують здійснювати свої повноваження без

обмеження строком до утворення та початку діяльності окружних господарських судів, юрисдикція яких розповсюджується на відповідну територію.

Апеляційні суди, утворені до набрання чинності цим Законом, продовжують здійснювати свої повноваження до утворення апеляційних судів у відповідних апеляційних округах. Такі апеляційні суди у відповідних апеляційних округах мають бути утворені та розпочати здійснювати правосуддя не пізніше трьох років з дня набрання чинності цим Законом.

Водночас підпунктом 6 пункту 16-1 розділу XV «Перехідні положення» Конституції України передбачено, що *«до впровадження нового адміністративно-територіального устрою України відповідно до змін до Конституції України щодо децентралізації влади, але не довше ніж до 31 грудня 2017 року, утворення, реорганізацію та ліквідацію судів здійснює Президент України на підставі та у порядку, що визначені законом».*

Указами Президента України від 29.12.2017 № 452/2017 «Про ліквідацію апеляційних судів та утворення апеляційних судів в апеляційних округах», № 454/2017 «Про ліквідацію апеляційних господарських судів та утворення апеляційних господарських судів в апеляційних округах» та № 455/2017 «Про ліквідацію апеляційних адміністративних судів та утворення апеляційних адміністративних судів в апеляційних округах» ліквідовано апеляційні, апеляційні господарські та апеляційні адміністративні суди та утворено апеляційні, апеляційні господарські та апеляційні адміністративні суди в апеляційних округах.

Указами Президента України від 12.12.2017 № 412/2017, № 413/2017, від 29.12.2017 № 449/2017, № 450/2017 «Про ліквідацію та утворення місцевих загальних судів», від 29.12.2017 № 453/2017 «Про ліквідацію місцевих господарських судів та утворення окружних господарських судів» ліквідовано господарські суди та утворено окружні господарські суди, ліквідовано місцеві загальні суди та утворено окружні місцеві суди.

Саме ці укази Президента України є рішеннями, забезпечення виконання яких частиною третьою статті 147 Закону № 1402 покладено на ДСАУ.

Верховною Радою України 17 липня 2020 року було прийнято Постанову № 807-IX «Про утворення та ліквідацію районів», якою утворено 136 нових районів (з них 17 на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим, Донецької та Луганської областей) та ліквідовано 490 районів.

Це обумовило необхідність законодавчого регулювання питань формування та функціонування органів державної влади, зокрема місцевих судів на новій територіальній основі.

Законом України від 03.11.2020 № 950-IX «Про внесення зміни до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо територіальної юрисдикції місцевих судів на території України до прийняття закону щодо зміни системи місцевих судів на території України у зв'язку з утворенням (ліквідацією) районів» розділ XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402

доповнено пунктом 3-1: «до набрання чинності законом України щодо зміни системи місцевих судів на території України у зв'язку з утворенням (ліквідацією) районів відповідні місцеві суди продовжують здійснювати свої повноваження у межах територіальної юрисдикції, визначеної до набрання чинності Постановою Верховної Ради України «Про утворення та ліквідацію районів» від 17 липня 2020 року № 807- IX, але не пізніше 1 січня 2022 року». Законом України від 16.11.2021 № 1847-IX «Про внесення зміни до пункту 3-1 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо територіальної юрисдикції місцевих судів на території України до прийняття закону щодо зміни системи місцевих судів на території України у зв'язку із утворенням (ліквідацією) районів» зазначений строк продовжено до 1 січня 2023 року.

Довідково. 18 липня 2022 року у Верховній Раді України зареєстровано за № 7565 проект Закону про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо територіальної юрисдикції місцевих судів на території України до прийняття закону щодо зміни системи місцевих судів на території України у зв'язку із утворенням (ліквідацією) районів, яким запропоновано подовжити термін здійснення місцевими судами своїх повноважень у межах раніше визначеної (до утворення (ліквідації) районів згідно з Постановою Верховної Ради України від 17.07.2020 № 807-IX «Про утворення та ліквідацію районів») територіальної юрисдикції, але не пізніше 1 січня 2024 року.

19 липня 2022 року у Верховній Раді України зареєстровано за № 7565-1 альтернативний законопроект, яким пропонується встановити, що відповідні місцеві суди продовжують здійснювати свої повноваження у межах раніше визначеної територіальної юрисдикції (до набрання чинності Постановою Верховної Ради України «Про утворення та ліквідацію районів» від 17 липня 2020 року № 807-IX), до набрання чинності законом України щодо зміни системи місцевих судів на території України у зв'язку з утворенням (ліквідацією) районів.

❖ **Щодо Верховного Суду України**

Частиною третьою статті 125 Конституції України в редакції Закону № 1401 установлено, що Верховний Суд є найвищим судом у системі судоустрою України. До внесення змін частиною другою статті 125 Конституції України визначалося, що найвищим судовим органом у системі судів загальної юрисдикції є Верховний Суд України.

Конституційний Суд України у своїх рішеннях неодноразово зазначав, що системний аналіз положень Конституції України вказує на те, що факт утворення незалежних державних органів засвідчується відповідним закріпленням їх у Конституції України без зазначення потреби в ухваленні додаткових рішень певних суб'єктів щодо їх утворення. У Конституції України визначено органи державної влади, які за своїми повноваженнями та/або функціональним призначенням є єдиними в державі, їх найменування та порядок формування. Визначення в Конституції України найменування органу державної влади унеможливорює зміну засад діяльності такого органу інакше, ніж шляхом внесення змін до Основного Закону України.

Саме внесенням Законом № 1401 змін до Конституції України шляхом викладення в новій редакції, зокрема, статті 125, змінено Верховний Суд України на Верховний Суд. **Отже, згідно з Основним Законом України Верховний Суд є найвищим судом у системі судустрою України.**

Згідно із розділом XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402 в першій редакції Верховний Суд України, Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищий господарський суд України, Вищий адміністративний суд України діють у межах їх повноважень, визначених процесуальним законом, до початку роботи Верховного Суду у складі, визначеному Законом № 1402, та до набрання чинності відповідним процесуальним законодавством, що регулює порядок розгляду справ Верховним Судом у складі, визначеному Законом.

Законом № 1402 в першій редакції передбачалося утворення Верховного Суду протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом. Законом № 2147⁶ внесено зміни до пункту 4⁷ розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402: передбачено утворення Верховного Суду протягом дванадцяти місяців (до 30 вересня 2017 року) з дня набрання чинності Законом № 1402.

Згідно з пунктом 8 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402 день початку роботи Верховного Суду у складі, визначеному Законом № 1402, встановлюється рішенням його Пленуму, що публікується на вебпорталі судової влади та в газеті «Голос України». Верховний Суд розпочинає роботу за умови призначення щонайменше шістдесяти п'яти суддів Верховного Суду за результатами конкурсу, проведеного відповідно до цього Закону (пункт 9 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402).

Постановою Пленуму Верховного Суду від 30.11.2017 № 2⁸ **днем початку роботи Верховного Суду визначено 15 грудня 2017 року.**

Закон № 1402 в першій редакції визначив, що з дня початку роботи Верховного Суду у складі, визначеному ним, Верховний Суд України, Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищий господарський суд України, Вищий адміністративний суд України припиняють свою діяльність та ліквідуються у встановленому законом порядку.

Також Закон № 1402 встановив, що до припинення діяльності статус, структура, повноваження, порядок роботи, права, обов'язки, гарантії суддів цих судів визначаються Законом України «Про судоустрій і статус суддів» № 2453 (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., №№ 41-45, ст. 529; 2015 р., №№ 18-20, ст. 132 із змінами).

Запроваджений у розділі XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402, зокрема у пункті 7, спосіб припинення ВСУ шляхом його

⁶ Набрав чинності в основній частині з дня початку роботи Верховного Суду – 15.12.2017.

⁷ Набрав чинності в цій частині з 29.11.2017.

⁸ «Про визначення дня початку роботи Верховного Суду».

ліквідації, Рішенням КСУ № 2-р/2020 від 18.02.2020 в частині «...ліквідації...» визнано таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційними) та рекомендовано Верховній Раді України невідкладно привести положення законодавства України у відповідність до цього рішення.

На сьогодні правового механізму припинення Верховного Суду України як юридичної особи, який би відповідав закріпленому в Конституції України принципу правової визначеності, законодавчо не створено. Згідно із практикою Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) акт законодавства, який містить норму, що не сформульована з достатньою мірою якості, не дає змоги особі регулювати (впорядкувати) свою поведінку та передбачати (без зайвої складності або отримавши за потреби відповідну консультацію) наслідки такої поведінки, не володіє повною мірою такою ознакою, як обов’язковість (не може розглядатись як «право») (справа «Щокін проти України» (заяви № 23759/03 та № 37943/06). У Рішенні КСУ у справі від 22.09.2005 № 5-рп/2005 міститься такий висновок: «із конституційних принципів рівності і справедливості випливає вимога визначеності, ясності і недвозначності правової норми, оскільки інше не може забезпечити її однакове застосування, не виключає необмеженості трактування у правозастосовній практиці і неминуче призводить до сваволі».

Саме з огляду на Рішення КСУ № 2-р/2020 від 18.02.2020 і факти, встановлені під час аудиту, з метою нівелювання ризиків непродуктивного, нерезультативного використання бюджетних коштів та недотримання посадовими особами вимог законодавства України, а також забезпечення принципу правової визначеності, пропонується, **шляхом прийняття спеціального закону, визначити правовий механізм завершення процедури припинення Верховного Суду України як юридичної особи з чітким законодавчим врегулюванням усього комплексу пов’язаних з цим питань.**

Довідково. 30 квітня 2021 року у Верховній Раді України зареєстровано за № 5456 проєкт Закону про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (щодо приведення положень Закону у відповідність до Рішення Конституційного Суду України № 2-р/2020 від 18.02.2020), а 20 травня 2021 року за № 5456-1 – альтернативний проєкт Закону про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо врегулювання діяльності Верховного Суду та статусу суддів Вищих спеціалізованих судів України, які ліквідуються. Обидва законопроєкти включено до порядку денного Постановою Верховної Ради України від 15.02.2022 № 2035-IX.

**Норми
законодавства щодо
ліквідації/припинення
юридичних осіб**

Загальні положення щодо припинення юридичних осіб регламентовано у статтях 104-111 ЦКУ, що поширюються і на порядок припинення юридичних осіб публічного права. Так, стаття 105 ЦКУ унормовує відносини, пов’язані з процедурою виконання рішення про припинення юридичної особи.

Зокрема, на учасників юридичної особи, суд або орган, що прийняв рішення про припинення юридичної особи, покладається обов’язок протягом трьох робочих днів з дати прийняття рішення письмово повідомити орган, що здійснює державну реєстрацію. Також учасники юридичної особи, суд або орган, що

приймав рішення про припинення юридичної особи, відповідно до цього Кодексу призначають комісію з припинення юридичної особи (комісію з реорганізації, ліквідаційну комісію), голову комісії або ліквідатора та встановлюють порядок і строк подання заяв кредиторами своїх вимог до юридичної особи, що припиняється. Відносини, пов'язані з проведенням реєстраційних дій, врегульовано Законом України від 15.05.2003 № 755-IV «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» (зі змінами та доповненнями).

**Норми
законодавства щодо
звільнення суддів у разі
ліквідації
суду/припинення його
діяльності**

Підстави звільнення судді з посади або припинення його повноважень чітко визначені статтею 126 та підпунктом 4 пункту 16¹ розділу XV «Перехідні положення» Конституції України. Так, підставою для звільнення судді, серед іншого, згідно з пунктом 5 частини шостої статті 126 Конституції України є незгода на переведення до іншого суду у разі ліквідації чи реорганізації суду, в якому суддя обіймає посаду.

Водночас підпунктом 4 пункту 16-1 розділу XV «Перехідні положення» Конституції України встановлено, що відповідність займаній посаді судді, якого призначено на посаду строком на п'ять років або обрано суддею безстроково до набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)», має бути оцінена в порядку, визначеному законом. Виявлення за результатами такого оцінювання невідповідності судді займаній посаді за критеріями компетентності, професійної етики або доброчесності чи відмова судді від такого оцінювання є підставою для звільнення судді з посади.

Подібно це питання врегульовано нормами Закону № 1402. Так, статтею 53 Закону № 1402, зокрема, передбачено, що суддя не може бути переведений на посаду судді до іншого суду без його згоди, крім переведення: 1) у разі реорганізації, ліквідації або припинення роботи суду; 2) у порядку дисциплінарного стягнення. Відповідно до статті 112 Закону № 1402 суддя може бути звільнений з посади виключно з підстав, визначених частиною шостою статті 126 Конституції України. Рішення про звільнення судді з посади ухвалює ВРП у порядку, встановленому Законом України «Про Вищу раду правосуддя». Стаття 56 Закону № 1798 визначає лише порядок звільнення судді з підстав, визначених статтею 126 Конституції України.

Разом з тим пунктом 20 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402 передбачається, що відповідність займаній посаді судді, якого призначено на посаду строком на п'ять років або обрано суддею безстроково до набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» (Закон № 1401-VIII), оцінюється колегіями Вищої кваліфікаційної комісії суддів України в порядку, визначеному цим Законом. Виявлення за результатами такого оцінювання невідповідності судді займаній посаді за критеріями компетентності, професійної етики або доброчесності чи

відмова судді від такого оцінювання є підставою для звільнення судді з посади за рішенням ВРП на підставі подання відповідної колегії ВККСУ.

Таким чином, неунормованість у Законі № 1402 питання звільнення судді з посади з підстав, визначених підпунктом 4 пункту 16¹ розділу XV «Перехідні положення» Конституції України, потребує якнайшвидшого законодавчого вирішення.

Статтею 82 Закону № 1402 передбачено можливість переведення судді на посаду судді до іншого суду того самого або нижчого рівня без конкурсу тільки у разі реорганізації, ліквідації або припинення роботи суду, в якому такий суддя обіймає посаду судді. Суддя може бути переведений на посаду судді до іншого суду ВРП або Головою ВС в порядку, передбаченому законом⁹. Переведення судді на посаду судді до іншого суду здійснюється на підставі та в межах рекомендації ВККСУ.

Відповідно до статті 2 Закону № 1798 статус, повноваження, засади організації та порядок діяльності ВРП визначаються Конституцією України, цим Законом та Законом № 1402.

Процедурні питання здійснення ВРП повноважень урегульовано Регламентом Вищої ради правосуддя, затвердженим рішенням ВРП від 24.01.2017 № 52/0/15-17 (із змінами) (далі – Регламент ВРП), який регулює процедурні питання здійснення нею повноважень, визначених Конституцією України, Законами № 1798, № 1402, іншими законами України, порядок підготовки, розгляду та прийняття ВРП, її дисциплінарними палатами та іншими органами рішень, а також інші питання діяльності ВРП.

Відповідно до пункту 1.1 Глави 1 Регламенту ВРП основними засадами діяльності ВРП є верховенство права, відкритість, гласність, колегіальність, незалежність та безсторонність, розумність строків. Так, пунктом 5.25 Глави 5 Регламенту ВРП визначено, що *«Рада та Дисциплінарні палати розглядають питання, віднесені Законом до їх компетенції, у розумні строки. Якщо Закон і цей Регламент визначають строки розгляду певних категорій справ, Рада та Дисциплінарні палати розглядають питання у ці строки»*. З огляду на те, що Регламент ВРП не встановлює чітких строків розгляду питань щодо звільнення судів з посад чи їх переведення на інші посади, то при вирішенні таких питань ВРП керується поняттям «розумний строк».

⁹ Законом України «Про внесення змін до розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України "Про судоустрій і статус суддів"» щодо забезпечення сталого функціонування судової влади в період відсутності повноважного складу Вищої ради правосуддя» № 2128-IX від 15.03.2022 встановлено, що тимчасово, в період дії надзвичайного чи воєнного стану та протягом 30 днів після дня його скасування (припинення) і за умови відсутності повноважного складу ВРП, визначеного статтею 131 Конституції України, Голова ВС або особа, яка виконує його повноваження, серед іншого, приймає рішення про відрядження судді до іншого суду того самого рівня і спеціалізації та про дострокове закінчення відрядження судді. У період відсутності повноважного складу ВККСУ такі рішення приймаються без подання ВККСУ (стаття 56).

Поняття «розумний строк» широко використовується як у вітчизняних, так і міжнародних нормативних актах. Зокрема, згідно зі статтею 7 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПКУ) в 2012 році розумність строків віднесено до загальних засад кримінального провадження. Вже у 2016 році Законом № 1401 у статті 129 Конституції України розумні строки розгляду справи судом було визначено основними засадами судочинства. Визначення поняття «розумний строк» міститься і у статті 4 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАСУ): це найкоротший строк розгляду і вирішення адміністративної справи, достатній для надання своєчасного (без невиправданих зволікань) судового захисту порушених прав, свобод та інтересів у публічно-правових відносинах. Водночас згідно зі статтею 119 КАСУ строк є розумним, якщо він передбачає час, достатній, з урахуванням обставин справи, для вчинення процесуальної дії, та відповідає завданню адміністративного судочинства.

Широко використовується зазначене поняття і в практиці ЄСПЛ. Водночас поняття «розумний строк» є оціночним і таким, що визначається у кожному конкретному випадку з огляду на сукупність багатьох факторів і обставин відповідної справи. Його застосування спрямоване, насамперед, на забезпечення гарантування захисту судом порушених прав особи в оптимальні строки, що відповідає вимогам статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року та п. 3 ст. 14 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права 1966 року і є абсолютно виправданим під час здійснення судочинства.

У той же час в регулюванні відносин організаційно-правового характеру має бути чітка правова визначеність. Встановлений ВРП підхід до нормативного врегулювання питання строків прийняття рішення щодо переведення судді на посаду судді до іншого суду того самого або нижчого рівня без конкурсу у разі реорганізації, ліквідації або припинення роботи суду або ж звільнення судді з посади з підстав, визначених Конституцією України, є недоречним у нормотворенні, оскільки він не лише містить елементи правової невизначеності, а й створює **ризик як непродуктивного використання бюджетних коштів, так і додаткового навантаження на державний бюджет**. Крім того, закладені ним правові норми не убезпечують від ризиків суб'єктивного підходу при прийнятті відповідних рішень. З огляду на це є потреба в чіткому нормативно-правовому врегулюванні питання строків.

Повноваження ВККСУ визначені у статті 93 Закону № 1402. ВККСУ, зокрема, веде облік даних про кількість посад суддів у судах, у тому числі вакантних; вносить до ВРП рекомендації про призначення кандидата на посаду судді, переведення судді відповідно до цього Закону, крім переведення як дисциплінарної санкції; забезпечує ведення суддівського дос'є, дос'є кандидата на посаду судді; здійснює інші повноваження, визначені законом. Крім того, згідно з приписами пункту 20 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402 «відповідність займаній посаді судді, якого призначено на посаду строком на п'ять років або обрано суддею безстроково до

набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)», оцінюється колегіями Вищої кваліфікаційної комісії суддів України в порядку, визначеному цим Законом. Виявлення за результатами такого оцінювання невідповідності судді займаній посаді за критеріями компетентності, професійної етики або доброчесності чи відмова судді від такого оцінювання є підставою для звільнення судді з посади за рішенням Вищої ради правосуддя на підставі подання відповідної колегії Вищої кваліфікаційної комісії суддів України».

Водночас Закон № 1402 не містить норми щодо строків складання та надсилання такого подання до ВРП, чим створено ризик **непродуктивного використання бюджетних коштів. Необхідно якнайшвидше забезпечити чітке нормативно-правове врегулювання питання строків і в цьому випадку.**

Слід зазначити, що у періоді, охопленому аудитом, Верховною Радою України було суттєво змінено норми Закону № 1402 щодо порядку формування, складу та повноважень ВККСУ.

Так, Законом України від 16.10.2019 № 193 «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законів України щодо діяльності органів суддівського врядування» (далі – Закон № 193) склад ВККСУ зменшено з шістнадцяти до дванадцяти членів (частина перша статті 94 Закону № 1402). Також змінено і порядок призначення членів ВККСУ.

Відповідно до пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 193 з дня набрання чинності цим Законом повноваження членів ВККСУ припиняються, а керівник секретаріату ВККСУ призначається за результатами конкурсу з урахуванням вимог закону.

Закон № 193 набрав чинності 07.11.2019, відповідно, з цієї дати припинені повноваження і членів ВККСУ. Згідно із пунктом 3 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 193 ВРП протягом 90 днів з дня набрання чинності цим Законом формує за результатами конкурсу склад ВККСУ відповідно до Закону № 1402, але нового складу ВККСУ ВРП на виконання цих вимог не сформовано. У подальшому для забезпечення формування складу ВККСУ та відновлення її роботи було прийнято Закон України від 13.07.2021 № 1629 «Про внесення змін до Закону № 1402 та деяких законів України щодо відновлення роботи ВККСУ» (далі – Закон № 1629).

Станом на 01.07.2022 нового складу ВККСУ не сформовано, відповідно, роботу не поновлено.

Таким чином, з урахуванням результатів аудиту, з метою нівелювання ризиків непродуктивного використання бюджетних коштів, що виплачуються як суддівська винагорода суддям, які не здійснюють правосуддя, **рекомендується законодавчо визначити чіткі строки, в які ВККСУ і ВРП зобов'язані ухвалювати рішення щодо звільнення судді із займаної посади чи переведення на відповідну посаду до іншого суду.**

Крім того, пропонується в законодавстві визначити суб'єктів та правові механізми, які унормують порядок звільнення судді із займаної

посади чи переведення на відповідні посади до іншого суду в разі відставки чи припинення повноважень членів ВККСУ та/або ВРП, що зумовило неісдатність ВККСУ та/або ВРП як державних органів.

**Норми
законодавства щодо
звільнення помічників
суддів у разі ліквідації
суду/припинення його
діяльності**

Відповідно до частин першої-третьої статті 92 Закону України від 10.12.2015 № 889-VIII «Про державну службу» (далі – Закон № 889), у редакції від 10.12.2015, до посад патронатної служби належать, зокрема, посади помічників суддів.

Працівник патронатної служби призначається на посаду на строк повноважень особи, працівником патронатної служби якої він призначений. Трудові відносини з працівником патронатної служби припиняються в день припинення повноважень особи, працівником патронатної служби якої він призначений. Акт про звільнення приймається керівником державної служби.

Працівник патронатної служби може бути достроково звільнений з посади за ініціативою особи, працівником патронатної служби якої він призначений, або керівника патронатної служби.

Згідно з частиною четвертою статті 92 Закону № 889 з 05.01.2017 особливості патронатної служби в судах, органах та установах системи правосуддя визначаються законодавством про судоустрій і статус суддів.

Законом № 1402 в редакції, що діє з 15.12.2017, визначено, що кожний суддя має помічника (помічників), статус і умови діяльності якого (яких) визначаються цим Законом та Положенням про помічника судді, затвердженим Радою суддів України (частина перша статті 157).

До 18.05.2018 діяло Положення про помічника судді суду загальної юрисдикції, затверджене Рішенням Ради Суддів України від 25.03.2011 № 14, з 18.05.2018 – Положення про помічника судді, затверджене Рішенням Ради Суддів України від 18.05.2018 № 21.

Відповідно до частини третьої статті 157 Закону № 1402 помічник судді звільняється з посади керівником апарату відповідного суду за поданням судді. Закон № 2453 містив подібні норми (стаття 154). Такий же порядок визначений і чинним Положенням про помічника судді (пункт 7 Розділу II).

Водночас пунктом 11 розділу II Положення про помічника судді, затвердженого Рішенням Ради Суддів України від 18.05.2018 № 21, встановлено: з моменту закінчення (припинення) повноважень судді з відправлення правосуддя з визначених законом підстав або звільнення судді із займаної посади, помічника (помічників) судді за його (їх) згодою за наказом керівника апарату суду може бути переведено на іншу посаду працівника апарату суду, яка не належить до посад державної служби. На такого (таких) помічника (помічників) судді може на певний строк у встановленому законом порядку покладатися виконання повноважень додаткового помічника іншого судді (суддів), в якого (яких) найбільше судове навантаження, про що на підставі подання відповідного судді та особистої заяви помічника судді видається наказ керівника апарату суду. У разі відсутності згоди помічника

(помічників) судді на переведення на іншу посаду працівника апарату суду чи виконання повноважень додаткового помічника іншого судді або за умови неможливості переведення працівника за його згодою на посаду помічника судді або іншу посаду в апараті суду, він (вони) підлягає (підлягають) звільненню з посади на підставі пункту 2 частини першої статті 36 Кодексу законів про працю України.

Положення про помічника судді суду загальної юрисдикції, затверджене Рішенням Ради Суддів України від 25.03.2011 № 14, що діяло до 18.05.2018, зазначені відносини регулювало подібно.

**Норми
законодавства щодо
звільнення
працівників апарату в
разі ліквідації
суду/припинення його
діяльності**

Статтею 155 Закону № 1402 встановлено, що організаційне забезпечення роботи суду здійснює його апарат, який очолює керівник апарату. Правовий статус працівників апарату суду визначається Законом України «Про державну службу» з урахуванням особливостей, визначених цим Законом. Відповідно до статті 87 Закону № 889 в редакції, що діяла до 25.09.2016, скорочення чисельності або штату державних службовців, ліквідація державного органу, реорганізація державного органу у разі, коли відсутня можливість пропозиції іншої рівноцінної посади державної служби, а в разі відсутності такої пропозиції – іншої роботи (посади державної служби) у цьому державному органі, є підставою припинення державної служби за ініціативою суб'єкта призначення. У такому разі процедура вивільнення державних службовців визначається законодавством про працю. Звільнення за таких підстав допускається лише у разі, якщо державного службовця не може бути переведено на іншу посаду відповідно до його кваліфікації або якщо він відмовляється від такого переведення.

Відповідно до статті 87 Закону № 889 в редакції, що чинна з 25.09.2019, ліквідація державного органу є підставою для припинення державної служби за ініціативою суб'єкта призначення. Суб'єкт призначення або керівник державної служби попереджає державного службовця про наступне звільнення на цій підставі у письмовій формі не пізніше ніж за 30 календарних днів.

Висновок

Нормативно-правова база з окремих питань, пов'язаних з ліквідацією судів в Україні, потребує вдосконалення. Зокрема, не визначено правового механізму завершення процедури припинення Верховного Суду України як юридичної особи, який би чітко встановлював не лише спосіб такого припинення, а й законодавчо регулював весь комплекс пов'язаних з цим питань.

Недосконалим є і нормативне врегулювання питання в частині строків прийняття рішення ВККСУ та ВРП щодо переведення судді на посаду судді до іншого суду того самого або нижчого рівня без конкурсу у

разі реорганізації, ліквідації або припинення роботи суду або ж звільнення судді з посади з підстав, визначених Конституцією України та Законом № 1402. Крім того, неунормованим у Законі № 1402 залишається питання звільнення судді з посади з підстав, визначених підпунктом 4 пункту 16¹ розділу XV «Перехідні положення» Конституції України.

З метою нівелювання ризиків непродуктивного, нерезультативного використання бюджетних коштів та недотримання посадовими особами вимог законодавства України, а також забезпечення принципу правової визначеності, рекомендується, шляхом прийняття спеціального закону, визначити правовий механізм завершення процедури припинення Верховного Суду України як юридичної особи з чітким законодавчим врегулюванням усього комплексу пов'язаних питань.

Крім того, пропонується законодавчо встановити чіткі строки, в які ВККСУ і ВРП зобов'язані ухвалювати рішення щодо звільнення судді із займаної посади чи переведення на відповідну посаду до іншого суду, а також визначити суб'єктів та правові механізми, які унормують порядок звільнення судді із займаної посади чи переведення на відповідні посади до іншого суду в разі відставки чи припинення повноважень членів ВККСУ та/або ВРП, що зумовило недієздатність ВККСУ та/або ВРП як державних органів.

2. ОЦІНКА СТАНУ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ НА ЗДІЙСНЕННЯ ЗАХОДІВ З ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВЕРХОВНОГО СУДУ УКРАЇНИ, ЛІКВІДАЦІЇ ВИЩОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО СУДУ УКРАЇНИ З РОЗГЛЯДУ ЦИВІЛЬНИХ І КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ, ВИЩОГО ГОСПОДАРСЬКОГО СУДУ УКРАЇНИ, ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ ТА ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ, ЯКІ ОБСЛУГОВУВАЛИ ЦІ СУДИ

2.1. Оцінка стану організаційного забезпечення здійснення заходів із припинення діяльності Верховного Суду України, ліквідації Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищого господарського суду України, Вищого адміністративного суду України та державних підприємств, які обслуговували ці суди

Згідно з частинами третьою та четвертою статті 147 Закону № 1402 ДСАУ забезпечує виконання рішень про утворення чи припинення (ліквідацію) судів.

Пунктом 7 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402 в першій редакції передбачалося, що з дня початку роботи ВС у складі, визначеному цим Законом, ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ припиняють свою діяльність та ліквідуються у встановленому законом порядку.

Датою початку роботи ВС відповідно до рішення Пленуму цього суду від 30.11.2017 № 2 визначено 15.12.2017. Із вказаної дати в Україні діє ВС.

***Довідково.** Відповідно до статті 104 ЦКУ юридична особа припиняється в результаті реорганізації (злиття, приєднання, поділу, перетворення) або ліквідації. Юридична особа є такою, що припинилася, з дня внесення до єдиного державного реєстру запису про її припинення.*

Щодо припинення діяльності ВСУ

Аудитом встановлено, що після започаткування діяльності ВС (15.12.2017) **лише через чотири місяці був виданий у ВСУ наказ про припинення діяльності.** Так, наказом ВСУ від **10.04.2018** № 17/0/18-18 «Про припинення діяльності Верховного Суду України, утворення ліквідаційної комісії та заходи з припинення діяльності Верховного Суду України» за підписом в. о. керівника апарату Сердюка В. В.¹⁰ (далі – Наказ № 17/0/18-18) **утворено ліквідаційну комісію з припинення діяльності ВСУ у складі 13 осіб,** головою комісії визначено в. о. керівника апарату ВСУ – Сердюка В. В., затверджено План заходів з припинення діяльності ВСУ шляхом ліквідації.

Окремо варто зауважити, що у Наказі № 17/0/18-18 днем припинення діяльності ВСУ зазначається 15 грудня 2017 року.

У газеті «Голос України» інформацію про припинення діяльності ВСУ та його ліквідацію оприлюднено 04.05.2018.

***Довідково.** Після набрання чинності Законом №1402 Пленумом ВСУ прийнято постанову від 03.10.2016 № 19 «Про звернення до Конституційного Суду України з конституційним поданням щодо відповідності (конституційності) окремих положень пунктів 4, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 17, 20, 22, 23, 25 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402 статті 6, частинам першій і другій статті 8, частині другій статті 19, частинам першій і другій статті 24, частинам першій і другій статті 55, частинам першій, п'ятій і шостій статті 126 Конституції України».*

Зазначене конституційне подання КСУ розглядалося протягом 3,5 років, хоча згідно з частиною першою статті 57 Закону України від 16.10.1996 № 422/96-ВР «Про Конституційний Суд України» (втратив чинність від 03.08.2017 на підставі Закону України від 13.07.2017 № 2136-VIII), строк провадження у справах за конституційними поданнями не повинен перевищувати трьох місяців. Після прийняття нового закону, відповідно до частини другої статті 75 Закону України від 13.07.2017 № 2136-VIII «Про Конституційний Суд України», строк конституційного провадження не повинен перевищувати шість місяців, якщо інше не встановлено цим Законом.

Згідно з **Рішенням КСУ № 2-р/2020 у лютому 2020 року** визнано такими, що **не відповідають Конституції України** (є неконституційними), зокрема, положення розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402: пункту 7 **«та ліквідується» в частині Верховного Суду України;** пункту 14 «судді Верховного Суду України».

У зв'язку з початком роботи ВС ВСУ ухвалено рішення про внесення змін до структури та штатного розпису апарату ВСУ, зокрема, щодо скорочення 159 посад працівників, а відповідними підрозділами його апарату здійснено передачу процесуальних документів/справ (лист ВСУ від 08.02.2018 № 202- 234/0/8- 18).

¹⁰ Призначено на посаду заступника керівника апарату ВСУ наказом ДСАУ від 05.04.2018 № 94/к.

У квітні наказом Голови ДСАУ від 03.04.2018 № 88/к звільнено із займаної посади за власним бажанням заступника керівника апарату ВСУ Галаєвського Ю. В. Наказом Голови ДСАУ від 05.04.2018 № 94/к заступника керівника апарату ВССУ Сердюка В. В. з 06.04.2018 призначено на посаду заступника керівника апарату ВСУ.

Саме тоді ВСУ (лист від 10.04.2018 № 1-497/0/8-18) повідомлено ДСАУ, що рішенням зборів суддів ВСУ від 06.04.2018 внесено зміни до структури і штатного розпису апарату цього суду та виключено зі штату посаду заступника керівника апарату.

Рада суддів України¹¹ на засіданні 12.04.2018, заслухавши та обговоривши інформацію Голови ДСАУ Холоднюка З. В. щодо ситуації, яка склалася із ліквідацією ВСУ, вирішила, «що з огляду на положення пунктів 6, 7 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402, ВСУ з 15.12.2017 є таким, що припинив свою діяльність і перебуває у стадії ліквідації, а тому рішення зборів суддів ВСУ, спрямовані на перешкоджання ліквідаційній процедурі, не мають правових наслідків. Також звернено увагу суддів ВСУ, що використання зборів суддів ВСУ як механізму протиправного перешкоджання відповідній ліквідаційній процедурі суперечить засадам суддівського самоврядування і є неприпустимим».

Довідково. У рішенні Ради суддів України, зокрема, зазначено, «що 06.04.2018 відбулися нелегітимні збори суддів ВСУ, який з 15.12.2017 припинив свою діяльність та перебуває у стадії ліквідації, під час проведення яких безпідставно внесено зміни до структури та штатного розпису апарату ВСУ, Положення про апарат ВСУ та виключено посаду заступника керівника апарату ВСУ, що фактично є скороченням посади заступника керівника апарату цього суду.

Збори суддів ВСУ, Вищого спеціалізованого суду, крім іншого, мали повноваження затверджувати положення про апарат, структуру і штатний розпис апарату відповідного суду за поданням голови цього суду (стаття 126 Закону № 2453), проте після 15.12.2017 згідно з вимогами Закону № 1402 ВСУ не може здійснювати зазначені повноваження».

Затвердженим планом заходів передбачалося виконання ліквідаційною комісією з припинення діяльності ВСУ 19 заходів, розроблених з урахуванням вимог статей 105, 111 ЦКУ: **12 заходів організаційного та кадрового забезпечення** (внесення до Державного реєстру запису про початок та завершення процедури припинення діяльності, письмове повідомлення працівників про ліквідацію суду та попередження державних службовців про наступне припинення державної служби та вивільнення тощо), **5 – матеріально-технічного та фінансового забезпечення** (проведення інвентаризації та передачі майна, розрахунків з дебіторами та кредиторами, складання ліквідаційного балансу тощо), **1 – з упорядкування документообігу**, зокрема експертиза цінностей документів та архівного фонду, а також **1 заходу з організації та забезпечення режиму секретності**.

Водночас за окремими заходами цей план не визначав термінів виконання (вжиття заходів для вивільнення працівників відповідно до вимог трудового законодавства, а саме попередження працівників про наступне

¹¹ Рішення від 12.04.2018 № 18.

звільнення у порядку, визначеному статтею 49-2 КЗпП України, частиною третьою статті 87 Закону України «Про державну службу»; проведення інвентаризації майна та організаційної роботи щодо передачі матеріальних цінностей на баланс ВС та здійснення такої передачі; звільнення членів ліквідаційної комісії), що має ознаки формального підходу до його складання та виконання.

Наказом голови ліквідаційної комісії з припинення діяльності ВСУ Сердюка В. В. від 25.04.2018 № 1/1/4-18 затверджено Положення про ліквідаційну комісію з припинення діяльності ВСУ, згідно з яким рішення цієї комісії оформлюються протоколом. Водночас до аудиту за період з 10.04.2018 до 04.07.2019 жодного протоколу через відсутність не надано.

Відповідно до даних Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань Міністерства юстиції України (далі – Державний реєстр) ВСУ в стані припинення юридичної особи знаходиться з **21.06.2018** донині.

Отже, незважаючи на те, що діяльність ВС започаткована 15.12.2017, ВСУ лише через півроку почав ліквідаційні процеси (далі та після ухвалення Рішення КСУ № 2-р/2020 – процеси з припинення), які на сьогодні не завершено.

Протягом 2018–2019 років до складу ліквідаційної комісії з припинення діяльності ВСУ вносилися зміни (накази голови ліквідаційної комісії з припинення діяльності ВСУ Сердюка В. В. від 08.08.2018 № 6/0/4-18 та від 16.05.2019 № 1/0/4-19): у червні 2018 року зі складу комісії виключено 8 осіб та включено 2 особи; у травні 2019 року зі складу комісії виключено та включено 1 особу.

У подальшому Указом Президента України від 07.05.2019 № 195/2019 **особу, яку було визначено головою ліквідаційної комісії з припинення діяльності ВСУ, призначено на посаду судді Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду.**

Зважаючи на це і для забезпечення виконання рішень щодо припинення (ліквідації) ВСУ, ВАСУ, ВГСУ, ВССУ, відповідно до частини третьої статті 147 Закону № 1402 у 2019 році спільним наказом ДСАУ та ВС від 07.06.2019 № 560/90-ОД «Про деякі питання, пов'язані з ліквідацією судів» (далі – Спільний наказ № 560/90-ОД) затверджено склад ліквідаційних комісій у такій чисельності: ВСУ – 5 осіб (станом на 01.07.2021 кількість членів ліквідаційної комісії ВСУ, без урахування голови та по одному представнику ВС і ДСАУ, становила 1 особу), ВАСУ та ВССУ – по 8 осіб, ВГСУ – 7 осіб. **Головою всіх указаних ліквідаційних комісій визначено Соловійову Л. В., начальника управління фінансового забезпечення та бюджетного планування – головного бухгалтера ВГСУ.**

Слід зазначити, що зміни до Спільного наказу № 560/90-ОД, в частині змін складу ліквідаційних комісій у зв'язку із звільненням окремих членів таких комісій, не вносилися.

Відповідно до абзацу першого пункту 2 Спільного наказу № 560/90-ОД голову ліквідаційних комісій (Соловйова Л. В.) **зобов'язано забезпечити розробку і затвердження планів заходів з ліквідації (припинення діяльності) ВСУ, ВССУ, ВГСУ та ВАСУ і проінформувати ДСАУ та ВС про раніше вжиті заходи щодо ліквідації цих судів до 5 липня 2019 року.**

Аудитом встановлено, що голова ліквідаційних комісій Соловйова Л. В. почала інформувати ДСАУ про виконання планів заходів з припинення діяльності ВСУ, ліквідації ВАСУ, ВГСУ та ВССУ **лише з серпня 2021 року**, після початку проведення аудиту Рахунковою палатою. Так, вперше інформація за 2019–7 місяців 2021 року надійшла до ДСА України листом від 05.08.2021 № 01-18/111/2021.

Водночас ДСАУ за період з 01.07.2019 до 01.07.2021 не надсилала жодних офіційних звернень до голови ліквідаційних комісій щодо виконання вимог Спільного наказу № 560/90-ОД в частині надання інформації про виконання планів заходів з припинення діяльності ВСУ, ліквідації ВАСУ, ВГСУ і ВССУ, **що свідчить про неналежний контроль з боку ДСАУ як за виконанням вимог цього наказу, так і реалізацією заходів з припинення діяльності ВСУ, ліквідації ВССУ, ВГСУ та ВАСУ.**

На виконання вимог Спільного наказу № 560/90-ОД ліквідаційна комісія з припинення діяльності ВСУ¹² на засіданні 05.07.2019, заслухавши та обговоривши звіт про виконання Плану заходів з припинення діяльності ВСУ, затвердженого Наказом № 17/0/18-18, та інформацію голови комісії Соловйової Л. В. щодо визначення низки невідкладних заходів з припинення діяльності ВСУ, які станом на 01.07.2019 залишилися невиконаними, вирішила взяти до відома інформацію голови комісії й погодити затвердження ще одного Плану заходів з припинення діяльності ВСУ¹³.

Згідно з цим планом вчергове передбачалося вжиття заходів для вивільнення працівників відповідно до вимог трудового законодавства, а саме попередження працівників про наступне звільнення у порядку, визначеному статтею 49-2 КЗпП України, частиною третьою статті 87 Закону України «Про державну службу» (термін виконання – невизначений); звільнення працівників ВСУ (термін виконання – не раніше ніж через два місяці після ознайомлення з попередженням про наступне звільнення); проведення інвентаризації майна та організаційної роботи щодо передачі матеріальних цінностей на баланс ВС та здійснення такої передачі (термін виконання – невизначений); складення ліквідаційного балансу (термін виконання – невизначений); звільнення членів ліквідаційної комісії (термін виконання – невизначений) тощо.

¹² Протокол від 05.07.2019 № 1.

¹³ Фактично через 16 місяців відбулося повторне затвердження частини заходів, які лишилися невиконаними та вже передбачалися Планом заходів з припинення діяльності ВСУ, затвердженим наказом ВСУ від 10.04.2018 № 17/0/18-18.

Аналізом затверджених планів заходів з припинення діяльності ВСУ встановлено, що ці плани у повному обсязі не виконані.

Загалом із 19 заходів, передбачених у відповідних планах, ВСУ станом на липень 2021 року повністю виконано лише 7, або 37 відс., частково – 5, або 26 відс., не виконано – 7, або 37 відсотків (Додаток 1).

На 01.07.2022 стан виконання планів заходів з припинення діяльності ВСУ не змінився.

Аудитом встановлено, що основною причиною, яка вплинула на завершення процесів ліквідації, є невирішення питання переведення/звільнення суддів.

Також через відсутність у ліквідаційної комісії ВСУ відповідних первинних документів залишається невирішеним питання передачі цією комісією до ВС державного майна на загальну суму 81 396,2 тис. грн (транспортні засоби, комп'ютерна техніка, офісне обладнання, інструменти, прилади, інвентар тощо).

Непередання ліквідаційній комісії з припинення діяльності ВСУ і ліквідаційній комісії ВСУ трудових книжок разом з особовими справами працівників апарату та суддів згодом призвело до необґрунтованого збільшення витрат державного бюджету внаслідок винесення судами рішень у справах про стягнення заборгованості із заробітної плати та інших виплат звільненим працівникам апарату ВСУ.

Довідково. З липня 2018 року за вказівкою в. о. Голови ВСУ Гуменюка В. І., трудові книжки разом з особовими справами працівників апарату та суддів були вилучені з належного місця зберігання (управління кадрової роботи) та переміщені в окрему кімнату, доступ до якої особисто має в. о. Голови ВСУ Гуменюк В. І.

Станом на 01.07.2021 ліквідаційна комісія ВСУ виступала стороною у 23 таких справах. Загальна сума позовних вимог становила 11 242,5 тис. грн, з якої відшкодовано позивачам 1 886,4 тис. гривень. На рішення, ухвалені за результатами розгляду позовних заяв, ліквідаційною комісією ВСУ подані відповідні 5 апеляційних і 3 касаційні скарги.

Зазначене стало можливим через прийняття судами довідок про нарахування заробітної плати та фактичне працевлаштування, виданих ВСУ, який з 21 червня 2018 року знаходиться в стані припинення. З липня 2018 року фінансування ВСУ здійснюється ВС виключно через представників комісії з припинення/ліквідації. За даними комісії, заробітна плата цим працівникам не нараховувалася у зв'язку зі звільненням у 2018 році (що підтверджується відповідними наказами, які містяться в акті від 16.12.2021 № 01-07-10/121).

Станом на 01.01.2018 загальна чисельність працівників ВСУ становила 267 осіб (14 суддів, 230 державних службовців та 23 працівники патронатної служби), на 01.01.2019 – 66 осіб (12 суддів і 54 працівники апарату суду), на 01.01.2020 – 57 осіб (9 суддів і 48 працівників апарату суду), на 01.01.2021 – 55 осіб (9 суддів і 46 працівників апарату суду), на 01.07.2021 – 47 осіб (8 суддів і 39 працівників апарату суду), на 01.01.2022 – 47 осіб (8 суддів, 35 державних службовців, звільнення яких неможливе,

зокрема і через відсутність у ліквідаційної комісії трудових книжок разом з особовими справами, (9 – відпустка по вагітності та пологах і для догляду за дитиною) і 4 працівники патронатної служби).

❖ Щодо передачі ВСУ державного майна до ВС

Підпунктом 1 пункту 45 розділу XII «Прикінцеві положення» Закону № 1402 передбачено, що **Кабінет Міністрів України** протягом року з дня набрання чинності Законом забезпечує розміщення ВСУ у приміщеннях, що вивільняються у зв'язку з ліквідацією ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ.

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.12.2017 № 841-р «Про закріплення державного майна за Верховним Судом» (далі – Розпорядження № 841-р) за ВС закріплено на праві оперативного управління державне майно ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ, що ліквідуються.

Станом на 01.01.2018 у ВСУ обліковувалося державне майно загальною балансовою вартістю **296 979,9 тис. грн¹⁴**, що перебувало на праві оперативного управління у ВСУ на загальну суму 293 425,0 тис. грн, або **98,8 відс.** загальної вартості, на праві господарського відання у: ДП «Автобаза ВСУ» – 2 920,3 тис. грн (**1,0 відс.**), ДП «СТО Алекс» – 634,6 тис. грн (**0,2 відсотка**).

Протягом I півріччя 2018 року загальна вартість облікованого ВСУ державного майна (296 979,9 тис. грн) **зменшилася на 1 693,5 тис. грн** (показник відображає узагальнений результат здійснених господарських операцій), зокрема у ВСУ¹⁵ – на 1 215,9 тис. грн та ДП «Автобаза ВСУ» – на 477,6 тис. грн, і **на 01.07.2018 становила 295 286,4 тис. грн** (у ВСУ – 292 209,1 тис. грн, ДП «Автобаза ВСУ» – 2 442,7 тис. грн, ДП «СТО Алекс» – 634,6 тис. гривень).

Відповідно до частини четвертої статті 105 ЦКУ до комісії з припинення юридичної особи (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії) або ліквідатора з моменту призначення переходять повноваження щодо управління справами юридичної особи. Голова комісії, її члени або ліквідатор юридичної особи представляють її у відносинах з третіми особами та виступають у суді від імені юридичної особи, яка припиняється.

Водночас згідно з частиною дев'ятою статті 8 Закону України від 16.07.1999 № 996 «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі – Закон № 996) на ліквідаційну комісію покладається відповідальність за бухгалтерський облік господарських операцій, пов'язаних з ліквідацією підприємства, включаючи оцінку майна і зобов'язань підприємства та складання ліквідаційного балансу і фінансової звітності.

***Довідково.** Відповідно до Закону № 996 підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи. Для контролю та впорядкування оброблення даних на підставі первинних документів можуть складатися зведені облікові документи*

¹⁴ Визначена за показниками первісної вартості активів.

¹⁵ Управлінські рішення приймалися ВСУ у період з 01.01.2018 до 21.06.2018.

(частина перша статті 9); для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства зобов'язані проводити інвентаризацію активів і зобов'язань, під час якої перевіряються і документально підтверджуються їх наявність, стан і оцінка (частина перша статті 10).

Повноваження та відповідальність, передбачені зазначеними нормами ЦКУ та Закону № 996, фактично перейшли до ліквідаційної комісії з припинення діяльності ВСУ 21.06.2018¹⁶.

Слід зазначити, що станом на 21.06.2018 і донині як і у ліквідаційної комісії з припинення діяльності ВСУ, так і у ліквідаційній комісії ВСУ, не було доступу до жодних документів, у тому числі первинних бухгалтерських, архівних, інформації щодо зберігання, використання та переміщення матеріальних цінностей, ідентифікації наявного майна (через відсутність інвентарних номерів) для подальшого співставлення даних бухгалтерського обліку з наявним майном, баз даних та матеріальних цінностей, а також комп'ютерної техніки, на якій встановлено необхідні для роботи програми.

Неодноразові звернення голів ліквідаційної комісії з припинення діяльності ВСУ і ліквідаційної комісії ВСУ (листи) до в.о. Голови ВСУ Гуменюка В. І. з проханням забезпечити надання ліквідаційній комісії ВСУ необхідних документів, у тому числі щодо ведення бухгалтерського обліку, виплати суддівської винагороди суддям та заробітної плати працівникам апарату ВСУ, передачі державного майна, оплати комунальних та поточних рахунків, залишалися без відповідного реагування.

Отже, незважаючи на те, що відповідно до частини четвертої статті 105 ЦКУ до комісії з припинення юридичної особи (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії) або ліквідатора з моменту призначення переходять повноваження щодо управління справами юридичної особи, ВСУ не надано доступу ліквідаційній комісії з припинення діяльності ВСУ і ліквідаційній комісії ВСУ до бухгалтерських документів, а також інформації щодо зберігання, використання та переміщення державного майна.

Для забезпечення подальшого ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності ліквідаційною комісією з припинення діяльності ВСУ здійснено перенесення актуальних даних бухгалтерського обліку ВСУ (станом на 01.07.2018), що зберігалися на сервері у приміщенні ВСУ. Водночас аудитом встановлено, що після перенесення цих даних загальна вартість майна, яка стала обліковуватися ліквідаційною комісією з припинення діяльності ВСУ, становила 292 183,7 тис. грн, що на 25,4 тис. грн менше від облікових даних ВСУ. Зазначена розбіжність у бухгалтерському обліку виникла унаслідок заниження (неврахування у обліку) ліквідаційною комісією з припинення діяльності ВСУ вартості запасів і малоцінних та швидкозношуваних предметів. Отже, з огляду на те, що ліквідаційною комісією з припинення діяльності ВСУ були перенесені усі дані, то факт наявності розбіжностей свідчить про нецілісність даних, які

¹⁶ Дата припинення діяльності ВСУ відповідно до даних Державного реєстру.

зберігалися на сервері.

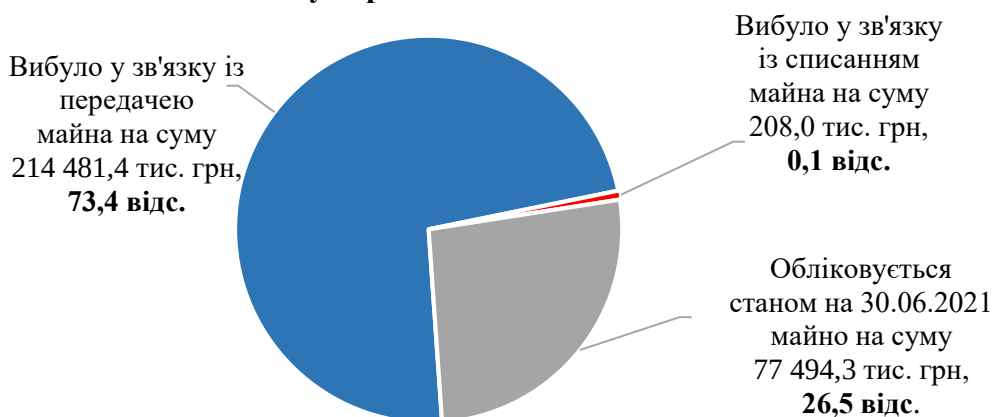
Крім того, за даними ліквідаційної комісії ВСУ, відсутність доступу до зазначених документів та інформації унеможливила огляд матеріальних цінностей під час спроб здійснення ліквідаційною комісією з припинення діяльності ВСУ і нею інвентаризацій у 2018, 2019 та 2020 роках, унаслідок чого в інвентаризаційних описах відображено лише дані обліку ліквідаційної комісії ВСУ. Водночас перевірок, які б документально засвідчили наявність чи відсутність майна, не проводилося, що свідчить як про фактичне нездійснення у вказаних роках інвентаризації, так і про неналежний контроль за наявністю та рухом матеріальних цінностей.

Під час аудиту, за участі представників ВСУ, здійснено вибірковий огляд державного майна, зокрема, 70 од. автомобілів (за адресами: м. Київ, вул. П. Орлика, 4, 8, не використовуються понад три роки), машин та обладнання (серверів, копіювальних пристроїв та іншої комп'ютерної техніки), майна, яке перебувало в бібліотеці та музеї (за адресою: м. Київ, вул. П. Орлика, 8). Водночас через непроведення інвентаризації, системну та всеохоплюючу відсутність інвентарних номерів, ідентифікувати матеріальні цінності та встановити їх фактичну наявність без додаткової інформації від представників ВСУ неможливо.

Отже, ліквідаційною комісією з припинення діяльності ВСУ і ліквідаційною комісією ВСУ через неможливість доступу до первинних бухгалтерських документів та інформації щодо місць зберігання, використання й переміщення майна, не забезпечується дотримання вимог частини першої статті 9 і частини першої статті 10 Закону № 996 та здійснюється ведення бухгалтерського обліку фактично без первинних документів і перевірки наявності матеріальних цінностей, що загалом засвідчує як неналежне ведення бухгалтерського обліку, так і суттєвість ризиків викривлення даних обліку та фінансової звітності щодо активів.

Показники руху облікованого ліквідаційною комісією ВСУ державного майна наведено на діаграмі 1.

Діаграма 1. Рух облікованого ліквідаційною комісією ВСУ державного майна у період з 01.07.2018 до 30.06.2021*

*Дані щодо облікованого ліквідаційною комісією ВСУ державного майна станом на 30.06.2021 є актуальними і на кінець 2021 року.

Так, загальна вартість облікованого ліквідаційною комісією ВСУ державного майна зменшилася з **292 183,7 тис. грн** (станом на 01.07.2018) до **77 494,3 тис. грн** (станом на 30.06.2021), що зумовлено:

➤ вибуттям з обліку державного майна на загальну суму **214 481,4 тис. грн у зв'язку із передачею на баланс:**

- **ВС майна на суму 212 760,7 тис. грн** (трьох будівель та споруди¹⁷ – 160 945,4 тис. грн, двох земельних ділянок¹⁸ – 30 178,6 тис. грн, а також машин, обладнання, інструментів, приладів, інвентаря¹⁹ та малоцінних необоротних матеріальних активів²⁰ – 21 636,7 тис. гривень);

- **Міністерства закордонних справ України майна на загальну суму 1 720,7 тис. гривень.** Вибуття цього майна відображено в бухгалтерському обліку ліквідаційної комісії з припинення діяльності ВСУ на підставі акта приймання-передачі нерухомого майна²¹ від 21.03.2019, затвердженого 04.03.2019 в. о. Голови ВСУ Гуменюком В. І. та 21.03.2019 Міністром закордонних справ України Клімкіним П. А., що є свідченням **недотримання ліквідаційною комісією з припинення діяльності ВСУ вимог частини четвертої статті 105 ЦКУ щодо здійснення повноважень з управління справами юридичної особи, яка припиняється.**

Довідково. У бухгалтерському обліку ліквідаційної комісії з припинення діяльності ВСУ передача державного майна до МЗС врахована у сумі 1 720,7 тис. грн, що менше на 0,4 тис. грн за її дійсне значення (1 721,1 тис. гривень);

➤ вибуттям з обліку державного майна на загальну суму **208,0 тис. грн через списання:**

- матеріальних цінностей на загальну суму **166,5 тис. грн** відповідно до акта списання групи основних засобів від 01.02.2019 № 57, затвердженого в. о. керівника апарату ВСУ, головою ліквідаційної комісії з припинення діяльності ВСУ (166,3 тис. грн²²), та акта списання групи основних засобів

¹⁷ Кловський палац (будівлі літ. А, Л, П, м. Київ, вул. П. Орлика, 8), адмінбудинок з господарським корпусом (літ. А, Б, м. Київ, вул. П. Орлика, 4 а), адмінбудинок (м. Київ, вул. П. Орлика, 4) та кам'яна огорожа – акт приймання-передачі, затверджений 22.08.2018.

¹⁸ Земельні ділянки площею 0,6971 (м. Київ, вул. П. Орлика, 4, 8) та 0,8766 (м. Київ, вул. П. Орлика, 8) га – акт приймання-передачі, затверджений 13.02.2019.

¹⁹ Машини, обладнання, інструменти, прилади та інвентар згідно з актом приймання-передачі від 25.04.2019: на суму 1 582,7 тис. грн (182 стільці та вентилятор) та на суму 20 051,0 тис. грн (дві системи збереження даних, система опалення, вентиляції та кондиціонування, система автоматизації та диспетчеризації, система газового пожежогасіння, 4 пасажирських ліфти, система відеонагляду, 2 АВК (зал пленумів та конференцзал), 2 дискові системи збереження даних, система вузлів для звуку та відеообладнання, система відеоконференцзв'язку для зали судових засідань тощо).

²⁰ Акустичні системи (6 од. на суму 3,0 тис. грн) – акт приймання-передачі, затверджений 25.04.2019.

²¹ Підставою для здійснення передачі є рішення Кабінету Міністрів України, яке має обмежений доступ.

²² Списано 2 310 шт. самшиту вічнозеленого формованого, причина списання: рослини хворі, пошкоджені, сухі.

від квітня 2019 року № 47 (0,2 тис. гривень)²³. У вказаних актах дати та прізвища осіб, які їх затвердили, не зазначалися.

Отже, списання ліквідаційною комісією з припинення діяльності ВСУ матеріальних цінностей на підставі документів, що не містять дат і не ідентифікують посадових осіб, які затвердили такі документи, свідчить про недостатній контроль з боку ВС як головного розпорядника бюджетних коштів та, відповідно, про системне недотримання вимог частини другої статті 9 Закону № 996, а також пункту 2.4 глави 2 Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Мінфіну від 24.05.1995 № 88, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 05.06.1995 за № 168/704;

- матеріальних цінностей на загальну суму 41,5 тис. гривень. Списання цього майна відображено в бухгалтерському обліку ліквідаційної комісії з припинення діяльності ВСУ на підставі актів²⁴, складених ВСУ з 21.06.2018 по 08.11.2018, а не актів ліквідаційної комісії з припинення діяльності ВСУ, до якої згідно з вимогами частини четвертої статті 105 ЦКУ переходять повноваження щодо управління справами юридичної особи.

Водночас через відсутність первинних документів та неможливість доступу до майна, непереданими на баланс ВС залишаються (обліковуються на балансі ліквідаційної комісії ВСУ станом на 30.06.2021) матеріальні цінності на загальну суму 77 494,3 тис. грн, зокрема: машини та обладнання – 29 873,2 тис. грн (комп'ютери та комп'ютерна техніка, сервери, копіювальна та множильна техніка, кондиціонери, фототехніка, побутова техніка, обладнання для спецпошуку, офісне обладнання, обладнання для автомобілів, спортивне обладнання, обладнання для буфету, монітори та блоки живлення тощо); капітальні інвестиції в основні засоби – 13 409,7 тис. грн (проектна та кошторисна документація, незавершене капітальне будівництво, таблички фасадні, телефони, офісне приладдя та меблі); 70 од. транспортних засобів – 13 019,4 тис. грн; інструменти, прилади та інвентар – 11 475,6 тис. грн (меблі, килими, порт'єри, інструменти тощо); запасні частини – 4 014,7 тис. грн; малоцінні необоротні матеріальні активи – 2 409,6 тис. грн (вогнегасники, телефони, тонометри тощо); малоцінні та швидкозношувані предмети – 1 172,9 тис. грн; інші матеріальні цінності на загальну суму 2 119,2 тис. гривень.

Частина державного майна, що залишилася непереданою до ВС, знаходиться в приміщенні ВС та частково використовується. Майно, що застаріло або вийшло з ладу (металеві шафи, меблі, комп'ютерна техніка

²³ Списано лічильник води В Meters ½ XB.

²⁴ Акти щодо списання: від 21.06.2018 (цифровий диктофон Olympus DM-650), 12 актів від 26.06.2018 (5 столів, конференцприставка, 6 шт. порт'єр розсувних з ламбрекенами) та від 08.11.2018 (8 шт. ламп настільних, лікарські засоби: амиксин, аналгін, бинт, валідол, йод, каптопрес, корвалол, но-шпа тощо).

тощо), зберігається неналежним чином – у коридорах, під сходами.

Також аудитом встановлено факти неефективного управління державним майном, зокрема:

- непередання ВСУ до ВС державного майна на загальну суму 20 186,4 тис. грн, придбаного за кошти державного бюджету, виділені розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.09.2017 № 617-р²⁵ (40 комп'ютерів, 48 фотокопіювальних пристроїв, 40 принтерів, 6 сканерів, 4 блоки живлення, 3 кондиціонери, 5 од. фотографічного обладнання, 4 сервери тощо загальною вартістю 14 507,3 тис. грн; світлофільтри, зарядні пристрої, чохли та сумки до фотоапаратів тощо загальною вартістю 29,4 тис. грн; запаси на загальну суму 2 361,8 тис. грн; а також проєктна документація «Модернізація систем відеоспостереження, сигналізації та встановлення системи сканування днища автомобіля на території ВСУ по вул. П. Орлика, 4 в м. Києві» вартістю 287,9 тис. грн і послуги на суму 3 000,0 тис. грн з оновлення та налаштування Автоматизованої системи управління документами ВСУ, які залишилися поза обліком ВСУ ліквідаційної комісії з припинення діяльності ВСУ та ліквідаційної комісії ВСУ).

Неодноразові звернення ВС щодо передачі матеріальних цінностей ВСУ не враховувалися, що зумовило придбання ВС у 2018-2019 роках необхідних матеріальних цінностей та **фактично призвело до додаткового навантаження на державний бюджет.**

Довідково. Тільки на закупівлю засобів інформатизації (комп'ютерна техніка, БФП, принтери, сканери, мережеве обладнання тощо) ВС у 2018 році використано 26 540,1 тис. гривень (відповідні документи містяться в матеріалах аудиту);

- непередання до ВС 70 од. транспортних засобів загальною вартістю 13 019,4 тис. грн, з яких 69 од. на час здійснення аудиту знаходилися на території ВС за адресою: м. Київ, вул. П. Орлика 4, 8, більше 4 років просто неба, зумовило неефективне управління цим майном та ризику його втрати.

Так, оглядом вказаних транспортних засобів встановлено відсутність на них номерних знаків, пошкодження кузова та скла у частини транспортних засобів; незадовільний зовнішній вигляд більшості з них (корозія кузова, дисків коліс та гальмівних дисків), що може бути спричинено тривалою неексплуатацією.

Довідково. Відповідно до базових технічних нормативів та регламентів тривале невикористання (простій) транспортних засобів за умов неналежної підготовки призводить до виведення з ладу основних вузлів та деталей та, як наслідок, до необхідності витрачання значних ресурсів для повернення їх в експлуатацію. Зокрема, виходять з ладу акумуляторні батареї, пересихають, тріскаються та деформуються шини, ущільнювачі, шланги, бензопроводи, привідні ремені, сальники, втрачають властивості оливи, паливо, гальмівна та охолоджуюча рідини.

Отже, незважаючи на те, що від початку здійснення ліквідаційною

²⁵ «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Верховному Суду України на 2017 рік».

комісією з припинення діяльності ВСУ відповідних заходів минуло більше трьох років, закріплення майна за ВС, як це передбачалося Розпорядженням № 841-р не відбулося, унаслідок чого залишається непереданим до ВС державне майно на загальну суму 77 494,3 тис. грн, що свідчить про неефективне управління цим майном.

Вартість державного майна ДП «Автобаза ВСУ» зменшилася до 126,8 тис. грн, зокрема через:

- списання державного майна на загальну суму **2 283,6 тис. грн** (палива, оливи моторної, антифризу тощо на суму 2 077,7 тис. грн²⁶, запасних частин – 199,1 тис. грн та канцелярських товарів – 6,8 тис. гривень).

Довідково. Використання частини транспортних засобів, які були передані ВСУ в оперативне управління ДП «Автобаза ВСУ», тривало ще і у I півріччі 2019 року, передача автотранспорту з користування ДП «Автобаза ВСУ» до ВСУ відбулася 18.10.2019, а останнє списання паливно-мастильних матеріалів – 17.08.2020;

- реалізацію двох автомобілів загальною первісною вартістю **246,6 тис. гривень.**

Довідково. **Фольксваген Пассат** (2008 року випуску) первісною вартістю 166,6 тис. грн та **маловантажний автомобіль ГАЗ 3302** (2011 року випуску) первісною вартістю 80,0 тис. грн **реалізовані через аукціони** (договори купівлі-продажу від 29.07.2020 та від 12.06.2020 відповідно), **отримані кошти** у загальній сумі 304,5 тис. грн (175,5 і 129,0 тис. грн відповідно) у повному обсязі використано на виплату заробітної плати членам ліквідаційної комісії ДП «Автобаза ВСУ».

Таким чином, станом на **30.06.2021** ДП «Автобаза ВСУ» обліковувало державне майно на загальну суму **126,8 тис. гривень.**

Державне майно ДП «СТО Алекс»²⁷ повністю вибуло з балансу підприємства (634,6 тис. грн) **внаслідок:**

- **передачі ВСУ державного майна на загальну суму 461,8 тис. грн** згідно з актом приймання-передачі, затвердженим 07.02.2019 головою ліквідаційної комісії ДП «Автобаза ВСУ» та в. о. Голови ВСУ.

Так, ліквідаційною комісією ДП «СТО Алекс» за підсумками суцільної інвентаризації, проведеної з 03.12.2018 до 26.12.2018, та у порядку здійснення організаційних заходів (складання ліквідаційного балансу), передано комісії (робочій групі) з приймання майна ВСУ (створена наказом ВСУ від 14.01.2019 № 7-к) усі матеріальні цінності, що були придбані за кошти виділених асигнувань ВСУ та не були використані й залишилися на складі (загалом 334 найменування, зокрема запасні частини до автомобілів, господарський інвентар, інструменти, миючі засоби тощо).

Водночас аудитом встановлено, що **ці 334 найменування матеріальних цінностей на загальну суму 461,8 тис. грн після їх передачі**

²⁶ Зокрема, вибуття на суму 826,2 тис. грн відбулося через повернення постачальнику палива талонів, термін дії яких завершувався, з поверненням коштів.

²⁷ Під час проведення аудиту зв'язок з посадовими особами та (або) членами ліквідаційної комісії встановити не вдалося (усі працівники були звільнені у 2018 році), у зв'язку з чим дані щодо державного майна ДП «СТО Алекс» наведено за інформацією, отриманою від засновника цього підприємства – ДП «Автобаза ВСУ».

від ДП «СТО Алекс» до ВСУ (з 07.02.2019) в обліку ані ВСУ, ані ліквідаційної комісії з припинення діяльності ВСУ не значаться, тобто залишаються поза обліком;

- **передачі ВС** державного майна, що було придбано за кошти виділених асигнувань ВС та не використано, на загальну суму **78,2 тис. грн** згідно з актом приймання-передачі, затвердженим 24.01.2019 директором ДП «Автобаза ВСУ» та керівником апарату ВС;

- **реалізації автомобіля первісною вартістю 94,6 тис. гривень.**

Довідково. Легковий автомобіль VOLKSWAGEN POLO хетчбек (2006 року випуску) реалізовано через аукціон (договір купівлі-продажу від 19.12.2019) та отримано кошти у сумі 77,9 тис. грн, які у повному обсязі використано на виплату заробітної плати членам ліквідаційної комісії ДП «СТО Алекс».

Окремо варто звернути увагу на управлінські рішення ВСУ, прийняті у період з 01.01.2018 до 30.06.2021.

Так, з 01.01.2018 до 21.06.2018 ВСУ прийнято низку управлінських рішень про списання державного майна на загальну суму 4 496,3 тис. грн, які були відображені в бухгалтерському обліку ВСУ та враховані в бухгалтерського обліку ліквідаційної комісії з припинення діяльності ВСУ станом на 01.07.2018. Водночас до аудиту ВСУ надано акти списання матеріальних цінностей лише на загальну суму 181,8 тис. грн, щодо списання решти майна загальною вартістю 4 314,5 тис. грн²⁸ підтверджувальних документів не надано та пояснюється можливою їх втратою.

Після 21.06.2018 ВСУ продовжував ведення власного бухгалтерського обліку та ухвалення управлінських рішень без відповідних повноважень та координації (узгодження) із ліквідаційною комісією з припинення діяльності ВСУ.

Наприклад, з 21.06.2018 по 16.03.2021 незважаючи на те, що з 10.04.2018 утворена ліквідаційна комісія з припинення діяльності ВСУ, а з 07.06.2019 ліквідаційна комісія ВСУ, до якої згідно з вимогами частини четвертої статті 105 ЦКУ переходять повноваження щодо управління справами юридичної особи, ВСУ ухвалено низку управлінських рішень про списання державного майна (27 кондиціонерів, 79 тумб, 72 стільці, 64 столи, 47 крісел, 24 стелажі, 12 шаф, 10 телефонних апаратів, 12 килимових виробів тощо) на загальну суму 4 416,8 тис. грн, які відображені у власному обліку ВСУ та не відображені в обліку ліквідаційної комісії ВСУ. Крім того, не підтверджено документально списання майна на загальну суму 1 016,4 тис. грн (телевізори, холодильник, телефакс, меблі, килимові вироби, штори, папір, канцелярські товари, сувенірна продукція, фотоальбоми, годинники настінні тощо). Отже, **зазначене вказує на наявність руху**

²⁸ Показник у сумі 4 314,5 тис. грн відображає різницю між загальною сумою списаних матеріальних цінностей (4 496,2 тис. грн) та сумою списаних матеріальних цінностей, що документально підтверджена (181,7 тис. гривень).

державного майна поза контролем та обліком ліквідаційної комісії ВСУ, що може призвести до втрати матеріальних цінностей.

Також із порушенням вимог частини четвертої статті 105 ЦКУ навіть після рішення Ради суддів України від 12.04.2018 № 18 (в якому зазначено, що «рішення зборів суддів ВСУ, спрямовані на перешкоджання ліквідаційній процедурі, не мають правових наслідків») зборами суддів ВСУ ухвалювалися рішення, які мали вплив на рух державного майна, зокрема рішення зборів суддів ВСУ від 24.09.2019 № 6 про відчуження двох автомобілів ДП «Автобаза ВСУ» загальною первісною вартістю 246,6 тис. грн²⁹ та автомобіля ДП СТО «Алекс» первісною вартістю 94,6 тис. грн³⁰, які у подальшому були реалізовані через аукціони.

Слід зазначити, що відповідно до Закону України від 21.09.2006 № 185-V «Про управління об'єктами державної власності» (далі – Закон № 185) управління об'єктами державної власності – здійснення Кабінетом Міністрів України та уповноваженими ним органами, іншими суб'єктами, визначеними цим Законом, повноважень щодо реалізації прав держави як власника таких об'єктів, пов'язаних з володінням, користуванням і розпорядженням ними, у межах, визначених законодавством України, з метою задоволення державних та суспільних потреб. Суб'єктами управління об'єктами державної власності згідно із цим Законом є, зокрема, органи, які здійснюють управління державним майном відповідно до повноважень, визначених окремими законами.

Статтею 5 Закону № 185 передбачено, що Кабінет Міністрів України визначає порядок відчуження та списання об'єктів державної власності. На виконання цієї норми Кабінет Міністрів України постановою від 06.06.2007 № 803 затвердив Порядок відчуження об'єктів державної власності (далі – Порядок № 803), дія якого поширюється на відчуження майна, що передано казенним підприємствам, державним комерційним підприємствам (їх об'єднанням), установам та організаціям (у тому числі у процедурі ліквідації за рішенням суб'єкта управління), майна, переданого Національній та національним галузевим академіям наук у безстрокове безоплатне користування (далі – суб'єкти господарювання). Відчуження майна здійснюється безпосередньо суб'єктом господарювання, на балансі якого перебуває таке майно, лише після надання на це згоди або дозволу (далі – згода) відповідного суб'єкта управління майном, який є представником власника і виконує його функції у межах, визначених законодавчими актами (далі – суб'єкт управління).

Згідно із статтями 125 та 126 Закону № 2453 збори суддів є організаційною формою суддівського самоврядування; збори суддів – зібрання суддів відповідного суду, на якому вони обговорюють питання внутрішньої діяльності цього суду та приймають колективні рішення з

²⁹ Фольксваген Пассат (2008 року випуску) первісною вартістю 166,6 тис. грн та маловантажний автомобіль ГАЗ 3302 (2011 року випуску) первісною вартістю 80,0 тис. гривень.

³⁰ Легковий автомобіль VOLKSWAGEN POLO хетчбек (2006 року випуску).

обговорюваних питань; збори суддів обговорюють питання щодо внутрішньої діяльності суду чи роботи конкретних суддів або працівників апарату суду та ухвалюють з цих питань рішення, що є обов'язковими для суддів та працівників цього суду.

Отже орган суддівського самоврядування не є суб'єктом управління та не виконує владних управлінських функцій. Тому його рішення стосовно відчуження майна державних підприємств не мають правових наслідків.

Таким чином, станом на 01.07.2021 сукупна вартість державного майна ВСУ становила 81 396,2 тис. грн: облік щодо 77 621,1 тис. грн здійснювався ліквідаційною комісією ВСУ (77 494,3 тис. грн) та ДП «Автобаза ВСУ» (126,8 тис. грн), поза обліком залишалось майно на загальну суму 3 775,1 тис. грн (вартість проєктної документації та наданих послуг на загальну суму 3 287,9 тис. грн, що відсутня в обліку ВСУ та ліквідаційної комісії ВСУ, вартість майна, переданого від ДП «СТО Алекс» до ВСУ, – 461,8 тис. грн, вартість майна, що не врахована в обліку ліквідаційної комісії ВСУ, – 25,4 тис. грн). Зазначене з урахуванням існуючих недоліків системи контролю за майном вказує на наявність ризиків втрати значної його частини та загалом є свідченням триваючого понад три роки неефективного ним управління.

Отже, закріплення майна за ВС, як це передбачалося Розпорядженням № 841-р, не відбулося, унаслідок чого залишається непереданим до ВС державне майно на суму 81 396,2 тис. гривень.

Щодо ліквідації ВАСУ

Згідно з наказом ВАСУ від 15.12.2017 № 36 «Про припинення діяльності Вищого адміністративного суду України, утворення ліквідаційної комісії та заходи з припинення діяльності Вищого адміністративного суду України» (далі – Наказ № 36) днем припинення діяльності ВАСУ визначено 15 грудня 2017 року; утворено ліквідаційну комісію з припинення діяльності ВАСУ у складі **17 осіб**, головою комісії призначено керівника апарату ВАСУ – Шевченка О. М. та затверджено План заходів з припинення діяльності ВАСУ.

Відповідно до даних Державного реєстру в стані припинення юридичної особи ВАСУ перебуває з **20.12.2017**.

Планом заходів з припинення діяльності ВАСУ передбачалося виконання ліквідаційною комісією загалом 19 заходів, розроблених з урахуванням вимог статей 105, 111 ЦКУ, зокрема **12 заходів організаційного та кадрового забезпечення** (внесення до Державного реєстру запису про початок та завершення процедури припинення діяльності, письмове повідомлення працівників про ліквідацію суду та попередження державних службовців про наступне припинення державної служби та вивільнення тощо), **5 – матеріально-технічного та фінансового забезпечення** (проведення інвентаризації та передачі майна, розрахунків з

дебіторами та кредиторами, складання ліквідаційного балансу тощо), 1 – з упорядкування документообігу, зокрема експертиза цінностей документів та архівного фонду, а також 1 заходу з організації та забезпечення режиму секретності.

Аудитом встановлено, що за окремими заходами у цьому плані не було визначено термінів виконання (*вжиття заходів для вивільнення працівників відповідно до вимог трудового законодавства, а саме попередження працівників про наступне звільнення у порядку, визначеному статтею 49-2 КЗпП України, частиною третьою статті 87 Закону України «Про державну службу»; проведення інвентаризації майна в установленому порядку; проведення організаційної роботи щодо передачі матеріальних цінностей на баланс ВС та здійснення такої передачі; складання ліквідаційного балансу; звільнення членів ліквідаційної комісії*), що має ознаки формального підходу до його складання та, відповідно, виконання.

На виконання вимог Спільного наказу № 560/90-ОД головою ліквідаційної комісії розглянуто звіт про виконання Плану заходів з припинення діяльності ВАСУ, затвердженого наказом № 36, забезпечено розробку низки невідкладних заходів, що залишилися невиконаними, і затвердження на нараді цієї комісії ще одного Плану заходів щодо припинення діяльності ВАСУ³¹ (протокол від 04.07.2019 № 6), яким, зокрема, передбачено: вжиття заходів для вивільнення працівників, що знаходяться у декретних відпустках (термін виконання – не раніше ніж через два місяці після ознайомлення з попередженням про наступне вивільнення); складання ліквідаційного балансу (термін виконання – за 2 місяці до орієнтовної дати завершення ліквідаційної процедури); звільнення членів ліквідаційної комісії (термін виконання – по закінченню ліквідаційної процедури).

Слід зазначити, що зміни щодо складу ліквідаційних комісій у зв'язку зі звільненням окремих членів таких комісій до Спільного наказу № 560/90-ОД не вносилися. Також не вносилися зміни і до Наказу № 36. На 01.07.2021 кількість членів ліквідаційної комісії ВАСУ, без урахування голови та представників ВС і ДСАУ, становила 3 особи.

Аналізом затверджених планів заходів з припинення діяльності ВАСУ встановлено, що цих планів у повному обсязі не виконано, загалом з 19 передбачених заходів ВАСУ станом на липень 2021 року повністю виконано 11, або 58 відс., частково – 4, або 21 відс., не виконано – 4, або 21 відсоток (Додаток 2).

Аудитом встановлено, що основною причиною, яка впливає на завершення процесів ліквідації, є невирішення питання з переведенням/звільненням суддів.

³¹ Фактично повторно затверджено частину заходів, які залишилися невиконаними та вже передбачалися Планом заходів з припинення діяльності ВАСУ, затвердженим наказом ВАСУ від 15.12.2017 № 36.

На 01.01.2018 загальна чисельність працівників ВАСУ становила **241 особу** (27 суддів, 178 державних службовців, 30 працівників патронатної служби і 6 працівників, які виконують функції обслуговування), **на 01.01.2019 – 55 осіб** (20 суддів і 35 працівників апарату суду), **на 01.01.2020 – 37 осіб** (18 суддів і 19 працівників апарату суду), **на 01.01.2021 – 33 особи** (18 суддів і 15 працівників апарату суду), **на 01.07.2021 – 31 особа** (17 суддів і 14 працівників апарату суду), **на 01.01.2022 – 31 особа (17 суддів, 9 державних службовців (6 осіб – відпустка по вагітності та пологах і для догляду за дитиною) і 5 працівників патронатної служби).**

Встановлено, що державне майно, яке обліковувалося у ВАСУ, на підставі відповідних актів приймання-передачі, **які містяться в матеріалах аудиту**, передано до ВС у першому півріччі 2018 року. Станом на 01.07.2021 у ВАСУ обліковуються лише печатки та штампи на загальну суму 0,8 тис. гривень.

Щодо ліквідації ВГСУ

Відповідно до наказів в. о. Голови ВГСУ від 14.12.2017 № 21, «Про здійснення організаційних заходів, пов'язаних з припиненням діяльності та ліквідацією Вищого господарського суду України, утворення ліквідаційної комісії» (далі – Наказ № 21) та № 21а «Про доповнення наказу від 14.12.2017 № 21 «Про здійснення організаційних заходів, пов'язаних з припиненням діяльності та ліквідацією Вищого господарського суду України, утворення ліквідаційної комісії»: утворено ліквідаційну комісію з припинення діяльності ВГСУ у складі **9 осіб**, яку зобов'язано здійснити організаційні заходи, визначені розділом XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402, пов'язані з припиненням діяльності та ліквідацією ВГСУ, у зв'язку з початком роботи ВС, з 15.12.2017, головою комісії визначено начальника управління фінансового забезпечення та бюджетного планування – головного бухгалтера ВГСУ Соловійову Л. В. План заходів з припинення діяльності ВГСУ цим наказом не затверджувався.

Відповідно до даних Державного реєстру в стані припинення юридичної особи ВГСУ перебуває з 20.12.2017.

План заходів з припинення діяльності ВГСУ затверджено протоколом засідання ліквідаційної комісії з припинення діяльності ВГСУ від 15.12.2017 № 1.

Цим планом передбачалося виконання ліквідаційною комісією 19 заходів, розроблених з урахуванням вимог статей 105, 111 ЦКУ, зокрема **12 заходів організаційного та кадрового забезпечення** (внесення до Державного реєстру запису про початок та завершення процедури припинення діяльності, письмове повідомлення працівників про ліквідацію суду та попередження державних службовців про наступне припинення державної служби та вивільнення тощо), **5 – матеріально-технічного та фінансового забезпечення** (проведення інвентаризації та передачі майна, розрахунків з дебіторами та кредиторами, складання ліквідаційного балансу

тощо), **1 – з упорядкування документообігу**, зокрема експертиза цінностей документів та архівного фонду, а також **1 заходу з організації та забезпечення режиму секретності**. За окремими заходами у цьому плані не було визначено термінів виконання (вжиття заходів для вивільнення працівників відповідно до вимог трудового законодавства, а саме попередження працівників про наступне звільнення у порядку, визначеному статтею 49-2 КЗпП України, частиною третьою статті 87 Закону України «Про державну службу»; проведення інвентаризації майна в установленому порядку; проведення організаційної роботи щодо передачі матеріальних цінностей на баланс ВС та здійснення такої передачі; складення ліквідаційного балансу; звільнення членів ліквідаційної комісії), що має ознаки формального підходу до його складання та, відповідно, виконання.

На виконання вимог Спільного наказу № 560/90-ОД ліквідаційна комісія з припинення діяльності ВГСУ³² на засіданні 04.07.2019, заслухавши інформацію голови комісії Соловйової Л. В. щодо визначення низки невідкладних заходів з припинення діяльності ВГСУ, що станом на 01.07.2019 залишилися невиконаними, вирішила взяти до відома інформацію голови комісії й погодити затвердження ще одного Плану заходів з припинення діяльності ВГСУ³³, яким зокрема, передбачалося проведення інвентаризації майна (термін виконання – невизначений); вжиття заходів щодо знищення печаток та штампів, складення ліквідаційного балансу (термін виконання – невизначений); звільнення членів ліквідаційної комісії (термін виконання – невизначений) тощо.

Аналізом затверджених планів заходів з припинення діяльності ВГСУ встановлено, що цих планів у повному обсязі не виконано, загалом з передбачених 19 заходів ВГСУ станом на липень 2021 року повністю виконано 11, або 58 відс., частково – 4, або 21 відс., не виконано – 4, або 21 відсоток (Додаток 3).

Аудитом встановлено, що основною причиною, яка вплинула на завершення процесів ліквідації, є невіршення питання переведення/звільнення суддів.

Слід зазначити, що зміни щодо складу ліквідаційних комісій у зв'язку зі звільненням окремих членів таких комісій до Спільного наказу № 560/90-ОД не вносилися. Також не вносилися зміни і до Наказу № 21. На 01.07.2021 кількість членів ліквідаційної комісії ВГСУ, без урахування голови та представників ВС і ДСА України, становила 2 особи.

На 01.01.2018 чисельність працівників ВГСУ становила 255 осіб (43 судді, 149 державних службовців, 37 працівників патронатної служби і

³² Протокол від 04.07.2019 № 1.

³³ Фактично повторно затверджено частину заходів, що залишилися невиконаними та вже передбачалися Планом заходів з припинення діяльності ВГСУ, затвердженим протоколом засідання ліквідаційної комісії з припинення діяльності ВГСУ від 15.12.2017 № 1.

26 працівників, які виконують функції обслуговування), на **01.01.2019 – 63 особи** (19 суддів і 44 працівники апарату суду), на **01.01.2020 – 39 осіб** (13 суддів і 26 працівників апарату суду), на **01.01.2021 – 37 осіб** (13 суддів і 24 працівники апарату суду), на **01.07.2021 – 33 особи** (12 суддів і 21 працівник апарату суду). На **01.01.2022** загальна чисельність працівників ВГСУ зменшилася і становила **31 особу** (**11 суддів, 13 державних службовців** (10 осіб – відпустка по вагітності та пологах і для догляду за дитиною), **1 працівник патронатної служби і 6 працівників, які виконують функції обслуговування** та знаходяться у відпустці по вагітності та пологах і для догляду за дитиною).

Аудитом встановлено, що згідно з актами приймання-передачі, **які містяться в матеріалах аудиту**, передача державного майна від ВГСУ до ВС відбувалася протягом грудня 2017 року-квітня 2019 року. Станом на 01.07.2021 залишилися непереданими лише печатки, штампи та оснастка на загальну суму 1,3 тис. гривень.

Щодо ліквідації ВССУ

Відповідно до наказу ВССУ від 15.12.2017 № 80/0/14-17 «Про припинення діяльності Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, утворення ліквідаційної комісії та заходи з припинення діяльності Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ» за підписом в. о. Голови ВССУ (далі – Наказ № 80/0/14-17) днем припинення діяльності ВССУ визначено 15 грудня 2017 року; утворено ліквідаційну комісію з припинення діяльності ВССУ у складі **12 осіб**, головою комісії призначено в. о. керівника апарату ВССУ Сердюка В. В. та затверджено План заходів з припинення діяльності ВССУ.

Згідно з даними Державного реєстру в стані припинення юридичної особи ВССУ перебуває з 20.12.2017.

Планом заходів з припинення діяльності ВССУ передбачалося виконання ліквідаційною комісією 19 заходів, розроблених з урахуванням вимог статей 105, 111 ЦКУ, зокрема **12 заходів організаційного та кадрового забезпечення** (внесення до Державного реєстру запису про початок та завершення процедури припинення діяльності, письмове повідомлення працівників про ліквідацію суду та попередження державних службовців про наступне припинення державної служби та вивільнення тощо), **5 – матеріально-технічного та фінансового забезпечення** (проведення інвентаризації та передача майна, розрахунків з дебіторами та кредиторами, складання ліквідаційного балансу тощо), **1 – з упорядкування документообігу**, зокрема експертиза цінностей документів та архівного фонду, а також **1 заходу з організації та забезпечення режиму секретності**.

Слід зазначити, що за окремими заходами (вжиття заходів для вивільнення працівників відповідно до вимог трудового законодавства, а саме попередження працівників про наступне звільнення у порядку, визначеному

статтею 49-2 КЗпП України, частиною третьою статті 87 Закону України «Про державну службу»; проведення інвентаризації майна в установленому порядку; проведення організаційної роботи щодо передачі матеріальних цінностей на баланс ВС та здійснення такої передачі; складення ліквідаційного балансу; звільнення членів ліквідаційної комісії) у цьому плані не було визначено термінів виконання, що має ознаки формального підходу до його складання та, відповідно, виконання.

У серпні 2018 року наказом ВССУ від 27.08.2018 № 17/0/14-18 додаток 1 до Наказу № 80/0/14-17 викладено в новій редакції: головою ліквідаційної комісії визначено старшого консультанта відділу розгляду звернень управління консультантів департаменту забезпечення діяльності судової палати у цивільних справах ВССУ Лагнюка О. М.

На виконання вимог Спільного наказу № 560/90-ОД ліквідаційна комісія з припинення діяльності ВГСУ³⁴ на засіданні 04.07.2019, заслухавши інформацію голови комісії Соловйової Л. В. щодо визначення низки невідкладних заходів з припинення діяльності ВГСУ, що станом на 01.07.2019 залишилися невиконаними, вирішила взяти до відома інформацію голови комісії й погодити затвердження ще одного Плану заходів з припинення діяльності ВССУ³⁵, яким, зокрема, передбачалося проведення інвентаризації майна ВССУ (термін виконання – невизначений); складення ліквідаційного балансу (термін виконання – невизначений); звільнення членів ліквідаційної комісії (термін виконання – невизначений) тощо.

Слід зазначити, що зміни до Наказу № 80/0/14-17 щодо складу ліквідаційної комісії з припинення діяльності ВССУ у зв'язку зі звільненням окремих членів ліквідаційних комісій після серпня 2018 року не вносилися. До Спільного наказу № 560/90-ОД такі зміни також не вносилися.

На 01.07.2021 кількість членів ліквідаційної комісії ВССУ, без урахування голови та представників ВС і ДСАУ, становила 3 особи.

Аналізом затверджених планів заходів з припинення діяльності ВССУ встановлено, що цих планів у повному обсязі не виконано, загалом з передбачених 19 заходів ВССУ станом на липень 2021 року повністю виконано 11, або 58 відс., частково – 4, або 21 відс., не виконано – 4, або 21 відсоток (Додаток 4).

Аудитом встановлено, що основною причиною, яка вплинула на завершення процесів ліквідації, є невирішення питання переведення/звільнення суддів.

На 01.01.2018 чисельність працівників ВССУ становила 167 осіб (27 суддів, 122 державних службовці, 11 працівників патронатної служби і

³⁴ Протокол від 04.07.2019 № 1.

³⁵ Фактично повторно затверджено частину заходів, які залишилися невиконаними та вже передбачалися Планом заходів з припинення діяльності ВССУ, затвердженим наказом ВССУ від 15.12.2017 № 80/0/14-17.

7 працівників, які виконують функції обслуговування), на **01.01.2019 – 37 осіб** (18 суддів і 19 працівників апарату суду), на **01.01.2020 – 32 особи** (18 суддів і 14 працівників апарату суду), на **01.01.2021 – 32 особи** (18 суддів і 14 працівників апарату суду), на **01.07.2021 – 24 особи** (15 суддів і 9 працівників апарату суду), на **01.01.2022 – 24 особи** (15 суддів і **9 державних службовців** (6 осіб – відпустка по вагітності та пологах і для догляду за дитиною)).

Встановлено, що залишається невирішеним питання передачі на баланс (до 2018 року ВССУ, а потім до ВС) від Міноборони частини земельної ділянки, на якій розміщується будівля ВС за адресою: м. Київ, проспект Повітрофлотський, 28. Вирішення цього питання з Міноборони призупинене внаслідок введення в Україні воєнного стану.

Відповідно до актів приймання-передачі, які містяться в матеріалах аудиту, передача державного майна від ВССУ до ВС відбувалася протягом грудня 2017 року–квітня 2019 року. Станом на 01.07.2021 залишилися непереданими лише кругла печатка в оснастці та підвіска «Суддя» з ланцюгом у кількості 2 од. на загальну суму 2,2 тис. гривень.

Щодо чисельності працівників ВСУ, ВАСУ, ВГСУ, ВССУ та державних підприємств, що обслуговували ці суди

Аудитом встановлено, що розпочаті відповідно до законодавства процеси припинення діяльності ВСУ і ліквідації ВАСУ, ВГСУ та ВССУ не можуть бути завершені, зокрема, через невирішення питання переведення чи звільнення 52 суддів цих судів, що, відповідно, впливає і на продуктивність використання

бюджетних коштів.

Крім того, зберігають посади та отримують заробітну плату помічники вказаних суддів і частина працівників апарату.

На 01.01.2018 загальна чисельність працівників ВСУ, ВАСУ, ВГСУ, ВССУ, ДП «Автобаза ВСУ», ДП «СТО Алекс» та ДП «Адмін-Сервіс» становила 1114 осіб, на 01.01.2019, 01.01.2020, 01.01.2021 – 251, 195 і 162 особи відповідно, на **01.07.2021 – 140 осіб** (52 судді, **66 державних службовців**, з яких 31 особа знаходиться у відпустці по вагітності та пологах і для догляду за дитиною, **10 працівників патронатної служби**, з яких 3 особи знаходиться у відпустці по вагітності та пологах і для догляду за дитиною, **7 працівників, які виконують функції обслуговування**, що знаходяться у відпустках по вагітності та пологах і для догляду за дитиною, і 5 працівників ДП «Автобаза ВСУ»).

Слід зазначити, що з 15 грудня 2017 року працівники патронатної служби апаратів судів, що ліквідовуються (помічники судді), не виконують обов'язків помічників суддів, оскільки судді судів, що ліквідовуються, після 15.12.2017 не відправляли правосуддя. Ліквідаційні комісії не здійснили із дотриманням вимог законодавства необхідних заходів з переведення або звільнення помічників суддів. За 2018–2020 роки та І півріччя 2021 року на оплату праці зазначеним працівникам використано коштів державного бюджету у загальній сумі

155 780,2 тис. грн, що є їх непродуктивним використанням, а саме: працівникам патронатної служби – 17 741,1 тис. грн: ВСУ – **6 987,7 тис. грн** (2018 – 3 875,5 тис. грн; 2019 – 1064,4 тис. грн, 2020 – 1301,1 тис. грн, січень–червень 2021 року – 746,7 тис. грн); ВАСУ – **4 534,0 тис. грн** (2018 – 2 548,2 тис. грн; 2019 – 744,5 тис. грн; 2020 – 817,1 тис. грн; січень–червень 2021 року – 424,2 тис. грн); ВГСУ – **4 046,1 тис. грн** (2018 – 3 447,8 тис. грн; 2019 – 394,7 тис. грн; 2020 – 194,7 тис. грн; січень–червень 2021 року – 8,9 тис. грн;) ВССУ – **2 173,3 тис. грн** (2018 – 1 550,2 тис. грн; 2019 – 353,3 тис. грн; 2020 – 269,8 тис. грн); **державним службовцям – 138 039,1 тис. грн:** ВСУ – **65 315,6 тис. грн** (2018 – 39 358,4 тис. грн; 2019 – 10 482,6 тис. грн, 2020 – 10 637,4 тис. грн, січень–червень 2021 року – 4 837,2 тис. грн); ВАСУ – **31 141,1 тис. грн** (2018 – 17 550,3 тис. грн; 2019 – 6 118,0 тис. грн; 2020 – 5 657,2 тис. грн; січень–червень 2021 року – 1 815,6 тис. грн); ВГСУ – **24 925,2 тис. грн** (2018 – 14 347,1 тис. грн; 2019 – 4 526,5 тис. грн; 2020 – 4 128,0 тис. грн; січень–червень 2021 року – 1 923,6 тис. грн;) ВССУ – **16 657,2 тис. грн** (2018 – 9 227,1 тис. грн; 2019 – 2 756,9 тис. грн; 2020 – 3 629,8 тис. грн; січень–червень 2021 року – 1 043,4 тис. гривень).

Довідково. Відповідно до інформації, отриманої від голови ліквідаційних комісій (листи від 15.07.2022 № 01-13/42/70/22, від 09.08.2022 № 01-13/43/3/77/22, упродовж липня 2021 року–червня 2022 року на оплату праці помічників суддів та інших працівників апаратів зазначених судів використано кошти державного бюджету у загальній сумі 33 079,5 тис. гривень.

Вибірковими перевітками використання коштів на оплату праці членів ліквідаційної комісії з припинення діяльності ВСУ і ліквідаційних комісій ВСУ, ВАСУ, ВГСУ і ВССУ встановлено, що у 2018 році в межах економії фонду заробітної плати на підставі відповідних наказів членам ліквідаційних комісії встановлювалися премії в середньому у розмірі від 50 до 260 відс. фонду оплати праці у ВГСУ та від 100 до 500 відс. посадового окладу у ВСУ, ВАСУ і ВССУ, починаючи з 2019 року – у межах 30 відс. посадового окладу.

Розмір надбавки за інтенсивність праці встановлювався в середньому у 2018 році від 25 до 170 відс. посадового окладу, 2019 – від 100 до 470 відс., 2020 – від 170 до 500 відс., I півріччі 2021 року – від 25 до 200 відсотків. Надбавки за виконання особливо важливої роботи, в окремих місяцях та окремим працівникам, у 2018 році – від 80 до 100 відс. посадового окладу, 2019 – від 100 до 500 відс., 2020 – від 100 до 300 відс., I півріччі 2021 року – від 100 до 200 відсотків.

Середній розмір місячної суми нарахувань заробітної плати та інших виплат членів ліквідаційної комісії з припинення діяльності ВСУ і ліквідаційних комісій ВСУ, ВАСУ, ВГСУ і ВССУ становив у 2018 році 26,5 тис. грн, 2019 – 88,0 тис. грн, 2020 – 81,5 тис. грн, I півріччі 2021 року – 70,6 тис. грн, голів цих комісій у 2018 році – 92,1 тис. грн, 2019 – 112,1 тис. грн, 2020 – 182,2 тис. грн, I півріччі 2021 року – 206,3 тис. гривень.

Аналіз структури нарахованої за 2018–2020 роки та I півріччя 2021 року заробітної плати засвідчив (зазначені розрахунки містяться в

матеріалах аудиту), що в загальній сумі нарахувань членів ліквідаційних комісій (55 648,0 тис. грн) 20,7 відс. становлять посадові оклади (11 522,4 тис. грн), 35,7 відс. – надбавки та доплати обов’язкового та стимулюючого характеру (19 839,3 тис. грн), 13,4 відс. – щомісячні премії (7 452,5 тис. грн), 15,3 відс. – грошова та матеріальна допомога на оздоровлення і соціально-побутові потреби (8 525,1 тис. грн), 14,9 відс. – інші виплати (8 308,7 тис. гривень).

Також у 2018–2020 роках ліквідаційною комісією з припинення діяльності ВСУ та ліквідаційними комісіями ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ укладено з 14 особами 19 договорів цивільно-правового характеру (у 2018 році – по 2 договори ВСУ і ВССУ; 2019 – по 2 договори ВСУ і ВАСУ, 5 договорів ВССУ; 2020 – 3 договори ВСУ і по 1 договору ВССУ, ВАСУ, ВГСУ) щодо надання інформаційно-консультаційних послуг з експлуатації програмного забезпечення «ІС-ПРО», послуг з ведення бухгалтерського обліку грошових коштів, товарно матеріальних цінностей, нарахування суддівської винагороди, заробітної плати й інших виплат, реєстрів синтетичного та аналітичного обліку (головна книга тощо). У I півріччі 2021 року укладено 5 договорів з 5 особами (2 договори ВСУ і по 1 договору ВССУ, ВАСУ, ВГСУ).

***Довідково.** Станом на 01.07.2021 у складі окремих ліквідаційних комісій перебували заступник начальника фінансово-економічного управління – начальник відділу планово-фінансової діяльності ВСУ, начальник фінансово-економічного управління – головний бухгалтер ВАСУ, начальник управління фінансового забезпечення та бюджетного планування – головний бухгалтер ВГСУ, провідний спеціаліст відділу бухгалтерського обліку та звітності управління фінансового забезпечення та бюджетного планування ВГСУ.*

Відповідно до цих договорів та на підставі актів приймання-передачі наданих послуг у 2018–2020 роках та I півріччі 2021 року здійснено перерахування коштів державного бюджету у загальній сумі 4 039,6 тис. грн, у тому числі 3 232,9 тис. грн – сума винагороди, з неї податки та збори – 715,1 тис. грн та єдиний соціальний внесок – 806,7 тис. гривень.

Водночас ліквідаційна комісія ВССУ не змогла пояснити необхідності укладення у 2018 році двох та 2019 – п’яти таких договорів з однією особою (Ануфрієвим В. І.) щодо надання зазначених послуг.

❖ Щодо участі суддів, які перебувають у штаті ВСУ, ВАСУ, ВГСУ і ВССУ станом на 01.07.2021, у конкурсі на зайняття посад суддів у відповідному касаційному суді в складі ВС

Відповідно до пункту 14 розділу XII Закону № 1402 судді ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ мають право брати участь в конкурсі на посади суддів ВС у відповідних касаційних судах у порядку, визначеному цим Законом.

Інформація щодо участі суддів ВСУ, ВАСУ, ВГСУ і ВССУ в конкурсі на зайняття посад суддів у відповідному касаційному суді в складі ВС станом на 01.07.2021, за даними ВККСУ (лист від 24.01.2022 № 21-91/22), наведена у таблиці 1.

Таблиця 1

Інформація щодо участі суддів ВСУ, ВАСУ, ВГСУ і ВССУ в конкурсі на зайняття посад суддів у відповідному касаційному суді в складі ВС станом на 01.07.2021

Показник	ВСУ	ВАСУ	ВГСУ	ВССУ
Кількість суддів у суді (осіб), з них які:	8	17	12	15
брали участь у конкурсі на зайняття посад суддів ВС у конкурсі, оголошеному ВККСУ 07.11.2016, з них:	7	11*	8	14
не склали іспиту чи набрали нижчий за мінімально допустимий бал іспиту	3	3	2	4
не підтвердили здатність здійснювати правосуддя	-	4	2	2
підтвердили здатність здійснювати правосуддя у відповідному касаційному суді у складі ВС, але не зайняли переможної позиції у рейтингу	4	3	4	8
брали участь у конкурсі на зайняття посад суддів ВС у конкурсі, оголошеному ВККСУ 02.08.2018, з них:	-	7	5	8
не склали іспиту чи набрали нижчий за мінімально допустимий бал іспиту	-	2	2	3
не підтвердили здатність здійснювати правосуддя	-	3	1	2
підтвердили здатність здійснювати правосуддя у відповідному касаційному суді у складі ВС, але не зайняли переможної позиції у рейтингу	-	2	2	3

* 1 суддя припинила участь у конкурсі за власною заявою

Аналізом наведених у таблиці даних встановлено, що із загальної кількості незвільнених та непереведених 52 суддів, 40 суддів брали участь у конкурсі на зайняття посад суддів ВС, оголошеному ВККСУ 07.11.2016, та 20 – у конкурсі, оголошеному ВККСУ 02.08.2018.

За результатами конкурсу, оголошеного ВККСУ 07.11.2016, 12 суддів не склали іспиту чи набрали нижчий за мінімально допустимий бал іспиту, 8 – не підтвердили здатності здійснювати правосуддя, 19 – підтвердили здатність здійснювати правосуддя, але не зайняли переможної позиції у рейтингу, 1 суддя припинила участь у конкурсі за власною заявою.

За результатами конкурсу, оголошеного ВККСУ 02.08.2018, 7 суддів не склали іспиту чи набрали нижчий за мінімально допустимий бал іспиту, 6 – не підтвердили здатності здійснювати правосуддя, 7 – підтвердили здатність здійснювати правосуддя у відповідному касаційному суді у складі ВС, але не зайняли переможної позиції у рейтингу.

Щодо переведення суддів ВСУ, ВССУ, ВГСУ та ВАСУ

Процес ліквідації юридичної особи передбачає звільнення усіх працівників. Водночас чинне законодавство передбачає особливий порядок призначення та звільнення суддів. Так, згідно з частиною п'ятою статті 126 Конституції України суддя обіймає посаду безстроково, звільнення судді з посади у зв'язку із ліквідацією суду Конституцією України не передбачено.

Статтею 82 Закону № 1402, зокрема, визначено, що суддя може бути переведений на посаду судді до іншого суду ВРП в порядку, передбаченому

законом. Переведення судді на посаду судді до іншого суду здійснюється на підставі та в межах рекомендації ВККСУ.

Чинними нормативно-правовими актами не регламентовано граничних термінів розгляду ВККСУ відповідних матеріалів щодо переведення суддів. Регламент ВРП визначає, що питання переведення судді з одного суду до іншого має бути розглянуто протягом розумного строку з дня надходження подання дисциплінарної палати про переведення судді до суду нижчого рівня чи рекомендації ВККСУ, однак зміст цього терміна у Законі № 1798 та Регламентах ВККСУ і ВРП не розкрито.

Аудитом встановлені **факти довготривалого надання ВККСУ і розгляду ВРП рекомендацій ВККСУ щодо переведення суддів ВСУ, ВАСУ ВГСУ і ВССУ.**

❖ *Щодо розгляду питань переведення суддів ВККСУ*

Перше засідання ВККСУ, на якому планувалося **розглянути питання** щодо переведення **8 суддів ВСУ і 15 суддів ВССУ** до інших судів, відбулося **27.02.2018**. Щодо переведення **12 суддів ВГСУ та 17 суддів ВАСУ – 01.03.2018 та 06.03.2018 року відповідно**, а рішення з рекомендацією щодо переведення суддів ухвалювалися ВККСУ **упродовж травня-липня 2018 року (таблиця 2).**

Таблиця 2

Інформація щодо розгляду ВККСУ питань переведення суддів ВСУ, ВАСУ, ВГСУ і ВССУ до інших судів станом на 01.07.2021

Кількість суддів суду	Дата першого засідання з розгляду питання щодо переведення судді	Дата рішення з рекомендацією про переведення судді	Дата подання рішення до ВРП
7 суддів ВСУ	27.02.2018	20.06.2018	06.07.2018
1 суддя ВСУ	27.02.2018	20.06.2018	25.07.2018
13 суддів ВССУ	27.02.2018	31.05.2018	05.07.2018
2 судді ВССУ	27.02.2018	20.06.2018	06.07.2018
		20.07.2018	10.08.2018
11 суддів ВАСУ	06.03.2018	17.05.2018	02.07.2018
5 суддів ВАСУ	06.03.2018	не прийнято	X
1 суддя ВАСУ	06.03.2018	20.07.2018	10.08.2018
9 суддів ВГСУ	01.03.2018	17.05.2018	05.07.2018
1 суддя ВГСУ	01.03.2018	20.07.2018	10.08.2018
2 судді ВГСУ	01.03.2018	не прийнято	X

Так, **найменший** строк розгляду ВККСУ питання про переведення суддів **становив більше трьох місяців, найтриваліший – майже п'ять місяців.**

Аудитом встановлено, що загалом питання переведення суддів ВСУ, ВССУ, ВГСУ та ВАСУ до інших судів майже у всіх випадках ВККСУ вирішувалося після неодноразових перерв/перенесень/відкладень засідань або зняття питання з порядку денного. Водночас обґрунтування для оголошення

перерв, пропозицій щодо перенесення/відкладення засідань або зняття з порядку денного цих питань не зазначалися.

Рекомендації щодо переведення 8 суддів ВСУ, 15 – ВССУ, 10 – ВГСУ та 12 – ВАСУ надсилалися ВККСУ до ВРП з 2 липня до 10 серпня 2018 року.

Слід зазначити, що ВККСУ протягом 2018–07.11.2019 взагалі не винесла жодного рішення про звільнення чи переведення 5 суддів ВАСУ та 2 суддів ВГСУ (одного з них звільнено відповідно до рішення ВРП від 02.03.2021).

Водночас аудитом встановлені непоодинокі випадки надсилання цих рішень у терміни понад 1 місяць після їх винесення.

Так, ВККСУ супровідним листом від 05.07.2018 № 21- 3464/18 надіслано 10.07.2018 до ВРП рекомендації щодо переведення 22 суддів ВССУ, прийняті ВККСУ 31.05.2018.

У подальшому ВККСУ рекомендації щодо переведення суддів вказаних судів не надавалися.

За таких умов для забезпечення завершення ліквідаційних процедур ВС звертався до ВККСУ з проханням прискорити вирішення у межах повноважень питання про переведення суддів ВСУ, ВССУ, ВГСУ та ВАСУ (лист від 07.03.2019 № 714/0/2-19).

Упродовж 2019 року ВККСУ через офіційний сайт неодноразово повідомляла про засідання, на яких планувалося розглянути питання переведення суддів судів, що ліквідовуються, без конкурсу на посади суддів до інших судів, однак потім інформувала про зняття з розгляду цих питань без жодних аргументів. Зокрема, заплановане на 26.04.2019 питання знято з розгляду 24.04.2019, на 02.08.2019 – 01.08.2019, на 27.09.2019 – 26.09.2019.

Довідково. Відповідно до статті 98 Закону № 1402 дата, час і місце проведення засідання ВККСУ, перелік питань, що виносяться на засідання, оприлюднюються на офіційному вебсайті ВККСУ, який згідно із частиною п'ятою статті 92 цього Закону є офіційним джерелом інформації про роботу комісії.

У зв'язку з прийняттям Верховною Радою України Закону № 193, повноваження членів ВККСУ припинені з 07.11.2019, станом на 01.07.2022 новий склад ВККСУ не призначений.

Довідково. 21 січня 2022 року Конкурсна комісія з добору кандидатів на посади членів ВККСУ розпочала офіційну роботу. Під час засідання обрано керівництво комісії, а також затверджено регламент, положення про проведення конкурсу та методологію оцінювання відповідності кандидатів критеріям доброчесності та професійної компетентності, проте її роботу було тимчасово призупинено 24 лютого 2022 у зв'язку із російською військовою агресією в Україні. Комісія 13.07.2022 відновила роботу і продовжила конкурс із 15 липня 2022 року.

❖ **Щодо розгляду питань переведення суддів ВРП**

З липня 2018 по липень 2019 року ВРП було розглянуто 89 рекомендацій ВККСУ щодо переведення суддів ВСУ, ВАСУ, ВГСУ і ВССУ. За результатами розгляду вказаних рекомендацій 52 рекомендації

ВККСУ відповідно до рішень ВРП залишено без розгляду, 36 подань рішеннями ВРП внесено Президенту України, з них: 22 судді переведено указами Президента України до інших судів, щодо 11 суддів подання повернено до ВРП³⁶ (з них щодо 8 суддів залишено без розгляду рекомендації ВККСУ та 3 суддів переведено рішеннями ВРП до інших судів), 3 подання не повернено з Адміністрації Президента України (2 суддів звільнено у відставку, 1 суддя помер); 1 суддя переведений до іншого суду згідно з рішенням ВРП.

Інформація про розгляд ВРП подань (рекомендацій) ВККСУ щодо переведення 45 суддів наведена у таблиці 3.

Таблиця 3

Інформація про розгляд ВРП подань (рекомендацій) ВККСУ щодо переведення 45 суддів ВСУ, ВАСУ, ВГСУ і ВССУ до інших судів станом на 01.07.2021

Кількість суддів суду	Дата надходження рішення ВККСУ до ВРП	Дата розгляду рішення ВРП
4 судді ВСУ	10.07.2018	20.11.2018
3 судді ВСУ	10.07.2018	29.11.2018
1 суддя ВСУ	27.07.2018	20.11.2018
10 суддів ВССУ	10.07.2018	23.10.2018
4 судді ВССУ	10.07.2018	08.11.2018
		27.12.2018
		31.01.2019
1 суддя ВССУ	16.10.2018	08.11.2018
11 суддів ВАСУ	06.07.2018	23.10.2018
		08.11.2018
		04.07.2019
1 суддя ВАСУ	13.08.2018	08.11.2018
8 суддів ВГСУ	10.07.2018	23.10.2018
		08.11.2018
		15.11.2018
		04.07.2019
1 суддя ВГСУ	10.08.2018	23.10.2018
1 суддя ВГСУ	16.10.2018	20.11.2018

Аналізом наведених у таблиці даних встановлено, що терміни розгляду ВРП подань (рекомендацій) ВККСУ щодо переведення суддів ВСУ, ВССУ, ВГСУ та ВАСУ були різними за часом та довготривалими (**понад 3 місяці, в окремих випадках майже рік**). У цей період частина судів, до яких було рекомендовано перевести вказаних суддів, припинили здійснення правосуддя.

Загалом ВРП у листопаді 2018 року винесла ухвали про залишення без розгляду та повернення ВККСУ всіх рекомендацій щодо переведення 8 суддів ВСУ у зв'язку з тим, що у період розгляду ВРП вказаних рекомендацій суди, до яких рекомендовано перевести суддів, припинили здійснення правосуддя (Київський апеляційний адміністративний суд,

³⁶ З набранням чинності 30 вересня 2018 року окремих норм Закону № 1401 припинилися повноваження Президента України в частині переведення суддів, у зв'язку з чим Адміністрація Президента України повернула нерозглянуті подання ВРП. У подальшому ВРП були ухвалені відповідні рішення за цими матеріалами.

Київський апеляційний господарський суд, Апеляційний суд Київської області, Апеляційний суд міста Києва). Подібною є ситуація з переведенням 15 суддів ВССУ, 11 суддів ВАСУ та 9 суддів ВГСУ.

За 2 рекомендаціями ВККСУ щодо переведення 1 судді ВАСУ та 1 судді ВГСУ, ВРП ухвалила рішення про залишення цих рекомендацій як таких, що прийняті без належного обґрунтування, та повернула ці рішення ВККСУ.

Отже, довготривалі процеси надання ВККСУ рекомендацій та прийняття ВРП відповідних рішень про переведення чи звільнення суддів судів, що ліквідовуються, а також припинення з 07.11.2019 повноважень членів ВККСУ, ускладнили проведення заходів з припинення діяльності ВСУ і ліквідації ВССУ, ВГСУ та ВАСУ, зумовили додаткове навантаження на державний бюджет та призвели до непродуктивного використання коштів державного бюджету на виплату суддівської винагороди суддям таких судів, за умови фактичного нездійснення ними правосуддя, на загальну суму 152 027,9 тис. грн, а саме: суддям ВСУ – 26 132,8 тис. грн (2018 – 4 732,3 тис. грн; 2019 – 9 604,8 тис. грн; 2020 – 7 499,2 тис. грн; січень-червень 2021 року – 4 296,5 тис. грн); суддям ВАСУ – 47 753,8 тис. грн (2018 – 9 212,7 тис. грн; 2019 – 15 871,1 тис. грн; 2020 – 15 829,2 тис. грн; січень-червень 2021 року – 6 840,8 тис. грн); суддям ВГСУ – 36 512,1 тис. грн (2018 – 9 395,0 тис. грн; 2019 – 11 500,0 тис. грн; 2020 – 10 228,5 тис. грн; січень-червень 2021 року – 5 388,6 тис. грн); суддям ВССУ – 41 629,2 тис. грн (2018 – 7 376,1 тис. грн; 2019 – 12 727,3 тис. грн; 2020 – 13 868,0 тис. грн; січень-червень 2021 року – 7 657,8 тис. гривень). Виплата суддівської винагороди суддям ВСУ, ВАСУ, ВГСУ, ВССУ, які не здійснюють правосуддя, продовжується і у 2022 році.

Довідково. Відповідно до інформації, отриманої від голови ліквідаційних комісій (листи від 15.07.2022 № 01-13/42/70/22, від 09.08.2022 № 01-13/43/3/77/22), упродовж липня 2021 року-червня 2022 року коштом державного бюджету забезпечено виплату суддівської винагороди суддям ВСУ, ВАСУ, ВГСУ, ВССУ, які не здійснювали правосуддя, на загальну суму 60 313,8 тис. гривень.

Щодо припинення діяльності державних підприємств

Державне підприємство «Автобаза Верховного Суду України»³⁷ (далі – ДП «Автобаза ВСУ»). Рішенням зборів суддів ВСУ від 08.11.2018 № 25 встановлено, що до 07.05.2019³⁸ ДП «Автобаза ВСУ» припиняє діяльність шляхом ліквідації; утворено ліквідаційну комісію, головою якої визначено директора ДП «Автобаза ВСУ» Безпалька О. А.

Водночас, як вже зазначалося в Звіті, у зборів суддів ВСУ відсутні

³⁷ Створено за рішенням Президії ВСУ від 25.12.2002 № 34 для забезпечення виконання ВСУ функцій як найвищого судового органу у системі судів загальної юрисдикції.

³⁸ У разі виникнення певних непередбачуваних обставин строк може бути збільшено за відповідним рішенням засновника.

повноваження щодо прийняття рішень також про припинення суб'єктів господарювання.

Положення про ліквідаційну комісію та порядок припинення діяльності ДП «Автобаза ВСУ» затверджено наказом голови ліквідаційної комісії від 12.11.2018 № 4.

Цим положенням визначено (у додатку 1) кількісний та персональний склад ліквідаційної комісії, план організаційно-правових заходів з припинення підприємства (пункти 3.1–3.25 розділу 3), а також процедуру та порядок припинення ДП «Автобаза ВСУ», статус і повноваження ліквідаційної комісії, послідовність дій та організаційних заходів.

Відповідно до даних Державного реєстру в стані припинення юридичної особи ДП «Автобаза ВСУ» перебуває з 08.11.2018.

Водночас аудитом встановлено, що заходи з припинення діяльності підприємства є простроченими та незавершеними. Основною причиною не завершення процесу ліквідації є перебування на розгляді Окружного адміністративного суду м. Києва позову ДП «Автобаза ВСУ» до Головного управління Державної фіскальної служби у м. Києві щодо визнання протиправними та скасування податкових повідомлень-рішень від 06.05.2019 № 0296140306, № 0295140306 (провадження в адміністративній справі № 640/10501/19 від 26.06.2019).

З огляду на це термін ліквідації ДП «Автобаза ВСУ» з 07.05.2019 було продовжено до внесення державним реєстратором до Державного реєстру відповідних даних щодо ліквідації.

Загальна чисельність працівників ДП «Автобаза ВСУ» на 01.01.2018, 01.01.2019, 01.01.2020, 01.01.2021 і 01.07.2022 становила 46, 46, 30, 5 і 5 осіб відповідно.

На оплату праці цим працівникам у 2018–2020 роках та I півріччі 2021 року ДП «Автобаза ВСУ» використало кошти державного бюджету у загальній сумі 10 612,8 тис. грн: у 2018 році – 5 607,1 тис. грн, 2019 – 2 165,4 тис. грн, 2020 – 1 838,0 тис. грн, I півріччі 2021 року – 1 002,3 тис. гривень.

Інформація щодо передачі майна ДП «Автобаза ВСУ» наведена на сторінці 35 Звіту.

❖ **Дочірнє підприємство «СТО Алекс» ДП «Автобаза ВСУ»³⁹ (далі – ДП «СТО Алекс»)**

Рішенням ДП «Автобаза ВСУ» від 22.10.2018 № 3-PI/118 встановлено, що ДП «СТО Алекс» до 25 квітня 2019 року має припинити діяльність шляхом ліквідації; а також утворено ліквідаційну комісію у складі 5 осіб, головою якої визначено директора ДП «СТО Алекс» Полишного О. А.

Положення про ліквідаційну комісію та порядок припинення діяльності ДП «СТО Алекс» затверджено наказом голови ліквідаційної комісії

³⁹ Засновником та власником підприємства є ДП «Автобаза ВСУ».

від 23.10.2018 № 9.

Цим положенням визначено план організаційно-правових заходів з припинення підприємства (пункти 3.1–3.26 розділу 3), а також повноваження і статус ліквідаційної комісії, послідовність дій та організаційних заходів.

Відповідно до даних Державного реєстру в стані припинення юридичної особи ДП «СТО Алекс» перебуває з 26.10.2018.

За інформацією ДП «Автобаза ВСУ», основною причиною незавершення процедури ліквідації ДП «СТО Алекс» є непроведення органами Державної податкової служби України документальної перевірки⁴⁰.

Слід зазначити, що станом на 01.01.2020 усі працівники та члени ліквідаційної комісії ДП «СТО Алекс» звільнені (останнього працівника звільнено 27.12.2018).

У 2018 році на оплату праці працівникам ДП «СТО Алекс» використало кошти державного бюджету у загальній сумі 6 748,8 тис. гривень.

Інформація щодо передачі майна ДП «СТО Алекс» наведена на сторінці 35 Звіту.

❖ Державне підприємство «Адмін-Сервіс» Вищого адміністративного суду України (далі – ДП «Адмін-Сервіс») припинило діяльність у 2018 році.

Відповідно до даних Державного реєстру в стані припинення юридичної особи ДП «Адмін-Сервіс» знаходилося з 28.12.2017 та припинило діяльність – 23.10.2018.

Висновок

Аудитом встановлено, що жодного із затверджених планів заходів з припинення діяльності судів у повному обсязі не виконано, а за окремими заходами не було визначено й термінів виконання, що має ознаки формального підходу до їхнього складання та, відповідно, виконання.

Слід зазначити, що голова ліквідаційних комісій Соловйова Л. В. почала інформувати ДСАУ про виконання планів заходів з ліквідації ВСУ, ВАСУ, ВГСУ та ВССУ лише з серпня 2021 року після початку аудиту Рахунковою платою. Водночас ДСАУ не надсилала жодних офіційних звернень до голови ліквідаційних комісій щодо дотримання вимог Спільного наказу № 560/90-ОД в частині надання інформації про виконання планів заходів з ліквідації ВСУ, ВАСУ, ВГСУ і ВССУ, що свідчить про неналежний контроль з боку ДСАУ як за виконанням вимог цього наказу, так і реалізацією заходів із припинення діяльності ВСУ, ліквідації ВССУ, ВГСУ та ВАСУ.

⁴⁰ Лист ДП «СТО Алекс» від 15.01.2020 № 15/01-01 щодо проведення перевірки.

Тривала процедура ліквідації судів є тягарем для державного бюджету. Станом на 01.07.2022 процедури ліквідації ВССУ, ВГСУ та ВАСУ не завершено. У процесі припинення юридичної особи більше чотирьох років залишаються ВССУ, ВГСУ, ВАСУ, ДП «Автобаза ВСУ» та ДП «СТО Алекс». Питання припинення діяльності ВСУ є відкритим.

Розпочаті відповідно до законодавства процеси припинення ВСУ, ліквідації ВАСУ, ВГСУ та ВССУ не можуть бути завершені, зокрема, через невирішення питання переведення чи звільнення 52 суддів цих судів, яке віднесено до повноважень ВККСУ та ВРП, що, відповідно, впливає і на продуктивність використання бюджетних коштів.

Чинними нормативно-правовими актами не регламентовано граничних термінів розгляду ВККСУ відповідних матеріалів щодо переведення суддів. Регламентом ВРП передбачено, що питання переведення судді з одного суду до іншого має бути розглянуто протягом розумного строку з дня надходження подання дисциплінарної палати про переведення судді до суду нижчого рівня чи рекомендації ВККСУ, однак зміст цього терміна у Законі № 1798 та регламентах ВККСУ і ВРП не розкрито.

Довготривалі процеси надання ВККСУ рекомендацій та прийняття ВРП відповідних рішень про переведення чи звільнення суддів судів, що ліквідовуються, а також припинення з 07.11.2019 повноважень членів ВККСУ, ускладнили проведення заходів з припинення діяльності ВСУ, ліквідації ВССУ, ВГСУ та ВАСУ, зумовили додаткове навантаження на державний бюджет та призвели до непродуктивного використання коштів державного бюджету. Так, на виплату суддівської винагороди суддям цих судів при фактичному нездійсненні ними правосуддя витрачено коштів державного бюджету на загальну суму 152 027,9 тис. гривень. Виплата суддівської винагороди суддям ВСУ, ВАСУ, ВГСУ, ВССУ, які не здійснюють правосуддя, продовжується і у 2022 році.

З 15 грудня 2017 року працівники патронатної служби апаратів судів, що ліквідовуються (помічники судді), не виконують обов'язків помічників суддів, оскільки судді судів, що ліквідовуються, після 15.12.2017 не відправляли правосуддя. Крім того, зберігає посади і отримує заробітну плату частина працівників апаратів судів. Ліквідаційні комісії не здійснили із дотриманням вимог законодавства необхідних заходів з переведення або звільнення помічників суддів та працівників апаратів. За 2018–2020 роки та I півріччя 2021 року на оплату праці зазначеним працівникам використано коштів державного бюджету у загальній сумі 155 780,2 тис. грн, що є непродуктивним використанням.

Закріплення майна за ВС, як це передбачалося розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.12.2017 № 841-р «Про закріплення державного майна за Верховним Судом», не відбулося, що зумовлює ризики неналежного збереження майна та витрачання значних ресурсів

для відновлення і повернення необоротних активів в експлуатацію. Керівництвом ВСУ, ліквідаційною комісією з припинення діяльності ВСУ та ліквідаційною комісією ВСУ протягом 2018–2020 років і I півріччя 2021 року майно до ВС передано частково.

Ліквідаційною комісією з припинення діяльності ВСУ і ліквідаційною комісією ВСУ через неможливість доступу до первинних бухгалтерських документів та інформації щодо місць зберігання, використання й переміщення майна, не забезпечується дотримання вимог частини першої статті 9 і частини першої статті 10 Закону № 996 та здійснюється ведення бухгалтерського обліку фактично без первинних документів і перевірки наявності матеріальних цінностей, що загалом засвідчує як неналежне ведення бухгалтерського обліку, так і суттєвість ризиків викривлення даних обліку та фінансової звітності щодо активів. Як наслідок, інвентаризація непереданих матеріальних цінностей, що використовуються працівниками ВС, протягом 2018–2020 років та 6 місяців 2021 року не здійснювалася.

Непередання ВСУ до ВС 70 од. транспортних засобів, з яких 69 од. більше 4 років знаходилися на території суду просто неба, призвела до неефективного управління майном загальною вартістю 13 019,4 тис. грн та ризиків можливих втрат у цій сумі.

Із порушенням вимог частини четвертої статті 105 ЦКУ навіть після рішення Ради суддів України від 12.04.2018 № 18 (в якому зазначено, що «рішення зборів суддів ВСУ, спрямовані на перешкоджання ліквідаційній процедурі, не мають правових наслідків») зборами суддів ВСУ, які не є суб'єктом управління та не виконують владних управлінських функцій, замість ліквідаційної комісії ВСУ, ухвалювалися рішення, які мали вплив на рух державного майна, зокрема щодо відчуження трьох автомобілів загальною первісною вартістю 341,2 тис. гривень. Кошти від реалізації цих автомобілів у повному обсязі використано на виплату заробітної плати членам ліквідаційної комісії ДП «Автобаза ВСУ» та ДП «СТО Алекс».

На 01.07.2021 сукупна вартість державного майна ВСУ становить 81 396,2 тис. грн: облік щодо 77 621,1 тис. грн здійснювався ліквідаційною комісією ВСУ (77 494,3 тис. грн) та ДП «Автобаза ВСУ» (126,8 тис. грн), поза обліком залишилося майно на загальну суму 3 775,1 тис. грн (вартість проєктної документації та наданих послуг на загальну суму 3 287,9 тис. грн, що відсутня в обліку ВСУ та ліквідаційної комісії ВСУ, вартість майна, переданого від ДП «СТО Алекс» до ВСУ, – 461,8 тис. грн, вартість майна, що не врахована в обліку ліквідаційної комісії ВСУ – 25,4 тис. гривень. Зазначене з урахуванням існуючих недоліків системи контролю за майном вказує на наявність ризиків втрати значної його частини та загалом є свідченням тривалого (понад три роки) неефективного ним управління.

2.2. Оцінка стану планування та використання коштів державного бюджету, спрямованих на забезпечення заходів з припинення діяльності Верховного Суду України, ліквідації Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищого господарського суду України, Вищого адміністративного суду України та державних підприємств, які обслуговували ці суди

Аудитом встановлено, що у 2018–2020 роках **функції головного розпорядника коштів державного бюджету щодо фінансового забезпечення ліквідації ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ у 2021 році щодо фінансового забезпечення припинення діяльності ВСУ, ліквідації ВССУ, ВГСУ, ВАСУ і державних підприємств, які обслуговували ці суди, здійснював Верховний Суд.**

Довідково. З 30 вересня 2016 року, тобто з часу набрання чинності змінами до Конституції України, згідно із Законом № 1401 і протягом усього 2017 року, головним розпорядником бюджетних коштів за КПКВК 0601010 «Здійснення правосуддя Верховним Судом України» відповідно до Закону України від 21.12.2016 № 1801 «Про Державний бюджет України на 2017 рік» був Верховний Суд України як найвищий судовий орган держави.

Частиною десятою статті 51 Бюджетного кодексу України встановлено, що у разі ліквідації державних органів у поточному бюджетному періоді забезпечення їх діяльності у наступному бюджетному періоді до завершення процедур ліквідації здійснюється в межах видатків, передбачених новим державним органам, які визначені правонаступниками чи яким передаються функції органів, що ліквідуються або реорганізуються.

Статтею 25 Закону України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» встановлено, що ВСУ, ВССУ, ВГСУ та ВАСУ провадитимуть процедури ліквідації у 2018 році відповідно до вимог абзацу другої частини десятої статті 51 Бюджетного кодексу України в межах видатків, передбачених у державному бюджеті ВС. Залишки коштів на 01.01.2018 на рахунках цих судів за спеціальним фондом державного бюджету (крім власних надходжень бюджетних установ) перераховуються Державною казначейською службою України на відповідний рахунок ВС для подальшого розподілу між ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та ВС.

Також за цим законом новоутворений ВС отримав повноваження головного розпорядника бюджетних коштів шляхом встановлення бюджетних призначень за новим КПКВК 0551010 «Здійснення правосуддя Верховним Судом», тобто було змінено КПКВК 0601010 «Здійснення правосуддя Верховним Судом України» на КПКВК 0551010 «Здійснення правосуддя Верховним Судом».

Аудитом встановлено, що видатки державного бюджету, спрямовані на забезпечення заходів з припинення діяльності ВСУ, ліквідації ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державних підприємств, які обслуговували ці суди, у 2018–2021 роках здійснювалися в межах бюджетної програми за КПКВК 0551010.

Довідково. Слід зазначити, що ВСУ з 15 грудня 2017 року не здійснює правосуддя, однак з огляду на те, що в стані припинення юридичної особи суд перебуває з 21.06.2018, до завершення поточного бюджетного періоду забезпечення його діяльності повинно було здійснюватися в межах видатків, передбачених на його утримання.

Міністерство фінансів України у листі від 18.07.2017 № 04110-09-9/19298 щодо підготовки бюджетних запитів до проєкту державного бюджету на 2018 рік та проєкту прогнозу державного бюджету на 2019–2020 роки рекомендувало ВСУ під час складання бюджетного запиту брати до уваги, що видатки на утримання ВАСУ, ВГСУ та ВССУ враховано у статтях видатків ВСУ на 2018–2020 роки. Бюджетні запити вказаними вищими спеціалізованими судами не склалися.

Листом від 03.08.2017 № 25-2161/0/8-17 ВСУ надіслав до Міністерства фінансів України бюджетний запит до проєкту державного бюджету на 2018 рік та проєкт прогнозу на 2019–2020 роки з урахуванням інформації, наданої ВССУ, ВГСУ та ВАСУ. Відповідно до бюджетної пропозиції за програмою КПКВК 0601010 «Здійснення правосуддя Верховним Судом України» видатки **на 2018 рік** заплановані у сумі **1 733 100,9 тис. грн**, за прогнозом **на 2019 рік – 1 375 645,7 тис. грн**, **на 2020 рік – 1 458 237,7 тис. гривень**. У вересні 2017 року ВСУ надіслав Міністерству фінансів України уточнений бюджетний запит,⁴¹ згідно з яким видатки на 2018 рік були зменшені на **139 329,1 тис. грн** і становили **1 593 771,8 тис. гривень**.

ВС надіслав Кабінету Міністрів України та Комітету Верховної Ради України з питань бюджету лист від 15.11.2017 № 7/0/2-17, в якому зазначив, що оскільки 09.11.2017 здійснено державну реєстрацію ВС як юридичної особи,⁴² необхідно **під час підготовки проєкту Закону України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» до другого читання врахувати, що ВС визначається головним розпорядником бюджетних коштів за КПКВК 0601010 (з урахуванням зміни назви цієї програми «Здійснення правосуддя Верховним Судом України» на назву «Здійснення правосуддя Верховним Судом»); об'єднуються бюджетні програми за КПКВК 0651010, 0701010, 0751010 з бюджетною програмою за КПКВК 0601010.**

ВСУ надіслав⁴³ до ВС як головному розпоряднику бюджетних коштів копії (в паперовій та електронній формі) пропозицій до бюджетного запиту на 2018 рік ВАСУ, ВГСУ та ВССУ, а також пропозиції ВСУ.

Отже, фактично бюджетний запит на 2018 рік узагальнювався та надавався Міністерству фінансів України апаратом ВСУ.

Бюджетний запит за КПКВК 0551010 на 2019–2021 роки сформовано відділом планування, фінансового забезпечення та аналізу використання

⁴¹ Лист від 19.09.2017 № 251-2619/0/8-17.

⁴² Постановою Пленуму ВС від 30.11.2017 № 214 днем початку роботи ВС визначено 15.12.2017.

⁴³ Листом від 19.12.2017 № 251-3644/0/8-17 на лист ВС від 18.12.2017 № 90-77/0/2-17.

бюджетних коштів фінансово-економічного управління ВС на підставі пропозицій структурних підрозділів ВС, ліквідаційних комісій **ВСУ, ВССУ, ВГСУ та ВАСУ**, оформлених службовими записками або листами з розрахунками, обґрунтуваннями та деталізацією за їх видами, кількістю та вартістю за одиницю. Обсяг коштів за КЕКВ 2610 «Субсидії та поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям)» затверджено на підставі розрахунків відповідних державних підприємств, що включені до мережі ВС як одержувачі бюджетних коштів.

Законами України від 07.12.2017 № 2246 «Про Державний бюджет України на 2018 рік», від 23.11.2018 № 2629 «Про Державний бюджет України на 2019 рік», від 14.11.2019 № 294 «Про Державний бюджет України на 2020 рік», від 15.12.2020 № 1082 «Про Державний бюджет України на 2021 рік»⁴⁴ ВС як головному розпоряднику коштів державного бюджету за КПКВК 0551010 «Здійснення правосуддя Верховним Судом» передбачалися бюджетні призначення у загальному обсязі 8 473 210,4 тис. грн (за загальним фондом – 5 364 924,5 тис. грн, за спеціальним – 3 108 285,9 тис. грн), зокрема:

2018 рік – 1 733 100,9 тис. грн (за загальним фондом – 1 200 666,5 тис. грн, спеціальним – 532 434,4 тис. грн);

2019 рік – 2 110 238,7 тис. грн (за загальним фондом – 1 338 873,2 тис. грн, що становить 54,7 відс. потреби згідно з бюджетними запитами (2 448 238,8 тис. грн); спеціальним – 771 365,5 тис. грн);

2020 рік – 2 273 063,4 тис. грн (за загальним фондом – 1 329 692,4 тис. грн, або 65,3 відс. потреби згідно з бюджетними запитами (2 035 454,9 тис. грн); спеціальним – 943 371,0 тис. грн);

2021 рік – 2 356 807,4 тис. грн (за загальним фондом – 1 495 692,4 тис. грн, або 77,7 відс. потреби згідно з бюджетними запитами (1 924 855,4 тис. грн); спеціальним – 861 115 тис. гривень).

Джерелами формування спеціального фонду були судовий збір і власні надходження бюджетних установ.

Ціллю державної політики, на досягнення якої спрямовувалася реалізація бюджетної програми за КПКВК 0551010, було забезпечення кожному права на справедливий суд, сталості та єдності судової практики у порядок і спосіб, визначені процесуальним законодавством.

Мета бюджетної програми: здійснення правосуддя ВС.

Завдання бюджетної програми: ухвалення ВС рішень у порядку, визначеному процесуальним законодавством; надання висновків до проєктів законодавчих актів щодо судоустрою, судочинства, статусу суддів, виконання судових рішень та інших питань, пов'язаних з функціонуванням системи судоустрою; звернення до Конституційного Суду України у питаннях щодо конституційності законів, інших нормативно-правових актів, а також

⁴⁴ Відповідно до статті 22 цього закону «до законодавчого врегулювання питання функціонування ВСУ утримання його суддів та працівників апарату здійснюється в межах бюджетних призначень, передбачених ВС».

офіційного тлумачення Конституції України; створення належних умов для функціонування ВС; забезпечення припинення діяльності ВСУ, припинення діяльності та ліквідації ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державних підприємств, які обслуговували ці суди.

У кошторисах та планах використання розпорядників нижчого рівня і одержувачів за бюджетною програмою за КПКВК 0551010 ВС на заходи з припинення діяльності/ліквідації судів та державних підприємств, які обслуговували ці суди, затверджено видатків на 2018 рік у загальній сумі 166 075,4 тис. грн, 2019 рік – 95 101,6 тис. грн, 2020 рік – 93 034,4 тис. грн та 2021 рік – 52 046,7 тис. гривень.

Аудитом встановлено, що під час розгляду кошторисів ВСУ, ВГСУ, ВАСУ, ВССУ у 2018–2019 роках **ВС не дотримано вимог пункту 29 Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228** (далі – Порядок № 228), в частині забезпечення дотримання вимог законодавства, а також вказівок зі складання кошторисів на плановий бюджетний період, наявності в розрахунках до проєктів кошторисів економічних обґрунтувань, дотримання доведених у лімітних довідках річних обсягів бюджетних асигнувань та їх помісячного розподілу **з урахуванням термінів проведення окремих заходів і** можливості здійснення відповідних видатків бюджету протягом бюджетного періоду.

Через невизначеність строків закінчення ліквідаційних процесів, розміри асигнувань у кошторисах судів, що ліквідовуються, **затверджувалися помісячно без урахування потреби на весь бюджетний період**. ВС зміни вносилися за щомісячними пропозиціями ВСУ, ВАСУ, ВГСУ, ВССУ, які містили таку інформацію: кількість членів ліквідаційної комісії, фактична чисельність працівників (за категоріями), розрахунки суддівської винагороди суддів та заробітної плати працівникам апарату, залишки на рахунках, касові видатки. Протягом цього періоду до кошторисів судів, що знаходяться в стані припинення або ліквідації, та планів використання одержувачів бюджетних коштів ВС загалом, було внесено 152 зміни (відповідні документи містяться в матеріалах аудиту).

Під час визначення обсягів видатків бюджету у проєктах кошторисів ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ головним розпорядником бюджетних коштів також не враховувалася надана судами потреба в коштах на оплату праці, зокрема, ВС самостійно визначав ці видатки з огляду на фактичну чисельність працюючих без урахування працівників, які перебувають у відпустках у зв'язку з вагітністю і пологами, а не штатну чисельність, як це передбачено абзацом першим пункту 20 Порядку № 228.

Аудитом встановлено, що відповідно до звітів про виконання паспортів бюджетної програми (КПКВК 0551010) за 2018, 2019, 2020 роки видатки державного бюджету, спрямовані на забезпечення припинення діяльності ВСУ, ліквідацію ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державних підприємств, які

обслуговували ці суди, здійснювалися у межах бюджетної програми за напрямом «Забезпечення припинення діяльності ВСУ і припинення діяльності та ліквідації ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державних підприємств, які обслуговували ці суди».

Аналіз стану **складання паспортів бюджетної програми** за КПКВК 0551010 на 2018, 2019, 2020, 2021 роки та їх виконання у 2018–2020 роках засвідчив, що результативними показниками бюджетної програми, зокрема, були **показник затрат** – *кількість суддів у судах, що ліквідуються; кількість працівників апарату судів, що ліквідуються; кількість державних підприємств, що ліквідуються; кількість працівників державних підприємств, що ліквідуються*; **показник якості** – *рівень завершення ліквідації судів та державних підприємств*.

Згідно зі звітними **про виконання паспортів бюджетної програми** за КПКВК 0551010 на 2018 рік затверджено 15 напрямів використання бюджетних коштів, на 2019–2020 роки – по 5 напрямів. У 2018 році за напрямом «Забезпечення ліквідації ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державних підприємств, які обслуговували ці суди» затверджено (зі змінами) **138 798,1 тис. грн**, касові видатки становили **164 841,4 тис. грн** (за загальним фондом – 96 054,0 тис. грн, спеціальним – 68 787,4 тис. грн), **що на 26 043,3 тис. грн** (24 114,0 тис. грн – загальний фонд, 1 929,3 тис. грн – спеціальний фонд) **більше**, ніж затверджено паспортом зі змінами. Відхилення від запланованих показників пояснюється невирішенням питання про переведення (звільнення) 69 суддів ВСУ та вищих спеціалізованих судів, у зв'язку з чим ці суди не ліквідовано. Крім того, додаткові витрати здійснено у зв'язку із зміною законодавства щодо порядку розрахунку стажу судді, що дає право на відповідну доплату за вислугу років, а також ухваленням КСУ рішення від 04.12.2018 № 11- р/2018 щодо визнання таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), положення частини третьої статті 133 Закону № 2453 у редакції Закону України від 12.12.2015 № 192). Фінансування видатків за цим напрямом здійснювалося в межах запланованих видатків бюджетної програми на 2018 рік, а саме шляхом перерозподілу коштів з напрямку «Забезпечення виконання функцій та завдань Верховного Суду».

Аналіз **виконання результативних показників** відповідно до звіту про виконання паспорта бюджетної програми за напрямом «Забезпечення ліквідації ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державних підприємств, які обслуговували ці суди» станом на 01.01.2019 засвідчив, що у 2018 році **показник затрат**:

- **кількість суддів у судах, що ліквідуються**, становив **42 особи**, або **37,8 відс.** кількості, затвердженої у паспорті (**111 осіб**), показник не виконано **на 69 осіб**, що більше запланованої кількості на **62,2 відсотка**;

- **кількість працівників апарату судів, що ліквідуються**, становив **667 осіб**, або **81,4 відс.** кількості, затвердженої у паспорті (**819 осіб**), показник не виконано **на 152 особи**, або **на 18,6 відсотка**;

– **кількість державних підприємств, що ліквідуються, становив 2 од., або 66,7 відс. кількості, затвердженої у паспорті (3 од.), показник не досягнуто на 1 од., або 33,3 відсотка;**

– **кількість працівників державних підприємств, що ліквідуються, становив 139 осіб, або 75,1 відс. кількості, затвердженої у паспорті (185 осіб), показник не виконано на 46 осіб, що більше запланованої кількості на 24,9 відсотка.**

Результативний показник якості паспорта бюджетної програми на 2018 рік за КПКВК 0551010 «Рівень завершення ліквідації судів та державних підприємств», затверджений на рівні 100 відс., **повністю не виконано.**

Отже, незважаючи на використання 164 841,4 тис. грн за цим напрямом, фактичного результату – завершення ліквідації судів та державних підприємств, не досягнуто.

Аудит засвідчив невиконання результативних показників відповідно до звітів про виконання паспортів бюджетної програми також у 2019 та 2020 роках.

Так, показник затрат «Кількість суддів у судах, що ліквідуються», «Кількість працівників апарату судів, що ліквідуються», «Кількість працівників державних підприємств, що ліквідуються» у 2019 році не виконано на 58 осіб, або 84,1 відс., 110 осіб, або 72,4 відс., 5 осіб, або 10,9 відс.; у 2020 році на 58 осіб, або 100 відс., 102 особи, або 95,3 відс., і на 5 осіб, або 100 відс., відповідно. Результативний показник якості «Рівень завершення ліквідації судів та державних підприємств» також не виконано.

Отже, аудит засвідчив, що ВС як головним розпорядником бюджетних коштів **не забезпечено виконання ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державними підприємствами, що обслуговували ці суди, результативних показників за цим напрямом. Не досягнуто і завдань із забезпечення припинення діяльності ВСУ та ліквідації ВССУ, ВГСУ, ВАСУ і державних підприємств (4 суди та 2 державні підприємства не припинили своєї діяльності і досі).**

Крім того, ВС як головним розпорядником бюджетних коштів у 2018–2020 роках включено недостовірні дані до звітів про виконання паспортів бюджетних програм за напрямом «Забезпечення ліквідації ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державних підприємств, які обслуговували ці суди».

Зокрема, до звіту про виконання паспорта бюджетної програми станом на 01.01.2019 в частині фактичних результативних показників, досягнутих за рахунок касових видатків, внесено дані щодо ліквідованих двох підприємств, хоча фактично припинило діяльність тільки ДП «Адмін-Сервіс», а ДП «СТО Алекс» та «Автобаза ВСУ» до цього часу перебувають у стані припинення.

Таким чином, ВС у 2018 році не забезпечено достовірності результативних показників та точності їх розрахунку, що є недотриманням пункту 7 Загальних вимог до визначення результативних показників бюджетних програм, затверджених наказом Мініфіну від 10.12.2010 № 1536,

zareєстрованим у Міністерстві юстиції України 27.12.2010 за № 1353/18648 (далі – Загальні вимоги № 1536).

ВС внаслідок допущеної помилки включено недостовірні дані до звітів про виконання паспортів бюджетних програм за 2018–2020 роки за напрямом «Забезпечення ліквідації ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державних підприємств, які обслуговували ці суди» в частині касових видатків спеціального фонду.

Так, відповідно до даних офіційної бюджетної звітності (за формами 4-1д, 4-2д, 4-3д), бухгалтерського та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, що є джерелами інформації для визначення результативних показників, касові видатки становили у 2018 році – 69 541,1 тис. грн, 2019 – 3 116,2 тис. грн і 2020 – 2 542,2 тис. гривень (таблиця 4), а згідно зі звітами про виконання паспортів бюджетної програми за цим напрямом – 68 787,4 тис. грн, 3 006,5 тис. грн і 2 458,2 тис. гривень. Відхилення становить 753,7 тис. грн, 109,7 тис. грн та 84,0 тис. грн відповідно.

Таким чином, ВС не забезпечено достовірності даних, включених до звітів про виконання паспортів бюджетних програм за 2018–2020 роки за напрямом «Забезпечення ліквідації ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державних підприємств, які обслуговували ці суди», та точності їх розрахунків, що відповідно до частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства.

Таблиця 4

Планування коштів державного бюджету ВС за бюджетною програмою за КПКВК 0551010, у тому числі спрямованих на забезпечення заходів з ліквідації у 2018–2020 роках та I півріччі 2021 року

тис. грн

Показники	Роки	Всього за бюджетною програмою		у тому числі:	
		загальний фонд	спеціальний фонд	загальний фонд	спеціальний фонд
1	2	3	4	5	6
Повна потреба згідно з бюджетними запитами	2018	-	-	-	-
	2019	2 448 238,8	771 365,5	99 322,5	0,0
	2020	2 035 454,9	943 371,0	91 985,3	2 339,3
	2021	1 924 855,4	861 115,0	121 151,0	555,2
	всього	6 408 549,1	2 575 851,5	312 458,8	2 894,5
		8 984 400,6		315 353,3	
Затверджено у паспорті бюджетної програми (зі змінами)	2018	1 200 666,5	690 410,7	71 940,0	66 858,1
	2019	1 338 873,2	872 391,3	92 237,5	1 204,3
	2020	1 326 535,0	1 134 334,7	92 004,4	2 292,7
	2021	1 495 692,4	861 115,0	61 302,6	33 404,8
	всього	5 361 767,1	3 558 251,7	317 484,5	103 759,9
		8 920 018,8		421 244,4	

Закінчення таблиці 4

1	2	3	4	5	6
Затверджено у кошторисах розпорядників нижчого рівня та планах використання одержувачів	2018	1 200 666,5	691 610,7	96 530,9	70 274,3
	2019	1 338 873,2	872 391,3	91 953,0	3 181,3
	2020	1 326 535,0	1 134 334,7	90 373,7	2 693,4
	I півріччя 2021	643 084,0	453 638,9	33 118,6	17 945,0
	всього	4 509 158,7	3 151 975,6	311 976,2	94 094,1
		7 661 134,3		406 070,3	
Відкрито асигнувань	2018	1 200 666,5	691 610,7	96 530,9	69 520,7
	2019	1 338 873,2	872 391,3	91 953,0	3 038,6
	2020	1 326 535,0	1 134 334,7	90 373,7	2 576,1
	I півріччя 2021	643 084,0	453 638,9	33 118,6	18 928,1
	всього	4 509 158,7	3 151 975,6	311 976,2	94 063,5
		7 661 134,3		406 039,7	
Касові видатки	2018	1 145 626,8	260 027,8	96 054,1	69 541,1*
	2019	1 328 596,9	615 946,2	91 535,6	3 116,2*
	2020	1 324 864,8	773 921,2	89 215,5	2 542,2*
	I півріччя 2021	606 877,8	357 408,0	27 970,4	16 329,5
	всього	4 405 966,3	2 007 303,2	304 775,6	91 529,0*
		6 413 269,4		396 304,6*	

*з урахуванням видатків спеціального фонду (власні надходження) ВАСУ у 2018 році – 753,1 тис. грн, 2019 – 109,7 тис. грн, 2020 – 84,0 тис. грн; ВГСУ 2018 році – 0,6 тис. гривень.

Наведені в таблиці 4 дані свідчать, що касові видатки на забезпечення припинення діяльності ВСУ, ліквідації ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державних підприємств, які обслуговували ці суди, у 2018–2020 роках та I півріччі 2021 року за бюджетною програмою за КПКВК 0551010 становили **396 304,6 тис. грн** (за загальним фондом – 304 775,6 тис. грн (97,7 відс. плану), спеціальним – 91 529,0 тис. грн (97,3 відс. плану), з них використано: **ВСУ – 127 942,5 тис. грн** (94 301,9 тис. грн – загальний фонд, 33 640,6 тис. грн – спеціальний); **ВССУ – 72 988,1 тис. грн** (62 310,4 тис. грн – загальний фонд, 10 677,7 тис. грн – спеціальний); **ВАСУ – 101 083,0 тис. грн** (81 396,7 тис. грн – загальний фонд, 19 686,3 тис. грн – спеціальний); **ВГСУ – 80 142,6 тис. грн** (66 766,6 тис. грн – загальний фонд, 13 376,0 тис. грн – спеціальний); **ДП «Автобаза ВСУ» – спеціальний фонд 6 275,5 тис. грн; ДП «СТО Алекс» – спеціальний фонд 7 872,9 тис. гривень.**

Довідково. Відповідно до інформації голови ліквідаційних комісій (листи від 15.07.2022 № 01-13/42/70/22, 09.08.2022 № 01-13/43/3/77/22) упродовж липня 2021 року–червня 2022 року касові видатки на забезпечення припинення діяльності ВСУ, ліквідації ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державних підприємств, які обслуговували ці суди, становили 86 499,7 тис. гривень.

Аналіз затверджених у 2019–2020 роках за загальним фондом видатків державного бюджету з урахуванням змін засвідчив, що потреба у бюджетних коштах на забезпечення припинення діяльності ВСУ, ліквідації ВССУ, ВГСУ,

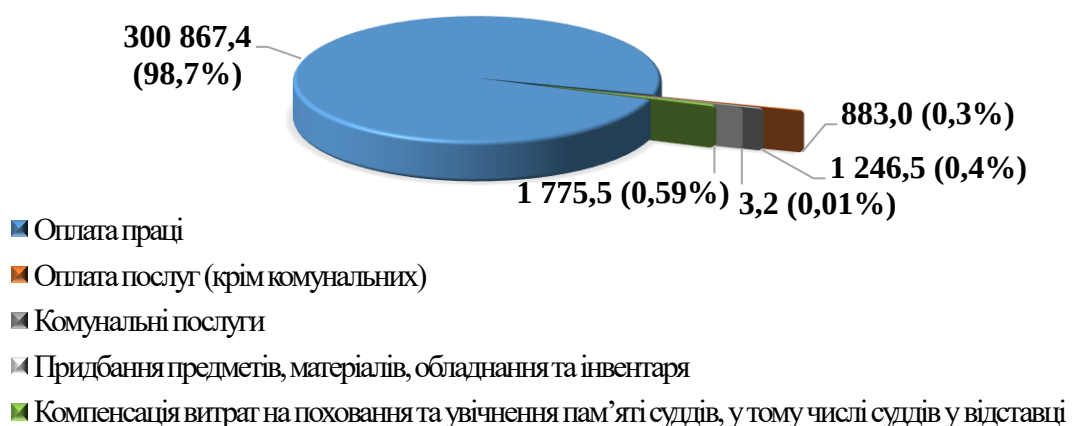
ВАСУ та державних підприємств, які обслуговували ці суди, забезпечена на 93 відс. (99 322,5 тис. грн) та 98 відс. (91 985,3 тис. грн) відповідно.

Водночас встановлено, що у 2018–2020 роках у зв'язку із закриттям рахунків, відкритих у поточному бюджетному періоді для виконання бюджету згідно із статтею 57 Бюджетного кодексу України, **за відсутності належного контролю з боку ВС як головного розпорядника бюджетних коштів, унаслідок неналежного планування видатків державного бюджету на цю мету ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ як розпорядниками нижчого рівня не використані відкриті бюджетні асигнування на загальну суму 2 935,7 тис. грн** (2018 рік за загальним фондом – 417,4 тис. грн, спеціальним – 733,3 тис. грн; 2019 рік за загальним фондом – 476,8 тис. грн, спеціальним – 32,1 тис. грн; 2020 рік за загальним фондом – 1 158,2 тис. грн, спеціальним – 117,9 тис. грн) **повернено до державного бюджету, що є неефективним управлінням коштами державного бюджету та свідчить про недотримання ВС вимог пункту 7 частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу України.**

Відповідно до бюджетної звітності у 2018–2020 роках та І півріччі 2021 року ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державними підприємствами, які обслуговували ці суди, кошти державного бюджету, спрямовані на припинення їхньої діяльності, використано на оплату праці і нарахування на заробітну плату – 386 011,8 тис. грн; придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентаря – 1 274,0 тис. грн; оплату послуг (крім комунальних) – 3 936,9 тис. грн; оплату видатків на відрядження – 26,6 тис. грн; оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 2 640,2 тис. грн (у 2018 році); компенсацію витрат на поховання та увічнення пам'яті суддів, у тому числі суддів у відставці – 2 288,5 тис. грн; інші поточні видатки – 126,6 тис. гривень.

Інформація щодо структури касових видатків загального фонду у 2018–2020 роках та І півріччі 2021 року за бюджетною програмою за КПКВК 0551010, витрачених на припинення діяльності ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державними підприємствами, які обслуговували ці суди, наведена на діаграмі 2.

Діаграма 2. Інформація щодо структури касових видатків загального фонду у 2018–2020 роках та І півріччі 2021 року, витрачених на припинення діяльності ВСУ, ліквідацію ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державних підприємств, які обслуговували ці суди, тис. грн

Наведені на діаграмі 2 дані свідчать, що 98,7 відс. (300 867,4 тис. грн) коштів загального фонду державного бюджету витрачено на виплату суддівської винагороди та оплату праці працівників у судах, що ліквідовуються.

Інформація щодо структури касових видатків спеціального фонду у 2018–2020 роках та I півріччі 2021 року за бюджетною програмою за КПКВК 0551010, витрачених на припинення діяльності ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державними підприємствами, які обслуговували ці суди, наведена на діаграмі 3.

Діаграма 3. Інформація щодо структури касових видатків спеціального фонду у 2018–2020 роках та I півріччі 2021 року, витрачених на припинення діяльності ВСУ, ліквідацію ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державних підприємств, які обслуговували ці суди, тис. грн

Наведені на діаграмі 3 дані свідчать, що найбільше коштів спеціального фонду **93,0 відс.** (85 144,4 тис. грн) витрачено на оплату праці, **3,34 відс.** (3 053,9 тис. грн) на оплату послуг (крім комунальних).

Відповідно до статті 1 Закону України від 08.07.2011 № 3674 «Про судовий збір» (із змінами) судовий збір справляється за подання заяв, скарг до суду, за видачу судами документів, а також у разі ухвалення окремих судових рішень, передбачених цим Законом. Судовий збір включається до складу судових витрат.

Статтею 9 цього Закону встановлено, що судовий збір сплачується за місцем розгляду справи та зараховується до **спеціального фонду** Державного бюджету України. **Кошти судового збору спрямовуються на забезпечення здійснення судочинства та функціонування органів судової влади**, а також на забезпечення архітектурної доступності приміщень судів, доступності інформації, що розміщується в суді, для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

Аудитом встановлено, що за кошти судового збору у порушення вимог статті 9 Закону України «Про судовий збір», пункту 5 частини четвертої статті 30 Бюджетного кодексу України ВС планувалися і спрямовувалися видатки на забезпечення припинення діяльності ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та

державних підприємств, які обслуговували ці суди (*виплата суддівської винагороди суддям, які не здійснювали правосуддя, оплата праці працівникам апаратів та патронажних служб, компенсація витрат на поховання та увічнення пам'яті суддів, у тому числі суддів у відставці тощо*), а не на забезпечення здійснення судочинства та функціонування органів судової влади. Загальна сума касових видатків за кошти судового збору становить 76 433,3 тис. гривень.

Результати аудиту засвідчили окремі факти недотримання ліквідаційними комісіями ВСУ, ВАСУ, ВГСУ і ВССУ вимог Закону України від 25.12.2015 № 922 «Про публічні закупівлі» (у редакції від 19.04.2020) (далі – Закон № 922), в частині організації процедур закупівель до 50 тис. гривень. Так, з 20.04.2020 однією з основних особливостей здійснення таких закупівель є те, **що порядок їх проведення не регулюється Законом № 922**. Так, частиною третьою статті 3 цього Закону лише передбачено, що в разі здійснення закупівель товарів, робіт і послуг, вартість яких не перевищує 50 тис. грн, замовник повинен дотримуватися принципів здійснення публічних закупівель та може використовувати електронну систему закупівель (далі – ЕСЗ), у тому числі електронні каталоги для закупівлі товарів. У разі здійснення таких закупівель без використання ЕСЗ, замовник обов'язково оприлюднює в цій системі відповідно до статті 10 Закону № 922 звіт про договір про закупівлю, укладений без використання ЕСЗ.

Довідково. Протягом 2020 року та I півріччя 2021 року ліквідаційними комісіями ВСУ, ВАСУ, ВГСУ і ВССУ тендерні комітети не створювалися та уповноважені або відповідальні особи, що є відповідальними за організацію та проведення процедури закупівлі/спрощеної закупівлі, не призначалися.

З 20.04.2020 без використання ЕСЗ укладено: у 2020 році ВСУ 1 договір на суму 10,0 тис. грн, ВАСУ 4 договори на загальну суму 90,0 тис. грн, ВГСУ 7 договорів на загальну суму 78,1 тис. грн, ВССУ 5 договорів на загальну суму 12,8 тис. грн; у I півріччі 2021 року – 2 договори на загальну суму 9,9 тис. грн, 7 договорів на загальну суму 151,5 тис. грн, 3 договори на загальну суму 14,9 тис. грн і 4 договори на загальну суму 13,6 тис. грн відповідно.

Водночас ліквідаційними комісіями ВСУ, ВАСУ, ВГСУ і ВССУ звіти про договори про закупівлю, укладені без використання ЕСЗ, не оприлюднювалися в ЕСЗ, що є недотриманням вимог частини третьої статті 3 Закону № 922.

Крім того, ліквідаційною комісією з припинення діяльності ВСУ у 2018 році під час здійснення закупівель товарів, робіт і послуг без використання ЕСЗ у порушення вимог абзацу четвертого частини першої статті 2 Закону № 922 (у редакції до 19.04.2020) звіти про укладені договори, вартість яких була меншою за 200 тис. грн, в ЕСЗ не оприлюднювалися.

❖ *Деякі питання використання коштів на оплату праці та виплату суддівської винагороди*

Правовідносини щодо виплати суддівської винагороди регулюються Конституцією України, Законом № 2453 (втратив чинність частково) та Законом № 1402, які визначають організацію судової влади та здійснення правосуддя в Україні, що функціонує на засадах верховенства права відповідно до європейських стандартів і забезпечує право кожного на справедливий суд.

Відповідно до статті 130 Конституції України держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів. У Державному бюджеті України окремо визначаються видатки на утримання судів з урахуванням пропозицій Вищої ради правосуддя. Розмір винагороди судді встановлюється законом про судоустрій.

Згідно з пунктом 7 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону 1402 до припинення діяльності статус, структура, повноваження, порядок роботи, права, обов'язки, гарантії суддів ВСУ, ВАСУ, ВГСУ та ВССУ визначаються Законом № 2453.

Довідково. Відповідно до пункту 22 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» (у редакції, чинній до 01.01.2020) Закону № 1402 право на отримання суддівської винагороди у розмірах, визначених цим Законом, мають судді, які за результатами кваліфікаційного оцінювання підтвердили відповідність займаній посаді (здатність здійснювати правосуддя у відповідному суді) або призначені на посаду за результатами конкурсу, проведеного після набрання чинності цим Законом.

Пунктом 23 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» (у редакції, чинній до 01.01.2020) Закону № 1402 передбачено, що до проходження кваліфікаційного оцінювання суддя отримує суддівську винагороду, визначену відповідно до положень Закону № 2453.

Відповідно до статті 133 Закону № 2453 (у редакції, чинній до 04.12.2018) суддівська винагорода регулюється цим Законом, Законом України «Про Конституційний Суд України» та не може визначатися іншими нормативно-правовими актами.

Згідно з частинами другою, третьою, четвертою, десятою статті 133 Закону № 2453 (у редакції, чинній до 04.12.2018) суддівська винагорода складається з посадового окладу та доплат за вислугу років, перебування на адміністративній посаді в суді, науковий ступінь, роботу, що передбачає доступ до державної таємниці. Посадовий оклад судді місцевого суду встановлюється в розмірі 10 мінімальних заробітних плат. Посадові оклади інших суддів встановлюються пропорційно до посадового окладу судді місцевого суду з таким коефіцієнтом: судді апеляційного суду – 1,1; судді вищого спеціалізованого суду – 1,2; судді Верховного Суду України, судді Конституційного Суду України – 1,3. Суддя, який не здійснює правосуддя (крім випадків тимчасової непрацездатності, перебування судді у щорічній оплачуваній відпустці), не має права на отримання доплат до посадового окладу.

Відповідно до положень пункту 3 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 06.12.2016 № 1774 «Про внесення змін до

деяких законодавчих актів України» (далі – Закон № 1774) мінімальна заробітна плата після набрання чинності цим Законом не застосовується як розрахункова величина для визначення посадових окладів та заробітної плати працівників та інших виплат. До внесення змін до законів України щодо незастосування мінімальної заробітної плати як розрахункової величини вона застосовується у розмірі прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого на 1 січня календарного року, починаючи з 1 січня 2017 року.

Рішенням Конституційного Суду від 04.12.2018 № 11-р/2018 у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частин третьої, десятої статті 133 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції Закону України «Про забезпечення права на справедливий суд» від 12.02.2015 № 192 ці положення визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними).

Разом з тим положення Закону № 1774, якими запроваджено нову методологію визначення мінімальної заробітної плати при обрахунку розмірів посадових окладів, неконституційними не визнавалися та, відповідно, є чинними.

Верховний Суд у справі № 804/3789/17 (постанова від 26.07.2019) дійшов висновку, що з прийняттям Закону № 1774 зміни зазнав не розмір суддівської винагороди, у формулі розрахунку якої як розрахункова величина була закладена мінімальна заробітна плата, а лише розрахункова величина.

Подібні правові висновки містяться у постановках Верховного Суду у справах від 09.08.2019 № 826/9404/17 та від 04.11.2020 № 200/9195/19-а.

Таким чином, з 01.01.2017 розмір посадового окладу суддів ВСУ, ВАСУ, ВГСУ та ВССУ визначається з розрахункової величини 1 600 грн, з 05.12.2018 – 1 762 грн, з 01.01.2019 – 1 921 грн, з 01.01.2020 – 2 102 грн, з 01.01.2021 – 2 102 гривні.

З прийняттям рішення Конституційним Судом України від 04.12.2018 № 11-р/2018 розмір посадового окладу суддів ВСУ, починаючи з 5 грудня 2018 року, визначається відповідно до частин третьої та четвертої статті 133 Закону № 2453 у редакції Закону України від 12.02.2015 № 192 «Про забезпечення права на справедливий суд», а саме пропорційно до посадового окладу судді місцевого суду в розмірі 15 прожиткових мінімумів з коефіцієнтом 1,3. Розмір посадового окладу суддів ВАСУ, ВГСУ, ВССУ визначається пропорційно до посадового окладу судді місцевого суду в розмірі 15 прожиткових мінімумів з коефіцієнтом 1,2.

Зазначеним рішенням також поновлено виплату доплат до посадового окладу: за вислугу років; перебування на адміністративній посаді в суді; науковий ступінь; роботу, що передбачає доступ до державної таємниці.

Водночас аудитом встановлено, що ВСУ протягом січня–листопада 2018 року у порушення вимог частини десятої статті 133 Закону № 2453 у редакції Закону України від 12.02.2015 № 192 *«Про забезпечення права на справедливий суд» («суддя, який не здійснює правосуддя (крім випадків тимчасової непрацездатності, перебування судді у щорічній оплачуваній відпустці), не має права на отримання доплат до посадового окладу»)* нараховував та виплачував суддям, які після 15.12.2017 не здійснювали правосуддя, доплату за роботу, що передбачає доступ до державної таємниці, загальна сума таких нарахувань становила 297,1 тис. гривень.

До внесення змін Законом України від 27.03.2014 № 1166 *«Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні»*, яким статтю 136 Закону № 2453 було виключено, частиною першою статті 136 Закону № 2453 (у редакції, чинній до 01.04.2014) було передбачено, що судді, який вийшов у відставку, виплачується вихідна неоподатковувана допомога у розмірі 10 місячних заробітних плат за останньою посадою. У подальшому Закон № 2453 викладено у новій редакції.

Згідно з нормами Закону № 2453 (в редакції Закону України від 12.02.2015 № 192 *«Про забезпечення права на справедливий суд»*, набрав чинності 28.03.2015) права на виплату вихідної допомоги суддям ВСУ, ВАСУ, ВГСУ, ВССУ, які вийшли у відставку, не передбачено.

З 30 вересня 2016 року набрав чинності Закон № 1402.

Відповідно до пункту 2 розділу XII *«Прикінцеві та перехідні положення»* Закону № 1402 Закон № 2453 (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., №№ 41–45, ст. 529; 2015 р., №№ 18–20, ст. 132 із наступними змінами) визнано таким, що втратив чинність, з дня набрання чинності цим Законом, крім положень, зазначених у пунктах 7, 23, 25, 36 цього розділу.

Частиною першою статті 143 Закону № 1402 передбачено, що судді, який вийшов у відставку, виплачується вихідна допомога у розмірі 3 місячних суддівських винагород за останньою посадою.

Разом з тим відповідно до пункту 7 розділу XII *«Прикінцеві та перехідні положення»* Закону № 1402 з дня початку роботи ВС у складі, визначеному цим Законом, ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ припиняють свою діяльність та ліквідуються у встановленому законом порядку. До припинення діяльності статус, структура, повноваження, порядок роботи, права, обов'язки, гарантії суддів цих судів визначаються Законом № 2453.

Ураховуючи зазначену правову норму, права, обов'язки та гарантії суддів ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ, зокрема під час виходу у відставку, визначаються саме Законом № 2453 (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., №№ 41–45, ст. 529; 2015 р., №№ 18–20, ст. 132 із наступними змінами).

Рішенням Конституційного Суду України від 15 квітня 2020 року № 2-р(П)/2020 у справі № 3-311/2018(4182/18, 4632/19, 5755/19) визнано

таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), положення підпункту 1 пункту 28 розділу II Закону № 1166. Також у цьому рішенні КСУ наголошував на юридичній позиції, викладеній в рішенні від 19.11.2013 № 10-рп/2013: **право на отримання вихідної допомоги суддя набуває з моменту реалізації ним права на відставку.**

Ані зазначеним рішенням, ані жодним іншим законом не скасовано і не внесено змін до Закону № 2453 (в редакції Закону України від 12.02.2015 № 192 «Про забезпечення права на справедливий суд») в частині поновлення права на виплату вихідної допомоги суддям, які вийшли у відставку.

Водночас аудитом встановлені випадки виплати суддям ВССУ, ВАСУ та ВСУ вихідної допомоги у розмірі 3 місячних суддівських винагород за останньою посадою, яких було звільнено на підставі рішень ВРП про звільнення суддів⁴⁵: у I півріччі 2021 року – Суржкові А. В., Євтушенко О. І. та Орлянській В. І. у сумі 204,3 тис. грн, 221,3 тис. грн, 193,0 тис. грн; у 2020 році Рецебуринському Ю. Й. у сумі 181,6 тис. грн та I півріччі 2021 року Короткевичу М. Є. у сумі 252,1 тис. грн відповідно.

У порушення вимог пункту 7 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402 розрахунок та виплату вихідної допомоги судами було здійснено відповідно до статті 143 Закону № 1402, який на суддів ВССУ, ВАСУ і ВСУ не поширюється.

Отже, на виплату вихідної допомоги у розмірі 3 місячних суддівських винагород за останньою посадою суддям ВАСУ, ВССУ і ВСУ, які вийшли у відставку, загалом використано з порушенням чинного законодавства коштів державного бюджету у загальній сумі 1 052,3 тис. грн (2020 рік – 181,6 тис. грн, I півріччя 2021 року – 870,7 тис. гривень).

Довідково. Лише у грудні 2021 року з'явилася судовою практикою щодо невиплати судді ВАСУ вихідної допомоги. У своїй постанові від 20.12.2021 у справі № 2340/4030/18, адміністративне провадження № К/9901/13978/19, ВС у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду дійшов висновку про те, що позбавлення судді ВАСУ, який здійснював повноваження по відправленню правосуддя після набрання чинності Законом № 1402, після 15 грудня 2017 року продовжував обіймати посаду судді та у серпні 2018 року вийшов у відставку в зв'язку з наявністю відповідного стажу роботи на посаді судді, права на отримання гарантованої вказаним законом вихідної допомоги в розмірі 3 місячних суддівських винагород за останньою посадою, у розрізі того, що він (позивач) вийшов у відставку з посади судді ВАСУ, який за приписами Закону № 1402 не входить у систему судоустрою України, і відповідно що така допомога передбачена для виплати лише суддям судів, визначених зазначеним законом, фактично розуміється як надання привілеїв одним суддям порівняно з іншими, що є порушенням єдиного статусу судді. Разом із тим держава при добросовісному виконанні суддею протягом установленого періоду своїх обов'язків, незалежно від того, з якого суду він виходить у відставку, що обумовлено наявністю відповідного стажу роботи на посаді судді, гарантує судді повноцінну відставку, яка повинна містити комплекс соціально-матеріальних і правових заходів. З огляду на зазначене, позивач має право на отримання вихідної допомоги у зв'язку з

⁴⁵ Від 24.11.2020 № 3231/0/15-20, від 14.01.2021 № 55/0/15-21, від 21.01.2021 № 88/0/15-21, від 23.03.2021 № 671/0/15-21, від 13.04.2021 № 811/0/15-21.

відставкою в розмірі 3 місячних суддівських винагород за останньою посадою відповідно до частини першої статті 143 Закону № 1402.

Також аудит засвідчив, що, починаючи з 01.07.2018 до 01.07.2021, виплата суддівської винагороди суддям та заробітної плати працівникам здійснювалася ВСУ лише один раз на місяць, **тобто з недотриманням вимог статті 115 КЗпП і статті 24 Закону України від 24.03.1995 № 108 «Про оплату праці» (із змінами)**, відповідно до яких роботодавець зобов'язаний виплачувати заробітну плату працівникам регулярно в робочі дні в строки, встановлені колективним договором (або нормативним актом роботодавця, погодженим із профспілкою), **не рідше двох разів на місяць** через проміжок часу, що не перевищує шістнадцяти календарних днів, і не пізніше семи днів після закінчення періоду, за який здійснюється виплата.

Аудит встановив, що питання доцільності заміни існуючого механізму виплати суддівської винагороди суддям та заробітної плати працівникам апарату ВСУ на розрахунково-касове обслуговування із застосуванням платіжних карток до цього часу залишається актуальним.

Довідково. Порядок врегулювання такого механізму визначається постановою Кабінету Міністрів України від 22.04.2005 № 318 «Про удосконалення механізму виплати заробітної плати працівникам бюджетних установ та державної соціальної допомоги» (у редакції від 05.10.2016), який встановлює, що виплата заробітної плати працівникам бюджетних установ здійснюється за їх письмовою згодою через уповноважені банки, які визначаються за результатами конкурсного відбору. Цей механізм передбачав підвищення ефективності управління бюджетними коштами, зменшення витрат, пов'язаних з отриманням готівки в установах банків, її доставкою та охороною.

Так, у липні-серпні 2018 року (через відмову суддів і працівників апарату суду отримувати суддівську винагороду і заробітну плату із застосуванням платіжних карток) заробітна плата працівникам ВСУ взагалі не виплачувалася. Суддівська винагорода та заробітна плата працівників ВСУ, що була нарахована за липень, серпень 2018 року, фактично була виплачена 14 вересня та 24 жовтня 2018 року відповідно.

У порушення вимог статті 34 Закону України від 24.03.1995 № 108 «Про оплату праці» (із змінами) та статей 1, 2 Закону України від 19.10.2020 № 2050 «Про компенсацію громадянам втрати частини доходів у зв'язку з порушенням строків їх виплати» (із змінами), ВСУ не нараховано та не виплачено працівникам компенсації втрати частини заробітної плати.

Розрахункова сума ненарахованої та невикраченої компенсації втрати частини суддівської винагороди суддів і заробітної плати працівників ВСУ становить 83,1 тис. грн (без нарахувань та ЄСВ – 54,9 тис. гривень).

Для виплати суддівської винагороди та заробітної плати працівникам апарату ВСУ ліквідаційною комісією укладено договір з АТ «Райффайзен Банк Аваль» від 04.09.2018 № 81-15-8/57 про надання послуг із виплати грошових коштів через систему грошових переказів «Аваль-Експрес» із використанням каналів зв'язку. Предмет договору – перерахування на транзитний рахунок банку грошових коштів у національній

валюті, призначених для виплати грошової винагороди, комісійної винагороди, заробітної плати та інших платежів у межах чинного законодавства України, послуги з виплат вказаних грошових коштів через систему грошових переказів «Аваль-Експрес» у каси банку та його структурних підрозділів.

У листопаді 2020 року цей договір укладено у новій редакції (від 20.11.2020 № 81-15-8/57), предмет договору – виплата коштів одержувачам, переказ коштів засобами системи «Аваль-Експрес» через каси банку.

Для отримання суддівської винагороди та заробітної плати судді та працівники апарату ВСУ із паспортом громадянина України та ідентифікаційним податковим номером (ПІН) мають звернутися до будь-якого відділення ПАТ «Райффайзен Банк Аваль».

На 01.07.2021 обсяг депонованої заробітної плати, що обліковується на рахунку ВСУ в Державній казначейській службі, становить 15 557,8 тис. гривень.

Слід зазначити, що голова ліквідаційної комісії ВСУ С. Л. В. постійно повідомляє в. о. Голови ВСУ, особисто суддів ВСУ та працівників апарату щодо сум депонованої заробітної плати (відповідні листи знаходяться в матеріалах аудиту).

Станом на 01.01.2022 лише 7 осіб систематично не зверталися для отримання суддівської винагороди та заробітної плати: 6 суддів ВСУ та 1 працівник апарату.

Аудитом встановлені окремі випадки звільнення ліквідаційною комісією з припинення діяльності ВСУ у 2018 році працівників апарату ВСУ та переведення їх на роботу до ВС майже через рік, зокрема шляхом визнання такими, що втратили чинність, наказів про їх звільнення без рішення суду, та нарахування заробітної плати за період, коли вони були звільнені.

Так, відповідно до наказу від 13.07.2018 № 134-к (134/0/3-18) «Про звільнення Овчаренко Т. О.» (Сердюк В.) Овчаренко Т. О. звільнено із займаної посади головного консультанта (судді) з 16.07.2018 у зв'язку з ліквідацією ВСУ та виплачено вихідну допомогу і грошову компенсацію за невикористані дні щорічної основної відпустки у загальній сумі 29 165,75 гривні. У червні 2019 року згідно з наказом від 19.06.2019 № 93-к (93/0/3-19) «Про звільнення Овчаренко Т. О.» (Соловйова Л.), наказ від 13.07.2018 № 134-к (134/0/3-18) «Про звільнення Овчаренко Т. О.» (Сердюк В.) визнано таким, що втратив чинність (пункт 1), Овчаренко Т. О. знов звільнено із займаної посади головного консультанта (судді) з 19.06.2019, але вже в порядку переведення до ВС (лист ВС від 03.06.2019 № 57/0/4-19 (Булка О.)) та перераховано на рахунок ВС грошову компенсацію за невикористані дні щорічної основної відпустки у загальній сумі 10 505,4 гривні. У червні 2019 року ВСУ здійснено перерахунок заробітної плати за період з 16.07.2018 по 19.06.2019 та утримано вихідну допомогу і

грошову компенсацію за невикористані дні щорічної основної відпустки, виплачені у 2018 році у сумі 29 165,75 гривень.

Загалом у червні 2019 року Овчаренко Т. О. з 16.07.2018 по 19.06.2019 нараховано заробітну плату у сумі 167 374,93 грн, тобто за період, коли ця особа була звільнена.

Подібно здійснено переведення ще сімох працівників апарату ВСУ: у лютому 2019 року згідно з наказом від 06.02.2019 № 17-к (17/0/3-19) «Про звільнення Крохмаль В. В.» (Сердюк В.); у червні 2019 року згідно з наказами від 05.06.2019 № 82-к (82/0/3-19) «Про звільнення Загарук Н. Н.» (Лагнюк О.), від 05.06.2019 № 83-к (83/0/3-19) «Про звільнення Дегтяр Л. О.» (Лагнюк О.), від 12.06.2019 № 86-к (86/0/3-19) «Про звільнення Хом'яка О. А.» (Соловйова Л.), від 12.06.2019 № 87-к (87/0/3-19) «Про звільнення Фінагеевої І. О.» (Соловйова Л.) і від 24.06.2019 № 99-к (99/0/3-19) «Про звільнення Волкової Т. І.» (Соловйова Л.); у липні 2019 року згідно з наказом від 16.07.2019 № 116-к (116/0/3-19) «Про звільнення Попової О. М.» (Соловйова Л.).

Загалом **вісьмом працівникам апарату ВСУ, яких було переведено до ВС**, нараховано заробітну плату у загальній сумі **1 127,3 тис. грн**, тобто за період, коли ці особи були звільнені. **Отже, видання наказів про переведення таких працівників на роботу до ВС і здійснення видатків на оплату праці за період, коли вони були звільнені, без відповідних рішень суду має ознаки кримінального правопорушення.**

Таким чином, внаслідок недостатнього контролю, ВС як головним розпорядником бюджетних коштів та розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня допущено використання бюджетних коштів на виплату суддівської винагороди та на оплату праці працівників з порушенням норм чинного законодавства у загальній сумі **1 349,4 тис. гривень**. Не нараховано та не виплачено компенсації втрати частини суддівської винагороди суддів і заробітної плати працівників ВСУ у загальній сумі **83,1 тис. гривень**.

❖ *Щодо використання коштів на компенсацію витрат на поховання та увічнення пам'яті суддів, у тому числі суддів у відставці*

У 2018–2020 роках та I півріччі 2021 року видатки державного бюджету, спрямовані на компенсацію витрат на поховання та увічнення пам'яті суддів, у тому числі суддів у відставці, здійснювалися у межах бюджетної програми за напрямом «Забезпечення припинення діяльності ВСУ і припинення діяльності та ліквідації ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державних підприємств, які обслуговували ці суди».

Згідно з Порядком компенсації витрат на поховання та увічнення пам'яті суддів, у тому числі суддів у відставці, затвердженим рішенням Ради суддів України від 16.09.2016 № 62 (далі – Порядок № 62), компенсації у встановленому порядку підлягають такі виплати: оформлення договору-замовлення на організацію та проведення поховання; оформлення свідоцтва

про поховання; копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили); монтаж та демонтаж намогильної споруди при організації підпоховання в існуючу могилу; кремація тіл померлих; поховання та підпоховання урни з прахом померлих у колумбарну нішу, в існуючу могилу, у землю; зберігання урн з прахом померлих у крематорії; організація відправлення труни з тілом чи урни з прахом померлого за межі України; запаювання оцинкованої труни; замощення урни з прахом померлого в колумбарну нішу; доставка предметів ритуальної належності; надання транспортних послуг (автокатафалк); перенесення труни з тілом померлого; організація поховання і проведення ритуалу; придбання або виготовлення труни; придбання або виготовлення до трьох вінків похоронних з траурними стрічками; придбання або виготовлення та встановлення пам'ятника.

Для отримання компенсації особа, яка здійснила поховання, надає заяву про компенсацію понесених витрат та додані до неї оригінали документів, згідно з якими було проведено оплату послуг, визначених у розділі II Порядку № 62.

Вартість придбання та встановлення пам'ятника не може перевищувати десяти мінімальних заробітних плат, встановлених на момент здійснення оплати за придбання або встановлення пам'ятника.

Слід зазначити, що в Порядку № 62, окрім вартості придбання та встановлення пам'ятника, не визначено граничних сум, в межах яких здійснюється компенсація витрат на поховання та увічнення пам'яті суддів, у тому числі суддів у відставці. Це ставить у нерівні умови виконавців волевиявлення померлого щодо отримання сум такої компенсації та призводить до ризику неекономного використання коштів державного бюджету.

Так, сума компенсації витрат на поховання та увічнення пам'яті 12 суддів, у тому числі суддів у відставці, коливалась від 19,0 тис. грн до 95,8 тис. гривень. Загалом видатки на компенсацію витрат на поховання та увічнення пам'яті 12 суддів становили 2 288,5 тис. гривень.

Висновок

Таким чином, на забезпечення припинення діяльності ВСУ, ліквідації ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державних підприємств, які обслуговували ці суди, протягом 2018–2020 років та I півріччя 2021 року за бюджетною програмою за КПКВК 0551010 використано коштів державного бюджету у загальній сумі 396 304,6 тис. грн; не використано та повернено 2 935,7 тис. гривень.

Водночас ВС як головним розпорядником бюджетних коштів не забезпечено виконання ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державними підприємствами, що обслуговували ці суди, завдань та результативних

показників, затверджених у паспортах бюджетної програми (*4 суди та 2 державні підприємства не припинили своєї діяльності і досі*). Оскільки фактичного результату – завершення ліквідації судів та державних підприємств, які обслуговували ці суди, не досягнуто, кошти державного бюджету, що витрачені на зазначені цілі у 2018–2020 роках та I півріччі 2021 року у загальній сумі 393 664,4 тис. грн⁴⁶ (303 529,1 тис. грн – загальний фонд, 90 135,3 тис. грн – спеціальний), використано нерезультативно, з них 307 808,1 тис. грн ще і непродуктивно на виплату суддівської винагороди суддям, які з часу ліквідації судів не здійснюють правосуддя, та працівникам апарату, які не виконують функціональних повноважень.

Під час розгляду проєктів кошторисів ВСУ, ВГСУ, ВАСУ, ВССУ у 2018–2019 роках ВС не дотримано вимог пункту 29 Порядку № 228 в частині забезпечення дотримання вимог законодавства, а також підтвердження показників відповідними розрахунками та економічними обґрунтуваннями. Також під час визначення обсягів видатків бюджету на оплату праці ВС самостійно визначав у проєктах кошторисів ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ ці видатки з огляду на фактичну чисельність працюючих без урахування працівників, які перебувають у відпустках у зв'язку з вагітністю і пологами, а не на штатну чисельність, що є недодержанням вимог абзацу першого пункту 20 Порядку № 228.

У порушення вимог статті 9 Закону України від 08.07.2011 № 3674 «Про судовий збір» ВС планувалися і спрямовувалися кошти судового збору на забезпечення припинення діяльності ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державних підприємств, які обслуговували ці суди (*виплата суддівської винагороди суддям, які не здійснювали правосуддя, оплата праці працівникам апаратів та патронажних служб, компенсація витрат на поховання та увічнення пам'яті суддів, у тому числі суддів у відставці тощо*), а не на забезпечення здійснення судочинства та функціонування органів судової влади. Загальна сума касових видатків за кошти судового збору становила 76 433,3 тис. гривень.

ВС не забезпечено достовірності даних, включених до звітів про виконання паспортів бюджетних програм за 2018–2020 роки за напрямом «Забезпечення ліквідації ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державних підприємств, які обслуговували ці суди» та точності їх розрахунків, що відповідно до частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства.

Внаслідок незабезпечення належного контролю ВС як головним розпорядником бюджетних коштів та розпорядниками бюджетних

⁴⁶ З огляду на те, що оплата комунальних послуг та енергоносіїв здійснювалася ВСУ, ВАСУ, ВГСУ і ВССУ до моменту передачі приміщень, в яких здійснювалося правосуддя, до ВС, ці видатки до розрахунку нерезультативних не включені.

коштів нижчого рівня при використанні коштів державного бюджету, спрямованих на заходи з припинення діяльності судів та державних підприємств, що обслуговували ці суди, допущено: неефективне управління коштами державного бюджету у загальній сумі 2 935,7 тис. грн; використання бюджетних коштів на виплату суддівської винагороди суддям та на оплату праці працівників з порушенням норм чинного законодавства у загальній сумі 1 349,4 тис. грн; ненарахування та невиплату компенсації втрати частини суддівської винагороди суддів і заробітної плати працівників ВСУ у загальній сумі 83,1 тис. гривень.

3. ОЦІНКА СТАНУ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ НА ЗДІЙСНЕННЯ ЗАХОДІВ З ЛІКВІДАЦІЇ АПЕЛЯЦІЙНИХ ТА МІСЦЕВИХ СУДІВ

3.1. Оцінка стану організаційного забезпечення здійснення заходів з ліквідації апеляційних та місцевих судів

Згідно з частиною третьою статті 147 Закону № 1402 ДСАУ забезпечує виконання рішень про утворення чи припинення (ліквідацію) судів.

Згідно з підпунктом 6 пункту 16¹ розділу XV «Перехідні положення» Конституції України до впровадження нового адміністративно-територіального устрою України відповідно до змін до Конституції України щодо децентралізації влади, але не довше ніж до 31.12.2017, утворення, реорганізацію та ліквідацію судів здійснює Президент України на підставі та у порядку, що визначені законом.

Відповідно до пункту 23 частини першої статті 106 Конституції України та частини першої статті 19 Закону № 2453, підпункту 6 пункту 16¹ розділу XV «Перехідні положення» Конституції України, статті 19, частини першої статті 21, пункту 40 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402 на підставі Указу Президента України від 19.01.2016 № 15/2016 «Про ліквідацію та утворення місцевих загальних судів» та указів Президента України від 12.12.2017 №№ 412/2017, 413/2017, від 29.12.2017 №№ 449/2017, 450/2017, 452/2017, 453/2017, 454/2017 та 455/2017 з грудня 2017 року розпочато ліквідацію та утворення місцевих загальних судів, ліквідацію апеляційних судів та утворення апеляційних судів в апеляційних округах, ліквідацію місцевих господарських судів та утворення окружних господарських судів, ліквідацію апеляційних господарських судів та утворення апеляційних господарських судів в апеляційних округах і ліквідацію апеляційних адміністративних судів та утворення апеляційних адміністративних судів в апеляційних округах відповідно.

Аудит засвідчив, що станом на 01.07.2021 з 9 указів Президента України ДСАУ виконано частково лише 4, або 44,4 відс., невиконаними залишилися 5, або 55,6 відсотка (табл. 5).

Таблиця 5

Інформація про виконання указів Президента України щодо ліквідації судів в Україні станом на 01.07.2021

Дата та номер Указу Президента України	Передбачена кількість ліквідованих судів	Передбачена кількість утворених судів	Стан виконання на 01.07.2021
19.01.2016 № 15/2016	3	1	Виконано частково, ліквідацію розпочато у січні 2016 року (наказ ДСАУ від 25.01.2016 № 15), однак здійснювалася від 1 до 3 років у зв'язку з тривалим вирішенням питання переведення суддів. Дати та номери запису про ліквідацію в ЄДР: 06.04.2020 № 14991110008008479, 23.09.2019 № 14991110009008477, 16.09.2021 № 555969206496. Указ втратив чинність на підставі Указу Президента України від 29.12.2017 № 452/2017
12.12.2017 № 412/2017 (із змінами)	4	1	Не виконано. ДСАУ жодних розпорядчих актів щодо виконання цього указу не видавала, ліквідація не розпочалася для 4 судів
12.12.2017 № 413/2017 (із змінами)	3	1	Не виконано. ДСАУ жодних розпорядчих актів щодо виконання цього указу не затверджувала, ліквідація не розпочалася для 3 судів
29.12.2017 № 449/2017	117	50	Не виконано. ДСАУ жодних розпорядчих актів щодо ліквідації цих судів (створення комісії, затвердження планів заходів тощо) не видавала. У червні 2018 року призначено т. в. о. керівників апаратів в окружних судах (накази ДСАУ від 19.06.2018 №№ 230/к-254/к) та у квітні 2019 року визначено граничну кількість суддів в цих судах (наказ ДСАУ від 25.04.2019 № 418). Ліквідація не розпочалася для 117 судів
29.12.2017 № 450/2017	25	25	Не виконано. ДСАУ жодних розпорядчих актів щодо виконання цього указу не затверджувало, ліквідація не розпочалася для 25 судів
29.12.2017 № 452/2017	27	26	Виконано частково, ліквідацію розпочато у вересні 2018 року (наказ ДСАУ від 20.09.2018 № 474), не ліквідовано 14 судів. Для 2 судів заходи з ліквідації не проводилися
29.12.2017 № 453/2017	27	27	Не виконано. ДСАУ жодних розпорядчих актів щодо ліквідації цих судів (створення комісії, затвердження планів заходів тощо) не затверджувала. У червні 2018 року призначено т. в. о. керівників апаратів в окружних господарських судах (накази ДСАУ від 19.06.2018 №№ 203/к-227/к) та у квітні 2019 року визначено граничну кількість суддів у цих судах (наказ ДСАУ від 25.04.2019 № 420 із змінами (наказ від 16.07.2019 № 701). Ліквідація не розпочалася для 27 судів
29.12.2017 № 454/2017	8	7	Виконано частково, ліквідацію розпочато у вересні 2018 року (наказ ДСАУ від 20.09.2018 № 475), не ліквідовано 5 судів. Для 1 суду заходи з ліквідації не проводилися
29.12.2017 № 455/2017	9	8	Виконано частково, ліквідація розпочата у вересні 2018 року (наказ ДСАУ від 20.09.2018 № 476) не ліквідовано 6 судів. Для 1 суду заходи з ліквідації не проводилися.

***Довідково.** Відповідно до Указу Президента України від 19.01.2016 № 15/2016 «Про ліквідацію та утворення місцевих загальних судів», пункту 23 частини першої статті 106 Конституції України та частини першої статті 19 Закону № 1402 передбачалося ліквідувати Дніпровський районний суд міста Херсона; Комсомольський районний суд міста Херсона, Суворовський районний суд міста Херсона та утворити Херсонський міський суд. Ліквідація розпочата у січні 2016 року (наказ ДСАУ від 25.01.2016 № 15), але здійснювалася протягом 1–3 років у зв'язку з тривалим вирішенням питання переведення суддів. Слід зазначити, що цей Указ втратив чинність на підставі Указу Президента України від 29.12.2017 № 452/2017.*

Відповідно до Указу Президента України від 12.12.2017 № 412/2017 «Про ліквідацію та утворення місцевих загальних судів» передбачалося ліквідувати Черкаський районний суд Черкаської області; Чигиринський районний суд Черкаської області; Придніпровський районний суд міста Черкас; Соснівський районний суд міста Черкас та утворити у місті Черкасах, Черкаському та Чигиринському районах Черкаської області Черкаський окружний суд із місцезнаходженням у місті Черкасах. **ДСАУ жодних розпорядчих актів щодо виконання цього указу не видавало, ліквідація не розпочиналася.**

Згідно з Указом Президента України від 12.12.2017 № 413/2017 «Про ліквідацію та утворення місцевих загальних судів» передбачалося ліквідувати Першотравневий районний суд міста Чернівців, Садгирський районний суд міста Чернівців, Шевченківський районний суд міста Чернівців та утворити Окружний суд міста Чернівців із місцезнаходженням у місті Чернівцях. Як і за Указом Президента України від 12.12.2017 № 412/2017, ДСАУ жодних розпорядчих актів щодо виконання цього указу не видавала, ліквідація не розпочиналася.

Під час проведення другого етапу судової реформи 29.12.2017 Президент України відповідно до підпункту 6 пункту 16¹ розділу XV «Перехідні положення» Конституції України, статті 19, частини першої статті 21, пункту 40 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402 видав такі укази:

- № 449/2017 «Про ліквідацію та утворення місцевих загальних судів»;
- № 450/2017 «Про ліквідацію та утворення місцевих загальних судів»;
- № 452/2017 «Про ліквідацію апеляційних судів та утворення апеляційних судів в апеляційних округах»;
- № 453/2017 «Про ліквідацію місцевих господарських судів та утворення окружних господарських судів»;
- № 454/2017 «Про ліквідацію апеляційних господарських судів та утворення апеляційних господарських судів в апеляційних округах»;
- № 455/2017 «Про ліквідацію апеляційних адміністративних судів та утворення апеляційних адміністративних судів в апеляційних округах».

Загалом відповідно до цих указів Президента України передбачалося:

- ліквідувати 117 районних судів та утворити 50 окружних судів;
- ліквідувати 25 міських районних судів та утворити 25 окружних судів;
- ліквідувати 27 апеляційних судів, а замість них утворити 26 апеляційних судів в апеляційних округах;
- ліквідувати 27 місцевих господарських судів та утворити 27 окружних господарських судів;
- ліквідувати 8 апеляційних господарських судів та утворити 7 апеляційних господарських судів в апеляційних округах;
- ліквідувати 9 апеляційних адміністративних судів та утворити 8 апеляційних адміністративних судів в апеляційних округах.

У пояснювальних записках до проєктів цих указів зазначалося, що видання указів покращить доступ громадян до правосуддя, ефективність здійснення правосуддя судами, своєчасність та якість захисту прав і свобод людини, приведе систему судів України до міжнародних стандартів, відбудеться оптимізація площі приміщень за рахунок раціонального їх розподілу.

Відповідно до листа Голови ДСАУ від 02.11.2017 № 8-12887/17 до ВРП підставою для ліквідації та утворення зазначених судів була також оптимізація видатків державного бюджету.

На виконання цих указів Президента України ДСАУ було здійснено низку заходів, а саме:

- утворено комісії з ліквідації апеляційних, апеляційних господарських та апеляційних адміністративних судів;
- визначено кількість суддів в утворених апеляційних, окружних та окружних господарських судах;
- призначено тимчасово виконуючих обов'язки керівників апаратів в утворених апеляційних, окружних та окружних господарських судах, які здійснили реєстрацію цих судів як юридичних осіб та внесли відповідні записи до Державного реєстру.

Так, для забезпечення виконання указів Президента України від 29.12.2017 № 452/2017, 454/2017 та 455/2017, відповідно до частин третьої та п'ятої статті 105 Цивільного кодексу України, частини третьої статті 147 і частини п'ятої статті 153 Закону № 1402, наказами ДСАУ від **20.09.2018 № 474, № 475 та № 476** затверджено План заходів з ліквідації апеляційних судів, План заходів з ліквідації апеляційних господарських судів та План заходів з ліквідації апеляційних адміністративних судів відповідно, а також утворено ліквідаційні комісії у кожному окремому

апеляційному суді⁴⁷, апеляційному господарському суді⁴⁸ та апеляційному адміністративному суді⁴⁹.

Зазначені три плани містили фактично однакові заходи, які передбачали вжиття **10 заходів організаційного та кадрового забезпечення** (внесення до Державного реєстру запису про початок та завершення процедури припинення діяльності судів, письмового повідомлення працівників про ліквідацію суду та попередження державних службовців про наступне припинення державної служби та вивільнення, забезпечення впорядкування трудових книжок суддів та працівників апаратів судів, їх видачу працівникам, що звільняються (переводяться) тощо), **5 – матеріально-технічного та фінансового забезпечення** (проведення інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових документів і розрахунків судів з дебіторами та кредиторами; перерозподіл кошторисних призначень для здійснення заходів, пов'язаних з ліквідацією судів; приймання-передача основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових документів тощо), **7 – документального забезпечення** (упорядкування документообігу та архівного фонду суду і його передача до новоутвореного суду; впорядкування та передача судових справ, що перебували у провадженні суду тощо), а також **6 заходів режимно-секретних органів** (ліквідація режимно-секретних органів судів та надсилання відповідних документів до ДСАУ та регіональних органів СБУ).

Аудитом встановлено, що станом на 01.07.2021 з **40 судів, що виконували заходи**, передбачені у відповідних планах, повністю завершили процедуру ліквідації 15 судів (або 38 відс.), частково виконали плани заходів з ліквідації 35 судів (або 62 відсотки).

Відповідно до пункту 7 наказів ДСАУ від 20.09.2018 №№ 474, 475 та 476 голови ліквідаційних комісій апеляційних судів, апеляційних господарських та апеляційних адміністративних судів зобов'язані інформувати управління з питань персоналу ДСАУ (Дробинський О. В.) про проведену роботу та зміни у складі ліквідаційних комісій зазначених судів в електронному вигляді станом на 1 та 15 число кожного місяця. Відповідно до пункту 10 цих наказів контроль за їх виконанням покладено на Голову ДСАУ.

Крім того, листом від 30.01.2019 № 8-2122/19 ДСАУ зобов'язала голів ліквідаційних комісій цих судів для запровадження дієвого механізму

⁴⁷ Ліквідаційні комісії в Апеляційному суді Автономної Республіки Крим та Апеляційному суді міста Севастополя не утворювались.

⁴⁸ Ліквідаційна комісія у Севастопольському апеляційному господарському суді не утворювалася.

⁴⁹ Ліквідаційна комісія у Севастопольському апеляційному адміністративному суді не утворювалася.

контролю, належного виконання вимог пункту 7 зазначених наказів подавати інформацію про проведену роботу за розробленою ДСАУ формою.

Слід зазначити, що ДСАУ не було визначено відповідальної посадової особи (структурний підрозділ), на яку були б покладені обов'язки з моніторингу, аналізу та узагальнення інформації, що мали надсилати двічі на місяць голови ліквідаційних комісій.

За інформацією ДСАУ, після отримання вхідного документа його реалізація здійснювалася за дорученням керівництва.

Аудитом встановлено, що внаслідок відсутності належного контролю з боку ДСАУ за станом виконання ліквідаційними комісіями апеляційних судів, апеляційних господарських та апеляційних адміністративних судів вимог пункту 7 наказів ДСАУ від 20.09.2018 №№ 474, 475 та 476, інформацію про проведену роботу станом на 01.07.2021 надала лише ліквідаційна комісія Апеляційного суду Донецької області.

Отже, голови ліквідаційних комісій апеляційних судів, апеляційних господарських та апеляційних адміністративних судів на власний розсуд вирішували, коли їм інформувати ДСАУ про проведену роботу, а деякі з часом взагалі припинили таке інформування ДСАУ. Так, голова ліквідаційної комісії Апеляційного суду м. Києва протягом I півріччя 2021 року жодного разу не поінформував ДСАУ про проведену роботу, що є недотриманням пункту 7 наказу ДСАУ від 20.09.2018 № 474.

Встановлено, що реалізація указів Президента України в частині утворення окружних та окружних господарських судів (№№ 449/2017, 450/2017, 453/2017) у період з грудня 2017 року до теперішнього часу не відбулася, оскільки станом на 01.01.2022 жодного судді не призначено чи переведено до новоутворених місцевих окружних судів, а новоутворені місцеві окружні суди не розпочали своєї діяльності. Кошти державного бюджету на їх ліквідацію ДСАУ не виділялися і, відповідно, не використовувалися. Правосуддя продовжують здійснювати місцеві загальні суди, які підлягали ліквідації згідно з указами Президента України 2017 року.

Отже, окружні суди зареєстровані як юридичні особи, але правосуддя не здійснюють.

Слід зазначити, що з грудня 2020 року після того, як набув чинності закон про розмежування повноважень і ресурсів між районами та громадами, в Україні діє новий адміністративно-територіальний устрій – відповідну Постанову прийняла Верховна Рада України⁵⁰, яка передбачає ліквідацію 490 районів та утворення 136 нових (з них 17 на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим, Донецької та Луганської областей).

⁵⁰ Постанова Верховної Ради України від 17.07.2020 № 807 «Про утворення та ліквідацію районів».

Таким чином, з огляду на новий адміністративно-територіальний устрій виникає потреба внесення змін до наявної мережі судів, або розроблення нової мережі. Кількість судів в Україні має бути приведена у відповідність до кількості новостворених районів.

Загалом аудитом встановлено, що ДСАУ ліквідаційні процеси у місцевих загальних і господарських судах розпочала лише з червня 2018 року, тобто через 6 місяців, та з вересня 2018 року в апеляційних судах, тобто через 9 місяців після видання указів Президента України від 29.12.2017 №№ 449/2017, 453/2017, 452/2017, 454/2017, 455/2017.

Інформація щодо ліквідації апеляційних, апеляційних господарських та апеляційних адміністративних судів станом на 01.01.2022 наведена у таблиці 6.

Таблиця 6

Інформація щодо ліквідації апеляційних, апеляційних господарських та апеляційних адміністративних судів станом на 01.01.2022

Суди (дата та номер Указу Президента України)	Кількість судів, що передбачено ліквідувати	Ліквідовано судів	Залишилося ліквідувати
Апеляційні суди (від 29.12.2017 № 452/2017)	27	11	16
Апеляційні господарські суди (від 29.12.2017 № 454/2017)	8	2	6
Апеляційні адміністративні суди (від 29.12.2017 № 455/2017)	9	2	7
Разом	44*	15*	29

**З урахуванням чотирьох апеляційних судів, які знаходяться на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим*

У 2020 році повністю завершили процедуру ліквідації шість судів: апеляційні суди Вінницької, Львівської, Хмельницької та Чернігівської областей, Дніпропетровський та Одеський апеляційні господарські суди (упродовж 2019 року ліквідовано 6 апеляційних судів та Житомирський апеляційний адміністративний суд).

Станом на 01.01.2021 не завершено ліквідації 31 апеляційного суду через невирішення кадрових питань, необхідність завершення передачі нерухомого та рухомого майна, договірних зобов'язань з ремонтних робіт, реконструкції приміщень тощо (ліквідаційні комісії апеляційних судів Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Закарпатської, Запорізької, Київської, Луганської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Харківської, Херсонської, Черкаської, Чернігівської областей, Апеляційного суду міста Києва, Вінницького, Донецького, Дніпропетровського, Київського, Львівського, Одеського, Харківського апеляційних адміністративних судів, Донецького, Львівського, Київського, Рівненського, Харківського апеляційних господарських судів).

Аудитом встановлено, що однією з головних причин, які станом на 01.07.2021 унеможливлювали завершення процедури ліквідації (припинення діяльності) судів, є непереведення чи незвільнення суддів.

Станом на 01.01.2022 повністю завершено процеси ліквідації 3 місцевих загальних (*Дніпровський, Комсомольський, Суворовський районні суди м. Херсона*), 2 апеляційних адміністративних (*Вінницький, Житомирський апеляційні адміністративні суди*) 2 апеляційних господарських (*Дніпропетровський, Одеський апеляційні господарські суди*) та 11 апеляційних судів (*Вінницької, Житомирської, Івано-Франківської, Кіровоградської, Львівської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Хмельницької, Чернівецької, Чернігівської областей*).

Загалом залишаються неліквідованими **25 апеляційних, апеляційних господарських та апеляційних адміністративних судів**. Для 176 місцевих судів ліквідація не розпочалася. Заходи з ліквідації та утворення щодо чотирьох апеляційних судів (**Апеляційний суд Автономної Республіки Крим, Апеляційний суд м. Севастополя, Севастопольський апеляційний господарський суд, Севастопольський апеляційний адміністративний суд**), які знаходяться на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим, ДСА України не проводилися.

Таким чином, виконання указів Президента України щодо ліквідації судів не забезпечено, зокрема, через неприйняття рішень про переведення суддів до новоутворених судів.

Загалом станом на 01.01.2019 у місцевих загальних, апеляційних, апеляційних адміністративних та апеляційних господарських судах, що ліквідовуються, займали посади 206 суддів та 1061 працівник апарату, на 01.01.2020 – 20 суддів і 71 працівник апарату, на 01.01.2021 – 15 суддів і 48 працівників апарату.

Станом на 01.07.2021 – 15 суддів, які згідно з рішеннями ВККСУ «Про результати кваліфікаційного оцінювання судді на відповідність займаній посаді» не відповідають займаній посаді, та 44 працівники апарату, а саме: у місцевих загальних – 1 суддя та 2 працівники апарату (*Суворовський районний суд м. Херсона*), апеляційних – 6 суддів та 42 працівники апарату (*апеляційні суди Волинської, Дніпропетровської, Закарпатської, Київської, Харківської, Черкаської областей та м. Києва*), апеляційних адміністративних – 4 судді (*Львівський, Одеський і Харківський апеляційні адміністративні суди*) та апеляційних господарських судах – 4 судді (*Львівський і Рівненський апеляційні господарські суди*).

Розмір виплаченої суддівської винагороди суддям, які не здійснювали правосуддя за період з початку ліквідації судів до його завершення, становив 254 410,0 тис. грн⁵¹, з яких: у 2018 році –

⁵¹ За інформацією ДСАУ, що міститься в матеріалах аудиту.

85 950,7 тис. грн, у 2019 році – 126 780,6 тис. грн, у 2020 році – 28 535,9 тис. грн та I півріччі 2021 року – 13 142,8 тис. грн, що є непродуктивним використанням бюджетних коштів, з незалежних від головного розпорядника бюджетних коштів (ДСАУ) причин.

Станом на 01.01.2022 кількість непереведених та незвільнених суддів, які за результатами кваліфікаційного оцінювання визнані ВККСУ такими, що не відповідають займаній посаді, апеляційних (Волинської, Дніпропетровської, Закарпатської областей та м. Києва), апеляційних адміністративних (Львівський, Одеський і Харківський) та апеляційних господарських (Львівський) судів становить 15 осіб (двох суддів звільнено, а трьох поновлено на посадах на підставі рішень суду), з яких 7 осіб відряджено до інших судів, решта (8 осіб) не здійснюють правосуддя.

Довідково. За інформацією ДСАУ (листи від 15.07.2022 № 11-5949/22, від 04.08.2022 № 11-6722/22), розмір виплаченої упродовж липня 2021 року – червня 2022 року суддівської винагороди суддям, які не здійснювали правосуддя, становив 15 244,0 тис. гривень.

Водночас через відрядження таких суддів апеляційних судів Волинської, Дніпропетровської і Закарпатської областей, Одеського і Харківського апеляційних адміністративних судів, Львівського апеляційного господарського суду до інших судів, ліквідація цих судів можлива лише після завершення відрядження цих суддів – 18.02.2023, 23.12.2022 і 09.12.2022, 30.12.2022 і 03.08.2022, 27.07.2022, 12.09.2022 відповідно.

Із загальної чисельності незвільнених працівників апаратів судів (34 особи) переважну більшість становлять працівники апаратів Апеляційного суду Харківської області (23 особи)⁵², Апеляційного суду Київської області (5 осіб, які перебувають у соціальних відпустках для догляду за дитиною) та Апеляційного суду м. Києва (5 осіб – члени ліквідаційної комісії).

Слід зазначити, що на час проведення аудиту усіх працівників Апеляційного суду Харківської області з 01.02.2022 переведено до новоутвореного суду.

Відповідно до рішення Закарпатського окружного адміністративного суду від 28.12.2021, за наказом ДСАУ від 16.12.2021 № 478/к керівника апарату апеляційного суду Закарпатської області поновлено на посаді та стягнуто на користь Боклах Г. І. середній заробіток за час вимушеного прогулу у межах суми стягнення за один місяць в розмірі 24 834,73 грн з

⁵² Технічні працівники не переведені у зв'язку з незавершенням будівельних робіт, відповідно до зведеного проектно-кошторисного розрахунку та договору генерального підяду, укладеного за результатами проведення державних закупівель. У разі здійснення передачі незавершеного об'єкта до новоствореного суду, відбудеться зміна замовника будівельних робіт, що спричинить коригування проектної документації та потребу у додаткових бюджетних асигнуваннях.

відповідними відрахуваннями, встановленими законом податками та іншими обов'язковими платежами.

Водночас аудитом встановлені **факти довготривалого розгляду ВРП рекомендацій ВККСУ щодо звільнення 13 суддів апеляційних судів у зв'язку з непідтвердженням відповідності займаній посаді (таблиця 7)**

Таблиця 7

Інформація щодо розгляду ВККСУ питань звільнення суддів, які за результатами кваліфікаційного оцінювання визнані такими, що не відповідають займаній посаді, станом на 01.07.2021

Кількість суддів суду	Дата надходження рішення ВККСУ до ВРП	Дата розгляду рішення ВРП
5 суддів апеляційних судів	16.10.2018	18.08.2020
	04.12.2018	20.07.2021
	05.04.2019	09.07.2020
		01.10.2020
	05.07.2019	13.10.2020
4 судді апеляційних господарських судів	22.10.2018	10.10.2019
	09.11.2018	15.10.2019
		09.06.2020
4 судді апеляційних адміністративних судів	17.12.2018	18.08.2020
	09.11.2018	19.12.2019
		14.01.2020
	04.12.2018	30.07.2020
		18.08.2020

Так, **найкоротший** строк розгляду ВРП подання ВККСУ щодо звільнення суддів **становив майже один рік** (рекомендація ВККСУ щодо звільнення судді Львівського апеляційного господарського суду), **найтриваліший – більше 2 років 7 місяців** (рекомендація ВККСУ щодо звільнення судді Апеляційного суду Дніпропетровської області).

Загалом за результатами розгляду цих рекомендацій ВККСУ жодного з 13 суддів апеляційних судів, які за результатами кваліфікаційного оцінювання для визначення здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді визнані такими, що не відповідають займаній посаді, ВРП не звільнено.

Встановлено також, що **внаслідок тривалих строків розгляду ВРП рекомендацій ВККСУ щодо звільнення суддів апеляційних судів у зв'язку з непідтвердженням відповідності займаній посаді, в останніх з часом з'являються підстави для подання заяви про відставку, що надає право на призначення довічного грошового утримання, чим фактично нівелюються механізми очищення судової гілки влади, що мали сприяти відновленню довіри суспільства до судових органів.**

Аудит засвідчив, що **основними причинами, які впливали на завершення ліквідаційних процесів апеляційних, апеляційних адміністративних та господарських судів, є невирішення питань, пов'язаних з погашенням дебіторської та кредиторської заборгованостей,**

прийманням-передачею майна, переведенням суддів та остаточним вивільненням працівників апаратів цих судів.

Так, станом на 01.07.2021 в Харківському апеляційному господарському суді обліковувалася прострочена дебіторська заборгованість у сумі 38,5 тис. грн (вартість непоставлених суду системних телефонів), яка повністю погашена 05.08.2021 шляхом повернення постачальником отриманих коштів.

Донецьким апеляційним господарським судом не завершено передання майна, зокрема, через неможливість проведення інвентаризації матеріальних цінностей, що залишилися на території, непідконтрольній Уряду України, а саме: адміністративна будівля, будинок залів судових засідань, дві земельні ділянки, автомобіль Subaru Forester, автомобіль Chevrolet.

Також не передано 7 службових квартир, які знаходяться у м. Харкові, що придбані у 2017–2018 роках для працівників суду, які були переміщені разом із судом з м. Донецька.

Довідково. За інформацією ДСАУ, працівники апарату Донецького апеляційного господарського суду, яким було надано у користування службове житло та які були звільнені із займаних посад у зв'язку із ліквідацією суду, продовжують прожити в зазначених квартирах, враховуючи вимоги статті 125 Житлового кодексу України, відповідно до якого без надання іншого жилого приміщення у випадках, зазначених у статті 124 цього Кодексу, не може бути виселено осіб, які пропрацювали на підприємстві, в установі, організації, що надали їм службове жиле приміщення, не менш як десять років; осіб, звільнених у зв'язку з ліквідацією підприємства, установи, організації або за скороченням чисельності чи штату працівників, пенсіонерів по старості.

Крім того, наявна прострочена кредиторська заборгованість у сумі 204,9 тис. грн, що виникла наприкінці 2013 року через непроведення платежів Казначейством (придбання канцелярських та господарських товарів, поштових марок, передплата періодичних видань, супроводження програмного забезпечення, послуги зв'язку, придбання комп'ютерної техніки та інше), а також відмову від реєстрації цієї заборгованості Головним управлінням Державної казначейської служби України у Харківській області як такої, що утворилася на території, непідконтрольній Уряду України, та відсутність підстав для її списання внаслідок того, що відповідні документи знаходяться у районі проведення воєнних (бойових) дій.

За наявності подібних підстав апеляційні суди Донецької і Луганської областей не завершили передачі майна (земельні ділянки, адміністративні будівлі, автомобіль AUDI A-6, гаражі загальною площею 309,8 м², грошові документи у національній валюті, інші товарно-матеріальні цінності). Також в обліку цих судів наявна прострочена дебіторська та кредиторська заборгованості (постачання електроенергії, придбання талонів на бензин, відсутність підтверджуючих документів щодо відряджень) на загальну суму 894,1 тис. гривень.

Київським апеляційним господарським судом не передане державне майно, зокрема земельна ділянка, дві будівлі, комп'ютерна техніка, меблі, побутові прилади, мантії тощо. Слід зазначити, що ліквідаційна комісія

неодноразово зверталася до Північного апеляційного господарського суду щодо передачі вказаного майна, однак суд відмовився від його прийняття, посилаючись на недоцільність використання будівель, неналежний технічний стан, моральну застарілість і відсутність потреби. Судом здійснюються заходи щодо списання вказаних матеріальних цінностей, зокрема отримано акти про непридатний технічний стан, однак процес списання неможливо завершити через блокування роботи комп'ютерної програми бухгалтерського обліку «1С» та фактичну відсутність бухгалтера.

Незважаючи на ліквідацію відповідно до Указу Президента України від 29.12.2017 № 454/2017 Київського апеляційного господарського суду, ліквідаційною комісією суду з відома ДСАУ у 2019 році було укладено два договори оренди, зокрема договір оренди індивідуального визначеного нерухомого майна (нежитлового приміщення) від 14.08.2019 № 44ССО, відповідно до якого це приміщення було надано Службі судової охорони (08.10.2019 договір розірвано за взаємною згодою сторін), та договір оренди нежитлового будинку (приміщення) від 09.10.2019 № 25, відповідно до якого це приміщення передано для розміщення територіального управління Служби судової охорони у м. Києві та Київської області. Договір оренди укладений строком на 2 роки 364 дні та діє до 07.10.2022 включно.

***Довідково.** Нежитлове приміщення, розташоване в житловому будинку (вул. Білоруська, 13, у м. Києві, загальною площею 348,9 м²), належить суду на праві оперативного управління відповідно до рішення Шевченківської районної у м. Києві ради від 25.06.2009 № 707 «Про надання згоди на передачу нежитлового приміщення на баланс Київському апеляційному господарському суду» із змінами, внесеними рішенням Шевченківської районної у м. Києві ради від 29.09.2009 № 750 «Про внесення змін до рішення Шевченківської районної у м. Києві ради від 25.06.2009 № 707». Київська міська рада рішенням від 17.02.2011 № 36/5423 надала суду у постійне користування земельну ділянку площею 0,35 гектара. Відповідно до договору оренди від 01.06.2017 № 141-17 це приміщення було надано територіальному управлінню ДСАУ в місті Києві (02.07.2019 договір розірвано за погодженням сторін).*

Ліквідаційною комісією суду також не вирішено питання користування дев'ятиповерховим будинком (корпус 11 заводууправління ВАТ «Київський мотоциклетний завод», вул. Сім'ї Хохлових, 8, у м. Києві).

***Довідково.** Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.10.2009 № 1240-р «Про розміщення Київського апеляційного господарського суду» зазначене приміщення було передано до сфери управління ДСАУ.*

Спільним наказом Фонду державного майна України та ДСАУ від 27.10.2009 № 1676/110 «Щодо передачі будівлі «Київський мотоциклетний завод», відповідно до акта приймання-передачі від 01.12.2009 № 686 ВАТ «Київський мотоциклетний завод» передало будівлю до сфери оперативного управління ДСАУ.

Наказом ДСАУ від 10.12.2009 № 134 «Про закріплення нерухомого майна у м. Києві» будівлю загальною площею 9264,1 м² (дев'ятиповерхова будівля площею 8269,7 м² та сховище цивільного захисту (вбудований підвал) площею 994,4 м²) закріплено за судом на праві оперативного управління.

Подібно, незважаючи на ліквідацію відповідно до Указу Президента України від 29.12.2017 № 454/2017 Київського апеляційного господарського суду за погодженням ліквідаційної комісії суду (лист від 16.08.2017 № 09-

24/3093/17), ДСАУ (лист від 02.08.2017 № 10-8812/17) у 2018 році частину будівлі площею 8269,7 м² згідно з договором оренди від 26.06.2018 № 170, укладеного між Фондом державного майна України та ТОВ «ПРОФ-ІНВЕСТГРОУП», передано останньому в оренду з 26.06.2018 до 31.05.2022.

Слід зазначити, що суд для забезпечення своєї діяльності орендував у Дочірньої компанії «Газ України» Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» нежитлові приміщення (літ. А) загальною площею 4664 м², що є частиною нежитлової будівлі загальною площею 9376,70 м², розташованої за адресою: м. Київ, вул. Шолуденка 1.

Листом від 04.12.2019 № 14-1/409/19 ліквідаційна комісія звернулася до ДСАУ з пропозицією включити дев'ятиповерхову будівлю до переліку об'єктів приватизації.

ДСАУ листом від 19.12.2019 № 14-33490/19 повідомила Фонд державного майна України, що на виконання пункту 5.2 протоколу засідання Кабінету Міністрів України від 12.10.2019 № 12 (ураховуючи, що Північний апеляційний господарський суд не вбачає доцільним використання цієї будівлі, а також пропозицію ліквідаційної комісії суду) не заперечує щодо включення будівлі до переліку об'єктів, що підлягають приватизації. Листом від 26.12.2019 № 14-34178/19 ДСАУ погодила пропозицію суду.

Водночас право оперативного управління суду на частину нерухомого майна – сховище цивільного захисту (вбудований підвал) площею 994,4 м² – припинене відповідно до пункту 1 наказу ДСАУ від 09.06.2021 № 197 «Про закріплення нерухомого майна в місті Києві» та згідно з пунктом 3 цього наказу закріплене за Територіальним управлінням ДСАУ в місті Києві.

Крім того, у Київському апеляційному господарському суді обліковується прострочена дебіторська заборгованість у сумі 1 313,9 тис. грн, що утворилася через невиконання рішення Господарського суду Рівненської області від 03.10.2012 щодо стягнення з Української спеціальної науково-реставраційної проектно-будівельно-виробничої корпорації «Укрреставрація» на користь суду завищеної вартості виконаних робіт з капітального ремонту адміністративної будівлі.

Судом, зважаючи на тривалий термін перебігу виконавчого провадження, неодноразово ініціювалися звернення до органів державної виконавчої служби та Міністерства юстиції України.

Довідково. Згідно з інформацією управління державної виконавчої служби Головного територіального управління юстиції у м. Києві за даними автоматизованої системи виконавчих проваджень у Подільському районному відділі державної виконавчої служби міста Київ Головного територіального управління юстиції у місті Києві з 07.12.2012 перебувало на виконанні виконавче провадження № 35581966 з примусового виконання наказу Господарського суду Рівненської області від 26.11.2012 № 5019/1368/12 про стягнення з УСНРПБВК «Укрреставрація» на користь Київського апеляційного господарського суду боргу у розмірі 1 313,9 тис. гривень.

Під час проведення інвентаризації виконавчих проваджень встановлено втрату виконавчого провадження № 35581966, про що складено акт. Державним виконавцем 03.07.2018 до Господарського суду Рівненської області рекомендованим листом надіслано подання про видачу дубліката вказаного виконавчого документа.

Станом на 01.07.2021 виконавче провадження № 35581966 передане до Оболонського районного відділу державної виконавчої служби Головного територіального управління юстиції у місті Києві, оскільки у відділі знаходиться зведене виконавче провадження № 50652548 щодо боржника УСНРПБВК «Укрреставрація».

Водночас аудитом встановлено, що судом протягом 2020 року та I півріччя 2021 року у порушення вимог пункту 7 розділу III Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.10.2014 за № 1365/26142 (далі – Положення № 879), інвентаризація розрахунків і заборгованостей не проводилася.

Крім того, ліквідаційною комісією суду у фінансовій та бюджетній звітності за 2019 та 2020 роки не відображалася прострочена кредиторська заборгованість у загальній сумі 2 111,4 тис. грн, яка виникла внаслідок винесення судами рішень, які набрали законної сили, щодо стягнення з суду на користь Дочірньої компанії «Газ України» Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» боргу за частину невідшкодованих фактичних експлуатаційних витрат (у 2015–2017 роках) згідно з договором оренди нерухомого майна від 26.07.2012 № 17/12-324 із змінами, що призвело до недостовірності відповідних показників фінансової та бюджетної звітності.

Зазначена заборгованість повністю погашена протягом I півріччя 2021 року.

Апеляційним судом Київської області не переведені (не звільнені) 5 працівників апарату суду, які перебувають у соціальній відпустці.

Також не передано державне майно, зокрема поштові марки, штампи, печатка, багатофункціональні пристрої, комп'ютери, холодильник, нежитлове приміщення, розташоване за адресою: м. Київ, вул. Володимирська, 15, тощо.

На час проведення аудиту у зазначеній будівлі розміщено Печерський районний суд м. Києва.

Аудитом встановлено, з моменту початку ліквідації Апеляційного суду Київської області ліквідаційна комісія не надсилала жодних офіційних листів/звернень до Київської міської ради або інших організацій щодо передачі вищезазначеної будівлі з балансу суду на баланс інших установ.

Слід зазначити, що матеріально відповідальними особами за вказане нерухоме майно та матеріальні цінності є колишні працівники ліквідаційної комісії, які звільнилися у серпні 2021 року.

Отже, Апеляційним судом Київської області не дотримано вимог пункту 2 розділу II Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів суб'єктів державного сектору, пунктів 3 та 5 розділу III Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів суб'єктів державного сектору, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 23.01.2015 № 11.

Встановлено, що у порушення вимог абзацу третього пункту 7 розділу I Положення № 879 під час зміни (звільнення) матеріально відповідальних осіб Апеляційного суду Київської області інвентаризація не проводилася.

Бухгалтерські та фінансові документи суду за 2018–2020 роки були передані не до Київського апеляційного суду, а до Державного архіву Київської області. Крім того, на час проведення аудиту в архіві суду зберігається низка справ, що потребують складання описів, впорядкування, прошиття, зокрема справи з 1940-х років.

Довідково. Під час проведення аудиту Рахункової палати наказом ДСАУ від 12.01.2022 № 7 затверджено новий склад ліквідаційної комісії Апеляційного суду Київської області.

У суді обліковується прострочена дебіторська заборгованість у сумі 1 203,6 тис. грн, що виникла через невиконання зобов'язань ВАТ «Акціонерна компанія «Київреконструкція» (невведення в експлуатацію будівлі, в якій придбано квартири суддям Апеляційного суду Київської області). Відповідно до ухвали Господарського суду міста Києва від 06.09.2021 у справі № 910/9158/16 клопотання ліквідатора ВАТ «Акціонерна компанія «Київреконструкція» задоволено, зокрема, продовжено строк для подання суду звіту ліквідатора та ліквідаційного балансу банкрута на затвердження на шість місяців до 16.01.2022.

Апеляційним судом Харківської області не завершено передавання державного майна (адміністративна будівля, земельна ділянка, гаражі, господарські споруди, розташовані за адресою: м. Харків, майдан Героїв Небесної Сотні, 36, автоматична система пожежної сигналізації тощо), зокрема, через незакінчення будівельних робіт в будівлі суду.

Окремо слід зауважити, що внаслідок військових дій приміщення, розташоване за адресою: м. Харків, майдан Героїв Небесної Сотні, 36, зруйновано.

Апеляційним судом м. Києва не переведено одного суддю та не переведено (не звільнено) 5 працівників апарату суду – членів ліквідаційної комісії.

Судом не передано державне майно (будівля, земельна ділянка, вул. Солом'янська 2-А, м. Київ) та архівний фонд (понад 89 тис. томів, зокрема понад 33 тис. томів судових справ).

Об'єкт нерухомого майна (комплекс споруд), розташований за адресою: м. Київ, вул. Солом'янська 2-А, поділений на чотири складові: висотний 28-поверховий корпус площею 20 311,1 м²; двоповерхова споруда над паркінгом на 35 машиномісць, де розташовується їдальня та інші адміністративно-господарські приміщення, загальною площею 4 817,9 м²; конференц-зал на 320 місць загальною площею 1 836,9 м², високовольтний розподільчий пункт (далі – РП-426) площею 134,1 м², до якого підключено інших користувачів. Відповідно до листа ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» від 01.11.2019 № 01/1/08/22660 через РП-426 Апеляційного суду м. Києва здійснюється транзит електричної енергії в мережі оператора розподілу в бік

трансформаторної підстанції ТП-2697, яка не належить суду, та з точки приєднання від РП-426 подається електричне живлення до таких споживачів: ТОВ «Бровар 2010», КП УЗН Солом'янського району та Ритуальна служба СКП «Спецкомбінат ПКПО».

Після неодноразових звернень Апеляційного суду м. Києва до ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» щодо існуючих підключень та спільного використання високовольтного розподільчого пункту РП-426, ліквідаційною комісією суду 27.04.2021 подано до Окружного адміністративного суду міста Києва позовну заяву про визнання протиправним рішення та зобов'язання вчинити дії (відповідач ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі»). Ухвалою Окружного адміністративного суду міста Києва щодо прийняття позовної заяви до розгляду та відкриття провадження у справі від 08.06.2021 № 640/11910/21 прийнято до розгляду та відкрито провадження в адміністративній справі № 640/11910/21, що буде розглядатися в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення сторін (у письмовому провадженні).

Аудитом встановлено, що у будівлі суду розміщено новоутворений суд без укладання договірних відносин та/або без прийняття ДСАУ управлінського рішення про розміщення новоствореного суду у приміщеннях ліквідованого суду.

Більш детальна інформація щодо причин незавершення ліквідації апеляційних, апеляційних адміністративних та господарських судів станом на 01.07.2021 наведена у додатку 5.

Висновок

Отже, ліквідаційними комісіями апеляційних судів, апеляційних адміністративних та апеляційних господарських судів більшість заходів, визначених планами заходів з ліквідації цих судів, виконано. Невиконання цих планів насамперед зумовлено невирішенням питань, пов'язаних з погашенням дебіторської та кредиторської заборгованостей; прийманням-передачею основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових документів; переведенням суддів та остаточним вивільненням працівників апаратів цих судів.

Внаслідок неналежного контролю з боку ДСАУ за виконанням ліквідаційними комісіями апеляційних судів, апеляційних господарських та апеляційних адміністративних судів вимог пункту 7 наказів ДСАУ від 20.09.2018 №№ 474, 475 та 476, голови ліквідаційних комісій зазначених судів на власний розсуд вирішували питання інформування ДСАУ про проведену роботу, а деякі із часом взагалі припинили інформувати ДСАУ.

Виконання указів Президента України щодо ліквідації судів не забезпечено, зокрема через неухвалення рішень про переведення суддів до новоутворених судів.

Реалізацію указів Президента України в частині утворення окружних та окружних господарських судів (№№ 449/2017, 450/2017,

453/2017) з грудня 2017 року і до сьогодні не забезпечено. Станом на 01.01.2022 жодного судді не призначено чи не переведено до новоутворених місцевих окружних судів, а новоутворені місцеві окружні суди не розпочали своєї діяльності. Правосуддя продовжують здійснювати місцеві загальні суди, які підлягали ліквідації згідно з указами Президента України 2017 року. Окружні суди зареєстровані як юридичні особи, але правосуддя не здійснюють.

Загалом станом на 01.01.2022 залишаються неліквідованими 25 апеляційних судів. Для 176 місцевих судів ліквідація не розпочалася. Заходи з ліквідації та утворення щодо чотирьох апеляційних судів, які знаходяться на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим, ДСАУ не проводилися.

Затвердження нового адміністративно-територіального устрою потребує внесення змін до наявної мережі судів, або розроблення нової мережі. Кількість судів в Україні має бути приведена у відповідність до кількості новостворених районів. Неприйняття ВРП у межах повноважень рішень про звільнення суддів, які згідно з рішеннями ВККСУ «Про результати кваліфікаційного оцінювання судді на відповідність займаній посаді» не відповідають займаній посаді, фактично ускладнило процес ліквідації відповідних апеляційних, апеляційних адміністративних і апеляційних господарських судів. Так, внаслідок тривалих строків розгляду ВРП рекомендацій ВККСУ щодо звільнення суддів апеляційних судів у зв'язку з непідтвердженням відповідності займаній посаді, в останніх з часом з'являються підстави для подання заяви про відставку, що відповідно, надає право на призначення довічного грошового утримання, чим фактично нівелюються механізми очищення судової гілки влади, що мали сприяти відновленню довіри суспільства до судових органів.

Станом на 01.07.2021 у судах, що ліквідовуються, загалом займали посади 15 суддів, які згідно з рішеннями ВККСУ «Про результати кваліфікаційного оцінювання судді на відповідність займаній посаді» не відповідають займаній посаді, та 44 працівники апарату, а саме: у місцевих загальних – 1 суддя (*Суворовський районний суд м. Херсона*), апеляційних – 6 суддів (*апеляційні суди Волинської, Дніпропетровської (3), Закарпатської областей, та м. Києва*), апеляційних адміністративних – 4 судді (*Львівський (2), Одеський і Харківський апеляційні адміністративні суди*) та апеляційних господарських судах – 4 судді (*Львівський (3) і Рівненський апеляційні господарські суди*). Водночас через відрядження суддів, які згідно з рішеннями ВККСУ не відповідають займаній посаді, апеляційних судів Волинської, Дніпропетровської і Закарпатської областей, Одеського і Харківського апеляційних адміністративних судів; Львівського апеляційного господарського суду до інших судів, ліквідація цих судів завершиться, щонайменше, після 18.02.2023, 23.12.2022 і

09.12.2022; 30.12.2022 і 03.08.2022; 27.07.2022, 12.09.2022 відповідно, тобто після завершення відрядження цих суддів.

Розмір виплаченої суддівської винагороди суддям, які не здійснювали правосуддя за період з початку ліквідації судів до його завершення, становив 254 410,00 тис. грн⁵³: у 2018 році – 85 950,7 тис. грн, у 2019 році – 126 780,6 тис. грн, у 2020 році – 28 535,90 тис. грн та I півріччі 2021 року – 13 142,8 тис. грн, що є непродуктивним використанням бюджетних коштів.

3.2. Оцінка стану планування та використання коштів державного бюджету, спрямованих Державною судовою адміністрацією України на забезпечення заходів з ліквідації апеляційних та місцевих судів

Аудитом встановлено, що у 2018–2020 роках та I півріччі 2021 року функції головного розпорядника коштів державного бюджету щодо фінансового забезпечення діяльності **місцевих, апеляційних судів, ВККСУ, органів суддівського самоврядування, Національної школи суддів України, Служби судової охорони** здійснювала ДСАУ.

Видатки державного бюджету, спрямовані на забезпечення заходів з ліквідації судів, планувалися та здійснювалися в межах бюджетної програми за КПКВК 0501020 «Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними та вищими спеціалізованими судами» (2018 рік), «Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя» (2019–2021 роки).

Бюджетні запити за КПКВК 0501020 на 2018–2021 роки сформовано планово-фінансовим управлінням ДСАУ на підставі пропозицій структурних підрозділів ДСАУ, розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня з розрахунками, обґрунтуваннями та деталізацією за їх видами, кількістю та вартістю за одиницю.

Слід зазначити, що у бюджетних запитах на 2019–2021 роки за КПКВК 0501020 ДСАУ не визначала окремого напрямку використання коштів державного бюджету на заходи з ліквідації. Подібно і паспорти бюджетної програми на вказані роки не містили окремого напрямку використання коштів державного бюджету на ці заходи.

Відповідно до інформації, наданої ДСАУ, обґрунтування потреби у коштах на ліквідацію судів до бюджетних запитів та паспортів подавалися новоутвореними розпорядниками у зведених розрахунках до проекту кошторису з урахуванням розпорядників нижчого рівня (ліквідаційні комісії). **Фінансування заходів з ліквідації судів здійснювалося в межах напрямку використання бюджетних коштів «Забезпечення виконання функцій і завдань».**

⁵³ За інформацією ДСАУ.

У 2018 році затвердження кошторисів та змін до них здійснювалося безпосередньо ДСАУ як головним розпорядником бюджетних коштів⁵⁴.

Відповідно до розподілу видатків Державного бюджету України на 2018 рік на забезпечення здійснення правосуддя між місцевими та апеляційними судами усіх видів та спеціалізації, вищими спеціалізованими судами та іншими органами судової влади у системі ДСАУ, судам, в яких утворені ліквідаційні комісії (40 судів) наказами ДСАУ від 20.09.2018 № 474, № 475, № 476, на забезпечення їх діяльності загалом передбачалося 2 886 778,2 тис. гривень. Для використання асигнувань новоутвореними судами у вересні 2018 року ДСАУ були внесені зміни до кошторисів судів, що ліквідовуються, в частині їх зменшення та збільшення на відповідну суму новоутвореним судам.

Аудитом встановлено, що у 2019 році у порушення вимог частини десятої статті 51 Бюджетного кодексу України забезпечення діяльності судів, що ліквідовуються, здійснювалося безпосередньо ДСАУ (головним розпорядником бюджетних коштів), а не в межах видатків, передбачених новоутвореним судам. Суди, що ліквідовуються (ліквідаційні комісії), включені у мережу новостворених судів лише з 2020 року.

У 2019–2020 роках і I півріччі 2021 року потреба у коштах розпорядників II і III рівнів на заходи з ліквідації судів становила 588 441,5 тис. грн, яка була задоволена ДСАУ у повному обсязі.

У кошторисах за бюджетною програмою за КПКВК 0501020 ДСАУ на заходи з ліквідації судів затверджено видатки на 2019 рік у загальній сумі 466 087,0 тис. грн, 2020 рік – 97 420,8 тис. грн та 2021 рік – 24 933,7 тис. гривень.

Аудит засвідчив низку порушень норм чинного законодавства при плануванні та затвердженні видатків державного бюджету, що відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства.

Так, у 2019 році Апеляційним судом міста Києва при формуванні показників проєктів кошторисів і подальших змін на 2019–2020 роки не дотримано вимог Порядку № 228 (пункти 22, 47), а саме: показники видатків державного бюджету на заходи з ліквідації судів у загальній сумі 103 621,1 тис. грн (2019 рік – 63 692,9 тис. грн, 2020 рік – 39 928,2 тис. грн) належним чином не були деталізовані за видами та кількістю товарів (робіт, послуг).

Львівським апеляційним господарським судом через невідображення станом на 01.01.2019 у бухгалтерському обліку та звітності дебіторської заборгованості за постачання енергоносіїв, у порушення вимог пункту 22 Порядку № 228 під час формування показників, що включалися до проєктів кошторисів за КПКВК 0501020 на 2019 рік, зайво заплановано видатки на загальну суму 181,3 тис. грн (КЕКВ 2271, КЕКВ 2272 і

⁵⁴ За підписом заступника Голови ДСАУ Гізатуліної Л. В.

КЕКВ 2273), які не були деталізовані за видами та кількістю із зазначенням вартості за одиницю.

У подальшому ДСАУ як головний розпорядник бюджетних коштів з недотриманням вимог пункту 29 Порядку № 228 затвердила відповідні обсяги у кошторисах зазначених судів.

Також у порушення вимог пункту 29 Порядку № 228 під час формування показників, що включалися до проєктів кошторисів за КПКВК 0501020, ДСАУ без урахування фактичної потреби, обрахованої Дніпропетровським апеляційним адміністративним судом, зайво затверджено кошторисні призначення на 2018 рік за загальним фондом державного бюджету за КЕКВ 3142 – 11 990,3 тис. грн, на 2019 рік за спеціальним фондом КЕКВ 2274 – 199,5 тис. грн і КЕКВ 2272 – 0,9 тис. грн, які не були деталізовані за видами та кількістю із зазначенням вартості за одиницю.

Подібно, ДСАУ без урахування фактичної потреби, обрахованої Львівським апеляційним господарським судом, зайво затверджено кошторисні призначення на 2018 рік за загальним фондом (КЕКВ 2210) у сумі 1 470,3 тис. гривень.

Інформація щодо планування та використання коштів державного бюджету за бюджетною програмою за КПКВК 0501020, у тому числі спрямованих на забезпечення заходів з ліквідації у 2018–2020 роках та I півріччі 2021 року, за даними, наданими ДСАУ, наведена у таблиці 8.

Таблиця 8

Інформація щодо планування та використання коштів державного бюджету за бюджетною програмою за КПКВК 0501020, у тому числі спрямованих на забезпечення заходів з ліквідації у 2018–2020 роках та I півріччі 2021 року
тис. грн

Показники	Роки	Усього за бюджетною програмою		у тому числі:	
		загальний фонд	спеціальний фонд	загальний фонд	спеціальний фонд
1	2	3	4	5	6
Повна потреба згідно з бюджетними запитами	2018	14 505 808,5	2 800 000,0	-	-
	2019	18 780 501,5	3 000 000,0	-	-
	2020	36 108 033,5	3 000 000,0	-	-
	2021	38 251 607,4	2 500 000,0	-	-
	<i>всього</i>	107 645 950,9	11 300 000,0	-	-
		118 945 950,9		*	
Затверджено у паспорті бюджетної програми (зі змінами)	2018	10 682 337,2	3 653 097,5	-	-
	2019	11 107 265,5	3 000 000,0	-	-
	2020	12 696 795,1	3 000 000,0	-	-
	2021	13 892 213,1	2 918 791,2	-	-
	<i>всього</i>	48 378 610,9	12 571 888,7	-	-
		60 950 499,6		*	

Закінчення таблиці 8

1	2	3	4	5	6
Затверджено у кошторисах розпорядників нижчого рівня	2018	10 682 337,2	3 653 097,5	85 950,7**	- **
	2019	11 107 265,5	4 665 564,3	308 726,9	157 360,1
	2020	12 696 795,1	3 112 580,0	70 615,4	26 805,4
	I півріччя 2021	6 708 102,5	1 256 768,9	18 356,9	6 576,8
	всього	41 194 500,3	12 688 010,7	483 649,9	190 742,3
		53 882 511,0		674 392,2	
Відкрито асигнувань	2018	10 661 496,8	2 589 783,5	85 950,7**	- **
	2019	11 074 204,5	4 587 736,9	308 726,9	157 360,1
	2020	12 679 405,8	3 053 993,9	70 615,4	26 805,4
	I півріччя 2021	6 500 023,1	1 102 603,5	18 356,9	6 576,8
	всього	40 915 130,2	11 334 117,8	483 649,9	190 742,3
		52 249 248,0		674 392,2	
Касові видатки	2018	10 588 379,5	2 447 539,5	85 950,7**	- **
	2019	11 004 801,5	4 537 032,1	308 726,9	157 360,1
	2020	12 669 937,9	3 034 243,5	70 615,4	26 805,4
	I півріччя 2021	6 499 220,6	1 102 457,7	18 356,9	6 576,8
	всього	40 762 339,5	11 121 272,8	483 649,9	190 742,3
		51 883 612,3		674 392,2	

*Бюджетні запити та паспорти бюджетної програми не мали окремого напрямку використання коштів на ліквідацію судів, відповідно, визначити заплановану суму неможливо.

**За даними ДСАУ бюджетні призначення на 2018 рік, що були передбачені ліквідаційним комісіям, не відокремлювалися від загального обсягу бюджетних асигнувань, оскільки впродовж року здійснювалася безпосередньо діяльність судів, які в подальшому були ліквідовані. Зазначена лише сума суддівської винагороди суддям, які не здійснювали правосуддя.

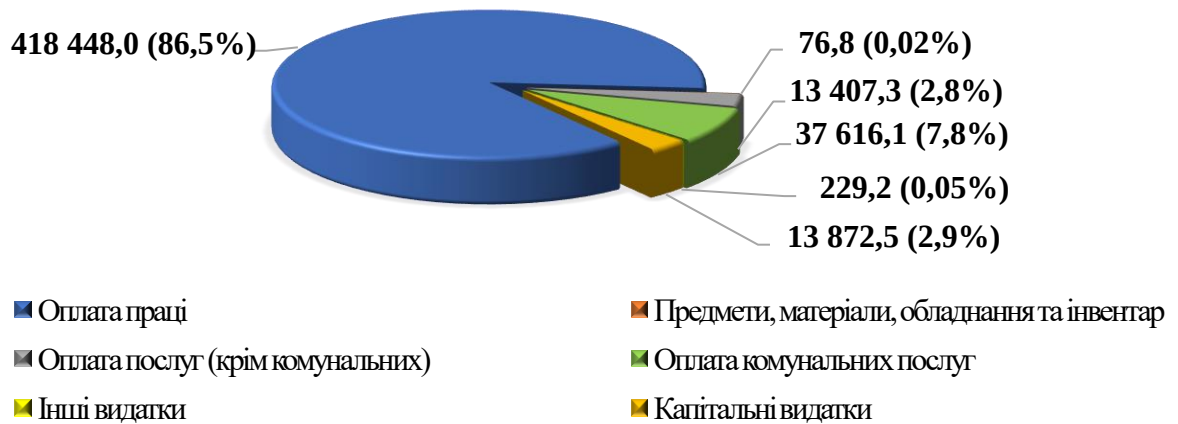
Наведені в таблиці 8 дані свідчать, що протягом **2018–2020 років та I півріччя 2021 року** у кошторисах розпорядників нижчого рівня на заходи з ліквідації ДСАУ затверджено **674 392,2 тис. гривень**. Касові видатки у 2018–2020 роках та I півріччі 2021 року становили **674 392,2 тис. гривень**.

Відповідно до інформації ДСАУ, у 2018–2020 роках та I півріччі 2021 року кошти державного бюджету, спрямовані на заходи з ліквідації, використано на оплату праці і нарахування на заробітну плату – 431 998,5 тис. грн; придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентаря – 5 071,0 тис. грн; оплату послуг (крім комунальних) – 95 943,1 тис. грн; оплату видатків на відрядження – 267,9 тис. грн; оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 39 974,8 тис. грн; інші видатки – 2 544,2 тис. грн; капітальні видатки – 98 592,7 тис. гривень.

Довідково. За інформацією ДСАУ (листи від 15.07.2022 № 11-5949/22, 04.08.2022 № 11-6722/22), упродовж липня 2021 року–червня 2022 року касові видатки розпорядників нижчого рівня на заходи з ліквідації становили 94 325,6 тис. гривень.

Інформація щодо структури касових видатків загального фонду за бюджетною програмою за КПКВК 0501020, витрачених на забезпечення заходів з ліквідації судів у 2018–2020 роках та I півріччі 2021 року, наведена на діаграмі 4.

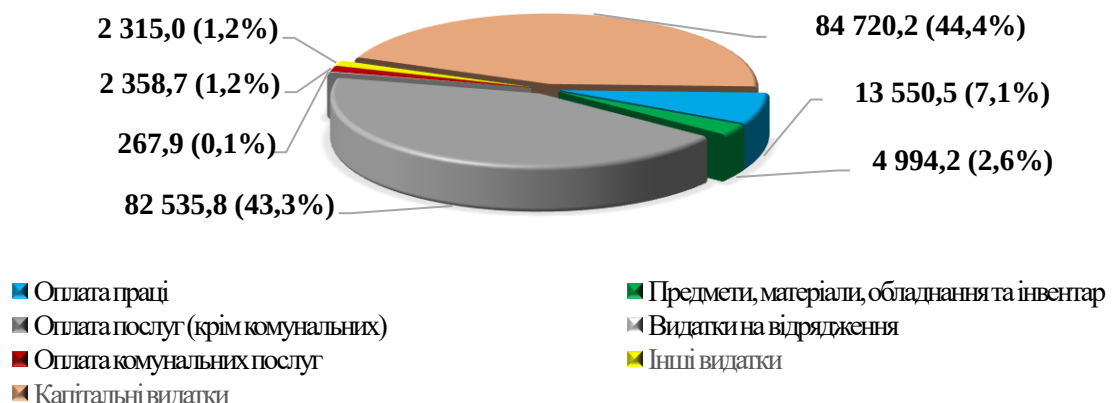
Діаграма 4. Інформація щодо структури касових видатків загального фонду у 2018–2020 роках та I півріччі 2021 року, витрачених на забезпечення заходів з ліквідації судів, тис. грн

Наведені на діаграмі 4 дані свідчать, що 86,5 відс. (418 448,0 тис. грн) коштів загального фонду державного бюджету витрачено на виплату суддівської винагороди та оплату праці працівників у судах, що ліквідовуються.

Інформація щодо структури касових видатків спеціального фонду за бюджетною програмою за КПКВК 0501020, у тому числі витрачених на забезпечення заходів з ліквідації судів у 2018–2020 роках та I півріччі 2021 року, наведена на діаграмі 5.

Діаграма 5. Інформація щодо структури касових видатків спеціального фонду у 2019–2020 роках та I півріччі 2021 року, витрачених на забезпечення заходів з ліквідації судів, тис. грн

Наведені на діаграмі 5 дані свідчать, що у структурі видатків спеціального фонду найбільше – **44,4 відс.** (84 720,2 тис. грн) становлять капітальні видатки, **43,3 відс.** (82 535,8 тис. грн) – оплата послуг (крім комунальних), оплата праці – **7,1 відс.** (13 550,5 тис. гривень).

Наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2002 № 1098 затверджено Правила складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх

виконання⁵⁵ (далі – Правила № 1098), де зазначено, що **паспорт бюджетної програми – документ, що визначає мету, завдання, напрями використання бюджетних коштів, відповідальних виконавців, результативні показники та інші характеристики бюджетної програми відповідно до бюджетного призначення, встановленого законом про Державний бюджет України, та цілей державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник.**

Пунктом 3 Правил № 1098 визначено, що результативні показники бюджетної програми – кількісні та якісні показники, які визначають результат виконання бюджетної програми, характеризують хід її реалізації, ступінь досягнення цілей державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник бюджетних коштів, досягнення мети бюджетної програми, виконання завдань бюджетної програми, висвітлюють обсяг і якість надання публічних послуг.

Результативні показники визначаються відповідно до Загальних вимог № 1536.

Пунктом 4 Загальних вимог № 1536 встановлено, що результативні показники бюджетних програм мають відповідати певним критеріям, зокрема критерію актуальності *(результативні показники узгоджуються із програмними та стратегічними документами, цілями державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник, та показниками їх досягнення в середньостроковому періоді, характеризують найважливіші аспекти очікуваного результату).*

Аналіз стану складання паспортів бюджетної програми за КПКВК 0501020 на 2018, 2019, 2020, 2021 роки⁵⁶ та їх виконання у 2018–2020 роках засвідчив, що на 2018 рік затверджено 8 напрямів використання бюджетних коштів, на 2019, 2021 роки – по 10, на 2020 рік – 9, але серед них немає напрямів та результативних показників продукту, ефективності та якості, які дають можливість оцінити результат виконання бюджетної програми, характеризують хід її реалізації, ступінь досягнення цілей державної політики в частині виконання заходів з ліквідації місцевих і апеляційних судів, що не відповідає критеріям актуальності, визначеним у Загальних вимогах № 1536.

Отже, невизначеність окремого напрямку використання бюджетних коштів на виконання указів Президента України від 29.12.2017 № 449/2017 «Про ліквідацію та утворення місцевих загальних судів», № 450/2017 «Про ліквідацію та утворення місцевих загальних судів», № 451/2017 «Про реорганізацію місцевих загальних судів», № 452/2017 «Про ліквідацію апеляційних судів та утворення апеляційних судів в апеляційних

⁵⁵ Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21.01.2003 за № 47/7368.

⁵⁶ Паспорт за КПКВК 0501020 на 2018 рік затверджено наказами ДСАУ від 14.02.2018 № 71/234, від 05.02.2019 № 114 на 2019 рік, від 07.02.2020 № 58 на 2020 рік, від 12.02.2021 № 50 на 2021 рік.

округах», № 453/2017 «Про ліквідацію місцевих господарських судів та утворення окружних господарських судів», № 454/2017 «Про ліквідацію апеляційних господарських судів та утворення апеляційних господарських судів в апеляційних округах», № 455/2017 «Про ліквідацію апеляційних адміністративних судів та утворення апеляційних адміністративних судів в апеляційних округах» у паспортах бюджетної програми за КПКВК 0501020 унеможлиблює встановлення фактичного стану справ щодо використання коштів для виконання результативних показників продукту, ефективності та якості, що не дає можливості оцінити результат виконання бюджетної програми в частині заходів з ліквідації місцевих, апеляційних судів.

Встановлено також, що значення показника затрат «Кількість установ» – 725 од. – у паспортах за КПКВК 0501020 на 2020 та 2021 роки та звіті про виконання паспорта бюджетної програми за 2020 рік у розрізі судів та установ судової системи не відповідало фактичній кількості апеляційних, апеляційних господарських та апеляційних адміністративних судів – 757 од., 751 од. та 754 од., що менше на 32 (21 апеляційний суд, 5 апеляційних господарських, 6 апеляційних адміністративних судів, що не завершили ліквідаційні процеси), 26 (17 апеляційних судів, 3 апеляційні господарські, 6 апеляційних адміністративних судів, що не завершили ліквідаційні процеси) та 29 од. (20 апеляційних судів, 3 апеляційні господарські, 6 апеляційних адміністративних судів, що не завершили ліквідаційні процеси) відповідно.

Отже, у 2020 році ДСАУ не забезпечено достовірності даних, включених до звіту про виконання паспортів бюджетних програм, та точності їх розрахунків, що відповідно до частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства.

Аудитом, проведеним в окремих судах, що не завершили ліквідаційні процеси, також встановлено низку недоліків і порушень: неефективне управління коштами державного бюджету; нерезультативне, непродуктивне та неекономне використання коштів державного бюджету; використання бюджетних коштів з порушенням норм чинного законодавства, а також недоліків у веденні бухгалтерського обліку, складанні бюджетної та фінансової звітності.

Інформація про порушення та факти неефективності використання бюджетних коштів, встановлені під час проведення аудиту ефективності використання бюджетних коштів на здійснення заходів з ліквідації судів в Україні, наведена у додатку 6.

Висновок

Таким чином, на забезпечення ліквідації місцевих та апеляційних судів протягом 2018–2020 років та I півріччя 2021 року за бюджетною програмою КПКВК 0501020 загалом використано 674 392,2 тис. грн коштів державного бюджету.

У порушення вимог частини десятої статті 51 Бюджетного кодексу України у 2019 році забезпечення діяльності судів, що ліквідовуються, здійснювалося безпосередньо ДСАУ (головним розпорядником бюджетних коштів), а не в межах видатків, передбачених новоутвореним судам. Суди, що ліквідовуються (*ліквідаційні комісії*), включені у мережу новостворених судів лише з 2020 року. Як наслідок, у 2019 році кошти державного бюджету у загальній сумі 466 087,0 тис. грн використано з порушенням законодавства.

Невизначеність окремого напрямку використання бюджетних коштів на виконання заходів з ліквідації місцевих, апеляційних судів у паспорті бюджетної програми за КПКВК 0501020 унеможлиблює встановлення фактичного стану справ щодо використання коштів для виконання результативних показників продукту, ефективності та якості, що ускладнює оцінку результату виконання бюджетної програми в частині заходів з ліквідації судів.

Також у 2020 році ДСАУ не забезпечено достовірності даних, включених до звіту про виконання паспорта бюджетної програми, та точності їх розрахунків, що відповідно до частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства.

Внаслідок незабезпечення належного контролю ДСАУ як головним розпорядником бюджетних коштів та розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня під час використання коштів державного бюджету, спрямованих на заходи з ліквідації судів, допущено порушення норм чинного законодавства під час планування та затвердження видатків державного бюджету у загальній сумі 117 463,4 тис. грн; неефективне управління коштами державного бюджету – 14 732,2 тис. грн; нерезультативне використання коштів державного бюджету – 759,8 тис. грн; неекономне використання коштів державного бюджету – 535,1 тис. грн; використання бюджетних коштів з порушенням норм чинного законодавства у загальній сумі 337,7 тис. гривень. Не забезпечено правильності та своєчасності відображення в бухгалтерському обліку, бюджетній та фінансовій звітності фінансово-господарських операцій на загальну суму 9 810,8 тис. гривень. Не дотримувалися також вимоги законодавства у сфері публічних закупівель в частині термінів публікації звіту про виконання договорів на загальну суму 10 749,2 тис. грн (пункт 1 статті 10 Закону № 922).

ВИСНОВКИ

1. Судова реформа, розпочата у 2014 році, яка мала на меті відновити довіру до судової влади в Україні, не принесла бажаних результатів повною мірою, що зумовило необхідність затвердження Президентом України нової Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки (Указ Президента України від 11.06.2021 № 231/2021).

Зміни, внесені до Конституції України в 2016 році Законом 1401, та прийняті для їх реалізації нормативно-правові акти стали правовою підставою для ліквідації окремих судів. На сьогодні в стані припинення перебувають такі юридичні особи: з 20.12.2017 – Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищий господарський суд України, Вищий адміністративний суд України; з 21.06.2018 – Верховний Суд України.

3 грудня 2017 року розпочато ліквідацію та утворення місцевих загальних судів, ліквідацію апеляційних судів та утворення апеляційних судів в апеляційних округах, ліквідацію місцевих господарських судів та утворення окружних господарських судів, ліквідацію апеляційних господарських судів та утворення апеляційних господарських судів в апеляційних округах, ліквідацію апеляційних адміністративних судів та утворення апеляційних адміністративних судів в апеляційних округах відповідно. Реалізація указів Президента України в частині утворення окружних та окружних господарських судів (№№ 449/2017 «Про ліквідацію та утворення місцевих загальних судів», 450/2017 «Про ліквідацію та утворення місцевих загальних судів», 453/2017 «Про ліквідацію місцевих господарських судів та утворення окружних господарських судів») з грудня 2017 року і до цього часу не здійснена. Станом на 01.01.2022 жодного суддю не призначено (не переведено) до новоутворених місцевих окружних судів, а новоутворені місцеві окружні суди не розпочали своєї діяльності. Правосуддя продовжують здійснювати місцеві загальні суди, які підлягали ліквідації згідно з указами Президента України 2017 року. На час проведення аудиту залишалися неліквідованими 25 апеляційних судів, для 176 місцевих судів і 4 апеляційних судів, які знаходяться на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим, ліквідація не розпочалася.

Через недосконалість нормативно-правового регулювання окремих організаційно-правових відносин, процедури ліквідації судів стали занадто тривалими, що призводить до нерезультативного та/або непродуктивного, а інколи із порушенням вимог чинного законодавства використання значних обсягів коштів державного бюджету.

2. Протягом 2018–2020 років та I півріччя 2021 року на здійснення заходів з припинення діяльності ВСУ, ліквідації ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державних підприємств, які обслуговували ці суди, а також ліквідації апеляційних судів з державного бюджету використано 1 070 696,8 тис. гривень.

2.1. На здійснення заходів з припинення діяльності ВСУ, ліквідації ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державних підприємств, які обслуговували ці суди, Верховним Судом як головним розпорядником бюджетних коштів за бюджетною програмою за КПКВК 0551010 протягом 2018–2020 років та I півріччя 2021 року використано коштів державного бюджету на загальну суму 396 304,6 тис. гривень.

Водночас Верховним Судом як головним розпорядником бюджетних коштів не забезпечено виконання ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державними

підприємствами, що обслуговували ці суди, результативних показників за відповідним напрямом, затверджених у паспортах бюджетної програми на 2018-2020 роки. Не досягнуто і завдань із забезпечення припинення діяльності ВСУ, ліквідації ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державних підприємств (4 суди та 2 з 3 державних підприємств на сьогодні не припинили своєї діяльності). Як наслідок, кошти державного бюджету, витрачені на зазначені цілі у 2018–2020 роках та I півріччі 2021 року у загальній сумі 393 664,4 тис. грн (303 529,1 тис. грн – загальний фонд, 90 135,3 тис. грн – спеціальний), використано нерезультативно, з них 307 808,1 тис. грн ще й непродуктивно на виплату суддівської винагороди суддям, які не здійснюють правосуддя, та працівникам апарату, які не виконують функціональних повноважень. Також аудитом встановлено, що 76 433,3 тис. грн із зазначеної суми видатків використані з порушенням вимог статті 9 Закону України від 08.07.2011 № 3674-VI «Про судовий збір». Це обумовлено тим, що Верховним Судом планувалися і спрямовувалися кошти судового збору на забезпечення припинення діяльності ВСУ, ліквідацію ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державних підприємств, що обслуговували ці суди, на виплату суддівської винагороди суддям, які не здійснювали правосуддя, оплату праці працівникам апаратів та патронатних служб, компенсацію витрат на поховання та увічнення пам'яті суддів, у тому числі суддів у відставці, тощо, а не на забезпечення здійснення судочинства та функціонування органів судової влади, як передбачено чинним законодавством.

Крім того, внаслідок незабезпечення належного контролю ВС як головним розпорядником бюджетних коштів та розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня при використанні коштів державного бюджету, спрямованих на заходи з припинення діяльності та/або ліквідації судів та державних підприємств, що обслуговували ці суди, допущено неефективне управління коштами державного бюджету на загальну суму 2 935,7 тис. грн у зв'язку з поверненням до державного бюджету невикористаних коштів; використання коштів на виплату суддівської винагороди та на оплату праці працівників з порушенням норм чинного законодавства у загальній сумі 1 349,4 тис. грн; ненарахування та невиплату компенсації втрати частини суддівської винагороди суддів і заробітної плати працівників ВСУ у загальній сумі 83,1 тис. гривень. Також за наявності у складі ліквідаційних комісій ВСУ, ВГСУ і ВАСУ працівників бухгалтерських служб у 2018–2020 роках та I півріччі 2021 року відповідно до договорів цивільно-правового характеру щодо надання інформаційно-консультаційних послуг з експлуатації програмного забезпечення «ІС-ПРО», послуг з ведення бухгалтерського обліку та на підставі актів приймання-передачі наданих послуг у 2018–2020 роках та I півріччі 2021 року здійснено перерахування коштів державного бюджету у загальній сумі 4 039,6 тис. грн (3 232,9 тис. грн – сума винагороди, з неї податки та збори 715,1 тис. грн, єдиний соціальний внесок – 806,7 тис. гривень).

2.2. На забезпечення ліквідації місцевих та апеляційних судів протягом 2018–2020 років та I півріччя 2021 року за бюджетною програмою за КПКВК 0501020 загалом використано 674 392,2 тис. грн коштів державного бюджету, з них 254 410,0 тис. грн непродуктивно у зв'язку з виплатою суддівської винагороди суддям, які не здійснювали правосуддя.

Невизначеність у паспортах бюджетної програми за КПКВК 0501020 окремого напрямку використання бюджетних коштів для забезпечення виконання указів Президента України від 29.12.2017 № 449/2017 «Про ліквідацію та утворення місцевих загальних судів», № 450/2017 «Про ліквідацію та утворення місцевих загальних судів», № 451/2017 «Про реорганізацію місцевих загальних судів», № 452/2017 «Про ліквідацію апеляційних судів та утворення апеляційних судів в апеляційних округах», № 453/2017 «Про ліквідацію місцевих господарських судів та утворення окружних господарських судів», № 454/2017 «Про ліквідацію апеляційних господарських судів та утворення апеляційних господарських судів в апеляційних округах», № 455/2017 «Про ліквідацію апеляційних адміністративних судів та утворення апеляційних адміністративних судів в апеляційних округах», відповідних результативних показників продукту, ефективності та якості унеможливорює оцінку результативності використання коштів державного бюджету на заходи з ліквідації місцевих, апеляційних судів та ступеня досягнення мети і цілей за цим напрямом.

Внаслідок незабезпечення належного контролю ДСАУ як головним розпорядником бюджетних коштів та розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня під час використання коштів державного бюджету, спрямованих на заходи з ліквідації судів, допущено порушення норм чинного законодавства під час планування та затвердження видатків державного бюджету у загальній сумі 1 17 463,4 тис. грн; неефективне управління коштами державного бюджету – 14 732,2 тис. грн; нерезультативне використання коштів державного бюджету – 759,8 тис. грн; неекономне використання коштів державного бюджету – 535,1 тис. грн; використання бюджетних коштів з порушенням норм чинного законодавства на загальну суму 337,7 тис. гривень. Не забезпечено правильності та своєчасності відображення в бухгалтерському обліку, бюджетній та фінансовій звітності фінансово-господарських операцій у загальній сумі 9 810,8 тис. гривень. Не дотримувалися також вимоги законодавства у сфері публічних закупівель в частині термінів публікації звіту про виконання договорів на загальну суму 10 749,2 тис. грн (частина перша статті 10 Закону № 922).

У порушення вимог частини десятої статті 51 Бюджетного кодексу України у 2019 році забезпечення діяльності судів, що ліквідовуються, здійснювалося безпосередньо ДСАУ (головним розпорядником бюджетних коштів), а не в межах видатків, передбачених новоутвореним судам. Забезпечення діяльності судів, що ліквідовуються (ліквідаційні комісії), як того вимагає закон, почало здійснюватися лише з 2020 року. Як наслідок, у

2019 році кошти державного бюджету у загальній сумі 466 087,0 тис. грн використано з порушенням законодавства.

2.3. Під час розгляду проєктів кошторисів ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ у 2018–2019 роках ВС не дотримано вимог пункту 29 Порядку № 228, в частині забезпечення додержання вимог законодавства, а також вказівок зі складання кошторисів на плановий бюджетний період, наявності в розрахунках до проєктів кошторисів економічних обґрунтувань, дотримання доведених у лімітних довідках річних обсягів бюджетних асигнувань та їх помісячного розподілу з урахуванням термінів проведення окремих заходів і можливості здійснення відповідних видатків бюджету протягом бюджетного періоду. Через невизначеність строків закінчення ліквідаційних процесів, розміри асигнувань у кошторисах судів, що ліквідовуються, затверджувалися помісячно без урахування потреби на весь бюджетний період.

Також під час визначення обсягів видатків бюджету на оплату праці ВС самостійно визначав у проєктах кошторисів ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ ці видатки з огляду на фактичну чисельність працюючих без урахування працівників, які перебувають у відпустках у зв'язку з вагітністю і пологами, а не штатну чисельність, як це передбачено абзацом першим пункту 20 Порядку № 228.

2.4. У 2018–2020 роках ВС не забезпечено достовірності даних, включених до звітів про виконання паспортів бюджетних програм за напрямом «Забезпечення ліквідації Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищого господарського суду України, Вищого адміністративного суду України та державних підприємств, які обслуговували ці суди», та точності їх розрахунків, що призводить до викривлення даних звітів та відповідно до частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства.

3. Аудитом встановлено, що жодний із затверджених планів заходів з припинення діяльності ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ у повному обсязі не виконаний, а за окремими заходами (вивільнення працівників; проведення інвентаризації майна; передача матеріальних цінностей на баланс ВС; складення ліквідаційного балансу; звільнення членів ліквідаційної комісії) не були визначені й терміни виконання, що має ознаки формального підходу до їхнього складання та, відповідно, виконання.

Голова ліквідаційних комісій почала інформувати ДСАУ про виконання планів заходів з припинення діяльності ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ лише з серпня 2021 року, після початку аудиту Рахункової палати. Водночас ДСАУ не надсилала жодних офіційних звернень до голови ліквідаційних комісій щодо виконання вимог Спільного наказу від 07.06.2019 № 560/90-ОД в частині надання інформації про виконання планів заходів з ліквідації ВСУ, ВАСУ, ВГСУ і ВССУ, що свідчить про неналежний контроль з боку ДСАУ як за виконанням вимог цього наказу, так і реалізацією заходів з припинення діяльності ВСУ, ліквідації ВССУ, ВГСУ та ВАСУ.

3.1. Розпочаті відповідно до законодавства процеси припинення діяльності ВСУ, ліквідації ВАСУ, ВГСУ та ВССУ не можуть бути завершені, зокрема, через законодавче неврегулювання питань способу завершення припинення ВСУ як юридичної особи та комплексу пов'язаних із цим питань з огляду на рішення Конституційного Суду України № 2-р/2020 від 18.02.2020; а також невирішення питання переведення чи звільнення суддів цих судів, що віднесено до повноважень ВККСУ та ВРП.

Станом на 01.07.2021 загальна чисельність суддів ВСУ, ВАСУ, ВГСУ, ВССУ становила 52 особи.

Довготривалі процеси надання ВККСУ рекомендацій (найменший строк розгляду становив більше трьох місяців, найбільший – майже п'ять місяців) та прийняття ВРП рішень про переведення чи звільнення суддів судів, що ліквідовуються (понад 3 місяці, в окремих випадках майже рік), а також припинення з 07.11.2019 повноважень членів ВККСУ, ускладнили проведення заходів з ліквідації ВССУ, ВГСУ та ВАСУ, зумовили додаткове навантаження на державний бюджет, що призвело до непродуктивного використання коштів державного бюджету на виплату суддівської винагороди суддям цих судів, які фактично не відправляли правосуддя.

3.2. 3 15 грудня 2017 року працівники патронатної служби апаратів ВСУ, ВАСУ, ВГСУ, ВССУ, що ліквідовуються (помічники судді), не виконують обов'язків помічників суддів, оскільки судді судів, що ліквідовуються, після 15.12.2017 не відправляли правосуддя. Крім того, зберігають посади і отримують заробітну плату частина працівників апаратів судів. Ліквідаційні комісії не здійснили із дотриманням вимог законодавства необхідних заходів з переведення або звільнення помічників суддів та працівників апаратів.

Станом на 01.07.2021 загальна чисельність працівників апаратів цих судів становила 83 особи (66 державних службовців, з яких 31 особа знаходиться у відпустці по вагітності та пологах і для догляду за дитиною, 10 працівників патронатної служби, з яких 3 особи знаходиться у відпустці по вагітності та пологах і для догляду за дитиною, і 7 працівників, які виконують функції обслуговування, що знаходяться у відпустках по вагітності та пологах і для догляду за дитиною).

Непередання керівництвом ВСУ ліквідаційній комісії з припинення діяльності ВСУ та ліквідаційній комісії ВСУ трудових книжок разом з особовими справами працівників апарату та суддів унеможливило дотримання вимог чинного законодавства при звільненні працівників та згодом призвело до необґрунтованого збільшення витрат державного бюджету внаслідок винесення судами рішень у справах щодо стягнення заборгованості із заробітної плати та інших виплат звільненим працівникам апарату ВСУ. Загальна сума позовних вимог становила 11 242,5 тис. грн, з якої відшкодовано позивачам 1 886,4 тис. гривень. На рішення, ухвалені за результатами розгляду позовних заяв, ліквідаційною комісією ВСУ подані відповідні 5 апеляційних й 3 касаційні скарги.

3.3. Аудитом встановлені окремі випадки визнання у 2019 році такими, що втратили чинність, наказів про звільнення у 2018 році у зв'язку з ліквідацією Верховного Суду України працівників апарату ВСУ, та переведення їх на роботу до ВС, тобто майже через рік, без рішення суду, з нарахуванням заробітної плати та відповідних виплат за період, коли ці особи були звільнені.

Так, вісьмом працівникам апарату ВСУ, яких було переведено до ВС у такий спосіб, нараховано заробітну плату у загальній сумі 1 127,3 тис. грн за період, коли вони були звільнені. Отже, видання наказів про переведення таких працівників на роботу до Верховного Суду і здійснення видатків на оплату праці за період, коли вони були звільнені, без відповідних рішень суду має ознаки кримінального правопорушення.

4. Невиконання керівництвом ВСУ вимог пункту 7 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402, частини четвертої статті 105 ЦКУ щодо передання повноважень з управління справами юридичної особи, зокрема ненадання доступу ліквідаційній комісії з припинення діяльності ВСУ і ліквідаційній комісії ВСУ до бухгалтерських документів та до інформації про зберігання, використання та переміщення державного майна, а також незакріплення майна за Верховним Судом всупереч розпорядженню Кабінету Міністрів України від 01.12.2017 № 841-р «Про закріплення державного майна за Верховним Судом» зумовлює ризики неналежного збереження частини майна та витрачання значних ресурсів для відновлення і повернення необоротних активів в експлуатацію.

Відсутність доступу до зазначених документів та інформації унеможливили огляд матеріальних цінностей. Як наслідок, інвентаризація непереданих матеріальних цінностей протягом 2018–2020 років та 6 місяців 2021 року не здійснювалася.

4.1. Станом на 01.07.2021 сукупна вартість непереданого державного майна ВСУ становить 81 396,2 тис. гривень. Облік частини цього майна на загальну суму 77 621,1 тис. грн здійснюється ліквідаційною комісією ВСУ (77 494,3 тис. грн), на 126,8 тис. грн – ліквідаційною комісією ДП «Автобаза ВСУ», поза будь-яким обліком залишається майно на загальну суму 3 775,1 тис. грн (вартість проєктної документації та наданих послуг на загальну суму 3 287,9 тис. грн, що відсутня в обліку ВСУ та ліквідаційної комісії ВСУ, вартість майна, переданого від ДП «СТО Алекс» до ВСУ, – 461,8 тис. грн, вартість майна, відсутнього в обліку ліквідаційної комісії ВСУ, – 25,4 тис. грн). Зазначене з урахуванням існуючих недоліків системи контролю за майном вказує на наявність ризиків втрати значної його частини та загалом є свідченням неефективного ним управління.

Непередання ВСУ до ВС 70 од. транспортних засобів, з яких 69 од. більше 4 років знаходилися на території суду просто неба, призвело до неефективного управління державним майном загальною вартістю 13 019,4 тис. грн та можливих втрат на цю суму.

4.2. У порушення вимог частини четвертої статті 105 ЦКУ, якою передбачено, що до комісії з припинення юридичної особи (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії) або ліквідатора з моменту призначення переходять повноваження щодо управління справами юридичної особи, голова комісії, її члени або ліквідатор юридичної особи представляють її у відносинах з третіми особами та виступають у суді від імені юридичної особи, яка припиняється, навіть після рішення Ради суддів України від 12.04.2018 № 18 (в якому зазначено, що «рішення зборів суддів ВСУ, спрямовані на перешкоджання ліквідаційній процедурі, не мають правових наслідків»), зборами суддів ВСУ, які не є суб'єктом управління та не виконують владних управлінських функцій, замість ліквідаційної комісії ВСУ ухвалювалися рішення, які мали вплив на рух державного майна, зокрема щодо відчуження трьох автомобілів загальною первісною вартістю 341,2 тис. гривень. Кошти від реалізації цих автомобілів у повному обсязі використано на виплату заробітної плати членам ліквідаційної комісії ДП «Автобаза ВСУ» та ДП СТО «Алекс» ДП «Автобаза ВСУ».

5. Ліквідаційними комісіями апеляційних судів, апеляційних адміністративних та апеляційних господарських судів більшість заходів, визначених планами заходів з ліквідації цих судів, виконано. Невиконання цих планів в основному зумовлено невирішенням питань, пов'язаних з погашенням дебіторської та кредиторської заборгованостей; прийманням-передачею основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових документів; переведенням суддів та остаточним вивільненням працівників апаратів цих судів.

Неприйняття ВРП у межах повноважень рішень про звільнення суддів, які згідно з рішеннями ВККСУ «Про результати кваліфікаційного оцінювання судді на відповідність займаній посаді» не відповідають займаній посаді, фактично ускладнило процес ліквідації відповідних апеляційних, апеляційних адміністративних і апеляційних господарських судів. Так, внаслідок тривалих строків розгляду ВРП рекомендацій ВККСУ щодо звільнення суддів апеляційних судів у зв'язку з непідтвердженням відповідності займаній посаді, в останніх з часом з'являються підстави для подання заяви про відставку, що, відповідно, надає право на призначення довічного грошового утримання, чим фактично нівелюються механізми очищення судової гілки влади, що мали сприяти відновленню довіри суспільства до судових органів. Крім того, через відрядження таких суддів апеляційних судів Волинської, Дніпропетровської і Закарпатської областей, Одеського і Харківського апеляційних адміністративних судів, Львівського апеляційного господарського суду до інших судів, ліквідація цих судів не може бути завершена до закінчення відрядження зазначених суддів – 18.02.2023, 23.12.2022 і 09.12.2022; 30.12.2022 і 03.08.2022; 27.07.2022, 12.09.2022 відповідно.

Станом на 01.07.2021 у судах, що ліквідовуються, загалом займали посади 15 суддів, які згідно з рішеннями ВККСУ не відповідають займаній посаді, та 44 працівники апарату.

6. ДСАУ у 2020 році не забезпечено достовірності даних, включених до звіту про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 0501020, та точності їх розрахунків, що відповідно до частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства.

Так, значення показника затрат «Кількість установ» 725 од. у паспортах за КПКВК 0501020 на 2020 та 2021 роки та звіті про виконання паспорта бюджетної програми за 2020 рік у розрізі судів та установ судової системи не відповідало фактичній кількості апеляційних, апеляційних господарських та апеляційних адміністративних судів – 757 од., 751 од. та 754 од., що менше на 32 (21 апеляційний суд, 5 апеляційних господарських, 6 апеляційних адміністративних судів, що не завершили ліквідаційні процеси), 26 (17 апеляційних судів, 3 апеляційні господарські, 6 апеляційних адміністративних судів, що не завершили ліквідаційні процеси) та 29 од. (20 апеляційних судів, 3 апеляційні господарські, 6 апеляційних адміністративних судів, що не завершили ліквідаційні процеси) відповідно.

7. Нормативно-правова база з окремих питань, пов'язаних з ліквідацією судів в Україні, потребує вдосконалення. Так, не визначено правового механізму завершення припинення ВСУ як юридичної особи, який би чітко регламентував не лише спосіб такого припинення, а й законодавчо регулював весь комплекс пов'язаних із цим питань.

Недосконалим є нормативне врегулювання питання строків прийняття рішення ВККСУ та ВРП про переведення судді на посаду судді до іншого суду того самого або нижчого рівня без конкурсу у випадках реорганізації, ліквідації або припинення роботи суду або ж звільнення судді з посади з підстав, визначених Конституцією України та Законом № 1402. Крім того, неунормованим у Законі № 1402 залишається питання звільнення судді з посади з підстав, визначених підпунктом 4 пункту 16¹ розділу XV «Перехідні положення» Конституції України.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Звіт про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на здійснення заходів з ліквідації судів в Україні (далі – Звіт про результати аудиту) та рішення Рахункової палати надіслати Верховній Раді України протягом 15 днів із дня затвердження цього Звіту.

2. Звіт про результати аудиту та рішення Рахункової палати надіслати Президентові України та рекомендувати внести на розгляд Верховної Ради України законопроект щодо визначення правового механізму завершення процедури припинення Верховного Суду України як юридичної особи з урахуванням юридичної позиції Конституційного Суду, викладеної у Рішенні КСУ № 2-р/2020.

3. Для запобігання непродуктивному та нерезультативному використанню бюджетних коштів суб'єктам законодавчої ініціативи (Президент України, Кабінет Міністрів України, народні депутати України)

рекомендувати внести на розгляд Верховної Ради України законопроекти щодо:

- врегулювання у Законі № 1402 питання звільнення судді з посади з підстав, визначених підпунктом 4 пункту 16¹ розділу XV «Перехідні положення» Конституції України;

- визначення суб'єктів та правових механізмів, що унормують порядок звільнення суддів із займаної посади чи їх переведення на відповідні посади до іншого суду в разі відставки чи припинення повноважень членів ВККСУ та/або ВРП, що зумовили недієздатність ВККСУ та/або ВРП як державних органів;

- встановлення конкретних строків, в які ВККСУ і ВРП зобов'язані ухвалювати рішення щодо звільнення судді із займаної посади чи переведення на відповідну посаду до іншого суду.

4. Відомості про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на здійснення заходів з ліквідації судів у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України та рекомендувати доручити Міністерству фінансів України спільно з зацікавленими органами розробити та внести на розгляд Кабінету Міністрів України в установленому порядку проект акта щодо внесення змін до пункту 20 Порядку № 228 в частині урахування під час визначення обсягів видатків бюджету та/або надання кредитів з бюджету розпорядникам нижчого рівня, що перебувають у стані припинення, об'єктивної потреби в коштах, з огляду на фактичну чисельність працюючих.

5. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати Верховному Суду і рекомендувати:

- забезпечити результативне, економне та продуктивне використання коштів Державного бюджету України, виділених на забезпечення заходів з ліквідації, посиливши контроль за плануванням потреби у фінансових ресурсах та ефективним використанням бюджетних коштів;

- посилити контроль за:
встановленням державним службовцям у межах економії фонду оплати праці додаткових стимулюючих виплат;

- станом договірної роботи, в частині укладення договорів цивільно-правового характеру щодо надання послуг з ведення бухгалтерського обліку;

- при визначенні результативних показників бюджетної програми за КПКВК 0551010 дотримуватись Загальних вимог до визначення результативних показників бюджетних програм, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 10.12.2010 № 1536, зокрема, в частині визначення показників за напрямом використання бюджетних коштів «Забезпечення припинення діяльності Верховного Суду України, і припинення діяльності та ліквідації Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищого господарського суду

України, Вищого адміністративного суду України та державних підприємств, які обслуговували ці суди»;

- вжити заходів щодо усунення виявлених під час аудиту недоліків і порушень та запобігання їм у подальшому, розглянути питання про притягнення до відповідальності винних осіб.

6. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати Державній судовій адміністрації України і рекомендувати:

- вжити заходів щодо прискорення завершення процесів ліквідації 25 апеляційних судів;

- забезпечити результативне, економне та продуктивне використання коштів Державного бюджету України, виділених на забезпечення заходів з ліквідації судів, посиливши контроль за плануванням потреби у фінансових ресурсах та ефективним використанням бюджетних коштів;

- при визначенні результативних показників бюджетної програми за КПКВК 0501020 дотримуватися Загальних вимог до визначення результативних показників бюджетних програм, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 10.12.2010 № 1536, зокрема в частині визначення показників та напрямів використання бюджетних коштів;

- підготувати та подати на розгляд Ради суддів України пропозиції щодо внесення змін до Порядку компенсації витрат на поховання та увічнення пам'яті суддів, у тому числі суддів у відставці, затвердженого рішенням Ради суддів України від 16.09.2016 № 62, в частині встановлення граничних сум, в межах яких здійснюється компенсація витрат на поховання та увічнення пам'яті суддів, у тому числі суддів у відставці;

- вжити заходів щодо усунення виявлених під час аудиту недоліків і порушень та запобігання їм у подальшому, розглянути питання притягнення до відповідальності винних осіб.

7. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати Вищій раді правосуддя і рекомендувати:

- для забезпечення виконання повноважень ВККСУ вжити заходів щодо формування її складу у порядку, встановленому чинним законодавством;

- визначити в Регламенті Вищої ради правосуддя чіткі строки ухвалювання рішення про звільнення судді із займаної посади, переведення на відповідну посаду до іншого суду.

8. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати Вищій кваліфікаційній комісії суддів України та рекомендувати визначити в Регламенті Вищої кваліфікаційної комісії суддів України чіткі строки ухвалювання рішення щодо внесення до Вищої ради правосуддя подання з рекомендацією про звільнення судді із займаної посади, переведення на відповідну посаду до іншого суду.

9. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати Верховному Суду України та рекомендувати забезпечити виконання вимог

Закону № 1402, провести інвентаризацію та за її результатами здійснити передання майна до Верховного Суду.

10. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати Вищому спеціалізованому суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищому господарському суду України, Вищому адміністративному суду України, Апеляційному суду міста Києва, Київському апеляційному господарському суду, Апеляційному суду Київської області, Дніпропетровському апеляційному адміністративному суду, Апеляційному суду Дніпропетровської області, Львівському апеляційному адміністративному суду, Львівському апеляційному господарському суду, Харківському апеляційному адміністративному суду, Апеляційному суду Харківської області і рекомендувати розглянути рішення Рахункової палати та вжити заходів щодо усунення виявлених порушень і недоліків.

11. Повідомити Офіс Генерального прокурора про виявлені ознаки кримінальних правопорушень.

Член Рахункової палати

Віктор БОГУН

Інформація щодо виконання Плану заходів з припинення діяльності ВСУ

№	Зміст заходу	Термін виконання	Стан виконання	Примітка
1	Вжити заходів для опублікування рішення про припинення діяльності ВСУ шляхом ліквідації в друкованих засобах масової інформації і строк заявлення кредиторами своїх вимог	Протягом трьох робочих днів з дати прийняття рішення про ліквідацію	Опубліковано (оголошення в газеті «Голос України» від 04.05.2018)	Виконано
2	Повідомити державного реєстратора про рішення щодо ліквідації ВСУ, подати в установленому законодавством порядку документи, необхідні для внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців відповідних записів і повідомити про персональний склад ліквідаційної комісії	У триденний строк з дня прийняття рішення про ліквідацію	Від 21.06.2018 в стадії припинення	Виконано
3	Вжити заходів для вивільнення працівників відповідно до вимог трудового законодавства, а саме попередити працівників про наступне звільнення у порядку, визначеному статтею 49 ² Кодексу законів про працю України, частиною третьою статті 87 Закону України «Про державну службу»		Протягом грудня 2017 року попереджено працівників ВСУ. Виконання заходу можливе після виконання Верховною Радою України рекомендацій, викладених у Рішенні Конституційного Суду України від 18 лютого 2020 року № 2-р/2020, та прийняття відповідних змін до законодавства, яке регулює організацію судової влади і здійснення правосуддя в Україні	Виконано частково
4	Вжити заходів щодо працевлаштування категорій працівників, визначених частиною третьою статті 184 Кодексу законів про працю України, а саме надіслати звернення до Державної служби зайнятості, Міністерства юстиції України, Конституційного Суду України, місцевих та апеляційних судів господарської юрисдикції, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Вищої ради правосуддя щодо наявності вакантних посад та можливості працевлаштування категорій працівників		Протягом січня-березня 2018 року надіслані відповідні листи	Виконано

Продовження додатка 1

№	Зміст заходу	Термін виконання	Стан виконання	Примітка
5	Попередити Державну службу зайнятості у Печерському районі міста Києва про наступне вивільнення працівників у порядку, визначеному статтею 49 ² Кодексу законів про працю України	Не пізніше ніж за два місяці до вивільнення працівників	Ліквідаційній комісії не передано та не надано доступу до будь-яких документів та баз даних, зокрема, вилучено трудові книжки та особові справи суддів і працівників апарату Верховного Суду України, місцезнаходження яких на сьогодні невідоме. Припинено виконання вказаного заходу до внесення відповідних змін до законодавства Верховною Радою України на виконання пункту 5 Рішення Конституційного Суду України від 18 лютого 2020 року № 2-р/2020	Не виконано
6	Звільнити працівників ВСУ відповідно до пункту 1 частини першої статті 40 Кодексу законів про працю України, пункту 1 частини першої статті 87 Закону України «Про державну службу»	Не раніше ніж через 2 місяці після ознайомлення з попередженням про наступне вивільнення	Працівників звільнено або переведено до ВС та інших установ. На 30 червня 2021 року штатна чисельність становить 47 працівників, а саме: 8 суддів, 4 помічники суддів, 26 державних службовців, 9 працівниць у декретній відпустці. Припинено виконання вказаного заходу до внесення відповідних змін до законодавства Верховною Радою України на виконання вимог пункту 5 рішення Конституційного Суду України від 18 лютого 2020 року № 2-р/2020	Виконано частково
7	Видати довідки суддям та працівникам апарату ВСУ про доходи		У лютому 2021 року довідки сформовано та видано	Виконано

Продовження додатка 1

№	Зміст заходу	Термін виконання	Стан виконання	Примітка
8	Задовольнити вимоги кредиторів за черговістю, визначеною Цивільним кодексом України	Не менше двох і не більше шести місяців з дня оприлюднення повідомлення про рішення щодо припинення діяльності	Вимоги кредиторів задоволено	Виконано
9	Стягнення заборгованості, в разі її наявності, з дебіторів		Заборгованість відсутня	Виконано
10	Скласти проміжний ліквідаційний баланс	Після закінчення строку для пред'явлення вимог	В установленний термін (лютий 2018 року) подано проміжний ліквідаційний баланс до ДКСУ	Виконано
11	В установленому законом порядку провести інвентаризацію майна ВСУ		Проведено інвентаризацію частково. Наказом голови ліквідаційної комісії від 28.09.2020 № 1740/3-19 «Про проведення річної інвентаризації» визначено термін проведення та склад інвентаризаційної комісії, підготовлено інвентаризаційні описи згідно з даними бухгалтерського обліку, але провести її не вдалося у зв'язку з недопуском до кабінетів	Виконано частково
12	Провести організаційну роботу щодо передання матеріальних цінностей на баланс ВС та здійснити таке передання		На виконання вимог закону та згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України № 841-р матеріальні цінності, до яких ліквідаційна комісія мала доступ, передано ВС. Зокрема, передано основних засобів на суму 51 815 221,07 грн, а саме: 13.02.2019 земельні ділянки по вул. П. Орлика на суму 30 178 570,00 грн (рах. 1011); 25.04.2019 машини та обладнання на суму 20 050 949,07 грн (рах. 1014), інструменти, прилади, інвентар на суму 1 582 720,00 грн (рах. 1016), малоцінні необоротні матеріальні активи на суму 2 982,00 грн (рах. 1113)	Виконано частково

Продовження додатка 1

№	Зміст заходу	Термін виконання	Стан виконання	Примітка
13	Забезпечити своєчасне надання органам доходів і зборів та Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування документів ВСУ, у тому числі первинних документів, реєстрів бухгалтерського та податкового обліку для проведення перевірок та визначення наявності або відсутності заборгованості із сплати податків, зборів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування		Доступ до первинних документів, реєстрів бухгалтерського та податкового обліку для проведення перевірок та визначення наявності або відсутності заборгованості із сплати податків, зборів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, виготовлених до 21.06.2018, відсутній, місцезнаходження зазначених документів невідоме	Не виконано
14	Провести експертизу цінностей документів; документи тимчасового зберігання у разі необхідності знищити. Документи, що підлягають обов'язковому зберіганню, передати в установленому законодавством порядку відповідній архівній установі	У тримісячний строк з дня прийняття рішення про ліквідацію	Доступ до архівних документів повністю заблоковано	Не виконано
15	Скласти ліквідаційний баланс	Після закінчення строку пред'явлення вимог кредиторами	Виконання заходу можливе після виконання Верховною Радою України рекомендацій, викладених у рішенні Конституційного Суду України від 18 лютого 2020 року № 2-р/2020, та внесення відповідних змін до законодавства, яке регулює організацію судової влади й здійснення правосуддя в Україні	Не виконано
16	Вжити заходів згідно з пунктами 34, 768–775 Порядку організації та забезпечення режиму секретності в державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях, затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 18.12.2013 № 939, з обов'язковим погодженням зі Службою безпеки України		В. о. Голови ВСУ Гуменюком В. І. актом № 104/17- 950-135 від 21.03.2019 здійснено безоплатну передачу Міністерству закордонних справ України цілісного майнового комплексу, розміщеного у Київській області	Виконано частково

№	Зміст заходу	Термін виконання	Стан виконання	Примітка
17	Забезпечити подання державному реєстраторові документів, передбачених законом для проведення державної реєстрації припинення діяльності ВСУ, шляхом ліквідації в установлений законом строк	Після затвердження ліквідаційного балансу	Виконання заходу можливе після виконання Верховною Радою України рекомендацій, викладених у рішенні Конституційного Суду України від 18 лютого 2020 року № 2- р/2020, та внесення відповідних змін до законодавства, яке регулює організацію судової влади й здійснення правосуддя в Україні	Не виконано
18	Вжити заходів щодо знищення печаток та штампів ВСУ		Виконання заходу можливе після виконання рекомендацій, викладених у рішенні Конституційного Суду України від 18 лютого 2020 року № 2- р/2020, та внесення відповідних змін до законодавства, яке регулює організацію судової влади й здійснення правосуддя в Україні	Не виконано
19	Забезпечення звільнення членів ліквідаційної комісії ВСУ		Виконання заходу можливе після виконання Верховною Радою України рекомендацій, викладених у Рішенні Конституційного Суду України від 18 лютого 2020 року № 2- р/2020, та внесення відповідних змін до законодавства, що регулює організацію судової влади й здійснення правосуддя в Україні	Не виконано

Інформація щодо виконання Плану заходів з припинення діяльності ВАСУ

№	Зміст заходу	Термін виконання	Стан виконання	Примітка
1	Вжити заходів для опублікування рішення про припинення діяльності ВСУ шляхом ліквідації в друкованих засобах масової інформації і строк заявлення кредиторами своїх вимог	Протягом трьох робочих днів з дати прийняття рішення про ліквідацію	Опубліковано 15.12.2017	Виконано
2	Повідомити державного реєстратора про рішення щодо ліквідації ВАСУ, подати в установленому законодавством порядку документи, необхідні для внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців відповідних записів, та повідомити про персональний склад ліквідаційної комісії	Протягом трьох робочих днів з дати прийняття рішення про ліквідацію	15.12.2017 направлено повідомлення про рішення щодо ліквідації ВАСУ	Виконано
3	Керівникові апарату забезпечити надання інформації первинній профспілковій організації ВАСУ про заплановані звільнення працівників апарату із неухильним дотриманням вимог статті 49 ⁴ Кодексу законів про працю України та статті 22 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»	Не пізніше трьох місяців з дня прийняття рішення про ліквідацію	У січні 2018 року надано інформацію первинній профспілковій організації ВАСУ про заплановані звільнення працівників апарату. У II кварталі 2018 року всі працівники вийшли із складу членів первинної профспілкової організація ВАСУ	Виконано
4	Вжити заходів для вивільнення працівників відповідно до вимог трудового законодавства, а саме попередити працівників про наступне звільнення у порядку, визначеному статтею 49 ² Кодексу законів про працю України, частиною третьою статті 87 Закону України «Про державну службу»		Протягом грудня 2017 року попереджено працівників ВАСУ	Виконано
5	Попередити Державну службу зайнятості у Печерському районі міста Києва про наступне вивільнення працівників у порядку, визначеному статтею 49 ² Кодексу законів про працю України	Не пізніше ніж за два місяці до вивільнення працівників	Лютий 2018 року	Виконано
6	Звільнити працівників ВАСУ відповідно до пункту 1 частини першої статті 40 Кодексу законів про працю України, пункту 1 частини першої статті 87 Закону України «Про державну службу»	Не раніше ніж через 2 місяці після ознайомлення з попередженням про наступне вивільнення	Після закінчення визначеного терміну працівників звільнено або переведено до ВС та інших установ. Станом на 30.06.2021 чисельність працівників апарату ВАСУ – 14 осіб, перебувають у штаті 17 суддів	Виконано частково

№	Зміст заходу	Термін виконання	Стан виконання	Примітка
7	Видати довідки про доходи суддям та працівникам апарату ВАСУ		У лютому 2021 року довідки сформовано та видано	Виконано частково
8	Задовольнити вимоги кредиторів за черговістю, визначеною Цивільним кодексом України	60 днів з дня оприлюднення повідомлення про рішення щодо припинення діяльності	Вимоги кредиторів задоволено	Виконано
9	Стягнути заборгованість, в разі її наявності, з дебіторів		Заборгованості немає	Виконано
10	Скласти проміжний ліквідаційний баланс	Після закінчення строку для пред'явлення вимог	В установленний термін (лютий 2018 року) подано проміжний ліквідаційний баланс до ДКСУ	Виконано
11	В установленому законом порядку провести інвентаризацію майна ВАСУ	Листопад 2020 року	Проведено інвентаризацію	Виконано
12	Провести організаційну роботу стосовно передання матеріальних цінностей на баланс Верховного Суду та здійснити таке передання		Протягом грудня 2017 року – липня 2018 року передано все майно на баланс Верховного Суду. Виконано вимоги розпорядження Кабінету Міністрів України № 841-р	Виконано
13	Забезпечити своєчасне надання органам доходів і зборів та Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування документів ВАСУ, у тому числі первинних документів, регістрів бухгалтерського та податкового обліку для проведення перевірок та визначення наявності або відсутності заборгованості із сплати податків, зборів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування		Направлено листи у відповідні органи щодо проведення проміжних перевірок. Проведено проміжну перевірку щодо сплати податку на доходи фізичних осіб та ЄСВ станом на 01.09.2020	Виконано частково

№	Зміст заходу	Термін виконання	Стан виконання	Примітка
14	Провести експертизу цінностей документів, документи тимчасового зберігання у разі необхідності знищити. Документи, що підлягають обов'язковому зберіганню, передати в установленому законодавством порядку відповідній архівній установі	У тримісячний строк з дня прийняття рішення про ліквідацію	Завершено роботу з формування справ як суду першої інстанції за 2011–2017 роки та формування справ касаційних проваджень за 2011–2017 роки. Здійснено передачу матеріалів та справ до Національного архівного фонду України (постійне зберігання) за 2011–2015 роки та документів з особового складу до Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України та документів тимчасового зберігання для передавання до архіву Верховного Суду. Підготовлено судові справи для передавання на державне зберігання за 2016–2017 роки.	Виконано частково, з порушенням встановленого терміну
15	Скласти ліквідаційний баланс	Після закінчення строку пред'явлення вимог кредиторами	Ліквідаційний баланс буде складено після звільнення усіх працівників апарату ВАСУ та вирішення питання подальшої роботи суддів. Проведення всіх перевірок фондами та відповідними органами	Не виконано, визначений термін минув у 2018 році
16	Вжити заходів згідно з пунктами 34, 768–775 Порядку організації та забезпечення режиму секретності в державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.12.2013 № 939, з обов'язковим погодженням зі Службою безпеки України		Станом на 01.01.2019 завершено процедуру ліквідації режимно-секретного органу ВАСУ	Виконано
17	Забезпечити подання державному реєстраторові документів, передбачених законом для проведення державної реєстрації припинення діяльності ВАСУ шляхом ліквідації в установлений законом строк	Після затвердження ліквідаційного балансу		Не виконано
18	Вжити заходів щодо знищення печаток та штампів ВАСУ	Після затвердження ліквідаційного балансу		Не виконано
19	Звільнити членів ліквідаційної комісії ВАСУ	Після затвердження ліквідаційного балансу		Не виконано

Інформація щодо виконання Плану заходів з припинення діяльності ВГСУ

№	Зміст заходу	Термін виконання	Стан виконання	Примітка
1	Вжити заходів для опублікування рішення про припинення діяльності ВГСУ шляхом ліквідації в друкованих засобах масової інформації і строк заявлення кредиторами своїх вимог	Протягом трьох робочих днів з дати прийняття рішення про ліквідацію	Опубліковано 15.12.2017	Виконано
2	Повідомити державного реєстратора про рішення щодо ліквідації ВГСУ, подати в установленому законодавством порядку документи, необхідні для внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців відповідних записів, і повідомити про персональний склад ліквідаційної комісії	У триденний строк з дня прийняття рішення про ліквідацію	15.12.2017 направлено повідомлення щодо рішення про ліквідацію ВГСУ	Виконано
3	Вжити заходів для вивільнення працівників відповідно до вимог трудового законодавства, а саме попередити працівників про наступне звільнення у порядку, визначеному статтею 49 ² Кодексу законів про працю України, частиною третьою статті 87 Закону України «Про державну службу»		Протягом грудня 2017 року попереджено працівників ВГСУ	Виконано
4	Вжити заходів щодо працевлаштування категорій працівників, визначених частиною третьою статті 184 Кодексу законів про працю України, а саме надіслати звернення до Державної служби зайнятості, Міністерства юстиції України, Конституційного Суду України, місцевих та апеляційних судів господарської юрисдикції, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Вищої ради правосуддя щодо наявності вакантних посад та можливості працевлаштування категорій працівників		17.12.2017 направлені відповідні листи	Виконано
5	Попередити Державну службу зайнятості у Печерському районі міста Києва про наступне вивільнення працівників у порядку, визначеному статтею 49 ² Кодексу законів про працю України	Не пізніше ніж за два місяці до вивільнення працівників	Лютий 2018 року	Виконано
6	Звільнити працівників ВГСУ відповідно до пункту 1 частини першої статті 40 Кодексу законів про працю України, пункту 1 частини першої статті 87 Закону України «Про державну службу»	Не раніше ніж через 2 місяці після ознайомлення з попередженням про наступне вивільнення	Після закінчення 2 місячного терміну працівників звільнено або переведено до ВС та інших установ. На 30.06.2021 чисельність працівників апарату ВГСУ становить 33 особи, зокрема 12 суддів	Виконано частково
7	Видати довідки суддям та працівникам апарату ВГСУ про доходи		У лютому 2021 року довідки сформовано та видано	Виконано

№	Зміст заходу	Термін виконання	Стан виконання	Примітка
8	Задовольнити вимоги кредиторів за черговістю, визначеною Цивільним кодексом України	Не менше двох і не більше шести місяців з дня оприлюднення повідомлення про рішення щодо припинення діяльності	Вимоги кредиторів задоволено	Виконано
9	Стягнути заборгованість, в разі її наявності, з дебіторів		Заборгованості немає	Виконано
10	Скласти проміжний ліквідаційний баланс	Після закінчення строку для пред'явлення вимог	В установленний термін (лютий 2018 року) подано проміжний ліквідаційний баланс до ДКСУ	Виконано
11	В установленому законом порядку провести інвентаризацію майна ВГСУ		Проведено інвентаризацію у листопаді 2020 року	Виконано
12	Провести організаційну роботу стосовно передання матеріальних цінностей на баланс ВС та здійснити таке передання		На виконання вимог закону, в термін до 15.01.2018, матеріальні цінності передано ВС. Виконано вимоги розпорядження Кабінету Міністрів України № 841-р. Станом на 01.07.2021 залишилися непереданими печатки та штампи	Виконано частково
13	Забезпечити своєчасне надання органам доходів і зборів та Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування документів Вищого господарського суду України, у тому числі первинних документів, реєстрів бухгалтерського та податкового обліку для проведення перевірок та визначення наявності або відсутності заборгованості із сплати податків, зборів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування		Направлено листи у відповідні органи щодо проведення проміжних перевірок	Виконано частково, з порушенням встановленого терміну
14	Провести експертизу цінностей документів, документи тимчасового зберігання у разі необхідності знищити. Документи, що підлягають обов'язковому зберіганню, передати в установленому законодавством порядку відповідній архівній установі	У тримісячний строк з дня прийняття рішення про ліквідацію	Сформовано та передано на державне зберігання до Центрального державного архіву справи за 2016–2017 роки. Розпочато формування справ для передання на постійне зберігання до Державного архіву за 2018 рік.	Виконано частково, з порушенням встановленого терміну
15	Скласти ліквідаційний баланс	Після закінчення строку пред'явлення вимог кредиторами		Не виконано

Закінчення додатка 3

№	Зміст заходу	Термін виконання	Стан виконання	Примітка
16	Вжити заходів згідно з пунктами 34, 768–775 Порядку організації та забезпечення режиму секретності в державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.12.2013 № 939, з обов'язковим погодженням зі Службою безпеки України		Станом на 11.05.2019 завершено процедуру ліквідації режимно-секретного органу ВГСУ	Виконано
17	Забезпечити подання державному реєстраторові документів, передбачених законом для проведення державної реєстрації припинення діяльності ВГСУ шляхом ліквідації в установленій законом строк	Після затвердження ліквідаційного балансу		Не виконано
18	Вжити заходів щодо знищення печаток та штампів ВГСУ			Не виконано
19	Звільнити членів ліквідаційної комісії ВГСУ			Не виконано

Інформація щодо виконання Плану заходів з припинення діяльності ВССУ

№	Зміст заходу	Термін виконання	Стан виконання	Примітка
1	Вжити заходів для опублікування рішення про припинення діяльності ВССУ шляхом ліквідації в друкованих засобах масової інформації і строк заявлення кредиторами своїх вимог	Протягом трьох робочих днів з дати прийняття рішення про ліквідацію	Опубліковано 15.12.2017	Виконано
2	Повідомити державного реєстратора про рішення щодо ліквідації ВССУ, подати в установленому законодавством порядку документи, необхідні для внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців відповідних записів, і повідомити про персональний склад ліквідаційної комісії	У триденний строк з дня прийняття рішення про ліквідацію	15.12.2017 надіслано повідомлення щодо рішення про ліквідацію ВССУ	Виконано
3	Вжити заходів для вивільнення працівників відповідно до вимог трудового законодавства, а саме попередити працівників про наступне звільнення у порядку, визначеному статтею 49 ² Кодексу законів про працю України, частиною третьою статті 87 Закону України «Про державну службу»		15.12.2017 попереджено працівників ВССУ	Виконано
4	Вжити заходи щодо працевлаштування категорій працівників, визначених частиною третьою статті 184 Кодексу законів про працю України, а саме надіслати звернення до Державної служби зайнятості, Міністерства юстиції України, Конституційного Суду України, місцевих та апеляційних судів господарської юрисдикції, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Вищої ради правосуддя щодо наявності вакантних посад та можливості працевлаштування категорій працівників		17.12.2017 надіслано відповідні листи	Виконано
5	Попередити Державну службу зайнятості у Солом'янському районі міста Києва про наступне звільнення працівників у порядку, визначеному статтею 49 ² Кодексу законів про працю України	Не пізніше ніж за два місяці до звільнення працівників	18.12.2017	Виконано
6	Звільнити працівників ВССУ відповідно до пункту 1 частини першої статті 40 Кодексу законів про працю України, пункту 1 частини першої статті 87 Закону України «Про державну службу»	Не раніше ніж через 2 місяці після ознайомлення з попередженням про наступне звільнення	Після закінчення 2-місячного терміну працівників звільнено або переведено до ВС та інших установ. На 30.06.2021 чисельність працівників апарату ВССУ становить 24 особи, зокрема 15 суддів	Виконано частково

Продовження додатка 4

7	Видати довідки суддям та працівникам апарату ВССУ про доходи		У лютому 2021 року довідки сформовано та видано	Виконано
8	Задовольнити вимоги кредиторів за черговістю, визначеною Цивільним кодексом України	Не менше двох і не більше шести місяців з дня оприлюднення повідомлення про рішення щодо припинення діяльності	Вимоги кредиторів задоволено	Виконано
9	Забезпечити стягнення заборгованості, в разі її наявності, з дебіторів		Заборгованість за заробітною платою та допомогою з тимчасової втрати працездатності у зв'язку зі смертю судді та працівника апарату. Здійснено виплату зазначених депонованих коштів у грудні 2020 року	Виконано
10	Скласти проміжний ліквідаційний баланс	Після закінчення строку для пред'явлення вимог	В установленний термін (лютий 2018 року) подано проміжний ліквідаційний баланс до ДКСУ	Виконано
11	В установленому законом порядку провести інвентаризацію майна ВССУ		Проведено інвентаризацію у жовтні 2020 року	Виконано
12	Провести організаційну роботу щодо передання матеріальних цінностей на баланс ВС та здійснити таку передачу		На виконання вимог закону до 15.01.2018 згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України № 841-р матеріальні цінності передано ВС. Станом на 01.07.2021 залишилися непереданими печатки та штампи	Виконано частково
13	Забезпечити своєчасне надання органам доходів і зборів та Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування документів ВССУ, у тому числі первинних документів, реєстрів бухгалтерського та податкового обліку, для проведення перевірок та визначення наявності або відсутності заборгованості із сплати податків, зборів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування		Надіслано листи у відповідні органи щодо проведення проміжних перевірок	Виконано частково, з порушенням встановленого терміну
14	Провести експертизу цінностей документів, документи тимчасового зберігання у разі необхідності знищити. Документи, що підлягають обов'язковому зберіганню, передати в установленому законодавством порядку відповідній архівній установі	У тримісячний строк з дня прийняття рішення про ліквідацію	Проведено роботу з формування справ як суду першої інстанції за 2010–2017 роки та формування справ з оригіналами судових рішень касаційних проваджень за 2010–2017 роки, підготовлено передачу матеріалів та справ до Національного архівного фонду України (постійне зберігання) за 2010–2016 роки	Виконано частково, з порушенням встановленого терміну

№	Зміст заходу	Термін виконання	Стан виконання	Примітка
15	Скласти ліквідаційний баланс	Після закінчення строку пред'явлення вимог кредиторами	Ліквідаційний баланс буде складено після звільнення усіх працівників апарату ВССУ та вирішення питання подальшої роботи суддів. Проведення всіх перевірок відповідними органами	Не виконано
16	Вжити заходів згідно з пунктами 34, 768–775 Порядку організації та забезпечення режиму секретності в державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях, затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 18.12.2013 № 939, з обов'язковим погодженням зі Службою безпеки України			Виконано
17	Забезпечити подання державному реєстраторові документів, передбачених законом для проведення державної реєстрації припинення діяльності ВССУ шляхом ліквідації в установленний законом строк	Після затвердження ліквідаційного балансу		Не виконано
18	Вжити заходів щодо знищення печаток та штампів ВССУ			Не виконано
19	Звільнити членів ліквідаційної комісії ВССУ			Не виконано

Причини незавершення ліквідації апеляційних, апеляційних адміністративних та господарських судів станом на 01.07.2021

Найменування суду	Причини незавершення ліквідації
Апеляційні адміністративні суди	
Дніпропетровський апеляційний адміністративний суд	-не закрито виконавче провадження щодо безспірного стягнення коштів для забезпечення виконання рішення Дніпропетровського окружного адміністративного суду за справою № 160/11514/19 про стягнення заробітної плати у вигляді надбавки за вислугу років судді у сумі 86,0 тис грн та Запорізького окружного адміністративного суду за справою № 280/5762/19 у сумі 72,5 тис. гривень. Водночас у рішеннях судів та виконавчих листах за цими справами вказаного способу перерахування коштів не зазначено. Дніпропетровський апеляційний адміністративний суд 24.09.2021 звернувся до Дніпропетровського окружного апеляційного суду та Запорізького окружного апеляційного суду із заявами про встановлення способу та порядку виконання судових рішень шляхом списання на користь Нагорної Л. М. та Туркіної Л. П. належної заробітної плати у вигляді надбавки за вислугу років
Львівський апеляційний адміністративний суд	-не переведено двох суддів, згідно з рішеннями ВРП від 30.07.2020 № 2317/0/15 та від 18.08.2020 № 2402/0/15- 20 відмовлено у задоволенні подання щодо звільнення з посади суддів Богаченка С. І. і Костіва М. В. ; -не передано двох адміністративних будівель, здійснюються заходи щодо передання комплексу цих приміщень з комунальної у державну власність, що на підставі договорів позики перебувають у користуванні Львівського апеляційного адміністративного суду та в яких з 03.10.2018 здійснює правосуддя Восьмий апеляційний адміністративний суд, у зв'язку з чим ще не вирішено питання про зміну користувача цих будівель на новостворений суд
Одеський апеляційний адміністративний суд	-не переведено суддю, згідно з рішенням ВРП від 14.01.2020 № 44/0/15-20 відмовлено у задоволенні подання щодо його звільнення
Харківський апеляційний адміністративний суд	-не переведено суддю, згідно з рішенням ВРП від 19.12.2019 № 3550/0/15-19 відмовлено у задоволенні подання щодо його звільнення. Відповідно до рішення ВРП від 20.07.2021 № 1610/0/15-21 суддю Курило Л. В. відряджено до Другого ААС для здійснення правосуддя (до 03.08.2022)
Донецький апеляційний адміністративний суд	- неможливість проведення інвентаризації та передачі майна, яке залишилось на території, непідконтрольній Уряду України (адміністративна будівля, земельна ділянка, приміщення в адміністративному корпусі літ. Г- 5)
Київський апеляційний адміністративний суд	Процедури завершені, але відсутній запис про державну реєстрацію
Апеляційні господарські суди	
Львівський апеляційний господарський суд	-не переведено трьох суддів, згідно з рішеннями ВРП від 18.08.2020 № 2403/0/15-20 (суддя Костів Т. С.), від 15.10.2019 № 2749/0/15- 19 (суддя Малех І. Б.), від 10.10.2019 № 2649/0/15-19 (суддя Марко Р. І.) відмовлено у задоволенні подання щодо їх звільнення з посади судді. Відповідно до рішень ВРП від 27.07.2021 № 1693/0/15-21, 07.09.2021 № 1939/0/15-21 суддів Марка Р. І. та Малех І. Б. відряджено до Західного апеляційного господарського суду для здійснення правосуддя (до 27.07.2022 та 12.09.2022 відповідно); - не завершено процедуру передання земельної ділянки площею 0,0579 га (комунальна власність). Згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.12.2021 № 1679-р Уряд погодився з пропозицією ДСАУ та Львівської обласної ради щодо передання будівлі по вул. Личаківська, 81, розміщеної на земельній ділянці площею 0,0579 гектара
Рівненський апеляційний господарський суд	-не переведено суддю, згідно з рішенням ВРП від 09.06.2020 № 1759/0/15-20 відмовлено у задоволенні подання щодо звільнення судді

Найменування суду	Причини незавершення ліквідації
Харківський апеляційний господарський суд	- наявна прострочена дебіторська заборгованість у сумі 38,5 тис. грн, а саме вартість системних телефонів, придбаних відповідно до договору про закупівлю товарів за державні кошти, але не поставлених суду. Заборгованість погашено 05.08.2021 (повернено кошти)
Донецький апеляційний господарський суд	- неможливість проведення інвентаризації та передачі майна, яке залишилось на території, непідконтрольній Уряду України (адміністративна будівля, будинок залів судових засідань, дві земельні ділянки, автомобіль Subaru Forester, автомобіль Chevrolet). Також не передано 7 службових квартир, які знаходяться у м. Харкові, що придбані у 2017-2018 роках для працівників суду, які були переміщені разом із судом з м. Донецька. За інформацією ДСАУ, працівники апарату Донецького апеляційного господарського суду, яким було надано у користування службове житло та які були звільнені із займаних посад у зв'язку із ліквідацією суду, продовжують проживати в зазначених квартирах, враховуючи вимоги статті 125 Житлового кодексу України: без надання іншого жилого приміщення у випадках, зазначених у статті 124 цього Кодексу, не може бути виселено осіб, які пропрацювали на підприємстві, в установі, організації, що надали їм службове жите приміщення, не менш як десять років; осіб, звільнених у зв'язку з ліквідацією підприємства, установи, організації або за скороченням чисельності чи штату працівників; пенсіонерів по старості; - наявна прострочена кредиторська заборгованість у сумі 204,9 тис. грн, яка виникла через непроведення платежів Казначейством (придбання канцелярських та господарських товарів, поштових марок, передплата періодичних видань, супроводження програмного забезпечення, послуги зв'язку, придбання комп'ютерної техніки та інше). Відмова від реєстрації цієї заборгованості ГУ ДКСУ у Харківській області як такої, що утворилася на території, непідконтрольній Уряду України. Ці питання потребують вирішення
Київський апеляційний господарський суд	- не передано державного майна (земельна ділянка, дві будівлі, комп'ютерна техніка, меблі, побутові прилади, мантиї тощо). Відповідно до інформації ліквідаційної комісії суду, суд неодноразово звертався до Північного апеляційного господарського суду щодо передавання вказаного майна, однак Північний апеляційний господарський суд відмовився від його прийняття, посиляючись на недоцільність використання будівель, неналежний технічний стан, моральну застарілість та відсутність потреби. Судом здійснюються заходи щодо списання вказаних матеріальних цінностей, зокрема отримано акти про непридатний технічний стан, однак процес списання неможливо завершити через блокування роботи комп'ютерної програми бухгалтерського обліку «1С» та фактичну відсутність бухгалтера. Аудитом встановлено, що нежитлове приміщення, розташоване в житловому будинку (вул. Білоруська, 13, у м. Києві, загальною площею 348,9 м²), належить суду на праві оперативного управління відповідно до рішення Шевченківської районної у м. Києві ради від 25.06.2009 № 707 «Про надання згоди на передачу нежитлового приміщення на баланс Київському апеляційному господарському суду» із змінами, внесеними рішенням Шевченківської районної у м. Києві ради від 29.09.2009 № 750 «Про внесення змін до рішення Шевченківської районної у м. Києві ради від 25.06.2009 № 707». Київська міська рада рішенням від 17.02.2011 № 36/5423 надала суду у постійне користування земельну ділянку площею 0,35 гектара. Відповідно до договору оренди від 01.06.2017 № 141-17 це приміщення було надано територіальному управлінню ДСАУ в місті Києві (02.07.2019 договір розірвано за погодженням сторін). Слід зазначити, що незважаючи на те, що відповідно до Указу Президента України від 29.12.2017 № 454/2017 Київський апеляційний господарський суд ліквідується, ліквідаційною комісією суду, з відома ДСАУ, у 2019 році було укладено два договори оренди: договір оренди індивідуального визначеного нерухомого майна (нежитлового приміщення) від 14.08.2019 № 44ССО, відповідно до якого це приміщення було надано Службі судової охорони (08.10.2019 договір розірвано за взаємною згодою сторін), та договір оренди нежитлового будинку (приміщення) від 09.10.2019 № 25, відповідно до якого це приміщення передано для розміщення територіального управління Служби судової охорони у м. Києві та Київської області. Договір оренди укладений строком на 2 роки 364 дні та діє до 07.10.2022 включно. Також не вирішено питання користування дев'ятиповерховим будинком (корпус 11 заводууправління ВАТ «Київський мотоциклетний завод», вул. Сім'ї Хохлових, 8, у м. Києві).

Найменування суду	Причини незавершення ліквідації
	Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.10.2009 № 1240-р «Про розміщення Київського апеляційного господарського суду» зазначене приміщення передано до сфери управління ДСАУ. Спільним наказом Фонду державного майна України та ДСАУ від 27.10.2009 № 1676/110 «Щодо передачі будівлі «Київський мотоциклетний завод» відповідно до акта приймання-передачі від 01.12.2009 № 686 ВАТ «Київський мотоциклетний завод» передало будівлю до сфери оперативного управління ДСАУ. Наказом ДСАУ від 10.12.2009 № 134 «Про закріплення нерухомого майна у м. Києві» будівлю загальною площею 9264,1 м² (дев'ятиповерхова будівля площею 8269,7 м² та сховище цивільного захисту (вбудований підвал) площею 994,4 м²) закріплено за судом на праві оперативного управління. Водночас незважаючи на те, що відповідно до Указу Президента України від 29.12.2017 № 454/2017 Київський апеляційний господарський суд ліквідовується, за погодженням ліквідаційної комісії суду (лист від 16.08.2017 № 09-24/3093/17) ДСАУ (лист від 02.08.2017 № 10-8812/17) у 2018 році частину будівлі площею 8269,7 м² відповідно до договору оренди від 26.06.2018 № 170 (далі – Договір № 170), укладеного між Фондом державного майна України та ТОВ «ПРОФ-ІНВЕСТГРОУП» (код ЄДРПОУ 35059566), передано останньому в оренду з 26.06.2018 до 31.05.2022. Слід зазначити, що суд для забезпечення своєї діяльності орендував у Дочірньої компанії «Газ України» Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» нежитлові приміщення (літ. А) загальною площею 4664 м², що є частиною нежитлової будівлі загальною площею 9376,70 м², яке знаходиться за адресою: м. Київ, вул. Шолуденка 1. Листом від 04.12.2019 № 14-1/409/19 суд звернувся до ДСАУ з пропозицією включити дев'ятиповерхову будівлю до переліку об'єктів приватизації. Листом від 19.12.2019 № 14-33490/19 ДСАУ повідомила Фонд державного майна України, що на виконання пункту 5.2 протоколу засідання Кабінету Міністрів України від 12.10.2019 № 12, ураховуючи, що Північний апеляційний господарський суд не вбачає доцільним використання цієї будівлі, а також пропозицію ліквідаційної комісії суду, ДСАУ не заперечує щодо включення будівлі до переліку об'єктів, що підлягають приватизації. Також листом від 26.12.2019 № 14-34178/19 ДСАУ погодила пропозицію суду. Водночас право оперативного управління суду на частину нерухомого майна – сховище цивільного захисту (вбудований підвал) площею 994,4 м² – припинене відповідно до пункту 1 наказу ДСАУ від 09.06.2021 № 197 «Про закріплення нерухомого майна в місті Києві» та згідно з пунктом 3 цього наказу закріплене за Територіальним управлінням ДСАУ в місті Києві; - наявна прострочена дебіторська заборгованість у сумі 1 313,9 тис. грн виникла у зв'язку з невиконанням рішення Господарського суду Рівненської області від 03.10.2012 про стягнення з Української спеціальної науково-реставраційної проектно-будівельно-виробничої корпорації «Укрреставрація» на користь суду завищеної вартості виконаних робіт з капітального ремонту адміністративної будівлі у сумі 1 313,9 тис. гривень. Судом, зважаючи на тривалий термін перебігу виконавчого провадження, неодноразово ініціювалися звернення до органів державної виконавчої служби* та Міністерства юстиції України. Зокрема, Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції України листом від 20.07.2018 № 2497/11804-22-18/20.4.1 повідомлено про розгляд листа голови суду від 05.07.2018 № 09.1-23/2567/18 щодо виконання рішення суду.

Найменування суду	Причини незавершення ліквідації
	Слід зазначити, що судом протягом 2020–І півріччя 2021 року у порушення вимог пункту 7 розділу III Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.10.2014 за № 1365/26142 (далі – Положення № 879), не проводилося інвентаризацій дебіторської та кредиторської заборгованостей. Водночас встановлено, що судом у фінансовій та бюджетній звітності за 2019 та 2020 не відображалася прострочена кредиторська заборгованість, яка виникла внаслідок винесення судами рішень, які набрали законної сили, що призвело до недостовірності відповідних показників фінансової та бюджетної звітності. Так, рішенням Господарського суду Житомирської області від 22.06.2016 у справі № 906/1468/15 задоволено позов Дочірньої компанії «Газ України» Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» до суду щодо стягнення з суду на користь цієї компанії загалом 738,5 тис. грн, у т. ч.: <i>457,2 тис. грн – борг за невідшкодовані фактичні витрати з технічного обслуговування систем електропостачання будівлі згідно з договором оренди нерухомого майна від 26.07.2012 № 17/12-324 у редакції договору про внесення змін та доповнень № 2 від 13.11.2012;</i> <i>25,0 тис. грн – пеня;</i> <i>224,9 тис. грн – інфляційні нарахування;</i> <i>20,5 тис. грн – 3 відс. річних;</i> <i>10,9 тис. грн – судовий збір.</i> Крім того, рішенням Господарського суду Житомирської області від 14.12.2018 у справі № 910/10907/18**, яке набрало законної сили 11.01.2019, задоволено частково позов Дочірньої компанії «Газ України» Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» до суду, щодо стягнення на користь цієї компанії загалом 1372,9 тис. грн, а саме: <i>1 053,1 тис. грн – основний борг (фактичні витрати орендодавця з технічного обслуговування систем електропостачання за період з червня 2015 року по листопад 2017 року, системи водопостачання за період з вересня 2016 року по жовтень 2017, технічного обслуговування системи каналізації та системи водостоків за період з вересня 2016 року по листопад 2017 року тощо); 28,5 тис. грн – пеня; 217,6 тис. грн – інфляційні втрати; 53,4 тис. грн – 3 відс. річних; 20,3 тис. грн – судовий збір.</i> Протягом I півріччя 2021 року на виконання вказаних рішень судів за рахунок коштів спеціального фонду судом відшкодовано у загальній сумі 2 111,4 тис. гривень

*Листи суду до Подільського районного відділу державної виконавчої служби у місті Києві від 03.07.2014 № 09-24/2960/14, від 01.10.2014 № 09-24/4460/14, від 24.12.2014 № 09-24/6491/14, від 04.10.2017 № 09-24/3751/17, від 04.10.2017 № 09-24/3751/17, від 09.01.2018 № 09-23/113/18, від 24.10.2018 № 14-1/28/18, до Оболонського районного відділу державної виконавчої служби у місті Києві від 06.02.2019 № 14-1/69/19, від 18.03.2019 № 14-1/120/19, від 17.07.2019 № 14-1/272/19, від 24.09.2019 № 14-1/342/19 про хід виконання та вжиті заходи з виконавчого провадження.

**Офіційний портал Єдиного державного реєстру судових рішень. Доступний з: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/78800170>.

Найменування суду	Причини незавершення ліквідації
Апеляційні суди	
Апеляційний суд Волинської області	-не переведено суддю, згідно з рішенням ВРП від 09.07.2020 № 2073/0/15-20 відмовлено у задоволенні подання щодо його звільнення з посади судді. Відповідно до рішення ВРП від 16.02.2021 № 359/0/15-21 суддю Борсука П. П. відряджено до Волинського апеляційного суду для здійснення правосуддя строком на 1 рік з 18 лютого 2021 року та рішенням ВРП від 05.10.2021 № 2054/0/15-21 строк відрядження судді продовжено ще на один рік – з 19.02.2022 до 18.02.2023; -не закрито судове провадження, відповідачем якого є Апеляційний суд Волинської області, в адміністративній справі № 803/392/17 за позовом судді цього суду у відставці щодо відшкодування моральної шкоди, завданої правовим актом, що визнаний неконституційним
Апеляційний суд Дніпропетровської області	-не переведено трьох суддів, згідно з рішеннями ВРП від 18.08.2020 № 2404/0/15-20 (суддя Мазниця А. А.); від 20.07.2021 № 1613/0/15-21 (суддя Максютя Ж. І.); від 13.10.2020 № 2824/0/15-20 (суддя Остапенко В. О.) відмовлено у задоволенні подання щодо їх звільнення
Апеляційний суд Закарпатської області	- не переведено суддю, згідно з рішенням ВРП від 01.10.2020 № 2768/0/15-20 відмовлено у задоволенні подання щодо його звільнення з посади судді. Відповідно до рішення ВРП від 26.11.2020 № 3265/0/15-20 суддю Животова Є. Г. відряджено до Закарпатського апеляційного суду строком на один рік починаючи з 10.12.2020 та рішенням ВРП від 19.10.2021 № 2080/0/15-21 строк відрядження судді продовжено ще на один рік – з 11 грудня 2021 року до 09.12.2022; Крім того, відповідно до рішення Закарпатського окружного адміністративного суду від 28.12.2021, наказу ДСАУ від 16.12.2021 № 478/к керівника апарату апеляційного суду Закарпатської області поновлено на посаді та стягнуто на користь Боклах Г. І. середній заробіток за час вимушеного прогулу у межах суми стягнення за один місяць у розмірі 24,8 тис. грн з відповідними відрахуваннями встановлених законом податків та інших обов'язкових платежів
Апеляційний суд Запорізької області	- не закрито виконавчих проваджень з примусового виконання судових рішень Запорізького окружного адміністративного суду за позовами суддів у відставці до Апеляційного суду Запорізької області
Апеляційний суд Київської області	- не переведено (не звільнено) 5 працівників апарату суду, які знаходяться в соціальній відпустці; -не передано державного майна (поштові марки, штампи, печатка БФП, комп'ютери, холодильник та інше, нежитлове приміщення, розташоване за адресою: м. Київ, вул. Володимирська, 15). Слід зазначити, що матеріально відповідальними особами за зазначене нерухоме майно та матеріальні цінності є колишні працівники ліквідаційної комісії, які звільнились у серпні 2021 року. Отже, Апеляційним судом Київської області не дотримано вимог пункту 2 розділу II Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів суб'єктів державного сектору, пунктів 3 та 5 розділу III Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів суб'єктів державного сектору, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 23.01.2015 № 11. Також встановлено, що у порушення абзацу третього пункту 7 розділу I Положення № 879 під час зміни (звільнення) матеріально відповідальних осіб Апеляційного суду Київської області не було проведено інвентаризації. На час аудиту у зазначеній будівлі по вул. Володимирська, 15, фактично розміщено Печерський районний суд м. Києва. З моменту початку ліквідації Апеляційного суду Київської області ліквідаційна комісія не надсилала жодних офіційних листів/звернень до Київської міської ради або інших організацій щодо передання зазначеної будівлі з балансу Апеляційного суду Київської області на баланси інших установ.

	Бухгалтерські та фінансові документи суду за 2018, 2019 та 2020 роки були передані не до Київського апеляційного суду, а до Державного архіву Київської області. Крім того, станом на момент проведення аудиту в архіві суду зберігається низка справ, які потребують складання описів, впорядкування, прошиття, зокрема справи з 1940-х років. Відповідно до наказу ДСАУ від 12.01.2022 № 7 затверджено новий склад ліквідаційної комісії Апеляційного суду Київської області; - наявна прострочена дебіторська заборгованість за КЕКВ 3121 «Капітальне будівництво (придбання) житла» в сумі 1 203,6 тис. грн, яка виникла через невиконання зобов'язань ВАТ «Акціонерна компанія «Київреконструкція» (невведення в експлуатацію будівлі, в якій придбано квартири суддям Апеляційного суду Київської області). Ухвалою Господарського суду м. Києва від 03.12.2018 за справою № 910/9158/16 визнано грошові вимоги суду до ВАТ «Акціонерна компанія «Київреконструкція» на загальну суму 1 217,1 тис. грн: 3,5 тис. грн – вимоги першої черги, 1 203,6 тис. грн – вимоги шостої черги. Аудитом встановлено, що ухвалою Господарського суду міста Києва від 15.06.2016 порушено провадження у справі № 910/9158/16 про банкрутство ВАТ «Акціонерна компанія «Київреконструкція», введено мораторій на задоволення вимог кредиторів та процедуру розпорядження майном боржника. Постановою Господарського суду м. Києва від 16.01.2017 у справі № 910/9158/16 боржника – ВАТ «Акціонерна компанія «Київреконструкція» визнано банкрутом, відкрито ліквідаційну процедуру та призначено ліквідатора банкрута. Постанову Київського апеляційного господарського суду від 19.06.2018 та ухвалу Господарського суду міста Києва від 16.04.2018 у справі № 910/9158/16 скасовано. Справу № 910/9158/16 направлено на новий розгляд до Господарського суду міста Києва. Відповідно до ухвали Господарського суду міста Києва від 06.09.2021 у справі № 910/9158/16 клопотання ліквідатора ВАТ «Акціонерна компанія «Київреконструкція» задоволено, зокрема, для подання до суду звіту ліквідатора та ліквідаційного балансу банкрута на затвердження продовжено строк на шість місяців до 16.01.2022
Апеляційний суд Одеської області	- не передано державного майна, придбаного для упорядкування архіву суду, на загальну суму 47,7 тис. гривень. Крім того, у суді обліковуються незавершені капітальні інвестиції (не введено в експлуатацію ліфт пасажирський балансовою вартістю 234,0 тис. грн, щодо якого заплановані заходи з реалізації шляхом проведення аукціону); - наявна прострочена дебіторська заборгованість у сумі 300,0 тис. грн, а саме інвестиції в будівництво житла для суддів, в експлуатацію не здано. Встановлено, що 01.03.2017 постановою Комінтернівського районного відділу державної виконавчої служби Головного територіального управління юстиції в Одеській області відкрито виконавче провадження згідно з наказом від 11.03.2013 № 916/168/13-р, виданим Господарським судом Одеської області, щодо стягнення цієї заборгованості з ТОВ «Златоград» на користь Апеляційного суду Одеської області. Згідно з інформацією ГУ ДФС в Одеській області, підприємницька діяльність ТОВ «Златоград» не ведеться з 2013 року. Арешт на рахунки, що належать боржникові, накладено, згідно з інформацією банківських установ кошти на рахунках, що належать боржнику, відсутні. При перевірці майнового стану за місцем реєстрації боржника встановлено, що майно, належне боржнику на праві власності, відсутнє. Листом від 18.12.2020 № 10.03-12716 Відділ примусового виконання рішень Управління забезпечення примусового виконання рішень в Одеській області Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Одеса) повідомив про подання позовної заяви до Малиновського районного суду м. Одеси про скасування арешту на майно боржника, накладеного постановою слідчого управління ГУМВС України в Одеській області. Листом від 30.06.2021 № 01.03- 24/2021 суд звернувся до зазначеного відділу щодо надання інформації про виконавче провадження, станом на 01.10.2021 відповіді не отримано. Триває виконавче провадження щодо стягнення боргу

Найменування суду	Причини незавершення ліквідації
Апеляційний суд Полтавської області	- не проведено перевірки через карантинні обмеження такими установами: пенсійний фонд, податкова служба, фонд соціального страхування, управління праці та соціального захисту населення
Апеляційний суд Херсонської області	- не передано державного майна (транспортний засіб (автомобіль) марки DAIMLER CHRYSLER E220, 2001 року). За інформацією, наданою ДСАУ, до адміністрації надходили пропозиції від суду (листи від 29.12.2020 № 11-33/16/2020-Вих, від 26.01.2021 № 11-33/2/2021-Вих, від 20.04.2021 № 11-33/5/2021-Вих) щодо передачі вказаного автомобіля до ТУ ДСАУ в Київській області через відсутність потреби в подальшому використанні. ТУ ДСАУ в Київській області листом від 19.02.2021 № 05-07/611/21 просило ДСАУ погодити безоплатну передачу від ліквідаційної комісії суду цього транспортного засобу, але згодом у зв'язку з незадовільним технічним станом та необхідністю виділення значних додаткових коштів для його ремонту, відмовилось від нього (лист від 11.5.2021 № 05-07/1261/21); - не проведено перевірки через карантинні обмеження такими установами: пенсійний фонд, податкова служба, фонд соціального страхування, управління праці та соціального захисту населення
Апеляційний суд Черкаської області	- не переведено 2 працівників апарату суду, які знаходилися в соціальній відпустці; - не здійснено розрахунок з управлінням виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України у Черкаській області. Рішенням Черкаського окружного адміністративного суду від 23.06.2021 № 580/5240/20 вирішено стягнути з Апеляційного суду Черкаської області на користь управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України у Черкаській області заборгованість зі сплати капіталізованих платежів у розмірі 442,0 тис. грн для проведення подальших страхових виплат, пов'язаних з нещасним випадком на виробництві, – судді у відставці Бурлаці В. О.; - не здійснено розрахунку з суддею у відставці. Рішенням Черкаського окружного адміністративного суду від 19.02.2021 № 580/5235/20 зобов'язано суд нарахувати та виплатити судді у відставці Торопенку М. В. недоотриману суддівську винагороду у вигляді доплати за вислугу років за період з 06.04.2015 до 31.12.2015 та з 01.09.2016 до 31.12.2016 у сумі 133,8 тис. грн з відрахуванням обов'язкових податків та зборів. Ухвалою Черкаського окружного адміністративного суду від 15.12.2021 № 580/5235/20 змінено спосіб та порядок виконання судового рішення шляхом стягнення з суду недоотриманої суддівської винагороди у вигляді доплати за вислугу років з відрахуванням обов'язкових податків та зборів. Через відсутність необхідних кошторисних призначень, зазначені розрахунки судом не проведені
Апеляційний суд Донецької області	- неможливість проведення інвентаризації та передання майна, що залишилося на території, непідконтрольній Уряду України (дві земельні ділянки; дві адміністративні будівлі; автомобіль AUDI A-6; гаражі загальною площею 309,8 м²). - наявність простроченої дебіторської (38,3 тис. грн) та кредиторської (818,0 тис. грн) заборгованостей, що виникла наприкінці 2013 року внаслідок не проведення платежів Казначейством, а також відсутності підстав для її списання через те, що документи знаходяться у районі проведення воєнних (бойових) дій
Апеляційний суд Луганської області	- неможливість проведення інвентаризації та передання майна, що залишилося на території, непідконтрольній Уряду України (земельна ділянка, адміністративна будівля, грошові документи у національній валюті, інші товарно-матеріальні цінності); - наявність простроченої кредиторської заборгованості у сумі 37,8 тис. грн, що виникла наприкінці 2013 та 2014 років внаслідок не проведення платежів Казначейством (постачання електроенергії, придбання талонів на бензин, відсутність підтверджуючих документів з відрядження), а також відсутності підстав для її списання через те, що документи знаходяться у районі проведення воєнних (бойових) дій

Апеляційний суд Миколаївської області	-не передано державного майна (триповерхова будівля, вул. Садова, 2-А у м. Миколаєві, через незавершені будівельні роботи (капітальний ремонт будівлі) відповідно до зведеного проектно-кошторисного розрахунку та договору генерального підяду, укладеного за результатами проведення державних закупівель. У разі передавання цього об'єкта до новоствореного суду відбуватиметься зміна замовника будівельних робіт, що призведе до корегування проектної документації та додаткових бюджетних асигнувань
Апеляційний суд Харківської області	-не передано державного майна, а саме: адміністративна будівля, земельна ділянка, гаражі, господарські споруди, розташовані за адресою: м. Харків, майдан Героїв Небесної Сотні, 36, автоматична система пожежної сигналізації, поточна дебіторська заборгованість (17,7 тис. грн), кошти (14,55 тис. грн), капітальні інвестиції в основні засоби на суму 22 334,25 тис. грн (вартість робіт з розроблення проектної та проектно-кошторисної документації, вартість капітального ремонту інженерної мережі, реставрації, авторського та технічного нагляду тощо); -не завершено будівельних робіт в будівлі Апеляційного суду Харківської області відповідно до зведеного проектно-кошторисного розрахунку та договору генерального підяду, укладеного за результатами проведення тендерних торгів. У разі передавання цього об'єкта до новоствореного суду відбуватиметься зміна замовника будівельних робіт, що призведе до корегування проектної документації та додаткових бюджетних асигнувань. Також через незавершені будівельні роботи не переведено 23 технічних працівників. Слід зазначити, що, за інформацією ДСАУ, на момент проведення аудиту усіх працівників Апеляційного суду Харківської області з 01.02.2022 переведено до новоутвореного суду. Водночас внаслідок військових дій приміщення, розташоване за адресою: м. Харків, майдан Героїв Небесної Сотні, 36, зруйновано
Апеляційний суд м. Києва	-не переведено одного суддю та не переведено (не звільнено) 5 працівників апарату суду – членів ліквідаційної комісії. За 2019 рік 9 суддів було виключено зі штату суду, станом на 01.01.2020 в штаті суду суддів не перебувало. У 2020 році за рішенням Окружного адміністративного суду міста Києва від 30.04.2020 № 826/1826/17 поновлено у штаті Апеляційного суду одного суддю. Крім того, на підставі рішень Окружного адміністративного суду міста Києва від 10.06.2021 № 826/2061/17 та від 05.10.2021 № 826/1825/17 поновлено ще двох суддів. На виконання рішення ВРП від 11.01.2022 № 17/0/15-22 наказом голови ліквідаційної комісії Апеляційного суду міста Києва від 17.01.2022 № 01-ОС одного суддю було звільнено; -не передано державного майна (будівля, земельна ділянка, вул. Солом'янська 2-А, м. Київ та архівного фонду (понад 89 тис. томів, зокрема понад 33 тис. томів судових справ). Об'єкт нерухомого майна (комплекс споруд) поділений на чотири складові: висотний 28-поверховий корпус площею 20 311,1 м²; двоповерхова споруда над паркінгом на 35 машиномісць, де розташовується їдальня та інші адміністративно-господарські приміщення, загальною площею 4 817,9 м²; конференц-зал на 320 місць загальною площею 1 836,9 м², високовольтний розподільчий пункт (РП-426) площею 134,1 м², до якого підключено інших користувачів. Відповідно до листа ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» від 01.11.2019 № 01/1/08/22660 через РП-426 Апеляційного суду м. Києва здійснюється транзит електричної енергії в мережі оператора розподілу в бік трансформаторної підстанції ТП-2697, яка не належить суду, та з точки приєднання від РП-426 подається електричне живлення до таких споживачів: ТОВ «Бровар 2010», КП УЗН Солом'янського району та Ритуальна служба СКП «Спецкомбінат ПКПО». Після неодноразових звернень Апеляційного суду м. Києва до ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» щодо отримання інформації про існуючі підключення та спільне використання високовольтного розподільного пункту РП-426 суд 27.04.2021 подав до Окружного адміністративного суду міста Києва позовну заяву про визнання протиправним рішення та зобов'язання вчинити дії (відповідач ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі»). Ухвалою Окружного адміністративного суду міста Києва щодо прийняття позовної заяви до розгляду та відкриття провадження у справі від 08.06.2021 № 640/11910/21 прийнято до розгляду та відкрито провадження в адміністративній справі № 640/11910/21, яка буде розглядатися в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення сторін (у письмовому провадженні). Водночас встановлено, що у будівлі суду розміщено новоутворений суд без укладання договірних відносин та/або без прийняття ДСАУ відповідного управлінського рішення щодо розміщення новоствореного суду у приміщеннях ліквідованого суду

**Інформація про порушення та факти неефективності використання бюджетних коштів,
встановлені під час проведення аудиту ефективності використання бюджетних коштів на здійснення
заходів з ліквідації судів в Україні**

Рік	Найменування об'єкта аудиту	Сума, тис. грн	Виявлені під час аудиту недоліки	Назва документа, який порушено/недотримано
Використання коштів державного бюджету з порушенням норм чинного законодавства				
2019	Апеляційний суд Харківської області	10 749,2	Судом звіти про виконання договорів за результатами проведених 3 процедур відкритих торгів вартістю 10 749,2 тис. грн терміном дії до 31.12.2018 опубліковано 29.01.2019 при визначеному законом (в редакції, чинній до 19.04.2020) терміні публікації звіту до 03.01.2019, тобто через 29 днів після закінчення строку дії договорів, чим порушено вимоги частини першої статті 10 Закону України від 25.12.2015 № 922 «Про публічні закупівлі» в частині термінів публікації звіту про виконання договору	Стаття 10 Закону України від 25.12.2015 № 922 «Про публічні закупівлі»
2018	Апеляційний суд Харківської області	198,1	Підрядником до акта приймання виконаних будівельних робіт (форма КБ-2в) № 2 за грудень 2018 року від 26.12.2018 включено обсяг робіт, який на 5200 м (вартість – 198,1 тис. грн (без ПДВ)) перевищує обсяг, визначений у затвердженій проектно-кошторисній документації, що не відповідало вимогам пункту 15 Загальних умов укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 01.08.2005 № 668 (далі – Загальні умови № 668), в частині відповідності обсягу робіт проектній документації. Зазначене призвело до порушення умов підпункту 1.1 пункту 1 договору № 18/82К, статей 525, 526, 629 Цивільного кодексу та статті 193 Господарського кодексу України	Статті 525, 526, 629 Цивільного та 193 Господарського кодексів України
2018	Львівський апеляційний господарський суд	137,5	Всупереч вимогам пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 23.04.2014 № 117 «Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти» та умовам укладених договорів про закупівлю теплової енергії та електроенергії, ліквідаційною комісією суду у грудні 2018 року коштом бюджетних призначень загального фонду 2018 року ЛМКП «Львівтеплоенерго» здійснено попередню оплату за теплову енергію на суму 116,1 тис. грн, ПАТ «Львівобленерго за постачання електроенергії на суму 21,4 тис. гривень	Пункт 2 постанови Кабінету Міністрів України від 23.04.2014 № 117 «Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти»

Рік	Найменування об'єкта аудиту	Сума, тис. грн	Виявлені під час аудиту недоліки	Назва документа, який порушено/недотримано
2018	Львівський апеляційний господарський суд	2,1	З недотриманням вимог абзацу дванадцятого підпункту 4 пункту 1 та пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 23.04.2014 № 117 «Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти», без рішення ДСАУ в грудні проведено авансування (попередню оплату) коштом бюджетних призначень загального фонду 2018 року ЛМКП «Львівводоканал» за послуги водопостачання та водовідведення на суму 2,1 тис. гривень	Пункти 1, 2 постанови Кабінету Міністрів України від 23.04.2014 № 117 «Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти»
Всього:		11 086,9 (10 749,2)		
Правильності та своєчасності відображення в бухгалтерському обліку, бюджетній та фінансовій звітності фінансово-господарських операцій				
2018–2021	Львівський апеляційний адміністративний суд	9 646,8	У балансі форми № 1-дс станом на 31.12.2018, 31.12.2019, 31.12.2020 та 30.06.2021 не відображено вартості незавершених капітальних інвестицій на загальну суму 9646,8 тис. грн, що свідчить про недотримання вимог частин шостої, сьомої статті 8, частин третьої, п'ятої статті 9 Закону України від 16.07.1999 № 996 «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Статті 8, 9 Закону України від 16.07.1999 № 996 «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»
2019	Львівський апеляційний господарський суд	5,5	Судом не відображено дебіторської заборгованості за спеціальним фондом станом на 01.01.2019 (КЕКВ 2240) за телекомунікаційні послуги на суму 5,5 тис. грн, що свідчить про недотримання вимог частин шостої, сьомої статті 8, частин третьої, п'ятої статті 9 Закону України від 16.07.1999 № 996 «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Статті 8, 9 Закону України від 16.07.1999 № 996 «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»
2020–2021	Дніпропетровський апеляційний адміністративний суд	158,5	Судом не відображено кредиторської заборгованості з оплати праці 2 колишнім працівникам за рішенням суду у загальній сумі 158,5 тис. грн, що свідчить про недотримання вимог частин шостої, сьомої статті 8, частин третьої, п'ятої статті 9 Закону України від 16.07.1999 № 996 «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Статті 8, 9 Закону України від 16.07.1999 № 996 «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»
Всього:		9 810,8		

Рік	Найменування об'єкта аудиту	Сума, тис. грн	Виявлені під час аудиту недоліки	Назва документа, який порушено/недотримано
Нерезультативне, непродуктивне та неекономне використання коштів державного бюджету				
2018–2019	Апеляційний суд Харківської області	4 580,7	Через тривалість процедури переведення 8 суддів до Харківського апеляційного суду (від 3 місяців до року) упродовж ліквідації суду, а також звільнення 2 суддів, непродуктивні витрати коштів державного бюджету на виплату суддівської винагороди 10 суддям, які не здійснювали правосуддя, за період з 04.10.2018 до 22.10.2019 становили 4 580,7 тис. гривень.	Непродуктивне використання бюджетних коштів
2019–2021	Харківський апеляційний адміністративний суд	8 759,1	Через тривалість процедури переведення 18 суддів до Другого апеляційного адміністративного суду (від 1 до 10 місяців) упродовж ліквідації суду, невирішення питання переведення до новоутвореного суду судді К. Л. В., непродуктивні витрати коштів державного бюджету на виплату суддівської винагороди 19 суддям, які не здійснювали правосуддя, за період з 03.01.2019 до 01.07.2021 становили 8759,1 тис. гривень.	Непродуктивне використання бюджетних коштів
2019–2021	Львівський апеляційний адміністративний суд	9 767,4	Протягом 2019–2020 років та I півріччя 2021 року у штаті суду перебувало від 4 (станом на 01.01.2019) до 2 (станом на 01.07.2021) суддів, які не здійснювали правосуддя. За вказаний період на виплату суддівської винагороди цих суддів було використано 9 611,7 тис. грн, що є непродуктивним використанням коштів державного бюджету. Також у січні-лютому 2019 року (до 21.02.2019) у штаті суду перебували 4 працівники патронатної служби (помічники суддів), які не виконували своїх посадових обов'язків та завдань, передбачених посадовими інструкціями. За вказаний період на оплату праці цим помічникам суддів було використано 155,7 тис. грн, що є непродуктивним використанням коштів державного бюджету.	Непродуктивне використання бюджетних коштів
2018–2021	Львівський апеляційний господарський суд	17 094,3	З часу ліквідації (04.10.2018) до 01.07.2021 судом продовжувалося утримання суддів, які не здійснювали правосуддя. Як наслідок, з 04.10.2018 до моменту зарахування вказаних суддів до Західного апеляційного господарського суду, на виплату їх суддівської винагороди використано коштів у загальній сумі 16 297,0 тис. грн, що є непродуктивним використанням коштів державного бюджету.	Непродуктивне використання бюджетних коштів

Рік	Найменування об'єкта аудиту	Сума, тис. грн	Виявлені під час аудиту недоліки	Назва документа, який порушено/недотримано
			Також у штаті суду перебували 3 працівники, які не виконували своїх безпосередніх посадових обов'язків та завдань, передбачених посадовими інструкціями. За вказаний період на оплату праці цих працівників було використано 797,3 тис. гривень. Отже, довготривале вирішення питання звільнення (переведення) вказаних працівників суду призвело до непродуктивного використання коштів державного бюджету на загальну суму 797,3 тис. гривень	
2018–2021	Апеляційний суд міста Києва	9 344,8	У період ліквідації суду на виплату суддівської винагороди суддям, які не здійснювали правосуддя, спрямовано 8 448,8 тис. грн (у 2018 році – 1 367,2 тис. грн, у 2019 – 6 240,4 тис. грн, у 2020 – 210,2 тис. грн, I півріччя 2021 року – 631,0 тис. грн), у тому числі 841,2 тис. грн судді, якого поновлено на роботі в листопаді 2020 року (рішення Окружного адміністративного суду міста Києва від 30.04.2020 № 826/1826/17). Працівникам, які не були включені до складу ліквідаційної комісії (державним службовцям та працівникам патронатної служби) виплачено заробітної плати на суму 896,0 тис. грн (у 2018 році – 399,1 тис. грн, у 2019 році – 496,9 тис. гривень). Таким чином, кошти у загальній сумі 9 344,8 тис. грн використані непродуктивно	Непродуктивне використання бюджетних коштів
2018–2021	Апеляційний суд Дніпропетровської області	15 337,1	Упродовж припинення повноважень (від 1 до 33 місяців) 12 суддям, які не здійснювали правосуддя у різні періоди з 01.10.2018 до 01.07.2021, нараховано та виплачено суддівської винагороди та інших виплат на загальну суму 15337,1 тис. грн (у 2018 році – 1 825,9 тис. грн, у 2019 – 5 011,1 тис. грн, у 2020 – 5 186,6 тис. грн, у I півріччі 2021 року – 3 313,5 тис. грн), що є непродуктивним використанням бюджетних коштів, з яких 10 535,1 тис. грн – 3-м суддям, стосовно яких не вирішено питання звільнення з посади у період з 01.10.2018 до 01.07.2021	Непродуктивне використання бюджетних коштів

Рік	Найменування об'єкта аудиту	Сума, тис. грн	Виявлені під час аудиту недоліки	Назва документа, який порушено/недотримано
2018–2021	Дніпропетровський апеляційний адміністративний суд	5 381,8	Упродовж припинення повноважень (від 1 до 13 місяців) 9 суддям, які не здійснювали правосуддя у різні періоди з 01.10.2018 до 01.11.2019, нараховано та виплачено суддівської винагороди та інших виплат у загальній сумі 5381,8 тис. грн (у 2018 році – 1182,9 тис. грн, у 2019 році – 4 198,9 тис. грн), що є непродуктивним використанням бюджетних коштів	Непродуктивне використання бюджетних коштів
2018–2021	Апеляційний суд Харківської області	22,4	Перевіркою виконання ДП «Харківспецгасіння» КП «Харківспецсервіс» договору від 08.11.2018 № 18/82К, укладеного Апеляційним судом Харківської області про проведення робіт з монтажу автоматичної системи пожежної сигналізації суду, встановлено, що під час монтажу підрядником фактично не використано передбачених кошторисною документацією 35 сповіщувачів вартістю 12,2 тис. грн та 32 гучномовці вартістю 10,2 тис. грн, придбаних з метою монтажу, які на момент проведення аудиту, тобто більше 2,5 років, зберігалися на складі. Отже, кошти в загальній сумі 22,4 тис. грн, спрямовані судом на придбання гучномовців та сповіщувачів, передбачених проектною та кошторисною документацією, які фактично не були змонтовані, використані нерезультативно	Нерезультативне використання бюджетних коштів
2019–2020	Львівський апеляційний адміністративний суд	737,4	Обладнання та устаткування на загальну суму 737,4 тис. грн, поставлене ПП «БЕКАС-БУД» у грудні 2019 року та грудні 2020 року за договором від 16.10.2018 № 3РР/2018, станом на 22.09.2021 не змонтоване та не експлуатується, що свідчить про нерезультативне використання коштів державного бюджету на їх придбання	Нерезультативне використання бюджетних коштів

Рік	Найменування об'єкта аудиту	Сума, тис. грн	Виявлені під час аудиту недоліки	Назва документа, який порушено/недотримано
2019	Харківський апеляційний адміністративний суд	33,2	Судом за договором закупівлі реставраційно-ремонтних робіт частини орендованих приміщень нежитлової будівлі – пам'ятки архітектури, охоронний номер 78 (за адресою: м. Харків, майдан Театральний, 1) від 12.08.2019 № 12 оплачено надлишковий обсяг робіт з улаштування багаторівневих підвісних стель у залі судових засідань на суму 24,0 тис. грн (порівняно з проектом, який пройшов державну експертизу) та вартість матеріалів на суму 9,2 тис. грн (включених до акта приймання робіт за майже вдвічі більшою ціною порівняно з окремими закупівлями інших замовників з використанням електронної системи закупівель, проведених на зіставних умовах), що є неекономним витрачанням бюджетних коштів	Неекономне використання бюджетних коштів
2019–2021	Апеляційний суд міста Києва	501,9	У 2019–2020 роках та І півріччі 2021 року суд здійснив видатки на закупівлю програмного забезпечення, обслуговування баз даних, технічне обслуговування і заправку картриджів (тонерів) для комп'ютерного обладнання, копіювальних апаратів та принтерів, які не перебувають на його балансі, на суму 501,9 тис. грн (2019 рік – 369,0 тис. грн, 2020 рік – 130,9 тис. грн, І півріччя 2021 року – 2,0 тис. грн), тобто кошти витрачені нерезультативно	Неекономне використання бюджетних коштів
Усього нерезультативне		759,8		
Усього непродуктивне		70 265,2		
Усього неекономне		535,1		
Неефективне управління коштами державного бюджету				
2018	Апеляційний суд Харківської області	397,4	Невжиття судом як замовником заходів впливу до підрядника ПП «Фасад-Сервіс» щодо виконання ним передбачених календарним графіком обсягів ремонтно-реставраційних робіт з комплексного відновлення фасадів зовнішнього та внутрішнього периметрів будівлі суду за договором від 04.12.2018 № 158-18 призвело до неефективного управління коштами в сумі 397,4 тис. грн, які не використано та наприкінці 2018 року повернено до бюджету	Неефективне управління бюджетними коштами

Рік	Найменування об'єкта аудиту	Сума, тис. грн	Виявлені під час аудиту недоліки	Назва документа, який порушено/недотримано
2018–2020	Апеляційний суд міста Києва	7 900,6	У 2018–2020 роках за відкритими асигнуваннями загального та спеціального фондів державного бюджету наприкінці звітного періоду обліковувалися залишки коштів у сумі 7 900,6 тис. грн (2018 рік – 1348,0 тис. грн, 2019 рік – 6305,7 тис. грн, 2020 рік – 246,9 тис. грн), що повернені до бюджету	Неефективне управління бюджетними коштами
2018–2020	Апеляційний суд Дніпропетровської області	264,8	Невжиття заходів щодо своєчасного перерозподілу залишку коштів у 2018–2020 роках та, як наслідок, повернення їх до державного бюджету наприкінці року призвело до неефективного управління коштами судом у загальній сумі 264,8 тис. грн (у 2018 році – 237,5 тис. грн; у 2019 році – 20,2 тис. грн; у 2020 – 7,1 тис. гривень)	Неефективне управління бюджетними коштами
2018–2020	Дніпропетровський апеляційний адміністративний суд	6 169,4	Невжиття заходів щодо своєчасного перерозподілу залишку коштів у 2018-2020 роках та, як наслідок, повернення їх до державного бюджету наприкінці року призвело до неефективного управління коштами судом у загальній сумі 6 169,4 тис. грн (у 2018 році – 6 036,1 тис. грн, у 2019 році – 126,0 тис. грн, у 2020 – 7,2 тис. гривень)	Неефективне управління бюджетними коштами
Всього:		14 732,2		
Порушення норм чинного законодавства при плануванні та затвердженні видатків державного бюджету				
2018	ДСА України	1 470,3	У порушення вимог пункту 29 Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228 (далі – Порядок № 228), під час формування показників, що включалися до проєктів кошторисів за КПКВК 0501020, ДСАУ без урахування фактичної потреби, обрахованої Львівським апеляційним господарським судом, зайво затверджено кошторисні призначення на 2018 рік за загальним фондом КЕКВ 2210 у сумі 7 009,7 тис. грн, що на 1470,3 тис. грн більше заявленої потреби за цим КЕКВ, які не були деталізовані за видами та кількістю із зазначенням вартості за одиницю, що відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства	Пункт 29 Порядку № 228

Рік	Найменування об'єкта аудиту	Сума, тис. грн	Виявлені під час аудиту недоліки	Назва документа, який порушено/недотримано
2019–2020	Апеляційний суд міста Києва	103 621,1	У порушення вимог пункту 22 Порядку № 228 під час формування показників, що включалися до проєктів кошторисів за КПКВК 0501020 на 2019–2020 роки, у загальній сумі 103 621,1 тис. грн (2019 рік – 63 692,9 тис. грн, 2020 рік – 39 928,2 тис. грн) не були деталізовані за видами та кількістю із зазначенням вартості за одиницю, що відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства	Пункт 22 Порядку № 228
2018–2019	ДСАУ	12 190,7	У порушення вимог пункту 29 Порядку № 228 під час формування показників, що включалися до проєктів кошторисів за КПКВК 0501020, ДСАУ без урахування фактичної потреби, обрахованої Дніпропетровським апеляційним адміністративним судом, зайво затверджено кошторисні призначення на 2018 рік за загальним фондом державного бюджету за КЕКВ 3142 у сумі 11 990,3 тис. грн, на 2019 рік за спеціальним фондом КЕКВ 2274 – 199,5 тис. грн, КЕКВ 2272 – 0,9 тис. грн, які не були деталізовані за видами та кількістю із зазначенням вартості за одиницю, що відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства	Пункт 29 Порядку № 228
2019	Львівський апеляційний господарський суд	181,3	У зв'язку з невідображенням у бухгалтерському обліку та звітності дебіторської заборгованості станом на 01.01.2019 за постачання енергоносіїв, у порушення вимог пункту 22 Порядку № 228 під час формування показників, що включалися до проєктів кошторисів за КПКВК 0501020 на 2019 рік, судом зайво заплановано видатки за КЕКВ 2271, КЕКВ 2272 та КЕКВ 2273 на загальну суму 181,3 тис. грн, які не були деталізовані за видами та кількістю із зазначенням вартості за одиницю, що відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства	Пункт 22 Порядку № 228
Всього:		117 463,4		
Інші порушення				

Рік	Найменування об'єкта аудиту	Сума, тис. грн	Виявлені під час аудиту недоліки	Назва документа, який порушено/недотримано
2018–2021	Харківський апеляційний суд		Будівля суду (16 082,89 м ²) більш ніж 2 роки перебуває у безоплатному користуванні Харківського апеляційного суду без оформлення будь-яких договірних відносин, що не відповідає вимогам частини другої статті 9 Закону України від 03.10.2019 № 157 «Про оренду державного та комунального майна»	Стаття 9 Закону України від 03.10.2019 № 157 «Про оренду державного та комунального майна»
2019	Дніпропетровський апеляційний адміністративний суд	26,8	У 2019 році судом використано бюджетні кошти на оплату фактично не виконаних підрядною організацією ТОВ «Донпромпроект» обсягів будівельних робіт на загальну суму 26,8 тис. грн, що мало ознаки кримінального правопорушення. Під час аудиту ТОВ «Донпромпроект» відшкодовано суму збитків у повному обсязі на рахунок суду з подальшим перерахуванням коштів до державного бюджету	Мало ознаки кримінального правопорушення, в частині внесення до офіційних документів завідомо неправдивих відомостей
2019	Харківський апеляційний адміністративний суд		У порушення вимог пунктів 5, 15 Загальних умов № 668 судом у договорі закупівлі реставраційно-ремонтних робіт частини орендованих приміщень нежитлової будівлі – пам'ятки архітектури, охоронний номер 78 (за адресою: м. Харків, майдан Театральний, 1) від 12.08.2019 № 12 на суму 511,6 тис. грн не вказано джерело фінансування – кошти державного бюджету; договірну ціну у розмірі 511,6 тис. грн визначено не на підставі кошторису, а вартість та обсяги робіт в розрізі їх найменувань – із збільшенням на 218,4 тис. грн від зазначених у проектній документації	Пункти 5, 15 Загальних умов № 668
2019	Харківський апеляційний адміністративний суд	6,4	Внаслідок неперерахування Харківським апеляційним адміністративним судом у 2019 році до державного бюджету коштів утриманої суддівської винагороди та відпускних за 2018 рік, у порушення вимог пункту 2.4 розділу II Порядку бухгалтерського обліку окремих активів та зобов'язань бюджетних установ, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 04.04.2014 № 372, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 16.04.2014 за № 426/25203, державним бюджетом недоотримано 6,4 тис. гривень	Пункт 2.4 розділу II Порядку бухгалтерського обліку окремих активів та зобов'язань бюджетних установ, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 04.04.2014 № 372, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 16.04.2014 за № 426/25203

Рік	Найменування об'єкта аудиту	Сума, тис. грн	Виявлені під час аудиту недоліки	Назва документа, який порушено/недотримано
2019	Харківський апеляційний адміністративний суд	1 318,9	Встановлено випадки недотримання судом у 2019 році рекомендацій уповноваженого органу, наданих органам державної влади, органам місцевого самоврядування, установам, організаціям, підприємствам та іншим об'єктам сфери публічних закупівель листом від 31.03.2017 № 3302-06/10639-06, в частині включення у додаток до річного плану закупівель на 2019 рік оплати послуг на загальну суму 1318,9 тис. грн, які здійснюються у порядку відшкодування (компенсації) витрат і фактично не передбачають укладання договору про закупівлю (відшкодування витрат на оплату комунальних послуг та витрат на утримання нерухомого державного майна, переданого в оренду відповідно до договору оренди)	Лист Мінекономіки від 31.03.2017 № 3302-06/10639-06 «Щодо випадків, на які не поширюється дія Закону України «Про публічні закупівлі»
2018–2021	Львівський апеляційний адміністративний суд		Всупереч вимогам частин другої та восьмої статті 39 Закону України від 17.02.2011 № 3038 «Про регулювання містобудівної діяльності» та пунктів 3 та 12 Порядку прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 461, судом експлуатуються приміщення без відповідного акта готовності об'єкта до експлуатації (сертифіката)	Стаття 39 Закону України від 17.02.2011 № 3038 «Про регулювання містобудівної діяльності» та пункти 3 і 12 Порядку прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 461
2018–2020	Львівський апеляційний адміністративний суд		Під час проведення «ремонтно-реставраційних робіт (реставрації) пам'ятки архітектури ХХ ст. (Охоронний № 1377-М) адміністративної будівлі на вул. Саксаганського, 13 у м. Львові» судом не враховано вимог таблиці 5 підпункту 6.2.1.1 ДБН В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди» в частині кількості та площі залів судових засідань (не передбачено облаштування у приміщенні Суду залу судових засідань площею не менше 95 м², 2 залів судових засідань площею не менше 70 м² та 4 залів судових засідань площею не менше 53 м²) та таблиці 7 підпункту 6.2.2.3 ДБН В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди» в частині кількості кімнат для учасників судового процесу у цих залах (не запроєктовано облаштування 3 кімнат). Як наслідок, по завершенню вказаного проєкту приміщення суду не відповідатимуть вимогам, передбаченим підпунктами 6.2.1.1 та 6.2.2.3 ДБН В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди»	Підпункти 6.2.1.1, 6.2.2.3 ДБН В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди»

Рік	Найменування об'єкта аудиту	Сума, тис. грн	Виявлені під час аудиту недоліки	Назва документа, який порушено/недотримано
2018	Львівський апеляційний господарський суд		З порушенням вимог пункту 7 Розділу III Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженого наказом Мінфіну від 02.09.2014 № 879, ліквідаційна комісія суду не здійснила інвентаризації дебіторської та кредиторської заборгованостей у частині розрахунків за енергоносії. Як наслідок, станом на 01.11.2018 не підтверджено наявної заборгованості з підприємствами енергетичної галузі	Пункт 7 Розділу III Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879
2018–2020	Апеляційний суд міста Києва		У порушення вимог частини третьої статті 51 Бюджетного кодексу України (в редакції до 01.01.2021) та абзацу п'ятого пункту 43 Порядку № 228 судом у 2018–2020 роках за КЕКВ 2270 укладено договори про постачання електричної та теплової енергії, газу, водопостачання і водовідведення без встановлених головним розпорядником бюджетних коштів (ДСАУ) лімітів споживання	Стаття 51 Бюджетного кодексу України, пункт 43 Порядку № 228
2019	Апеляційний суд міста Києва		Проектну документацію з капітального ремонту комплексу споруд суду на загальну суму 5 209,3 тис. грн судом не затверджено, чим не дотримано вимог пункту 4 Порядку затвердження проєктів будівництва і проведення їх експертизи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11.05.2011 № 560	Пункт 4 Порядку затвердження проєктів будівництва і проведення їх експертизи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11.05.2011 № 560
2018–2020	Апеляційний суд Дніпропетровської області		У порушення вимог частини третьої статті 51 Бюджетного кодексу України (в редакції до 01.01.2021) та абзацу п'ятого пункту 43 Порядку № 228 судом у 2018–2020 роках за КЕКВ 2270 укладено договори про постачання електричної та теплової енергії, газу, водопостачання і водовідведення без встановлених головним розпорядником бюджетних коштів (ДСАУ) лімітів споживання	Стаття 51 Бюджетного кодексу України, пункт 43 Порядку № 228

Рік	Найменування об'єкта аудиту	Сума, тис. грн	Виявлені під час аудиту недоліки	Назва документа, який порушено/недотримано
2018– 2020	Дніпропетровський апеляційний адміністративний суд		У порушення вимог частини третьої статті 51 Бюджетного кодексу України (в редакції до 01.01.2021) та абзацу п'ятого пункту 43 Порядку № 228 судом у 2018–2020 роках за КЕКВ 2270 укладено договори про постачання електричної та теплової енергії, газу, водопостачання і водовідведення без встановлених головним розпорядником бюджетних коштів (ДСАУ) лімітів споживання	Стаття 51 Бюджетного кодексу України, пункт 43 Порядку № 228
Всього:		1 352,1		

Довідка
про результати розгляду членом Рахункової палати зауважень, наданих ДСА України та Вищою радою правосуддя щодо змісту проєкту Звіту про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на здійснення заходів з ліквідації судів в Україні

№ з/п	Положення проєкту Звіту, до яких об'єктом контролю надані зауваження	Зміст зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту	Результати розгляду членом Рахункової палати зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту
ДСА України			
1.	Підрозділ 2.1 (стор. 26-27), Висновки (стор. 104, пункт 3): Зроблено висновок: «Голова ліквідаційних комісій Соловйова Л. В. почала інформувати Державну судову адміністрацію України про виконання планів заходів з припинення діяльності Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого Суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищого господарського Суду України та Вищого адміністративного Суду України лише з серпня 2021 року, після початку проведення аудиту Рахунковою палатою. Водночас ДСАУ не надсилає жодних офіційних звернень до Голови ліквідаційних комісій щодо виконання нею вимог спільного наказу від 07.06.2019 № 560/90-ОД, в частині подання інформації про виконання планів заходів з ліквідації ВСУ, ВАСУ, ВГСУ і ВССУ, що свідчить про втрату ДСАУ контролю як за виконанням спільного наказу № 560/90-ОД, так і за реалізацією заходів з припинення діяльності ВСУ, ліквідації ВССУ, ВГСУ та ВАСУ.»	Вилучити зазначений висновок з проєкту Звіту, як з описової частини, так і з пункту 3 Розділу «Висновки» як необґрунтований. Обґрунтування. Спільний наказ № 560/90-ОД був підписаний ДСА України лише тому, що ВСУ запропонував включити до складу чотирьох ліквідаційних комісій представника ДСА України. З цією пропозицією ДСА України погодилася. Спільним наказом ДСА України не уповноважується здійснювати контроль як за виконанням самого наказу, так і за реалізацією заходів з припинення діяльності ВСУ, ліквідації ВССУ, ВГСУ та ВАСУ. Частиною третьою статті 147 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» передбачено, що Державна судова адміністрація України забезпечує виконання рішень про утворення чи припинення (ліквідацію) судів. Виконання таких рішень здійснюється ліквідаційними комісіями шляхом реалізації конкретних планів заходів з припинення та ліквідації. Заходи фінансуються з державного бюджету, контроль за використанням спрямованих на це коштів покладено на головних розпорядників зазначених коштів. Головним розпорядником бюджетних коштів, передбачених на припинення діяльності ВСУ, ліквідацію ВАСУ, ВГСУ та ВССУ, є Верховний Суд. Відносно припинення чи ліквідації інших судів головним розпорядником коштів є ДСА України. ДСАУ уповноважена і несе відповідальність за здійснення контролю за виконанням рішень про припинення (ліквідацію) інших судів, а не тих, що зазначені у спільному наказі. І у самому Звіті про це чітко сказано і таке розмежування проведено, тому висновок зроблено помилково. Він не узгоджується з іншими висновками і оцінками, зробленими у Звіті.	Не враховано Згідно з частиною третьою статті 147 Закону № 1402 ДСАУ забезпечує виконання рішень про утворення чи припинення (ліквідацію) судів. Згідно з пунктом 2 спільного наказу від 07.06.2019 № 560/90-ОД ДСАУ і Верховного Суду «Про деякі питання, пов'язані з ліквідацією судів», з метою забезпечення виконання рішення щодо припинення (ліквідації) Верховного Суду України, Вищого адміністративного суду України, Вищого господарського суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, вчасного проведення ліквідаційних процедур та запобігання неефективному використанню бюджетних коштів зобов'язано Голову ліквідаційних комісій вищенаведених судів (Соловйову Л. В.) 1) забезпечити розробку і затвердити плани заходів щодо ліквідації Верховного Суду України, Вищого адміністративного суду України, Вищого господарського суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ відповідно та проінформувати Державну судову адміністрацію України та Верховний Суд про раніше вжиті заходи щодо ліквідації цих судів до 05 липня 2019 року; 2) щомісячно до 05 числа місяця, наступного за звітним, інформувати Державну судову

			адміністрацію України та Верховний Суд як головного розпорядника бюджетних коштів про виконання планів заходів щодо ліквідації відповідних судів.
2.	Підрозділ 3.1 (стор. 82, 91): Зроблено висновок: «Таким чином, виконання Указів Президента України щодо ліквідації судів не забезпечено, в тому числі, через відсутність рішень щодо переведення судів до новостворених судів».	Словосполучення «в тому числі» замінити словом «переважно». Обґрунтування. <i>Таке уточнення буде відповідати стану справ, який фактично встановлено аудитом і зафіксовано в інших висновках Звіту, де визначено, що відсутність таких рішень є першопричиною незабезпечення виконання Указів Президента України. Прийняття зазначених рішень не відноситься до сфери повноважень і відповідальності ДСАУ.</i>	Не враховано З 25 апеляційних судів, які перебувають у стані ліквідації, лише 9 не ліквідовані через відсутність рішень щодо звільнення/переведення судів.
3.	Підрозділ 3.1 (стор. 92), пункт 2.2 Висновків (стор. 102) зроблено висновок: «Розмір виплаченої суддівської винагороди суддям, які не здійснювали правосуддя за період з початку ліквідації судів до його завершення становить 254 410,0 тис. грн, з яких: у 2018 році – 85 950,7 тис. грн, у 2019 році – 126 780,6 тис. грн, у 2020 році – 28 535,90 тис. грн та I півріччя 2021 року – 13 142,8 тис. грн, що є непродуктивним використанням бюджетних коштів». <u>Пункт 2.2 «Висновків» (стор. 102) зроблено висновок:</u> «На забезпечення ліквідації місцевих та апеляційних судів протягом 2018–2020 років та I півріччя 2021 року за бюджетною програмою КПКВК 0501020 загалом, використано 674 392,2 тис. грн коштів державного бюджету, з них, 254 410,0 тис. грн непродуктивно у зв'язку з виплатою суддівської винагороди суддям, які не здійснювали правосуддя».	У висновку абзац третій (стор. 92) перед словом «розмір» на початку речення додати слова «з незалежних від головного розпорядника бюджетних коштів – ДСАУ причин». Пункт 2.2 (стор. 102) «Висновків» після слова «непродуктивно» доповнити словосполученням «з незалежних від головного розпорядника бюджетних коштів – ДСАУ причин» Обґрунтування. <i>Таке уточнення, по-перше, буде відповідати фактичному стану справ, встановленому аудиторами та відображеному ними у проєкті Звіту. По-друге, буде дотримано принципу причинно-наслідкового зв'язку при формуванні оцінки встановлених у ході аудиту фактів за визначеними критеріями.</i>	Враховано Не враховано, оскільки у висновку не зазначаються причини, які стали підставою для такого висновку. Водночас в тексті Звіту це застереження враховано .
4.	Пункт 7 Висновків: <u>Зроблено висновок:</u> «Державною судовою адміністрацією України у 2020 році не забезпечено достовірність даних, що включені до звіту про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 0501020, та точність їх розрахунків, що відповідно до частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є	Висновок взагалі вилучити як необґрунтований. Обґрунтування. <i>По-перше, у проєкті Звіту зазначено, що результативні показники напряму використання коштів, що були предметом аудиту, взагалі не визначені як і самий напрям використання бюджетних коштів. По-друге, зазначений показник, який було сформовано при складанні паспорта бюджетної програми на початку усього бюджетного періоду,</i>	Не враховано Результати аудиту засвідчили, що значення відповідних показників у паспортах за КПКВК 0501020 та звітах про виконання паспорта за КПКВК 0501020 за 2020 рік в розрізі судів та установ судової системи не відповідають фактичній кількості місцевих,

	порушенням бюджетного законодавства. Так, значення показника затрат «Кількість установ» – 725 од. у паспортах за КПКВК 0501020 на 2020 та 2021 роки та звіті про виконання паспорта бюджетної програми за 2020 рік в розрізі судів та установ судової системи не відповідало фактичній кількості апеляційних, апеляційних господарських та апеляційних адміністративних судів – 757 од., 751 та 754 од., що менше на 32 (21 апеляційний суд, 5 апеляційних господарських, 6 апеляційних адміністративних судів, що не завершили ліквідаційні процеси), 26 (17 апеляційних судів, 3 апеляційні господарські, 6 апеляційних адміністративних судів, що не завершили ліквідаційні процеси) та 29 од.(20 апеляційних судів, 3 апеляційні господарські, 6 апеляційних адміністративних судів, що не завершили ліквідаційні процеси) відповідно.»	<i>постійно змінювався протягом усього бюджетного періоду, кількісний показник судів не міг бути однаковим.</i>	апеляційних, апеляційних господарських та апеляційних адміністративних судів.
5.	Пункт 2.2 Висновків (стор. 103): зазначено, що допущено «...використання бюджетних коштів з порушенням норм чинного законодавства у загальній сумі 11 086,9 тис. грн...»	Замінити «...використання бюджетних коштів з порушенням норм чинного законодавства у загальній сумі 11 086,9 тис. грн...» на «...використання бюджетних коштів з порушенням норм чинного законодавства у сумі 198,1 тис. грн, з недотримання термінів оприлюднення звітів про виконання договорів за результатами відкритих торгів та недотриманням вимог щодо попередньої оплати товарів, робіт і послуг у сумі 10 888,8 тис. грн...». Обґрунтування. За нашими підрахунками сума використання коштів з порушенням чинного законодавства становить 198,1 тис. грн, що підтверджено додатком 6 до проєкту Звіту. Зокрема порушення статей 525, 526, 629 Цивільного та 193 Господарського кодексів України допущено Апеляційним судом Харківської області у ході прийняття будівельних робіт. Решта суми 10 888,8 тис. грн, порахованої аудиторами як використання бюджетних коштів з порушенням чинного законодавства, згідно з додатком № 6 до проєкту Звіту відноситься до недотримання Апеляційними судами Харківської області, Львівським апеляційним	Враховано частково. Внаслідок незабезпечення належного контролю ДСАУ як головним розпорядником бюджетних коштів та розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня під час використання коштів державного бюджету, спрямованих на заходи з ліквідації судів, допущено порушення норм чинного законодавства під час планування та затвердження видатків державного бюджету у загальній сумі 117 463,4 тис. грн; неефективне управління коштами державного бюджету – 14 732,2 тис. грн; нерезультативне використання коштів державного бюджету – 759,8 тис. грн; неекономне використання коштів державного бюджету – 535,1 тис. грн; використання бюджетних коштів з порушенням норм чинного законодавства у загальній сумі 337,7 тис. гривень. Не забезпечено правильності та своєчасності відображення в бухгалтерському обліку,

		господарським судом термінів опублікування звітів про виконання договорів за результатами проведених трьох процедур відкритих торгів, а також недотримання вимог попередньої оплати товарів, робіт і послуг. Такі порушення не можуть оцінюватись як незаконне використання бюджетних коштів у вартісному вимірі, оскільки бюджетні кошти були правомірно використані на закупівлю необхідних товарів, робіт і послуг, які були своєчасно і у повному обсязі поставлені відповідно до укладених договорів.	бюджетній та фінансовій звітності фінансово-господарських операцій у загальній сумі 9 810,8 тис. гривень. Не дотримувалися також вимоги законодавства у сфері публічних закупівель, в частині термінів публікації звіту про виконання договорів, на загальну суму 10 749,2 тис. грн (пункт 1 статті 10 Закону № 922).
Вища рада правосуддя			
6.	Розділ 1 (стор. 19) Висновки аудиту: «Саме тому визначений ВРП підхід до нормативного врегулювання питання строків прийняття рішення ВРП з питань переведення судді на посаду судді до іншого суду того самого або нижчого рівня без конкурсу у випадках реорганізації, ліквідації або припинення роботи суду, або ж звільнення судді з посади з підстав, визначених Конституцією України є недоречним в нормотворенні, оскільки він не лише містить елементи правової невизначеності, а й створює ризики як непродуктивного використання бюджетних коштів, так і додаткового навантаження на державний бюджет. Крім того, правові норми, закладені ним, не забезпечують від ризиків суб'єктивного підходу при прийнятті відповідних рішень. Саме тому є потреба в чіткому нормативно-правовому врегулюванні окресленого вище питання строків...».	Висновок зроблений без урахування раніше наданих зауважень листом Вищої ради правосуддя (далі – ВРП, Рада) від 31.12.2021 № 29448/0/9-21 за підписом в.о. Голови ВРП. Щодо ризиків «суб'єктивного підходу» слід наголосити, що частинами першою, третьою статті 34 Закону України 21 грудня 2016 року № 1798-VIII «Про Вищу раду правосуддя» передбачено, що рішення Вищої ради правосуддя ухвалюється більшістю членів Вищої ради правосуддя, які беруть участь у засіданні Вищої ради правосуддя, якщо інше не визначено цим Законом; рішення Вищої ради правосуддя, її органів ухвалюється у спеціальному приміщенні (нарадчій кімнаті), бути присутніми у якому іншим особам, крім членів Вищої ради правосуддя, які мають право голосу при ухваленні рішення, забороняється. Також частиною четвертою статті 21 Закону № 1798 передбачено, що член Вищої ради правосуддя у своїй діяльності є незалежним від будь-якого незаконного впливу, тиску або втручання. Отже, рішення з питань, віднесених до повноважень ВРП, ухвалюється за внутрішнім переконанням членів Вищої ради правосуддя та колегіально з урахуванням конкретних обставин справи і їх оцінки.	Взято до відома, має характер пояснень.
7.	Розділ 1 (стор. 20) Висновки аудиту: «Крім того, пропонується в законодавстві визначити суб'єктів та правові механізми, що унормують порядок звільнення судді з займаної посади, чи їх переведення на	Щодо ВККСУ. Верховною Радою України 4 червня 2020 року прийнято Закон України № 679-IX «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо відрядження суддів та врегулювання інших питань забезпечення функціонування системи	Взято до відома, має характер пояснень.

	відповідні посади до іншого суду в разі відставки чи припинення повноважень членів ВККСУ та/або ВРП як державних органів.	правосуддя в період відсутності повноважного складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України». Цим Законом внесені зміни до статті 55 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо продовження строків відрядження судді та дострокового закінчення відрядження судді. Відповідно до підпунктів 1, 5 пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» цього Закону Вища рада правосуддя, у період відсутності повноважного складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, ухвалює без рекомендації чи подання Вищої кваліфікаційної комісії суддів України рішення, зокрема про відрядження судді до іншого суду того самого рівня і спеціалізації, про внесення змін до порядку відрядження судді до іншого суду тієї самої спеціалізації. На виконання вимог цього Закону рішенням ВРП від 21 липня 2020 року № 2217/0/15-20 затверджені зміни до Порядку відрядження судді до іншого суду того самого рівня і спеціалізації (як тимчасового переведення). Вища рада правосуддя розпочала активну роботу щодо реалізації положення Закону України «Про внесення змін до Закону України від 4 червня 2020 року № 679-IX «Про судоустрій і статус суддів» щодо відрядження суддів та врегулювання інших питань забезпечення функціонування системи правосуддя в період відсутності повноважного складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України». Зокрема, ВРП розпочала процедуру відрядження (як тимчасового переведення) суддів до іншого суду того самого рівня і спеціалізації для здійснення правосуддя. Відсутність повноважного складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України викликала необхідність зміни процедури переведення суддів з метою швидкого та ефективного заповнення вакантних посад суддів. Законопроектом № 4072 пропонується доповнити статтю 82 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» положеннями, які дадуть змогу здійснити переведення діючих суддів того самого або нижчого рівня в межах однієї спеціалізації до іншого суду, а також доповнити цей Закон статтею 82-1, яка врегулює порядок	
--	--	--	--

		проведення конкурсу в разі переведення судді до іншого суду. Пропонується також внести зміни до частин першої, восьмої, тринадцятої статті 79 зазначеного Закону щодо врегулювання питання проведення конкурсу на зайняття вакантної посади судді та встановити, що Вища рада правосуддя у період відсутності повноважного складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України виконує повноваження Комісії, передбачені запропонованою редакцією статті 82 та доповненою статтею 82-1 вказаного Закону. Передбачено, що Вища рада правосуддя без рекомендації Комісії ухвалюватиме рішення про переведення судді до іншого суду за тією самою процедурою. Отже, запропоновано запровадити на законодавчому рівні проведення окремих конкурсів на посаду судді для діючих суддів і кандидатів на посаду судді та встановити, що добір здійснюється на посади, які залишилися вакантними після завершення процедур переведення. Розмежування конкурсів сприятиме заповненню досвідченими суддями вакантних посад у місцевих судах, що розташовані в обласних центрах, які розглядають справи з більшим рівнем складності, що вимагає виконання більшого обсягу роботи. Вища рада правосуддя рішенням від 27 жовтня 2020 року № 2962/0/15-20 в межах компетенції підтримала законопроект № 4072 за умови врахування висловлених пропозицій та зауважень. Крім того, у Щорічній доповіді про стан забезпечення незалежності суддів в Україні за 2020 рік, яка була затверджена рішенням Вищої ради правосуддя від 5 серпня 2021 року № 1797/0/15-21, Вища рада правосуддя зазначила, що існує реальна необхідність передання ВРП повноважень ВККСУ в частині завершення розпочатих конкурсів щодо кандидатів на посаду судді місцевого суду з метою заповнення вакантних посад суддів у судах з огляду на припинення діяльності ВККСУ 7 листопада 2019 року.	
--	--	--	--

		Щодо заходів у разі неповноважності ВРП та відповідної пропозиції у проєкті Звіту необхідно зазначити таке. Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» Вища рада правосуддя є колегіальним, незалежним конституційним органом державної влади та суддівського врядування, який діє в Україні на постійній основі для забезпечення незалежності судової влади, її функціонування на засадах відповідальності, підзвітності перед суспільством, формування доброчесного та високопрофесійного корпусу суддів, додержання норм Конституції і законів України, а також професійної етики в діяльності суддів і прокурорів. Відповідно до статті 18 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» Вища рада правосуддя є повноважною за умови обрання (призначення) на посаду щонайменше п'ятнадцяти членів, серед яких більшість становлять судді (включаючи суддів у відставці), та складення ними присяги. У законодавстві (частина третя статті 5 Закону України «Про Вищу раду правосуддя») передбачені запобіжники, які б унеможливили припинення повноважень Вищої ради правосуддя як державного органу, зокрема, зазначено, що якщо Вища рада правосуддя може стати неповноважною через закінчення строку повноважень члена Вищої ради правосуддя, такий член Вищої ради правосуддя продовжує виконувати свої повноваження до дня обрання (призначення) на його посаду іншої особи, але в будь-якому випадку не більше трьох місяців з дня закінчення строку, на який такого члена Вищої ради правосуддя було обрано (призначено). Тому, при вирішенні на законодавчому рівні питання щодо можливої передачі повноважень Вищої ради правосуддя, яка є колегіальним незалежним конституційним органом, у разі її неповноважності, іншому суб'єкту необхідно підходити виважено та приймати таке рішення після детального його вивчення і прогнозування всіх результатів.	
--	--	--	--

8.	<u>Підрозділи 2.1, 3.1 (стор. 48–50, 53, 84 91–92), пункт 5 Висновків (стор. 107)</u> Висновки аудиту: «Отже, довготривалі процеси надання ВККСУ рекомендацій та прийняття ВРП відповідних рішень щодо переведення чи звільнення суддів ... створило додаткове навантаження на державний бюджет та призвело до непродуктивного використання коштів державного бюджету на виплату суддівської винагороди суддям ... на загальну суму 152 027,9 тис. грн», «Довготривалі процеси надання ВККСУ рекомендацій та прийняття ВРП відповідних рішень щодо переведення чи звільнення суддів ... створило додаткове навантаження на державний бюджет та призвело до непродуктивного використання коштів», «...внаслідок тривалих строків розгляду ВРП рекомендацій ВККСУ щодо звільнення суддів апеляційних судів..., у останніх з часом з'являються підстави для подання заяви про відставку, що відповідно надає право на призначення довічного грошового утримання. Отже, фактично нівелюються механізми очищення судової гілки влади, що мали сприяти відновленню довіри суспільства до судових органів».	Відсутній причинно-наслідковий зв'язок між «довготривалим» процесом прийняття ВРП відповідних рішень та висновком щодо непродуктивного використання коштів державного бюджету. Відсутні докази, що процес прийняття рішень ВРП саме став першопричиною непродуктивності використання коштів державного бюджету. При цьому наголошуємо на дотриманні принципів об'єктивності під час виконання заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) та відповідно складання за його результатами відповідної документації, точності і зрозумілості, уникнення формулювань, що дають можливість двоякого тлумачення. Так, аудиторська документація повинна містити докази обґрунтованості аудиторського висновку. Також не враховані раніше надані зауваження листом ВРП від 31.12.2021 за № 29448/0/9-21. Навіть значна тривалість розгляду справи може бути визнана розумною, з урахуванням певних індивідуальних обставин. Щодо «довготривалого розгляду» слід зазначити, що наявність рішення ВККСУ, яким рекомендовано звільнити суддю у зв'язку з не підтвердженням відповідності займаній посаді не є безумовною підставою для Ради щодо звільнення такого судді, про що неодноразово зазначав Верховний Суд у своїх постановках. Інше тлумачення правових норм щодо повноважень ВРП означало б зведення її функцій до суто формальних, а обов'язок і відповідальність за формування незалежного високопрофесійного суддівського корпусу буде ілюзорним. Таким чином, отримавши рекомендацію ВККСУ щодо звільнення судді, ВРП зобов'язана перевірити та встановити всі обставини щодо не підтвердженням суддею відповідності займаній посаді та може погодитись, або не погодитись з ВККСУ. Слід також звернути увагу, що мотиви рекомендацій ВККСУ щодо суддів та їх обставини мають істотні відмінності, а їх оцінка Вищою радою правосуддя має індивідуальних характер. Тому оцінка судді у ззовні	Не враховано в тексті Звіту з огляду на те, що аудиторські докази щодо порушеного об'єктом контролю питання зазначені у відповідних актах, складених за результатами цього контрольного заходу. Встановлено, що терміни розгляду ВРП подань (рекомендацій) ВККСУ щодо переведення суддів ВСУ, ВССУ, ВГСУ та ВАСУ були різними за часом та довготривалими (понад 3 місяці, в окремих випадках майже рік). У цей період частина судів, до яких було рекомендовано перевести вказаних суддів, припинили здійснення правосуддя. Так, аудитом встановлено, що до ВРП 10.07.2018 надійшло рішення ВККСУ від 31.05.2018 № 136/пс-18, яким суддю ВССУ Леванчука А. О. рекомендовано для переведення на посаду судді Апеляційного суду Хмельницької області. Відповідно до проекту порядку денного засідання ВРП, це питання планувалося розглянути 21.08.2018, про що було повідомлено суддю. Водночас 15.08.2018 від судді Леванчука А. О. до ВРП надійшла заява, в якій він не заперечував проти переведення та просив розглянути питання без його участі, однак ВРП на засіданні 21.08.2018 року не розглянула питання його переведення. Обґрунтування відкладення розгляду ВРП вказаного питання відсутні (стор. 28 Акта). Упродовж розгляду ВРП рекомендацій ВККСУ Апеляційний суд Хмельницької області, до якого було рекомендовано переведення судді ВССУ Леванчука А. О., припинив здійснення правосуддя, а з 05.10.2018 розпочав роботу новоутворений Хмельницький апеляційний суд. З огляду на це ВРП 23.10.2018 ухвалила рішення № 3226/0/15-18 «Про залишення без
----	---	---	--

	схожих ситуаціях не обмежується лише і виключно об'єктивними критеріями, а також передбачає достатньо широкий розсуд членів Вищої ради правосуддя. Таким чином ВРП, реалізуючи свою конституційну функцію та вирішуючи питання щодо звільнення суддів, має доволі широкі межі оцінки як в частині визначення конкретних обставин, які можуть вплинути на суспільну довіру до судової влади, так і щодо доброчесності та етичності судді. Однак такі широкі межі розсуду загалом відповідають завданню ВРП – формування доброчесного та високопрофесійного корпусу суддів. Підсумовуючи викладене, вказані вище обставини суттєво впливають на строки розгляду ВРП рекомендацій ВККСУ. Варто зазначити, що ВРП здійснює діяльність виключно на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Твердження у Звіті (щодо з'явлення підстав для відставки) сформульовано некоректно, без посилання на факти, встановлені під час здійснення аудиту, які б давали підстави для цього висновку, оскільки зі змісту проекту Звіту не вбачається наведення конкретних прикладів та не зазначено конкретних суддів, щодо яких мали місце подібні випадки, а саме: право на відставку після визнання такими, що не відповідають займаній посаді та відмови ВРП у звільненні таких суддів. Також використане формулювання цього твердження не дає розуміння про кількість таких фактів, якщо їх було встановлено. Навіть у разі, якщо мали місце поодинокі випадки набуття суддею стажу для звільнення у відставку вже після ухвалення ВККСУ рішення про його невідповідність займаній посаді та з часом, звільнення його у відставку, відповідне твердження, вжите у Звіті, сприймається як «повсякденна практика ВРП», що призвела до неправомірного призначення суддям, які не пройшли кваліфікаційне оцінювання, довічного грошового утримання, а тому, у поєднанні із формулюванням <i>«Тобто, фактично нівелюються механізми очищення судової гілки влади, що мали</i>	розгляду подання з рекомендацією ВККСУ про переведення судді ВССУ Леванчука А. О. на посаду судді Апеляційного суду Хмельницької області». В акті зазначено інші приклади тривалого розгляду рекомендацій ВККСУ. Встановлені випадки ухвалення ВРП рішень щодо залишення рекомендацій ВККСУ про переведення судді як таких, що на думку ВРП, прийняті без належного обґрунтування. Так до ВРП 06.07.2018 надійшло подання ВККСУ від 02.07.2018 № 21-3385/18 з рішенням від 17.05.2018 № 71/пс-18, яким рекомендовано суддю ВАСУ Борисенко І. В. для переведення на посаду судді Київського окружного адміністративного суду. Відповідно до проекту порядку денного засідання ВРП, це питання планувалося розглянути 19.07.2018, про що було повідомлено суддю. Водночас 17.07.2018 ВАСУ повідомив ВРП, що суддя Борисенко І. В. перебуває на лікарняному та є неможливим вручення їй повідомлення про засідання ВРП. Розгляд питання щодо переведення судді Борисенко І. В. було включено до проекту порядку денного засідання ВРП на 23.10.2018, у зв'язку з чим судді надіслано відповідне повідомлення, однак суддя у своїй заяві до ВРП від 19.10.2018 просила відкласти розгляд її питання. Майже через 7 місяців у зв'язку із закінченням 06.05.2019 терміну повноважень члена ВРП – доповідача здійснено повторний автоматизований розподіл матеріалів щодо переведення судді. Розгляд вказаного питання було включено до проекту порядку денного засідання ВРП на 20.06.2019 року. Однак суддя заявами від 13 та 19 червня 2019 року просила ВРП не приймати рішення щодо її переведення до Київського окружного адміністративного
--	---	--

		<i>сприяти відновленню довіри суспільства до судових органів» є таким, що спрямоване на підрив авторитету ВРП, який є органом судової влади.</i> Також сформульоване твердження може розцінюватися як вказівка до необхідності прийняття конкретного рішення (звільнення суддів), тобто прямої дії, що порушує принципи незалежності Вищої ради правосуддя як конституційного органу. Відповідно до статті 1 Закону України «Про Рахункову палату» Рахункова палата від імені Верховної Ради України здійснює контроль за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використанням. Рахункова палата підзвітна Верховній Раді України та регулярно її інформує про результати своєї роботи. Відповідно до статті 6 Конституції України державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову. Органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України. У пунктах 10, 11 Висновку КРЄС № 18 (2015) йдеться про те, що судова влада повинна бути незалежною для виконання своєї ролі по відношенню до інших гілок державної влади, суспільства в цілому і учасників судового процесу. Судова незалежність – засіб, яким забезпечується неупередженість суддів, тому вона є передумовою гарантії, що у всіх громадян (і інших гілок влади) буде рівність перед судом. Тільки незалежна судова влада може ефективно захищати права всіх членів суспільства, особливо представників уразливих та непопулярних груп населення. Таким чином незалежність – фундаментальна вимога, яке дозволяє судовій владі охороняти демократію і права людини. Принцип поділу влади, як такий, є гарантією незалежності суду. Наголошуємо, що ВРП є колегіальним, незалежним конституційним органом державної влади, який діє в системі правосуддя, а чинним законодавством України та міжнародними нормативними актами не передбачено	суду та відкласти розгляд відповідного питання. ВРП знов перенесло розгляд вказаного питання і включило його до проекту порядку денного засідання ВРП на 4 липня 2019 року, про що повідомлено суддю. ВРП в ухвалі від 4 липня 2019 року № 1783/0/15-19 зазначила, що <i>«рішення ВККСУ від 17.05.2018 було прийнято без зазначення конкретних обставин або мотивів, із урахуванням яких Комісією було прийнято рішення щодо переведення судді Борисенко І. В. саме до Київського окружного адміністративного суду. Не враховано рівень кваліфікації судді та якість її роботи. Суддя Борисенко І. В. має 18 років стажу роботи на посаді судді (з яких 7 років – в апеляційній інстанції та 7 років – в касаційній інстанції). Тому переведення судді касаційної інстанції до суду першої інстанції прийнято без належного обґрунтування».</i> Аналогічна причина повернення без розгляду рішення ВККСУ від 17.05.2018 № 115/пс-18 щодо переведення судді ВГСУ Шевчук С. Р. до Господарського суду міста Києва (стор. 31 Акта). Загалом ВРП у листопаді 2018 року винесла ухвали про залишення без розгляду та повернення ВККСУ всіх рекомендацій щодо переведення 8 суддів ВСУ у зв'язку з тим, що у період розгляду ВРП вказаних рекомендацій суди, до яких рекомендовано перевести суддів, припинили здійснення правосуддя (Київський апеляційний адміністративний суд, Київський апеляційний господарський суд, Апеляційний суд Київської області, Апеляційний суд міста Києва). Подібною є ситуація з переведенням 15 суддів ВССУ, 11 суддів ВАСУ та 9 суддів ВГСУ.
--	--	--	--

		можливості оцінювати прийняті ВРП (аналог Судової Ради) рішення інакше, як у судовому порядку із чітким дотриманням процедури, встановленої спеціальним законом. Так, у пункті 15 Висновку № 24 КРЕС зазначила, що як і інші державні органи, жодна Рада правосуддя не є вищою за закон. Певні рішення Ради зачіпають права, захищені Конвенцією, наприклад, коли стосовно суддів приймаються кар'єрні рішення, вони повинні бути мотивованими, а судді повинні мати право на їх оскарження в судовому порядку. Коли юридична сила рішення Ради переглядається в незалежному суді, Рада несе відповідальність (судова відповідальність). Особливу увагу слід звернути на незалежність і неупередженість будь-якого суду, який переглядає по суті рішення Ради, включаючи незалежність від самої Ради. Крім того, у пункті 19 зазначеного Висновку № 24 вказано, що кожна Рада повинна мати належну компетенцію для захисту незалежності судової влади та окремих суддів, щоб останні могли вільно вирішувати справи без зайвого впливу ззовні та зсередини судової влади. Судова незалежність вимагає особливого захисту у питаннях, які впливають на прийняття судових рішень, таких як відбір суддів, розподіл справ та дисциплінарні процедури. Якщо Рада правосуддя має такі обов'язки, вона повинна забезпечити, щоб такі рішення ухвалювалися таким чином, що захищає та посилює незалежність суддів.	За 2 рекомендаціями ВККСУ щодо переведення 1 судді ВАСУ та 1 судді ВГСУ, ВРП ухвалила рішення про залишення цих рекомендацій як таких, що прийняті без належного обґрунтування, та повернула ці рішення ВККСУ. Аудитом встановлено, що найкоротший строк розгляду ВРП подання ВККСУ щодо звільнення суддів становив майже один рік (рекомендація ВККСУ щодо звільнення судді Львівського апеляційного господарського суду), найтриваліший – більше 2 років 7 місяців (рекомендація ВККСУ щодо звільнення судді Апеляційного суду Дніпропетровської області). У рішенні ВККСУ від 12.11.2018 № 1963/ко-18 зазначено, що «... під час проведення співбесіди із суддею Богаченком С. І. та дослідження інформації щодо відповідності судді критерію доброчесності, зокрема відповідності витрат і майна судді та членів його сім'ї задекларованим доходам, у тому числі копій відповідних декларацій, поданих суддею відповідно до Закону № 1402 та законодавства у сфері запобігання корупції, встановлено непоодинокі випадки недекларування суддею в декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 2012, 2013, 2014 роки (форма якої була встановлена Законом України «Про засади запобігання та протидії корупції» від 7 квітня 2011 року № 3206-VI) транспортних засобів, що перебували у його власності та членів його сім'ї; невідображення у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за 2015–2017 роки доходів від відчуження рухомого майна як судді, так і членів його сім'ї; зазначення недостовірних відомостей щодо доходів від провадження підприємницької та
--	--	--	---

			незалежної професійної діяльності члена сім'ї (дружини). ВККСУ наголосила, що встановлені під час оцінювання обставини вказують на те, що суддя у період із 2012 по 2017 роки допустив систематичне недбале ставлення до обов'язку щодо декларування свого майна та доходів, майна та доходів членів своєї сім'ї, а його поведінка не узгоджується із високими стандартами поведінки судді, які відповідно до статті 56 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» є його обов'язком, та вказують на неналежне дотримання ним вимог щодо професійної етики та доброчесності судді. У зв'язку із зазначеними обставинами ВККСУ дійшла висновку, що суддя Львівського апеляційного адміністративного суду Богаченко С. І. не відповідає займаній посаді». Зазначене Рішення надійшло до ВРП 04.12.2018. ВРП розглянула це подання з рекомендацією про звільнення з посади судді Львівського апеляційного адміністративного суду тільки 30.07.2020 – тобто через 1 рік та 7 місяців. ВРП відповідно до рішення від 30.07.2020 № 2317/0/15-20 відмовила у задоволенні подання ВККСУ про звільнення Богаченка С. І. з посади судді Львівського апеляційного адміністративного суду на підставі підпункту 4 пункту 16¹ розділу XV «Перехідні положення» Конституції України. У IV кварталі 2020 року до ВРП надійшли повідомлення ДСАУ від 24.12.2020 № 12219/0/8-20 та додаткова інформація до вказаного повідомлення (лист від 23.03.2021 № 2664/0/8-21) щодо наявності підстав для відрядження цього судді до Другого апеляційного адміністративного суду у зв'язку з виявленням у вказаному суді надмірного рівня судового навантаження.
--	--	--	--

			Через 8 місяців, а саме 05.08.2021 ВРП ухвалило відповідне рішення № 1789/0/15-21 і відрядила суддю Львівського апеляційного адміністративного суду Богаченка С. І. до Другого апеляційного адміністративного суду для здійснення правосуддя з 20 серпня 2021 року. Через 2 місяці, а саме 26.10.2021 ВРП своїм рішенням за № 2119/0/15- 21 звільнила Богаченка С. І. з посади судді Львівського апеляційного адміністративного суду у зв'язку з поданням заяви про відставку. Тобто починаючи з 26.10.2021 у Богаченка С. І. з'явилося право на призначення довічного грошового утримання, яке не потрапляє під обмеження максимально допустимої виплати, що не повинна перевищувати 10 мінімальних пенсій. Водночас, у разі його звільнення ВРП за підстав непідтвердження відповідності займаній посаді, він би цього права не мав (стор. 18–19 Акта про результати проведення аудиту ефективності використання бюджетних коштів на здійснення заходів з ліквідації судів в Україні у Вищій кваліфікаційній комісії суддів України від 25.11.2021 № 01-07-10/113). Загалом за результатами розгляду цих рекомендацій ВККСУ жодного з 13 суддів апеляційних судів, які за результатами кваліфікаційного оцінювання для визначення здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді визнані такими, що не відповідають займаній посаді, ВРП звільнено не було. Отже, внаслідок тривалих строків розгляду ВРП рекомендацій ВККСУ щодо звільнення суддів апеляційних судів у зв'язку з непідтвердженням відповідності займаній
--	--	--	---

			посаді, в останніх з часом з'являються підстави для подання заяви про відставку, що надає право на призначення довічного грошового утримання, чим фактично нівелюються механізми очищення судової гілки влади, що мали сприяти відновленню довіри суспільства до судових органів.
9.	Пункт 3.1 Висновків (стор. 104) Висновки аудиту: «3.1. Здебільшого, розпочаті відповідно до законодавства процеси припинення діяльності ВСУ, ліквідації ВАСУ, ВГСУ та ВССУ не можуть бути завершені через: б) невирішення питання з переведенням чи звільненням суддів цих судів, що віднесено до повноважень ВККСУ та ВРП».	Таке твердження у проєкті Звіту зазначено некоректно, оскільки завершення процесів припинення діяльності ВСУ, ліквідації ВАСУ, ВГСУ та ВССУ безпосередньо залежить від законодавчого врегулювання питання переведення чи звільнення суддів вказаних судів та відновлення роботи ВККСУ і ВРП. Рішенням Вищої ради правосуддя від 20 липня 2021 року № 1621/0/15-21 затверджено консультативний висновок щодо проєктів законів України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (щодо приведення положень Закону у відповідність до Рішення Конституційного Суду України від 18.02.2020 № 2-р/2020)» від 30 квітня 2021 року, реєстраційний номер № 5456, та «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо врегулювання діяльності Верховного Суду та статусу суддів Вищих спеціалізованих судів України, які ліквідуються» від 20 травня 2021 року, реєстраційний № 5456-1, яким підтримано законопроект № 5456-1 за умови врахування у ньому частково норм законопроекту № 5456, які підтримані у цьому консультативному висновку. Зокрема, зазначено, що «Запропоновані законопроекти передбачають право суддів вищих спеціалізованих судів звернутися до Вищої ради правосуддя із заявою про переведення без конкурсу до визначеного суддею апеляційного суду незалежно від наявності у такому суді вакантних посад. У разі неподання заяви пропонується Вищій раді правосуддя вирішити питання про переведення таких суддів до апеляційного суду відповідно до вимог статей 53 та 82 Закону України «Про судоустрій і статус суддів». Водночас частина третя статті 82 цього Закону передбачає можливість переведення судді до іншого суду того самого або нижчого рівня без конкурсу у випадках	Враховано частково. Аудитом встановлено, що розпочаті відповідно до законодавства процеси припинення діяльності ВСУ і ліквідації ВАСУ, ВГСУ та ВССУ не можуть бути завершені, зокрема, через невирішення питання переведення чи звільнення 52 суддів цих судів, що, відповідно, впливає і на продуктивність використання бюджетних коштів. «3.1. Розпочаті відповідно до законодавства процеси припинення діяльності ВСУ, ліквідації ВАСУ, ВГСУ та ВССУ не можуть бути завершені, зокрема, через законодавче врегулювання питань способу завершення припинення ВСУ як юридичної особи та комплексу питань, із ним пов'язаних, з огляду на рішення Конституційного Суду України № 2-р/2020 від 18.02.2020; а також невирішення питання з переведенням чи звільненням суддів цих судів, що віднесено до повноважень ВККСУ та ВРП.»

		реорганізації, ліквідації або припинення роботи суду, в якому суддя обіймає посаду судді. Вища рада правосуддя підтримала положення законопроекту № 5456 в частині збереження статусу діючих суддів вищих спеціалізованих судів у разі їх переведення до апеляційного суду, в тому числі в частині нарахування суддівської винагороди. Однак, на думку Вищої ради правосуддя, збереження гарантій діючих суддів вищих спеціалізованих судів у разі переведення їх до апеляційного суду, при поданні у відставку незалежно від зайнятої на момент звільнення посади, в тому числі в частині нарахування суддівської винагороди, що обчислюється з базового розміру посадового окладу судді Верховного Суду, з урахуванням саме коефіцієнту 0,85, потребує приведення у відповідність до нормативної техніки визначення розміру суддівської винагороди, передбаченої чинним Законом України «Про судоустрій і статус суддів».	
10.	<u>Пункт 7 Пропозицій (стор. 110):</u> «7. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати Вищій раді правосуддя та рекомендувати: - для забезпечення виконання повноважень ВККСУ вжити заходів щодо формування її складу у порядку, встановленому чинним законодавством»; «- визначити в Регламенті Вищої ради правосуддя чіткі строки ухвалення рішення щодо звільнення судді з займаної посади, переведення на відповідну посаду до іншого суду»	Відповідно до законодавства Вища рада правосуддя набуде повноважень щодо формування складу ВККСУ лише у разі обрання/призначення повноважного складу ВРП та за результатами діяльності конкурсної комісії, яка діє відповідно до статті 95¹ Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (в редакції Закону України № 1629-IX). ВРП (секретаріатом ВРП) на сьогодні здійснено всі належні заходи, передбачені чинним законодавством, в частині відновлення роботи ВККСУ. Враховуючи зазначене пропонуємо слово «вжити» замінити словом «вживати». Відповідно до частини другої статті 2 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» Вища рада правосуддя затверджує регламент Вищої ради правосуддя, положення якого регулюють процедурні питання здійснення нею повноважень. Відповідно до положень Регламенту ВРП (глава 24) зміни чи доповнення до Регламенту затверджуються на засіданні Ради, а отже, рекомендація щодо визначення в Регламенті Вищої ради правосуддя чітких строків ухвалення рішень щодо звільнення судді з займаної посади, переведення на відповідну посаду до іншого суду, може бути розглянута Радою після формування її повноважного складу та внесення відповідних змін до законодавства.	Не враховано, має характер пояснень.

		Враховуючи зазначене пропонуємо пропозицію Рахункової палати викласти в такій редакції: «розглянути питання внесення змін до Регламенту Вищої ради правосуддя, в частині строків ухвалення рішення щодо звільнення судді з займаної посади, переведення на відповідну посаду до іншого суду, після внесення відповідних змін до законодавства».	
--	--	---	--

Член Рахункової палати

Віктор БОГУН

Довідка
про результати розгляду членом Рахункової палати зауважень, наданих Верховним Судом щодо змісту проєкту Звіту про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на здійснення заходів з ліквідації судів в Україні

№ з/п	Положення проєкту Звіту, до яких об'єктом контролю надані зауваження	Зміст зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту	Результати розгляду членом Рахункової палати зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту
1	Преамбула (стор. 7) Неналежний контроль з боку ВС і ДСАУ як головних розпорядників бюджетних коштів і, як наслідок, недотримання вимог нормативно-правових та розпорядчих актів, незаконне, нерезультативне, неекономне й непродуктивне використання коштів державного бюджету	Недостатній стан контролю з боку ВС і ДСАУ як головних розпорядників бюджетних коштів, і як наслідок, недотримання вимог нормативно-правових та розпорядчих актів незаконне, нерезультативне, неекономне й непродуктивне використання коштів державного бюджету. Обґрунтування. Верховним Судом, як головним розпорядником бюджетних коштів, відповідно до статті 22 Бюджетного кодексу України, постійно вживаються заходи щодо здійснення контролю. За період 2018–2022 років частково проведено внутрішні аудити, за результатами яких складені Звіти з обґрунтованими висновками щодо виявлених бюджетних правопорушень та недостатньої дієвості системи внутрішнього контролю. Відповідно до кожного аудиту надано рекомендації щодо усунення виявлених порушень, з метою забезпечення системи внутрішнього контролю. Внутрішнім аудитом здійснюється моніторинг впровадження рекомендацій. Проте, з боку голови ліквідаційних комісій, в основній частині рекомендацій не забезпечується їх впровадження.	Враховано
2	Підрозділ 2.1 (стор. 32) Отже, списання ліквідаційною комісією з припинення діяльності ВСУ матеріальних цінностей на підставі документів, що не містять дат та не ідентифікують посадових осіб, які затвердили такі документи, свідчить про неналежний контроль з боку ВС як головного розпорядника бюджетних коштів та, відповідно, про системне недотримання вимог частини другої статті 9 Закону № 996, а також пункту 2.4 глави 2 Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Мінфіну від 24.05.1995 № 88, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 05.06.1995 за № 168/704.	...свідчить про недостатній контроль з боку ВС як головного розпорядника бюджетних коштів... Таким чином, внаслідок недостатнього забезпечення внутрішнього контролю, ВС...	Враховано

	Підрозділ 2.2 (стор. 72) Таким чином, внаслідок незабезпечення належного контролю, ВС як головним розпорядником бюджетних коштів та розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня, допущено використання бюджетних коштів на виплату суддівської винагороди та на оплату праці працівників з порушенням норм чинного законодавства у загальній сумі 1 349,4 тис. гривень. Не нараховано та не виплачено компенсації втрати частини суддівської винагороди суддів і заробітної плати працівників ВСУ у загальній сумі 83,1 тис. гривень.	Обґрунтування. Рахункова палата у своєму Акті (стор. 42 Акта від 16.12.2021 № 01-07-10/121) зазначає про те, що ВС протягом 2018–І півріччя 2021 року за результатами проведених відділом внутрішнього аудиту ВС контрольних заходів до правоохоронних органів надсилалися відповідні матеріали з встановленими фактами бюджетних правопорушень для вжиття заходів реагування. За результатами розгляду інформації НАБУ відмовлено у занесенні до ЄРДР та здійсненні досудового розслідування «через відсутність підстав» та повідомлено про передання матеріалів аудиторського звіту ВСУ з додатком № 24 до Державної аудиторської служби України для перевірки викладених обставин в межах компетенції. Проте до цього часу перевірки не здійснено.	Враховано
3	Підрозділ 2.1 (стор. 34) - непередання до ВС 70 од. транспортних засобів загальною вартістю 13019,4 тис. грн, з яких 69 од. на час здійснення аудиту знаходилися за адресою: м. Київ, вул. П. Орлика, 4,8 більше 4 років просто неба, зумовила неефективне управління цим майном та ризики його втрати.	Врахувати інформацію Обґрунтування. Упродовж квітня-серпня 2022 року Верховним Судом відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 01 грудня 2017 року № 841-р «Про закріплення державного майна за Верховним Судом» здійснено заходи щодо передачі до Верховного Суду від Верховного Суду України 27 автомобілів та 1 трактора.	Не враховано Початкові обмеження контрольного заходу: 2018, 2019, 2020 роки, І півріччя 2021 року.
4	Пункт 4 Пропозицій (стор. 109) Відомості про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на здійснення заходів з ліквідації судів у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України та рекомендувати розглянути і вирішити питання закріплення земельної ділянки за Верховним Судом, на якій розміщуються будівля та інженерні мережі ВС за адресою: м. Київ, проспект Повітрофлотський, 28. Підрозділ 2.1 (стор. 43, 44) Встановлено, що понад 7 років залишається невирішеним питання передання на баланс (до 2018 року ВССУ, а потім до ВС) від Міноборони земельної ділянки, на якій розміщуються будівля та інженерні мережі ВС за адресою: м. Київ, проспект Повітрофлотський, 28, приладів (вузлів) обліку холодної води, тепла та електричної енергії, зовнішніх мереж водопостачання, тепlopостачання,	Виключити Обґрунтування. Відповідно до договору від 9 липня 2021 року № 149Ц-21 Верховним Судом розпочато здійснення заходів щодо розробки проекту землеустрою земельної ділянки, що розташована на просп. Повітрофлотському, 28, в межах огорожі території. Однак на стадії внесення реєстратором ділянки в Державний земельний кадастр виявлено, що її частина (автостоянка), співпала з межами землевідведення для потреб Міноборони (кадастровий номер 8000000000:72:088:0107). Вирішення зазначеного питання з Міноборони було зупинене внаслідок введення в Україні воєнного стану. Зовнішні інженерні мережі електро-, водо- та тепlopостачання, а також водовідведення, що знаходяться на території за вказаною адресою, у 2020 році оцінені та взяті на баланс Верховного Суду, трансформатори ТМ-630 та лічильники електричної енергії рахуються у складі трансформаторної підстанції, лічильник теплової енергії та тепловий пункт	Враховано частково в частині вже вирішених питань

	електропостачання, каналізаційної мережі, трансформаторів ТМ- 630, теплового пункту тощо, на що Рахунковою палатою вже вказувалось під час проведення попередніх контрольних заходів (Звіт про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, виділених на здійснення правосуддя Вищим спеціалізованим судом України з розгляду цивільних і кримінальних справ, затверджений рішенням Рахункової палати від 11.08.2015 № 1-1, Звіт про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на забезпечення діяльності Верховного Суду, затверджений рішенням Рахункової палати від 03.12.2019 № 36-1).	знаходяться у будівлі Національного університету оборони України ім. Івана Черняховського, та разом із одним лічильником води перебувають на його балансі. Тобто Верховним Судом виконано рекомендації Рахункової палати від 03.12.2019, а саме: 4 системи, які знаходяться за згаданою адресою, перебувають на балансі ВС з відповідними інвентарними номерами, зокрема: 1) система водовідведення (керамічна підземна) з колодязями (32 шт); 2) система водопостачання (сталева підземна); 3) система електропостачання; система теплопостачання.	
5	Підрозділ 2.2 (стор. 69-70) Водночас ані зазначеним Рішенням, ані жодним іншим законом не скасовано й не внесено змін до Закону № 2453 (в редакції Закону «Про забезпечення права на справедливий суд» від 12.02.2015 № 192) в частині поновлення права на виплату вихідної допомоги суддям, які вийшли у відставку. Однак аудитом встановлені випадки виплати суддям ВССУ, ВАСУ, та ВСУ вихідної допомоги у розмірі 3-місячних суддівських винагород за останньою посадою, яких було звільнено на підставі відповідних рішень ВРП про звільнення суддів, у I півріччі 2021 року – Суржкові А. В., Євтушенку О. І., і Орлянській В. І. у сумі 204,3 тис. грн, 221,3 тис. грн, 193,0 тис. грн; у 2020 році Рецебуринському Ю. Й. у сумі 181,6 тис. грн та у I півріччі 2021 року Короткевичу М. Є. у сумі 252,1 тис. грн відповідно. У порушення вимог пункту 7 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402 розрахунок та виплату вихідної допомоги судами було здійснено відповідно до статті 143 Закону № 1402, який на суддів ВССУ, ВАСУ і ВСУ не поширюється. Отже, на виплату суддям ВАСУ, ВССУ і ВСУ, які вийшли у відставку, вихідної допомоги у розмірі 3-місячних суддівських винагород за останньою посадою загалом використано з порушенням чинного законодавства кошти державного	Виключити Обґрунтування. Постановою Верховного Суду від 20.12.2021 у справі № 2340/4030/18 рішення Черкаського окружного адміністративного суду від 27.12.2018 у справі № 2340/4030/18 залишено в силі. Рішенням Черкаського окружного адміністративного суду від 27.12.2018 у справі № 2340/4030/18 вирішено: визнати протиправною бездіяльність ВАСУ щодо невиплати вихідної допомоги Загородньому А. Ф. у розмірі 3-місячних суддівських винагород за останньою посадою відповідно до статті 143 Закону № 1402). Стягнуто з ВАСУ на користь позивача суму вихідної допомоги в розмірі 3 місячних суддівських винагород за останньою посадою відповідно до статті 143 Закону № 1402, що становить 123 692,40 гривень. У задоволенні іншої частини позовних вимог відмовлено. Приймаючи вказану постанову, Верховним Судом визначено, що: <i>«42. Разом із тим, з огляду на виконання позивачем своїх повноважень по відправленню правосуддя після набрання чинності Законом № 1402, приписи його пункту 7 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» неможливо розглядати без взаємозв'язку із положеннями Прикінцевих та перехідних положень Закону № 1402, які регламентують застосування норм Закону № 2453 в частині нарахування та виплати суддівської винагороди суддям у розмірі, передбаченому цим Законом, до проходження ними кваліфікаційного оцінювання, що не відноситься до спірних правовідносин, які розглядаються у цій справі.</i>	Взято до відома

	бюджету у загальній сумі 1 052,3 тис. грн (2020 рік – 181,6 тис. грн, I півріччя 2021 року – 870,7 тис. гривень).	<i>44. З огляду на зазначене, Верховний Суд дійшов висновку про те, що позивач має право на отримання вихідної допомоги у зв'язку з відставкою в розмірі 3-місячних суддівських винагород за останньою посадою відповідно до частини першої статті 143 Закону № 1402, у зв'язку з чим, зважаючи на приписи статей 341, 352 КАС України, скасовує постанову Шостого апеляційного адміністративного суду від 11 квітня 2019 року та залишає в силі рішення Черкаського окружного адміністративного суду від 27 грудня 2018 року.»</i> Варто зазначити, що відповідно до частини п'ятої та шостої статті 13 Закону № 1402 висновки щодо застосування норм права, викладені у постановах Верховного Суду, є обов'язковими для всіх суб'єктів владних повноважень, які застосовують у своїй діяльності нормативно-правовий акт, що містить відповідну норму права. Висновки щодо застосування норм права, викладені у постановах Верховного Суду, враховуються іншими судами при застосуванні таких норм права.	
6	Абз. 1 пункту 2.1. Висновків (стор. 101) На здійснення заходів з припинення діяльності Верховного Суду України, ліквідації Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищого господарського суду України, Вищого адміністративного суду України та державних підприємств, які обслуговували ці суди, Верховним Судом, як головним розпорядником бюджетних коштів, за бюджетною програмою КПКВК 0551010 протягом 2018–2020 років та I півріччя 2021 року використано кошти державного бюджету у загальній сумі 396 304,6 тис. грн; не використано та повернуто 2 935,7 тис. гривень.	На здійснення заходів з припинення діяльності Верховного Суду України, ліквідації Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищого господарського суду України, Вищого адміністративного суду України та державних підприємств, які обслуговували ці суди, Верховним Судом, як головним розпорядником бюджетних коштів, за бюджетною програмою КПКВК 0551010 протягом 2018–2020 років та I півріччя 2021 року використано кошти державного бюджету у загальній сумі 396 304,6 тис. грн; не використано та повернуто 2 935,7 тис. гривень. Обґрунтування. Висновки щодо коштів у сумі 2 935,7 тис. грн відображено в абзаці третьому цього пункту, який пропонуємо викласти у новій редакції	Враховано
7	Абз. 2 пункту 2.1. Висновків (стор. 101) Також аудитом встановлено, що 76 433,3 тис. грн з зазначеної суми видатків використані з порушенням вимог статті 9 Закону України «Про судовий збір» від 08.07.2011 № 3674. Обумовлено це тим, що Верховним Судом планувалися і спрямовувалися кошти судового збору на забезпечення припинення діяльності Верховного Суду України, ліквідацію Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і	Виключити повністю Обґрунтування. Відповідно до вимог абзацу другого частини десятої статті 51 Бюджетного кодексу України, законами про Державний бюджет на 2018, 2019, 2020, 2021 роки передбачалось, що Верховний Суд України, ВССУ, ВГСУ та ВАСУ провадитимуть процедури ліквідації у відповідному році в межах видатків, передбачених у Державному бюджеті України Верховному Суду (наприклад, за 2019 рік – стаття 21).	Не враховано

	кримінальних справ, Вищого господарського суду України, Вищого адміністративного суду України та державних підприємств, що обслуговували ці суди, на виплату суддівської винагороди суддям, які не здійснювали правосуддя, оплату праці працівникам апаратів та патронатних служб, компенсацію витрат на поховання та увічнення пам'яті судів, у т.ч. суддів у відставці тощо, а не на забезпечення здійснення судочинства та функціонування органів судової влади, як передбачено чинним законодавством.	Відповідно до цих законів видатки Верховному Суду затверджуються за загальним та спеціальним фондом (основним джерелом якого є кошти від надходжень судового збору).	
8	Абз. 3 пункту 2.1. Висновків (стор. 102) Крім того, внаслідок незабезпечення належного контролю, Верховним Судом як головним розпорядником бюджетних коштів, та розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня при використанні коштів державного бюджету, спрямованих на заходи з припинення діяльності та/або ліквідації судів та державних підприємств, що обслуговували ці суди, допущено: <i>неефективне управління коштами державного бюджету у загальній сумі 2 935,7 тис. грн</i> ; використання коштів на виплату суддівської винагороди та на оплату праці працівників з порушенням норм чинного законодавства у загальній сумі – 1 349,4 тис. грн; ненарахування та невикплата компенсації втрати частини суддівської винагороди суддів і заробітної плати працівникам ВСУ у загальній сумі – 83,1 тис. гривень.	Крім того, внаслідок незабезпечення належного контролю, Верховним Судом як головним розпорядником бюджетних коштів, та розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня при використанні коштів державного бюджету, спрямованих на заходи з припинення діяльності та/або ліквідації судів та державних підприємств, що обслуговували ці суди, допущено: <i>повернення до бюджету невикористаних коштів, що має ознаки неефективного управління коштами державного бюджету у загальній сумі 2 935,7 тис. грн</i> ; використання коштів на виплату суддівської винагороди та на оплату праці працівників з порушенням норм чинного законодавства у загальній сумі – 1 349,4 тис. грн; ненарахування та невикплата компенсації втрати частини суддівської винагороди суддів і заробітної плати працівникам ВСУ у загальній сумі – 83,1 тис. гривень. Обґрунтування. З метою уникнення дублювання у відображенні суми 2 935,7 тис. грн у першому та третьому абзацах пункту 2.1.	Враховано
9	Абз. 2 пункту 2.3. Висновків (стор. 103) Також під час визначення обсягів видатків бюджету на оплату праці ВС самостійно визначав у проєктах кошторисів ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ ці видатки з огляду на фактичну чисельність працюючих, без урахування працівників, які перебувають у відпустках у зв'язку з вагітністю і пологами, а не штатну чисельність, як це передбачено абзацом першим пункту 20 Порядку № 228»	Виключити Обґрунтування. Відповідно до пункту 20 Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228, під час визначення обсягів видатків бюджету розпорядників нижчого рівня головні розпорядники повинні враховувати об'єктивну потребу в коштах установи, виходячи з її основних показників і контингентів, у т.ч. штатної чисельності. Водночас, відповідно до абзацу другого пункту 20 Порядку № 228, до кошторисів можуть включатися тільки видатки, передбачені законодавством, необхідність яких обумовлена характером діяльності установи.	Враховано частково Буде надано відповідну пропозицію щодо внесення змін до Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228.

		Характером діяльності цих органів є проведення процедури їх ліквідації (припинення). Під час планування коштів судовим органам, які припиняють свою діяльність, необхідно враховувати цю специфіку з дотриманням вимог бюджетного законодавства щодо цільового, ефективного та раціонального планування та використання бюджетних коштів. Отже, керуючись бюджетним законодавством, є неприпустимим зайве планування коштів ліквідаційним комісіям. Зважаючи на це, включення до кошторисів видатків для забезпечення оплати праці штатних посад працівників, яких звільнено у зв'язку з ліквідацією та припиненням їх функцій та повноважень, є порушенням всіх принципів бюджетного планування, та створенням умов для ризику нецільового використання безпідставно запланованих бюджетних коштів. Це також стосується «працівників, які перебувають у відпустках у зв'язку з вагітністю та пологами» (фактично перебувають у неоплачуваних відпустках по догляду за дитиною до 3-х, до 6-ти років) та не мають права за цей період отримувати заробітну плату. А планування для них видатків на оплату праці створює умови для використання коштів на інші цілі. Слід зазначити, що при поверненні працівників із відпустки по догляду за дитиною, вони підлягають звільненню у зв'язку з ліквідацією. При цьому головний розпорядник коштів має правові підстави, шляхом внесення змін до кошторису, надати додаткові кошти, необхідні для виплат при звільненні цим категоріям працівників.	
Щодо окремих питань, які на думку начальника відділу внутрішнього аудиту Верховного Суду не досліджувалися при перевірці Рахункової палати (Додаток № 2 до листа Верховного Суду від 06.09.2022 № 2353/0/2-22). <u>Щодо облікової політики та виконання функцій бухгалтерської служби.</u> Слід зазначити, що Рахунковою палатою проводився аудит <u>ефективності використання бюджетних коштів на здійснення заходів з ліквідації судів в Україні</u>, а не фінансовий аудит, тому відповідні питання не включено до програми аудиту і не досліджувались. <u>Щодо укладених договорів цивільно-правового характеру; правомірності встановлення стимулюючих виплат та їх розміру, без погодження з головним розпорядником бюджетних коштів; ризику утвореного шляхом затвердження Верховним Судом в кошторисі ВГСУ завищених асигнувань на видатки оплати праці внаслідок включення планових витрат на стимулюючі виплати, які відповідно до законодавства виплачуються виключно за рахунок економії коштів та видатків на вже звільнених працівників; розрахунку видатків фонду оплати праці без дотримання бюджетного законодавства; фактів встановлення та виплати надбавок і премій, які мають ознаки незаконного (неефективного) використання бюджетних коштів.</u> Зазначені питання були предметом контрольного заходу з початковими обмеженнями 2018, 2019, 2020 роки та I півріччя 2021 року, встановлені за результатами аудиту порушення і недоліки викладені у відповідних актах, складених за результатами аудиту на об'єктах контрольного заходу, та проєкті Звіту про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на здійснення заходів з ліквідації судів в Україні.			

Член Рахункової палати

Віктор БОГУН

Довідка

про результати розгляду членом Рахункової палати зауважень, наданих Верховним Судом України щодо змісту проєкту Звіту про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на здійснення заходів з ліквідації судів в Україні

№ з/п	Положення проєкту Звіту, до яких об'єктом контролю надані зауваження	Зміст зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту	Результати розгляду членом Рахункової палати зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту
1.	Підрозділ 2.1 (стор. 23) Аудитом встановлено, що після започаткування діяльності ВС (15.12.2017), лише через чотири місяці був виданий у ВСУ наказ про припинення діяльності. Так, наказом ВСУ від 10.04.2018 № 17/0/18-18 «Про припинення діяльності Верховного Суду України, утворення ліквідаційної комісії та заходи з припинення діяльності Верховного Суду України» за підписом в. о. керівника апарату Сердюка В. В. (далі – Наказ № 17/0/18-18) утворено ліквідаційну комісію з припинення діяльності ВСУ у складі 13 осіб , головою комісії визначено в. о. керівника апарату ВСУ – Сердюка В. В., затверджено План заходів з припинення діяльності ВСУ шляхом ліквідації.	Зазначено що ВСУ видав наказ про створення ліквідаційної комісії. Наказ видав пан Сердюк В. В. призначений з порушенням процедури на посаду заступника керівника апарату ВСУ Головою ДСАУ Холоднюком З. В. та недопущений до виконання обов'язків. На час видання наказу про створення ліквідаційної комісії ВСУ та призначення себе головою цієї комісії Сердюк В. В. ні за Законом, ні за записом в Єдиному Державному реєстрі юридичних осіб не мав права представляти державний орган з конституційним статусом – Верховний Суд України.	Враховання не потребує (коментар)
2.	Підрозділ 2.1 (стор. 24) Окремо варто зауважити, що у Наказі № 17/0/18-18 днем припинення діяльності ВСУ зазначається 15 грудня 2017 року.	У наказі... днем припинення діяльності Верховного Суду України зазначається 15 грудня 2017 року. Зазначений наказ не є нормативним актом, яким вирішується питання припинення діяльності найвищого судового органу.	Враховання не потребує (коментар)
3.	Підрозділ 2.1 (стор. 24-25) Рада суддів України на засіданні 12.04.2018, заслухавши та обговоривши інформацію Голови ДСАУ Холоднюка З. В. щодо ситуації, яка склалася із ліквідацією ВСУ, вирішила, «що з огляду на положення пунктів 6, 7 розділу XII «Прикінцеві та	Пропонуємо виключити посилання на рішення Ради суддів України від 12 квітня 2018 року, оскільки постановлено органом суддівського самоврядування у порушення процедури (питання виносилось для інформації без запрошення представників ВСУ) та поза межами своїх повноважень. Під час аудиту не враховано, що	Зауваження не приймається В Звіті наведено витяг з Рішення Ради суддів України від 12.04.2018 № 18. Запроваджений у розділі XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402, зокрема у пункті 7, спосіб припинення ВСУ шляхом його ліквідації,

перехідні положення» Закону № 1402, ВСУ з 15.12.2017 є таким, що припинив свою діяльність і перебуває у стадії ліквідації, а тому рішення зборів суддів ВСУ, спрямовані на перешкоджання ліквідаційній процедурі, не мають правових наслідків. Також звернено увагу суддів ВСУ, що використання зборів суддів ВСУ як механізму протиправного перешкоджання відповідній ліквідаційній процедурі суперечить засадам суддівського самоврядування і є неприпустимим». <i>Довідково. У рішенні Ради суддів України, зокрема, зазначено, «що 06.04.2018 відбулися нелегітимні збори суддів ВСУ, який з 15.12.2017 припинив свою діяльність та перебуває у стадії ліквідації, під час проведення яких безпідставно внесено зміни до структури та штатного розпису апарату ВСУ, Положення про апарат ВСУ та виключено посаду заступника керівника апарату ВСУ, що фактично є скороченням посади заступника керівника апарату цього суду.</i> <i>Збори суддів ВСУ, вищого спеціалізованого суду, крім іншого, мали повноваження затверджувати положення про апарат, структуру і штатний розпис апарату відповідного суду за поданням голови цього суду (стаття 126 Закону № 2453), проте після 15.12.2017 згідно з вимогами Закону № 1402, ВСУ не може здійснювати зазначені повноваження».</i>	первинні документи (склад ліквідаційної комісії, план заходів) мали інший зміст, ніж представлений Рахунковій палаті. Відсутність протоколів (зазначено у проекті Звіту) свідчить про те, що Сердюк не обирався головою комісії. Про зазначені факти повідомлено правоохоронні органи. Не враховано, що ні Сердюк, ні Соловйова не мали доступ до таємниці, тому не мали права планувати заходи з цих питань. Після ж рішення КСУ 2-р/2020 усі дії щодо припинення ВСУ як юридичної особи мають бути припинені, як і припинена діяльність самої ліквідаційної комісії, як би вона не змінювала свою назву. Отже, якщо до ухвалення зазначеного Рішення КСУ ще якимось чином можна було пояснити утворення ліквідаційної комісії ВСУ (хоча і до його ухвалення не було розпорядчого акта про ліквідацію ВСУ), то існування такої комісії (навіть якщо її і назвали по-іншому) після ухвалення Рішення КСУ та вчинення її посадовими особами будь-яких дій від імені та щодо ВСУ прямо суперечать Конституції України, Закону № 1402, Рішенню КСУ № 2р/2020 та Указу Президента України № 231/2021 від 11 червня 2021 року. Тому положення, яке передбачає припинення Верховного Суду України, слід вилучити, оскільки воно суперечить рішенням Конституційного Суду, відповідно до якого існує лише єдиний суд (пункт 7 Розділу XII Закону України «Про судоустрій і статус суддів».	Рішенням КСУ № 2-р/2020 від 18.02.2020 в частині «...ліквідації...» визнано таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційними) та рекомендовано Верховній Раді України невідкладно привести положення законодавства України у відповідність до цього рішення. На сьогодні правового механізму припинення Верховного Суду України як юридичної особи, який би відповідав закріпленому в Конституції України принципу правової визначеності, законодавчо не створено. Згідно із практикою Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) акт законодавства, який містить норму, що не сформульована з достатньою мірою якості, не дає змоги особі регулювати (впорядкувати) свою поведінку та передбачати (без зайвої складності або отримавши за потреби відповідну консультацію) наслідки такої поведінки, не володіє повною мірою такою ознакою, як обов'язковість (не може розглядатись як «право») (справа «Щокін проти України» (заяви № 23759/03 та № 37943/06). У Рішенні КСУ у справі від 22.09.2005 № 5-рп/2005 міститься такий висновок: «із конституційних принципів рівності і справедливості випливає вимога визначеності, ясності і недвозначності правової норми, оскільки інше не може забезпечити її однакове застосування, не виключає необмеженості трактування у правозастосовній практиці і неминуче призводить до сваволі». Саме тому з огляду на Рішення КСУ № 2-р/2020 від 18.02.2020 і факти,
--	--	--

			встановлені під час аудиту, з метою нівелювання ризиків непродуктивного, нерезультативного використання бюджетних коштів та недотримання посадовими особами вимог законодавства України, а також забезпечення принципу правової визначеності, пропонується, шляхом прийняття спеціального закону , визначити правовий механізм процедури завершення припинення Верховного Суду України як юридичної особи з чітким законодавчим врегулюванням всього комплексу пов'язаних з цим питань.
4.	Підрозділ 2.1 (стор. 28) Станом на 01.01.2018 загальна чисельність працівників ВСУ становила 267 осіб (14 суддів, 230 державних службовців та 23 працівники патронатної служби), на 01.01.2019 – 66 осіб (12 суддів і 54 працівники апарату суду), на 01.01.2020 – 57 осіб (9 суддів і 48 працівників апарату суду), на 01.01.2021 – 55 осіб (9 суддів і 46 працівників апарату суду), на 01.07.2021 – 47 осіб (8 суддів і 39 працівників апарату суду), на 01.01.2022 – 47 осіб (8 суддів, 35 державних службовців, звільнення яких неможливе, зокрема і через відсутність у ліквідаційної комісії трудових книжок разом з особовими справами, (9 – відпустка по вагітності та пологах і для догляду за дитиною) і 4 працівники патронатної служби).	Довідково: у приміщення, де розміщалося управління кадрової роботи ВСУ, вселилося управління кадрової роботи Верховного Суду. Тому особові справи та всі матеріали кадрової роботи Верховного Суду України вимушено знаходяться в іншому приміщенні. Ні Сердюк В., ні Соловйова Л. у трудових відносинах з Верховним Судом України не перебували, і не перебувають. Ліквідаційна комісія не створена. Підстав, передбачених законом для передання матеріалів кадрової роботи та матеріальних цінностей ВСУ стороннім особам, не визначено.	Взято до відома, як пояснення
5.	Підрозділ 2.1 (стор. 34) - непередання до ВС 70 од. транспортних засобів загальною вартістю 13 019,4 тис. грн, з яких 69 од. на час	Довідково: У зв'язку з припиненням фінансування Верховного Суду України через бухгалтерію Верховного Суду припинилось фінансування на обслуговування транспортних	Взято до відома, як пояснення

	здійснення аудиту знаходилися на території ВС за адресою: м. Київ, вул. П. Орлика 4, 8, більше 4 років просто неба, зумовила неефективне управління цим майном та ризики його втрати.	засобів та оренду гаражу. Про це, було повідомлено Кабінет Міністрів та правоохоронні органи. ВСУ змушений був перевести автомобілі на майданчик ВСУ по вул. Пилипа Орлика, 4, 4а і 8 в м. Києві, звідки 4 лютого 2022 року машини зникли. За повідомленням Державного управління охорони, автомобілі були переміщені Верховним Судом на інший майданчик і вийшли з-під контролю ВСУ.	
6.	Підрозділ 2.1 (стор. 36) Так, з 01.01.2018 до 21.06.2018 ВСУ прийнято низку управлінських рішень про списання державного майна на загальну суму 4 496,3 тис. грн, які були відображені в бухгалтерському обліку ВСУ та враховані в бухгалтерському обліку ліквідаційної комісії з припинення діяльності ВСУ станом на 01.07.2018. Водночас до аудиту ВСУ надано акти списання матеріальних цінностей лише на загальну суму 181,8 тис. грн, щодо списання решти майна загальною вартістю 4 314,5 тис. грн підтвердних документів не надано та пояснюється можливою їх втратою.	Обґрунтування щодо розбіжностей між актам та звітом перевірки Рахункової палати. В акті перевірки Рахункової палати (сторінка 147) зазначено про відхилення між даними обліку Верховного Суду України та даними аудиту, яке становить 1 555 057,38 грн, зокрема, щодо пального на суму 25 000, щодо запасних частин на суму 35 288,39 грн та щодо малоцінних та швидкозношуваних предметів на загальну суму 1 494 631,53 гривень. Наявні відхилення на цю суму обґрунтовуються ненаданням до аудиту актів списання. Водночас у проєкті звіту Рахункової палати зазначено, що акти списання не надано на суму 4 314,5 тис. грн. При з'ясуванні такої розбіжності у цифрах з відповідальним представником Рахункової палати, працівник не зміг надати пояснення щодо природи походження цих сум та підтвердити цю розбіжність. Про виявлену розбіжність Верховний Суд України не поінформовано, сума в 4 314,5 тис. грн порахована після підписання акта перевірки Рахункової палати.	Враховано Матеріальні цінності на суму 4 314,5 тис. грн списанні у періоді з 01.01.2018 по 01.07.2018. Показник у сумі 4 314,5 тис. грн відображає різницю між загальною сумою списаних матеріальних цінностей (4 496,2 тис. грн) та сумою списаних матеріальних цінностей, яка документально підтверджена (181,7 тис. гривень). Так, аудитом встановлено, що за період з 01.01.2018 по 01.07.2018 списано матеріальних цінностей на загальну суму 4 496,2 грн, у тому числі: - інструменти, обладнання та інвентар – 5,1 тис. грн (на стор. Акта 141 наведена сума 412,4 тис. грн, яка включає в себе 5,1 тис. грн – списані матеріальні цінності за період 01.01.2018–01.07.2018, 402,9 тис. грн – списані матеріальні цінності за період 01.07.2018–01.07.2021 та 4,4 тис. грн – списані матеріальні цінності, які мають гриф секретності); - малоцінні необоротні матеріальні активи – 28,4 тис. грн (на стор. Акта 143 наведено суму 710,5 тис. грн, яка включає в себе 28,4 тис. грн – списані матеріальні цінності за період 01.01.2018–01.07.2018,

			679,1 тис. грн – списані матеріальні цінності за період 01.07.2018–01.07.2021 та 3,0 тис. грн – списані матеріальні цінності, які мають гриф секретності); - запаси – 4 462,7 тис. грн (на стор. Акта 147 наведена сума 8 577,8 тис. грн, яка включає в себе 4 462,7 тис. грн – списані матеріальні цінності за період 01.01.2018–01.07.2018, 4 089,7 тис. грн – списані матеріальні цінності за період 01.07.2018–01.07.2021 та 25,4 тис. грн – списані матеріальні цінності, які мають гриф секретності). Водночас документально підтверджено списання матеріальних цінностей на загальну суму 181,7 тис. грн, у тому числі: - інструменти, обладнання та інвентар – 4,5 тис. грн (додаток № 5 до Акта: акти списання № 159 від 25.12.2017, № 158 від 25.12.2017, № 157 від 28.12.2017, № 153 від 28.12.2017, № 154 від 28.10.2017 та № 155 від 28.12.2017); - малоцінні необоротні матеріальні активи – 14,1 тис. грн (додаток № 6 до Акта: акти списання № 14 від 28.02.2018, № 12 від 28.02.2018, № 84 від 31.12.2017, № 83 від 31.12.2017 та № 83 від 31.12.2017); - запаси – 163,1 тис. грн (додаток № 7 до Акта: акти списання № 5 від 06.02.2018, № 2 від 12.08.2018, № 4 від 06.02.2018 та № 77 від 05.12.2017).
7.	Підрозділи 1, 2.1 (стор. 16, 45, 46)	У проєкті Звіту не відображено, що суддям Верховного Суду України не призначалось ні “первинне” кваліфікаційне оцінювання (за редакцією Закону України від 12 лютого 2015 року	Зауваження не приймаються, має характер пояснень. Нормативно-правова база з окремих питань, пов’язаних з ліквідацією судів в

		№ 192-VIII), ні оцінювання на відповідність займаний посаді згідно з підпунктом 4 пункту 16-1 Перехідних положень Конституції України. Конституційний Суд України дійшов юридичного висновку: “оскільки судді Верховного Суду України є суддями найвищого суду, закріпленого у Конституції України, враховуючи незмінність їх статусу, законодавець має передбачити спеціальну процедуру та критерії оцінювання цих суддів” (Рішення № 2-р/2020 пункт 12). Крім того, норми про участь суддів Верховного Суду України у конкурсі на посади, які вони займали, Конституційним Судом України визнано неконституційними. ЄСПЛ у рішенні у справі “Туменюк та інші проти України” зазначив: “Уряд не довів, що спосіб, в який заявники були змушені брати участь у конкурсі для збереження права виконувати свої суддівські обов’язки і, зокрема, спосіб організації конкурсу, у тому числі вибір членів комісії та відсутність інституційних й процесуальних гарантій, відповідали конституційним принципам загального захисту прав особи, а також спеціальним гарантіям, які стосуються терміну перебування на посаді судді (див. пункти 23 та 24), у тому числі принципу незмінності суддів, який згідно з практикою Суду, а також міжнародними документами та документами Ради Європи є ключовим елементом для підтримання незалежності суддів і суспільної довіри до судової влади (див. згадане рішення у справі «Бака проти Угорщини» (Baka v. Hungary), пункт 172). Тим не менш, незважаючи на рішення Конституційного Суду України, станом на червень 2021 року питання відновлення виконання заявниками суддівських функцій все ще	Україні, потребує вдосконалення. Зокрема, не визначено правового механізму завершення припинення Верховного Суду України як юридичної особи, який би чітко встановлював не лише спосіб такого припинення, а й законодавчо регулював весь комплекс пов’язаних з цим питань. Недосконалим є і нормативне врегулювання питання в частині строків прийняття рішення ВККСУ та ВРП щодо переведення судді на посаду судді до іншого суду того самого або нижчого рівня без конкурсу у разі реорганізації, ліквідації або припинення роботи суду або ж звільнення судді з посади з підстав, визначених Конституцією України та Законом № 1402. Крім того, неунормованим у Законі № 1402 залишається питання звільнення судді з посади з підстав, визначених підпунктом 4 пункту 16¹ розділу XV «Перехідні положення» Конституції України. З метою нівелювання ризиків непродуктивного, нерезультативного використання бюджетних коштів та недотримання посадовими особами вимог законодавства України, а також забезпечення принципу правової визначеності, рекомендується, шляхом прийняття спеціального закону, визначити правовий механізм процедури завершення припинення Верховного Суду України як юридичної особи з чітким законодавчим врегулюванням усього комплексу пов’язаних питань.
--	--	---	---

		розглядалося Верховною Радою України (див. пункт 18). Оцінюючи справу заявників, Суд зауважує, що з грудня 2017 року, коли почав працювати ВС (див. пункт 14), заявники не могли виконувати суддівські функції як судді Верховного Суду. Отже, протягом значного періоду часу була явно відсутня координація у вирішенні ситуації заявників, що серйозно підірвало правову визначеність та передбачуваність конституційних принципів незалежності суддів.” (пункти 99, 100).	
8.	Підрозділ 2.2 (стор. 55) Аудитом встановлено, що у 2018–2020 роках функції головного розпорядника коштів державного бюджету щодо фінансового забезпечення ліквідації ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ, у 2021 році щодо фінансового забезпечення припинення діяльності ВСУ, ліквідації ВССУ, ВГСУ, ВАСУ і державних підприємств, які обслуговували ці суди, здійснював Верховний Суд. <i>Довідково. З 30 вересня 2016 року, тобто з часу набрання чинності змінами до Конституції України, згідно із Законом № 1401 і протягом усього 2017 року, головним розпорядником бюджетних коштів за КПКВК 0601010 «Здійснення правосуддя Верховним Судом України» відповідно до Закону України від 21.12.2016 № 1801 «Про Державний бюджет України на 2017 рік» був Верховний Суд України як найвищий судовий орган держави.</i>	У проєкті Звіту правильно підмічено, що після набрання чинності змінами до Конституції України, в тому числі у частині зміни назви найвищого суду, Верховний Суд України з 30 вересня і до кінця 2016 року та вісь 2017 рік (незважаючи на те, що ВС почав роботу з 15 грудня 2017 року) був головним розпорядником бюджетних коштів. Фактично, приймаючи Закон України “Про Державний бюджет України на 2017 рік”, Верховна Рада України визнала, що змінами до Конституції України Законом України № 1401 не припинено діяльність та не ліквідовано ВСУ. Необхідно додати у проєкт Звіту, що Законом України “Про Державний бюджет України на 2021 рік” Верховна Рада України виключила процедуру ліквідації чи якогось припинення при фінансуванні Верховного Суду України та прийняла норму в редакції “до законодавчого врегулювання...”. На обґрунтування такої позиції КМУ до проєкту Закону зазначив: “Рішенням Конституційного Суду України від 18.02.2020 № 2-р/2020 окремі положення розділу XII “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про судоустрій і статус суддів” від 02.06.2016 № 1402-VIII, зі змінами, зокрема стосовно ліквідації Верховного Суду України, визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними).	Взято до відома (коментар)

		Відтак положення пункту 10 статті 51 Бюджетного кодексу України не можуть бути застосовані відносно Верховного Суду України.” До законодавчого врегулювання не може застосовуватися норма, яка визнана неконституційною та втратила чинність. Конституція України чи Закон України № 1402-VIII не містять поняття “припинення діяльності найвищого суду”, оскільки це єдиний суд у державі. Конституційний Суд України у Рішенні № 2-р/2020 зазначив: “органи державної влади, закріплені в Конституції України, мають особливий статус конституційних органів, тому ліквідація, зміна найменування, а також перегляд їх конституційно визначених функцій і повноважень у спосіб, що істотно (докорінно) змінює їх конституційну природу, можливі лише після внесення змін до Основного Закону України у порядку, передбаченому його розділом XIII „Внесення змін до Конституції України“. Після Рішення КСУ № 2-р/2020 зміни в Конституцію України у зазначеній частині не вносилися.	
9.	<u>Підрозділ 2.2 (стор. 60)</u> Аналіз виконання результативних показників відповідно до звіту про виконання паспорта бюджетної програми за напрямом «Забезпечення ліквідації ВСУ, ВССУ, ВГСУ, ВАСУ та державних підприємств, які обслуговували ці суди» станом на 01.01.2019 засвідчив, що у 2018 році показник затрат: – кількість суддів у судах, що ліквідуються, становив 42 особи, або 37,8 відс. кількості, затвердженої у паспорті (111 осіб), показник не виконано	У проекті Звіту судді та працівники визначаються як судді та працівники судів, які ліквідуються. Потрібно викласти ситуацію відповідно до Рішення КСУ № 2-р/2020 та статті 21 законів України про Державний бюджет України на 2021 та 2022 рік.	Враховано Початкові обмеження контрольного заходу: 2018, 2019, 2020 роки, I півріччя 2021 року. У цьому випадку мова йде про виконання результативних показників у 2018 та 2019 роках, тобто до рішення КСУ від 18.02.2020 № 2-р/2020. Водночас після рішення КСУ від 18.02.2020 необхідно було внести з 2020 року відповідні зміни до паспорта бюджетної програми та уточнити назву результативних показників.

	на 69 осіб, що більше запланованої кількості на 62,2 відсотка; – кількість працівників апарату судів, що ліквідуються, становив 667 осіб, або 81,4 відс. кількості, затвердженої у паспорті (819 осіб), показник не виконано на 152 особи, або на 18,6 відсотка; – кількість державних підприємств, що ліквідуються, становив 2 од., або 66,7 відс. кількості, затвердженої у паспорті (3 од.), показник не досягнуто на 1 од., або 33,3 відсотка; – кількість працівників державних підприємств, що ліквідуються, становив 139 осіб, або 75,1 відс. кількості, затвердженої у паспорті (185 осіб), показник не виконано на 46 осіб, що більше запланованої кількості на 24,9 відсотка. Результативний показник якості паспорта бюджетної програми на 2018 рік за КПКВК 0551010 «Рівень завершення ліквідації судів та державних підприємств», затверджений на рівні 100 відс., повністю не виконано. Отже, незважаючи на використання 164 841,4 тис. грн за цим напрямом, фактичного результату – завершення ліквідації судів та державних підприємств, не досягнуто. Аудит засвідчив невиконання результативних показників відповідно до звітів про виконання паспортів бюджетної програми також у 2019 та 2020 роках.		
10.	Підрозділ 2.2 (стор. 66–72) <i>Деякі питання використання коштів на оплату праці та суддівської винагороди....</i>	У проекті Звіту (щодо суддів ВСУ) застосовано законодавство, яке втратило чинність. Звертаємо увагу, що оплата праці працівникам ВСУ	Взято до відома. Зазначена у Звіті інформація викладена відповідно до вимог чинного

	здійснюється згідно з вимогами Закону № 1402-VIII, а суддям – Закону № 2453-VI. Під час аудиту судді ВСУ звертали увагу аудиторів на те, що нарахування винагороди суддям ВСУ здійснюється у ручному режимі не на підставі діючого законодавства, неуповноваженою особою щодо встановлення такої винагороди суддям, виплата здійснюється в порядку, що не відповідає існуючим нормам щодо виплати заробітної плати та суддівської винагороди. Відповідно до Рішення КСУ № 2-р/2020 судді Верховного Суду України мають статус суддів Верховного Суду, після внесення змін до Конституції України Законом № 1401-VIII (30 вересня 2016 року) вони продовжили здійснення правосуддя як судді Верховного Суду. У пункті 12 КСУ прямо зазначив, що судді ВСУ “є суддями найвищого суду, закріпленого у Конституції України, враховуючи незмінність їх статусу”. ЄСПЛ у рішенні “Гуменюк та інші проти України” визнав порушенням статті 8 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод неможливість виконання суддівської функції заявниками – суддями ВСУ після того, як працював (а не “утворився”) ВС. Таке порушення з боку держави ЄСПЛ оцінив так: “протягом значного періоду часу була явно відсутня координація у вирішенні ситуації заявників, що серйозно підірвало правову визначеність та передбачуваність конституційних принципів незалежності суддів.” Довідково. Застосування для нарахування суддівської винагороди суддям ВСУ і вищих судів законодавства, що втратило чинність. 1. Конституція України. Стаття 130: Розмір винагороди судді встановлюється законом про судоустрій.	законодавства та наголошено на необхідності удосконалення нормативно-правової бази з окремих питань, пов’язаних з ліквідацією судів в Україні. Згідно з пунктом 7 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону 1402 до припинення діяльності статус, структура, повноваження, порядок роботи, права, обов'язки, гарантії суддів ВСУ, ВАСУ, ВГСУ та ВССУ визначаються Законом № 2453. Довідково. Відповідно до пункту 22 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» (у редакції, чинній до 01.01.2020) Закону № 1402 право на отримання суддівської винагороди у розмірах, визначених цим Законом, мають судді, які за результатами кваліфікаційного оцінювання підтвердили відповідність займаній посаді (здатність здійснювати правосуддя у відповідному суді) або призначені на посаду за результатами конкурсу, проведеного після набрання чинності цим Законом. Пунктом 23 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» (у редакції, чинній до 01.01.2020) Закону № 1402 передбачено, що до проходження кваліфікаційного оцінювання суддя отримує суддівську винагороду, визначену відповідно до положень Закону № 2453.
--	---	--

		<i>{Стаття 130 в редакції Закону № 1401-VIII від 02.06.2016}</i> 2. Закон України від 02 червня 2016 року № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів». Розділ XII «Прикінцеві та перехідні положення»: пунктом 2 Закон України від 07 липня 2010 року № 2453-VI «Про судоустрій і статус суддів» визнано таким, що втратив чинність, крім положень, зазначених у пунктах 7, 23, 25, 36. Пункт 7 щодо Верховного Суду України визнано неконституційним та таким, що втратив чинність відносно Верховного Суду України (Рішення КСУ від 18 лютого 2020 року № 2-р/2020). У зазначеному пункті йде мова про гарантії, а не застосування певних норм для визначення розміру суддівської винагороди. Судді в Україні мають єдиний статус незалежно від місця суду в системі судоустрою чи адміністративної посади, яку суддя обіймає в суді (частина друга статті 52 Закону № 1402). Гарантії незалежності судді містяться у Розділі VIII Конституції України, статті 48 та інших Закону № 1402. Однією із гарантій, що забезпечує незалежність судді, є належне матеріальне та соціальне забезпечення судді (не є належним забезпеченням судді ВСУ оклад, який менше оклада керівника апарату). Саме пункт 23 Закону № 2453 застосовувався при визначенні суддівської винагороди суддям, які не пройшли кваліфікаційного оцінювання. Верховна Рада України виключила цей пункт Законом України від 16 жовтня 2019 року № 193-IX. Рішенням КСУ від 18 лютого 2020 року № 2-р/2020 закрито провадження у справі за поданням ВСУ в цій частині.	
--	--	---	--

		Пункт 25 визнано неконституційним та таким, що втратив чинність (Рішення КСУ від 18 лютого 2020 року № 2-р/2020). Пункт 36 вичерпав свою дію. Таким чином, розмір та порядок нарахування регулюється одним законом – Законом № 1402. Закон № 1774 не має жодного відношення до суддів, його Перехідні положення стосувались працівників суду. Стаття 135: суддівська винагорода регулюється цим Законом та не може визначатися іншими нормативно-правовими актами (визначено розмір базового окладу судді Верховного Суду). На сьогодні – це 75 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, розмір якого встановлено на 1 січня календарного року. Останніми роками ВРУ встановлює для визначення розміру базового окладу суддям певну розрахункову величину законами про Державний бюджет України. Таким чином судді Верховного Суду України після набрання чинності змінами до Конституції України (30 вересня 2016 року) продовжили виконувати функції судді найвищого суду – Верховного Суду, тому суддівська винагорода мала нараховуватися за Законом № 1402 з 30 вересня 2016 року. Порядок нарахування та виплати суддівської винагороди суддям ВСУ. Як зазначено вище, розмір суддівської винагороди визначає не відповідно до Закону, а на власний розсуд особа, яка називає себе “голова ліквідаційних комісій”, “голова ліквідаційної комісії ВСУ”, “голова комісії з припинення (без зазначення форми припинення суду чи юридичної особи”.	
--	--	---	--

		Слід зазначити, що Конституційний Суд України у Рішенні від 04 грудня 2018 року № 11-р/2018, зауважив, що судді за порядком нарахування суддівської винагороди поділені на дві категорії, що порушує принцип єдиного статусу, у резолютивній частині виклав редакцію статті 133 Закону України № 2453-VI щодо базового окладу судді: "... з 1 січня 2015 року – 15 мінімальних заробітних плат". Щодо визнання/невизнання неконституційним Закону № 1774, то це питання не порушувалося, оскільки конституційне подання направлено задовго до прийняття цього Закону. Суддя ВСУ Канигіна Г. В. на прохання суддів різних судів України зверталася за роз'ясненням Рішення № 11-р/2018 року щодо застосування перехідних положень Закону № 1774. Відповідь – це питання правозастосування. Закон № 1774 (перехідні положення) немає відношення до суддів, внесення змін до Закону, що втратив чинність, неможливе. Крім того, Рішенням КСУ викладено редакцію Закону № 2453 щодо базового окладу пізніше, ніж прийнято Закон № 1774. Так звані ліквідатори ВСУ запропонували суддям ВСУ та працівникам суду отримувати суддівську винагороду та заробітну плату як грошові перекази без згоди на такий порядок, з порушенням права вибору банку, без дотримання конфіденційності зазначених переказів. Все це містить корупційні ризики отримати у непередбачуваний спосіб гроші від невідомої суддям особи. Про зазначене повідомлені правоохоронні органи та НАЗК.	
--	--	---	--

		Рахункова палата має повноваження звернути увагу на додаткове навантаження на державний бюджет за такі операції з бюджетними коштами.	
11.	Підрозділ 2.2 (стор. 70) Водночас аудитом встановлені випадки виплати суддям ВССУ, ВАСУ та ВСУ вихідної допомоги у розмірі 3 місячних суддівських винагород за останньою посадою, яких було звільнено на підставі рішень ВРП про звільнення суддів: у I півріччі 2021 року – Суржку А. В., Євтушенко О. І. і Орлянській В. І. у сумі 204,3 тис. грн, 221,3 тис. грн, 193,0 тис. грн; у 2020 році Рецебуринському Ю. Й. у сумі 181,6 тис. грн та I півріччі 2021 року Короткевичу М. Є. у сумі 252,1 тис. грн відповідно. У порушення вимог пункту 7 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402 розрахунок та виплату вихідної допомоги судами було здійснено відповідно до статті 143 Закону № 1402, який на суддів ВССУ, ВАСУ і ВСУ не поширюється. Отже, на виплату вихідної допомоги у розмірі 3-місячних суддівських винагород за останньою посадою суддям ВАСУ, ВССУ і ВСУ, які вийшли у відставку, загалом використано з порушенням чинного законодавства коштів державного бюджету у загальній сумі 1 052,3 тис. грн (2020 рік – 181,6 тис. грн, I півріччя 2021 року – 870,7 тис. гривень).	При викладанні висновку про необґрунтоване нарахування суддям вихідної допомоги у проекті Звіту не враховано, що норми № 2453 в цій частині втратили чинність з 30 вересня 2016 року. Статус у суддів єдиний, гарантії одні, пункти 7, 23, 25, 36 Розділу XII Прикінцевих та перехідних положень Закону № 1402-VIII не стосувалися вихідної допомоги. До речі, під час аудиту у 2017 році Рахункова палата не визначала як порушення виплату вихідної допомоги суддям при звільненні у відставку після 30 вересня 2016 року.	Взято до відома Розрахунок та виплату вихідної допомоги судами було здійснено відповідно до статті 143 Закону № 1402, який на суддів ВССУ, ВАСУ і ВСУ не поширюється. Згідно з пунктом 7 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402 до припинення діяльності статус, структура, повноваження, порядок роботи, права, обов'язки, гарантії суддів ВСУ, ВАСУ, ВГСУ та ВССУ визначаються Законом № 2453.

Довідка
про розгляд листа судді Верховного Суду України Богдана ПОШВИ стосовно
проекту Звіту про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів
на здійснення заходів з ліквідації судів в Україні

Правові засади діяльності Рахункової палати, її статус, повноваження та порядок здійснення заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) визначено Законом України «Про Рахункову палату» (далі – Закон), а також Регламентом Рахункової палати, затвердженим рішенням Рахункової палати від 28.08.2018 № 22-7 (із змінами).

Пункт 3 статті 35 Закону передбачає, що не пізніше як за сім робочих днів до розгляду на засіданні Рахункової палати проект звіту обговорюється відповідним членом Рахункової палати та уповноваженою посадовою особою об'єкта контролю. У п'ятиденний строк **об'єкт контролю може надати письмові зауваження щодо змісту проекту звіту відповідному члену Рахункової палати, який їх розглядає, та складає довідку про результати розгляду зауважень.** Такі зауваження і довідка додаються до звіту і є його невід'ємними частинами.

Верховний Суд України листом від 05.09.2022 № 1-194/0/8-22, надісланим на адресу Рахункової палати, надав письмові зауваження щодо змісту проекту Звіту, які були розглянуті, та за результатами розгляду складено відповідну довідку.

Член Рахункової палати

Віктор БОГУН